

Datganiad Cyfrifon 2023/24

Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd

STRONGER
FAIRER
GREENER

Cynnwys

Adroddiad Naratif gan Swyddog Cyllid Statudol y Cyngor	3
Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiadau Ariannol	19
Cyfrifoldebau'r Cyngor	20
Cyfrifoldebau a Thystysgrif y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau	21
Adroddiad Archwilio	22
Polisiâu, Beirniadaethau Critigol a Rhagdybiaethau Cyfrifyddu	24
Datganiadau Ariannol Craidd	40
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	41
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	43
Mantolen	44
Llif Arian Parod	46
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	
<i>1 Addasiadau rhwng Sail Gyfrifyddu a Sail Gyllido dan y Rheoliadau</i>	47
<i>2 Dadansoddiad Gwariant a Chyllido</i>	49
<i>3 Praeseptau ac Ardollau</i>	52
<i>4 Cyfranogi mewn Cydbwyllgorau</i>	53
<i>5 Y Dreth Gyngor</i>	54
<i>6 Ardrethi Annomestig</i>	54
<i>7 Incwm a Gwariant Asiantaethau</i>	55
<i>8 Taliadau Cydnabyddiaeth</i>	56
<i>9 Cronfeydd Cyfun a Threfniadau Tebyg dan Ddeddf Iechyd 1999</i>	62
<i>10 Partion Cysylltiedig</i>	63
<i>11 Costau Archwilio Allanol</i>	66
<i>12 Prydlesu</i>	66
<i>13 Pensiynau</i>	67
<i>14 Asedau Anghyfredol</i>	74
<i>15 Offerynnau Ariannol</i>	79
<i>16 Asedau a Gedwir i'w Gwerthu</i>	87
<i>17 Dyledwyr</i>	87
<i>18 Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod</i>	87
<i>19 Credydwyr</i>	88
<i>20 Buddiannau mewn Cwmnïau eraill a Sefydliadau eraill</i>	88
<i>21 Darpariaethau</i>	92
<i>22 Eifen Bensiw</i>	93
<i>23 Rhwymedigaethau Gohiriedig</i>	93
<i>24 Incwm Grant</i>	93
<i>25 Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy</i>	95
<i>26 Cronfeydd Wrth Gefn Andefnyddiadwy</i>	101
<i>27 Asedau a Rhwymedigaethau Wrth Gefn</i>	104
<i>28 Nodiadau i'r Datganiad Llif Arian Parod</i>	106
<i>29 Addasiad Cyfnod Blaenorol</i>	107
<i>30 Eitemau Eithriadol</i>	107
<i>31 Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd</i>	107
<i>32 Dyddiad Awdurdodi'r Cyfrifon i'w Cyhoeddi</i>	107
Cyfrif Refeniw Tai	108
Cyfrifon Grŵp	116
Cronfeydd Ymddiriedolaeth	126
Awdurdod Harbwr Caerdydd	129
Rhestr o Dermau Cyfrifyddu	142

Adroddiad Naratif gan Swyddog Cyllid Statudol y Cyngor

CRYFACH
TECACH
GWYRDDACH

STRONGER
FAIRER
GREENER

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno Datganiad Cyfrifon 2023/24 Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd (y Cyngor). Mae'n disgrifio ein perfformiad ariannol am y flwyddyn a aeth heibio ac yn cael ei baratoi yn unol â Chod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023/24.

Ein Dinas

Caerdydd yw prifddinas Cymru, yn cwmpasu tua 140 cilomedr sgwâr, poblogaeth o 360,000 a 165,000 o gartrefi. Fel Prifddinas Cymru, mae'n brifddinas economaidd, ddiwylliannol a gwleidyddol ac yn ddinas o gymunedau cryf a diogel, ysgolion a phrifysgolion gwych, a phobl greadigol, dalentog, a chroesawgar.

Fel pob dinas, mae gan Gaerdydd ei heriau, ac mae anghydraddoldeb iechyd, cymdeithasol ac economaidd yn bodoli yn y ddinas. Yn wir, pe bai 'Arc Ddeheuol' Caerdydd yn cael ei ystyried yn un Awdurdod Lleol, hwn fyddai'r mwyaf difreintiedig yng Nghymru. Mae llwyddiant economaidd wedi creu pwysau megis tagfeydd, llygredd aer a galw am dai fforddiadwy.

Cryfach, Tecach, Gwyrddach

'Cryfach Tecach Gwyrddach' yw'r themâu polisi allweddol a fydd yn sail i waith y Cyngor dros y blynnyddoedd nesaf.

- Dinas gryfach, gydag economi sy'n creu ac yn cynnal swyddi sy'n talu'n dda, gyda system addysg sy'n helpu ein pobl ifanc i gyrraedd eu potensial, gyda thai da, fforddiadwy mewn cymunedau diogel, hyderus a grymus, i gyd yn cael eu cefnogi gan wasanaethau cyhoeddus effeithlon sydd â digon o adnoddau.
- Dinas decach, lle gall pawb fwynhau'r cyfleoedd a ddaw o fyw yng Nghaerdydd, beth bynnag fo'u cefndiroedd, lle mae'r rhai sy'n dioddef effeithiau tlodi'n cael eu diogelu a'u cefnogi, lle mae diwrnod teg o waith yn cael diwrnod teg o gyflog, a lle mae pob dinesydd yn cael ei werthfawrogi ac yn teimlo ei fod yn cael ei werthfawrogi hefyd.
- Dinas wyrddach, a fydd, drwy ein rhaglen Caerdydd Un Blaned, yn arwain ar ymateb i'r argyfwng hinsawdd, yn ddinas sy'n dathlu ac yn meithrin bioamrywiaeth, gyda mannau agored o ansawdd uchel o fewn cyrraedd hawdd i ymlacio a chwarae, yn ddinas gysylltiedig â dewisiadau trafniadaeth gynaliadwy cyfleus, hygyrch a diogel.

Mae'r Cyngor yn esbonio sut mae'n bwriadu ymateb i'r heriau uchod trwy gychwyn ar raglen weithredu, gydag ymrwymadau a thargedau i symud ymlaen yn wyneb pwysau cyllidebol sylweddol.

Mae Cynllun Corfforaethol y Cyngor a'r Cynllun Lles yn trosi'r blaenoriaethau uchod yn amcanion sefydliadol realistig, gan amlinellu'r camau i'w cymryd a sut y caiff perfformiad ei fesur a'i fapio.

Yng nghyd-destun ehangach cyflawni'r amcanion hyn, mae'r hinsawdd ariannol yn parhau i fod yn heriol ac yn y tymor canolig, bydd faint o gyllid sydd ar gael ar gyfer gwasanaethau yn gwneud eu darpariaeth

barhaus yn heriol iawn. Bydd hyn yn gefndir i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus wrth i'r Cyngor ymateb i realiti byd geoleidyddol ac ôl-bandemig ansicr i gyflawni ei agenda ar gyfer y ddinas.

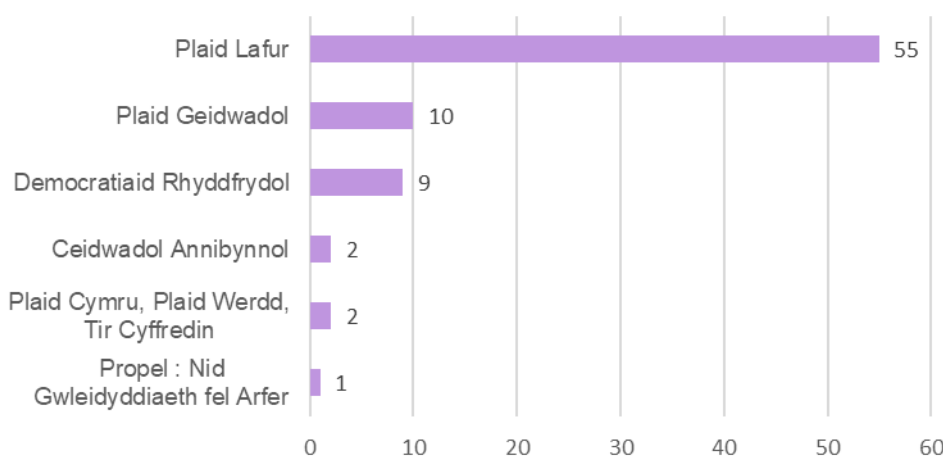
Mae rhagor o wybodaeth ar gael drwy'r ddolen hon

[Cryfach, Tecach, Gwyrddach \(caerdydd.gov.uk\)](https://www.caerdydd.gov.uk)

Ein Democratiaeth

Mae gan y Cyngor 79 o Gyngorwyr etholedig sy'n cynrychioli pobl Caerdydd ac yn pennu'r fframwaith polisi a chyllidebol cyffredinol.

Cyngorwyr Caerdydd - Cynrychiolaeth y Pleidiau Gwleidyddol

Mae'r cyfansoddiad yn nodi sut mae'r Cyngor yn gweithredu, sut y gwneir penderfyniadau a'r gweithdrefnau i'w dilyn er mwyn sicrhau bod penderfyniadau'n effeithlon, yn dryloyw ac yn atebol i bobl leol. Mae'r Cyngor yn dethol Arglwydd Faer bob blwyddyn i gyflawni rôl ddinesig, hyrwyddo'r ddinas a chadeirio cyfarfodydd y Cyngor. Mae'r Cyngor yn penodi Arweinydd y Cyngor sy'n penodi Aelodau Cabinet, gyda phob un yn gyfrifol am bortffolio penodol o wasanaethau.

Rôl y Cabinet yw:

- rhoi arweinyddiaeth
- bod yn gyfrifol am y rhan fwyaf o benderfyniadau mawr
- cynnig y fframwaith cyllidebol a'r gyllideb ddilynol.

Mae Pwyllgorau Craffu yn cefnogi gwaith y Cabinet a'r Cyngor trwy:

- fonitro penderfyniadau'r Cabinet
- galluogi pob Cyngorydd, dinesydd a rhanddeiliad i roi mwy o fewnbwn i faterion sy'n ymwneud â'r Cyngor
- llunio adroddiadau ac argymhellion i gynnal datblygiad polisiau a phenderfyniadau
- bod â'r gallu i adolygu penderfyniad sydd wedi'i wneud ond heb ei weithredu eto.

Mae pwyllgorau rheoliadol ac eraill yn cynorthwyo â'r gwaith o ddarparu gwasanaethau'r Cyngor. Mae'r Cyngor wedi rhoi cyfrifoldeb i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio dros adolygu Datganiadau Ariannol y Cyngor. Mae hyn cyn i'r Cyngor llawn ystyried barn archwilio allanol a chymeradwyo'r datganiadau

ariannol. Arweinir Tîm Rheoli'r Cyngor gan y Prif Weithredwr, Paul Orders ac mae'r tîm yn cynnwys Cyfarwyddwyr Corfforaethol, Cyfarwyddwyr a Chyfarwyddwyr Cynorthwyol, gan gynnwys y swyddogion statudol (Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Swyddog Monitro a Swyddog Adran 151). Maent yn gyfrifol am:

- roi cyngor diduedd ar bolisi a gweithredu penderfyniadau'r Cabinet a'r Cyngor; a
- darparu gwasanaethau a pherfformiad.

Ein Gwasanaethau a sut rydym yn gweithio

Mae'r Cyngor yn darparu dros 700 o wasanaethau, gan gefnogi cymunedau lleol a gwella bywydau pobl leol. Nodir rhai o'r rhain isod.

Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	Datblygu Economaidd
<ul style="list-style-type: none"> • Profedigaeth a Chofrestru • Seilwaith priffyrdd a glanhau strydoedd • Gorfodi Trafnidiaeth a Pharcio Sifil • Cynllunio 	<ul style="list-style-type: none"> • Busnes a Buddsoddi • Adfywio a phrosiectau mawr • Landlord Corfforaethol • Diwylliant, Lleoliadau a Thwristiaeth • Hamdden, Parciau a Chwaraeon • Casglu, Ailgylchu, Trin, Gwaredu ac Addysg Gwastraff
Pobl a Chymunedau - Tai a Chymunedau	Pobl a Chymunedau - Gwasanaethau Cymdeithasol
<ul style="list-style-type: none"> • Hybiau Cymunedol a Llyfrgelloedd • Gwasanaethau sy'n dod i gysylltiad â chwsmeriaid e.e. gwasanaethau ataliol ac 'i mewn i waith' • Byw'n annibynnol a larwm cymunedol • Dysgu oedolion a'r gymuned • Perfformiad, Partneriaethau a'r Cyfrif Refeniw Tai – rheoli anheddau'r cyngor 	<ul style="list-style-type: none"> • Anabledau dysgu ac iechyd meddwl oedolion • Troseddau ieuentid • Gwasanaethau diogelu plant, cymorth cynnar, maethu a phreswyl • Cymorth i bobl hŷn a'r rhai ag anabledau corfforol
Addysg a Dysgu Gydol Oes	Adnoddau
<ul style="list-style-type: none"> • Ysgolion Meithrin, Cynradd, Uwchradd ac Arbennig • Addysg ieuentid a chymunedol a dysgu cymunedol • Cyflawniad a Chynhwysiant • Arlwy Ysgolion • Cludiant Ysgolion 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyllid • Adnoddau Dynol • Comisiynu a Chaffael • TGCh, Gwasanaethau Cwsmeriaid a Digidol • Gwasanaethau Trafnidiaeth Canolog
Rheolaeth Gorfforaethol	Adnoddau – Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol
<ul style="list-style-type: none"> • Praeseptau, ardollau a chyfraniadau • Mentrau corfforaethol 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaethau democrataidd, etholiadol a chyfreithiol • Gwasanaethau craffu, aelodau a dwyieithog

Ein Perfformiad

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi adroddiad blynyddol o gynnydd yn erbyn cyflawni ei Amcanion Lles. Mae'r Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor adolygu perfformiad ac adrodd ar ei berfformiad. Mae'r gofynion perfformiad hyn yn cael eu rhyddhau drwy broses hunanasesu a gynhelir ddwywaith y flwyddyn. Teitl hunanasesiad diwedd blwyddyn y Cyngor yw'r Adroddiad Lles Blynyddol, yn unol â gofynion statudol.

Mae'r Adroddiad Lles Blynyddol a'r Hunanasesiad Canol Blwyddyn yn tynnu ar nifer o ffynonellau gwybodaeth i lunio barn ar berfformiad y Cyngor, gan gynnwys perfformiad yn erbyn Ymrwymadau Cynllun Corfforaethol, monitro cyllideb, rheoli risg yn ogystal â dyfarniadau rheoleiddwyr allanol. Ystyrir yr adroddiad yn ffurfiol gan Uwch Dîm Rheoli a Chabinet y Cyngor yn ogystal â llywodraethiant gwleidyddol ehangach y Cyngor, sy'n cynnwys y Pwyllgor Adolygu Polisi a Pherfformiad a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Cymeradwywyd yr Adroddiad Lles Blynyddol Adroddiad Lles Blynyddol ar gyfer 2023/24 gan y Cabinet a'r Cyngor ym mis Medi 2024.

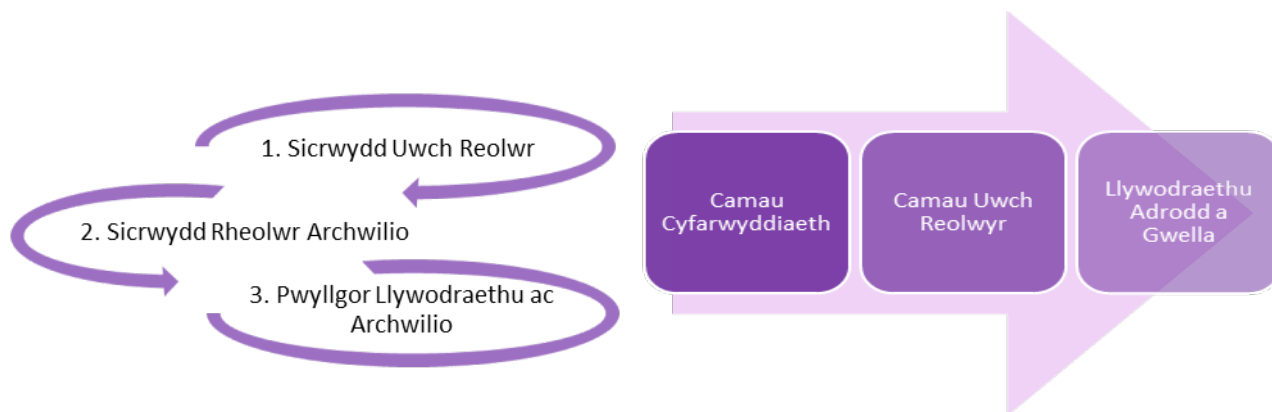
Risgiau a Rhagolygon Ariannol

Byddwn yn paratoi Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) bob blwyddyn er mwyn datgelu canfyddiadau ein hadolygiadau o lywodraethu'r Cyngor. Mae'r DLIB yn cynnwys Cynllun Gweithredu ar gyfer materion llywodraethu sylweddol a nodwyd fel rhan o'r adolygiad, i'w datblygu gan yr Uwch Reolwyr. Mae wedi'i gymeradwyo ochr yn ochr â'r Datganiadau Ariannol a chaiff ei ddefnyddio ar gyfer adrodd ar lywodraethu a'i wella. Dogfen ar wahân yw hon sydd ar gael ar wefan y Cyngor yn y cyfeiriad canlynol:

Link to be inserted following Council consideration

Wrth lunio'r DLIB, mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r fframwaith 'Cyflawni Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol', a ddatblygwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr yr Awdurdodau Lleol. Mae'n cynnwys y systemau, y prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd y mae'r Cyngor yn cael ei gyfeirio a'i reoli ganddynt, ynghyd â'r gweithgareddau a ddefnyddia i ymgysylltu â'r gymuned a gweithio gyda hi. Adeiledir y DLIB trwy ddatgeliadau craidd gan Uwch Reolwyr, a barn annibynnol y Rheolwr Archwilio Mewnol a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor yn cynnwys y systemau, y prosesau a'r rheolaethau, y diwylliant a'r gwerthoedd sydd ar waith i alluogi'r cyngor i gyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol. Byddwn yn paratoi Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) bob blwyddyn er mwyn datgelu canfyddiadau ein hadolygiad blynyddol o lywodraethiant y Cyngor i sicrhau ei fod yn parhau'n effeithiol.

Mae Cod Rheolaeth Ariannol (RhA) y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA) wedi'i fabwysiadu gan y Cyngor ers 2021/22, gyda'r nod o wella gwydnwch ariannol sefydliadau trwy wreiddio safonau rheolaeth ariannol uwch. Parhaodd effaith ffactorau geowleidyddol ac economaidd ehangach i brofi'r gwytnwch ariannol hwnnw yn 2023/24 a'r tymor canolig.

Mae trefn rheoli risg y Cyngor yn cefnogi adnabod, asesu, adrodd a rheoli risgiau mewn gweithgarwch corfforaethol, cyfarwyddiaethau, rhaglenni a phrosiectau. Mae'n cynnwys asesiadau risg chwarterol er mwyn cefnogi nodi ac uwchgyfeirio risgiau mwyaf hanfodol y Cyngor mewn da bryd i'r Uwch Dîm Reoli ar gyfer perchnogaeth, lliniaru, adolygu ac adrodd. Ar 31 Mawrth 2024, roedd deg o risgiau corfforaethol ar statws risg weddilliol 'coch' h.y. mae goblygiad mawr neu sylweddol yn debygol heb ragor o liniaru.

Cyllidebau Dirprwyedig i Ysgolion
Nifer yr ysgolion sydd â chyllidebau diffyg a/neu werth cyffredinol cyllidebau diffyg yn cynyddu, neu nad yw'r ysgolion hynny (yn enwedig yn y sector Uwchradd) sydd â chyllidebau diffyg presennol yn cyflawni cynlluniau adfer diffyg y cytunwyd arnynt.
Argyfwng Tai
Ym mis Rhagfyr 2023, cyhoeddodd y Cabinet argyfwng tai yn y ddinas. Ar hyn o bryd mae galw digynsail am wasanaethau digartrefedd a Llety Dros Dro. Mae diffyg sicrwydd ynghylch cyllid cyfalaf a referniw gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r materion hyn. Mae'r argyfwng costau byw yn parhau sy'n gorfodi mwy o bobl i mewn i dlodi, gan effeithio ar eu gallu i dalu eu costau tai.
Ansawdd Aer a Strategaeth Aer Glân
Nid yw ansawdd aer yng Nghaerdydd yn bodloni'r gofynion statudol a bennir gan ddeddfwriaeth ac mae'n parhau i gael effaith andwyol ar iechyd trigolion ac ymwelwyr â Chaerdydd.
Diogelwch yn y Ddinas
Digwyddiad mawr sy'n ymwneud â diogelwch mewn 'lleoedd prysur' o ganlyniad i derfysgaeth ryngwladol neu ddomestig.
Newid yn yr Hinsawdd a Diogelwch Ynni
Nid yw Caerdydd yn gallu rheoli effeithiau newid hinsawdd a diogelwch ynni oherwydd diffyg gwaith diogelu at y dyfodol ar seilwaith allweddol (cymdeithasol a sifil) a datblygu busnes.
Erydu Arfordirol
Toriad mewn amddiffynfeydd presennol sy'n achosi llifogydd helaeth.

Cynnydd yn y Galw (Gwasanaethau Plant)

Methu â rheoli ac ymateb i alw cynyddol yn effeithiol yn arwain at gynnydd yn nifer y plant sydd angen gwasanaethau a'r pwysau ariannol a ddaw yn sgil hyn.

Gwydnwch Ariannol

O fewn cyd-destun Bwlch Cyllideb o £142 miliwn ar gyfer y cyfnod 2025/26 i 2028/29. Mae perygl o:

- Fethu â chyflawni cyllideb flynyddol gytbwys.
- Methu â darparu Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn seiliedig ar wybodaeth ynghyd â strategaeth amserol i fynd i'r afael â'r bwlch canlyniadol.
- Diffyg mecanweithiau priodol i nodi a rheoli rhwymedigaethau ariannol annisgwyl.

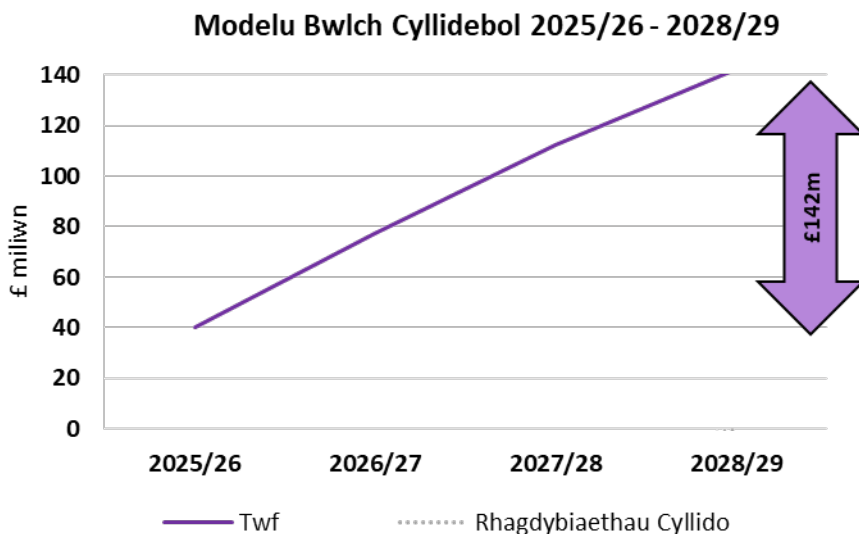
Seiberddiogelwch

Mae 10 maes risg posibl wedi'u nodi ym model risgiau seiber y Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol. Mae'r rhain yn cynnwys: Pensaernïaeth a ffurfweddu; Rheoli bregusrwydd; Rheoli hunaniaeth a mynediad; Diogelwch data. <https://www.ncsc.gov.uk/collection/10-steps>

Rhaglen Trefniadaeth Ysgolion (Band B)

Gall methiant y Gyfarwyddiaeth Addysg i gyflawni rhaglen buddsoddiad cyfalaf yr ystâd ysgolion arwain at ganlyniadau difrifol i ansawdd a diogelwch y system addysg.

Y Bwlch yn y Gyllideb (neu Fwlch Cyllidebol) yw'r term a ddefnyddir i ddisgrifio'r gwahaniaeth rhwng yr arian y mae'r Cyngor yn disgwyl ei gael, a'r gost amcangyfrifedig o barhau i ddarparu gwasanaethau ar y lefel bresennol. Yn syml, mae'r bwlch yn deillio o gyllid yn methu â chadw i fyny â'r galw, chwyddiant a phwysau ariannol eraill. Rhagwelwyd bwlch cyllidebol o £142 miliwn rhwng 2025/26 a 2028/29 fel rhan o'r cynllun ariannol tymor canolig a gymeradwywyd ym mis Mawrth 2024. Mae hyn yn parhau i gael ei ddiweddarau wrth i wybodaeth ddod i'r amlwg.

Mae hyn oherwydd ffactorau megis costau gweithwyr, chwyddiant prisiau, lwfans am bwysau sy'n dod i'r amlwg, talu am brosiectau cyfalaf a galw ymysg y boblogaeth mewn meysydd fel Gofal Cymdeithasol Oedolion a Phlant sy'n Derbyn Gofal.

Ystyriwyd ystod o opsiynau i fynd i'r afael â'r bwlch yn y gyllideb yn 2023/24 a blynyddoedd i ddod, gan gynnwys parhau i adolygu a herio holl gyllidebau'r cyfarwyddiaethau ar gyfer arbedion effeithlonrwydd fel staffio, costau safleoedd, gwariant allanol, cynhyrchu incwm a gwneud y mwyaf o grantiau; arbedion newid gwasanaethau sy'n cael effaith ar lefelau gwasanaeth presennol; gwneud y mwyaf o gyfleoedd ar gyfer trawsnewid digidol a gweithio ar draws cyfarwyddiaethau ac mewn partneriaeth â sefydliadau eraill; ac ystyried ar ba lefel y mae'n fforddiadwy i barhau i sybsideiddio gwasanaethau o natur fwy dewisol.

Gan edrych tua'r dyfodol, gyda lefelau uwch o risg i gyflawni targedau arbedion a galw sy'n debygol o barhau i fod yn anrhagweladwy o ganlyniad i ansicrwydd, bydd angen rheoli a monitro risg gwydnwch ariannol yn ofalus er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol. Cynigir buddsoddiad gwariant cyfalaf sylweddol mewn meysydd fel ysgolion newydd; mynd i'r afael â chyflwr asedau presennol a ddefnyddir i ddarparu gwasanaethau; datblygu tai cyngor newydd; adfywio economaidd; a chynlluniau teithio cynaliadwy. Gallai'r cynllun buddsoddi pum mlynedd ofyn am gynydd sylweddol mewn benthyca i dalu am fuddsoddiad, a bydd angen adolygu'r goblygiadau cost o ganlyniad i gyfraddau llog cynyddol ar fodolau ariannol sy'n cefnogi prosiectau ac wrth ddatblygu achosion busnes.

Mae chwyddiant yn effeithio ar y Cyngor o ganlyniad i ddyfarniadau cyflog, ac mae'r argyfwng ynni a heriau costau byw ehangach yn ffactorau sydd angen eu hadolygu'n barhaus. Mae hyn yn effeithio ar feysydd fel cyfleustodau, gofal cymdeithasol a gomisiynir, trafndiaeth, tanwydd, cost prosiectau cyfalaf yn ogystal â chostau atgyweirio a chynnal a chadw asedau a ddefnyddir wrth ddarparu gwasanaethau.

Mae rhagor o fanylion am gyllideb y Cyngor ar gyfer 2024/25 a'r Tymor Canolig ar gael ar wefan y Cyngor **Dolen** ac yn cynnwys y dogfennau allweddol isod:

- Cynllun Ariannol Tymor Canolig (CATC)
- Cyllideb Cyfrif Refeniw Tai a CATC
- Strategaeth Cyfalaf
- Strategaeth Rheoli Trysorlys
- Ciplun gwydnwch ariannol sy'n nodi nifer o ddangosyddion a chymarebau ariannol.

Perfformiad Ariannol 2023/24

Cafodd cyllideb y Cyngor ar gyfer 2023/24 ei chymeradwyo ym mis Mawrth 2023. Gosodwyd y gyllideb yn erbyn cefndir o ansicrwydd ariannol, heriau sylweddol wrth ariannu gwasanaethau, galw cynyddol am ein gwasanaethau, targedau arbedion pellach i'w gwneud a chynnydd o 1.9% yn y Dreth Gyngor. Cymeradwywyd cyllideb refeniw net o £803.894 miliwn ar gyfer 2023/24 yn ogystal â Chynllun Ariannol Tymor Canolig yn seiliedig ar gyfnod treigl o bedair blynedd o 2023/24 i 2027/28, gan sicrhau bod adnoddau wedi'u halinio â chanlyniadau yn y Cynllun Corfforaethol.

Gwariant a Chyllido Refeniw

Mae gwariant refeniw yn talu am gost gweithrediadau dyddiol y Cyngor a'u cyfraniadau i ac o gronfeydd wrth gefn.

Cyfarwyddiaeth	Cyllideb Gwariant Net	Alldro Gwariant Net	Amrywiad (Dan)/Dros
	£000	£000	£000
Rheolaeth Gorfforaethol	29,035	28,928	(107)
Datblygu Economaidd	12,232	14,625	2,393
Datblygu Economaidd - Ailgylchu a Gwasanaethau Cymdogaeth	41,524	41,312	(212)
Addysg a Dysgu Gydol Oes	343,899	345,156	1,257
Pobl a Chymunedau - Cymunedau a Thai	50,863	49,885	(978)
Pobl a Chymunedau – Perfformiad a Phartneriaethau	3,114	3,048	(66)
Pobl a Chymunedau – Gwasanaethau Cymdeithasol - Plant	90,447	95,659	5,212
Pobl a Chymunedau – Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion	149,086	148,852	(234)
Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	10,790	10,582	(208)
Adnoddau – Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol	7,529	7,773	244
Adnoddau	18,707	17,867	(840)
Is-gyfanswm Alldro'r Gyfarwyddiaeth	757,226	763,687	6,461
Ariannu Cyfalaf	36,193	33,626	(2,567)
Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol	1,000	0	(1,000)
Crynodeb o'r Cyfrif Refeniw Cryno gan gynnwys casglu'r Dreth Gyngor, ad-daliadau Ardrethi Annomestig a Rhyddhad yn ôl Disgresiwn	9,475	6,581	(2,894)
Cyfanswm Alldro'r Cyngor	803,894	803,894	0

Gwnaeth y Cyngor gadw ei wariant o fewn y gyllideb £803.894 miliwn a gymeradwywyd am y flwyddyn, ar ôl trosglwyddiadau i ac o gronfeydd wrth gefn clustnodedig. Roedd sefyllfa'r gyfarwyddiaeth yn adlewyrchu gorwariant net o £6.461 miliwn a chafodd ei wrthbwysu gan danwariannau yn erbyn y Cyfrif Refeniw Cryno, y gronfa wrth gefn gyffredinol a'r gronfa ariannu cyfalaf yn ogystal â sefyllfa well na'r disgwyl o ran casglu'r Dreth Gyngor. Fe wellodd y sefyllfa gyffredinol drwy gydol y flwyddyn, yn bennaf yn sgil rhyddhau gwariant a derbyn cyllid grant allanol ychwanegol.

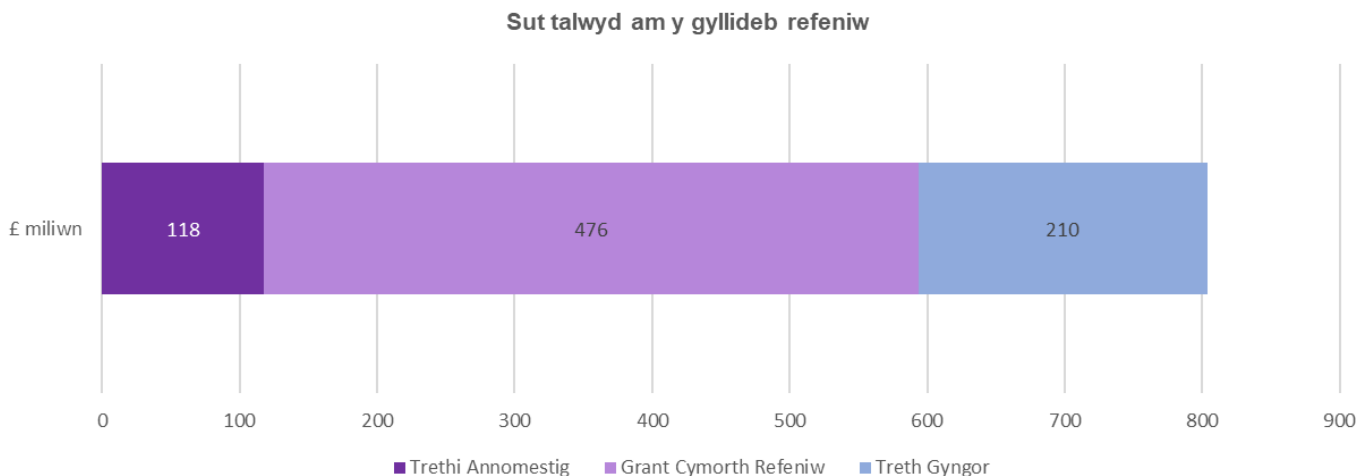
Caiff Ardrethi Annomestig eu casglu gan y Cyngor i Lywodraeth Cymru yn seiliedig ar werth adeiladau a ddefnyddir mewn busnes neu at ddibenion annomestig, a gosodir cyfradd yn flynyddol. Daeth yr Ardrethi Annomestig net a gasglwyd gan Gaerdydd ar gyfer 2023/24 i gyfanswm o £168.928 miliwn a derbyniodd Caerdydd £118.293 miliwn ar ôl i hyn gael ei aiddosbarthu gan Lywodraeth Cymru. Y gyfradd gasglu yn ystod y flwyddyn oedd 93.86% (93.51% yn 2022/23).

Gellir dod o hyd i ystadegau casglu Cymru gyfan gan ddefnyddio'r ddolen hon [Ardrethi annomestig \(llyw.cymru\)](#)

Cafodd Grant Cynnal Refeniw o £475.312 miliwn ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Mae'r Dreth Gyngor a gesglir gan y Cyngor yn cynnwys praeseptau ar gyfer yr heddlu a cynghorau cymuned a, lle y bo'n berthnasol, cafodd y rhain eu trosglwyddo i'r cyrff perthnasol. Mae'r incwm Treth Gyngor a

briodolir i'r Cyngor, sef £210.265 miliwn, yn ariannu ychydig dros chwarter o wariant net y Cyngor. Y gyfradd gasglu yn ystod y flwyddyn oedd 95.73% (96.18% yn 2022/23).

Gellir dod o hyd i ystadegau casglu Cymru gyfan gan ddefnyddio'r ddolen hon **Treth Gyngor (llyw.cymru)**

Cyfrif Refeniw Tai (CRT)

Cyfrif clustnodedig yw'r Cyfrif Refeniw Tai a ddangosir o fewn y gyfarwyddiaeth Tai a Chymunedau. Mae'n cynnwys incwm o renti a gwariant ar reoli'r stoc dai a gwasanaethau cysylltiedig:

- Roedd gan y cyngor 14,016 o anheddau ar 31 Mawrth 2024
- Y rhent net wythnosol ar gyfartaledd ar gyfer 2023/24 oedd £118.85
- Cyfanswm yr incwm gan gynnwys rhent a thaliadau am wasanaethau oedd £101.603 miliwn
- Roedd gwariant refeniw yn cynnwys £33.328 miliwn ar atgyweiriadau a chynnal a chadw, £36.040 miliwn ar oruchwylio a rheoli a £35.130 miliwn ar gostau ariannu cyfalaf, gan gynnwys llog, darpariaeth ar gyfer ad-dalu dyledion a thalu tuag at wariant cyfalaf.

Nododd y Cyfrif Refeniw Tai sefyllfa gytbwys ar gyfer ar gyfer 2023/35 ar ôl trosglwyddiad net o £5.200 miliwn o gronfeydd wrth gefn clustnodedig. Cafodd gorwariant ar y Cyfrif Atgyweiriadau Tai yn bennaf o fewn atgyweiriadau ymatebol eu gwrthbwysio gan daliadau ariannu cyfalaf is, incwm rhent a thâl gwasanaeth uwchben y targed, arbedion cyflogaion, cyfleustodau is a chostau safle eraill. Roedd costau ariannu cyfalaf is (ad-dalu dyledion a thaliadau llog allanol) o ganlyniad i dderbyn grant ychwanegol ar gyfer prosiectau tai ac oedi mewn prosiectau adeiladu fel rhan o raglen sylweddol o fuddsoddi mewn tai newydd.

Gwariant a Chyllido Cyfalaf gan y Cyngor

Mae buddsoddi cyfalaf yn rhan fawr o'n gwariant. Mae gan y Cyngor raglen gyfalaf uchelgeisiol i gyflwyno prosiectau sy'n hanfodol i'r Cyngor wireddu ei ddyheadau ac adlunio sut rydym yn darparu ein gwasanaethau. Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn oedd £301.363 miliwn.

Cynlluniau	Manylion	£m
Datblygu Busnes a'r Ddinas	Benthyciadau Canol y Dref; galluogi'r Arena Dan Do a grantiau busnes.	2.8
Parciau, Hamdden a Lleoliadau	Ardaloedd chwarae parciau, gofod agored a seilwaith; Cynnal a chadw adeiladau hamdden a lleoliadau; Dylunio cynllun argae Parc y Rhath; Dylunio Canolfan Hamdden Pentwyn ac adnewyddu asedau'r Harbwr.	3.7
Rheoli Ailgylchu a Gwastraff	Cyflwyno casglu gwastraff ar wahân; Darpariaeth ôl-ofal tirlenwi, seilwaith gwefru trydan a gwelliannau depo, setlo atebolrwydd treth dirlenwi i CThEF	23.4
Eiddo	Caffaeliadau Strategaeth Eiddo Buddsoddi, Gwaith i ganiatáu ildio adeiladau ar brydles; Dylunio gwaith mecanyddol Neuadd y Ddinas.	3.5
Addysg a Dysgu Gydol Oes	Bant B Ysgolion yr 21 ^{ain} Ganrif gan gynnwys cwblhau Ysgol Uwchradd newydd Fitzalan, gwaith adeiladu ar gyfer ysgolion newydd Campws y Tyllgoed a Willows. Dymchwel Tŷ Glas a buddsoddi yng nghyflwr ac addasrwydd adeiladau ysgol; Gofal Plant. Ysgolion cynradd newydd a ariennir gan ddatblygwyr.	115.2
Adfywio Cymdogaethau a Thai Preifat	Grantiau addasu i'r anabl sy'n caniatáu i bobl fyw'n annibynnol yn eu cartrefi; cynlluniau adfywio cymdogaethau, cyfraniad i gyfleuster cymunedol Treganna.	7.8
Gwasanaethau Cymdeithasol - Plant	Caffael eiddo yn unol â'r Strategaeth Gomisiynu Cartrefi Cywir, Cymorth Cywir, Plant sy'n Derbyn Gofal.	3.2
Priffyrdd a Thrafnidiaeth	Ailwynebu ffyrdd a llwybrau troed; Lliniaru perygl arfordirol a llifogydd; Cwblhau goleuadau LED mewn ardaloedd preswyl; Trafnidiaeth gyhoeddus a gwelliannau diogelwch ffyrdd; Gweithredu strategaeth feicio; Buddsoddi mewn teithio llesol a llwybrau diogel mewn cymunedau; Mesurau ansawdd aer canol y ddinas gan gynnwys Stryd Wood a Chwr y Gamlas.	29.8
Fflyd	Caffael cerbydau trydan a cherbydau casglu gwastraff gan gynnwys grant tuag at ehangu'r fflyd bysiau trydan yn y ddinas.	9.4
Prosiectau Ynni a Chynaliadwyedd	Cynlluniau bach un blaned a benthyciad i Cardiff Heat Network Ltd.	9.0
Tai Cyhoeddus	Addasiadau i'r anabl; adfywio ystadau; buddsoddi mewn cyflwr stoc bresennol; caffael tir ac anheddau sy'n bodoli eisoes o'r farchnad breifat; adeiladu anheddau newydd.	107.4
Arall	Adnewyddu asedau profedigaeth; Cwblhau tir cyhoeddus y gyfnewidfa; Diwygio TGCh a'r grant Cronfa Band Eang Lleol.	3.2
Cyfanswm		318.4

Rhaid talu am wariant cyfalaf, ac mae'r tabl isod yn tynnu sylw at y ffynonellau amrywiol o gyllid cyfalaf ar gyfer 2023/24. Mae hyn yn cynnwys grantiau gan Lywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus eraill gan gynnwys y Lwfans Atgyweiriadau Mawr a'r grant Cyfalaf Cyffredinol, derbyniadau cyfalaf h.y. arian o

werthu asedau'r Cyngor, cyfraniadau allanol gan ddatblygwyr a chyllideb refeniw y Cyngor ei hun neu Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig a roddwyd i'r neilltu yn flaenorol tuag at gynlluniau cyfalaf.

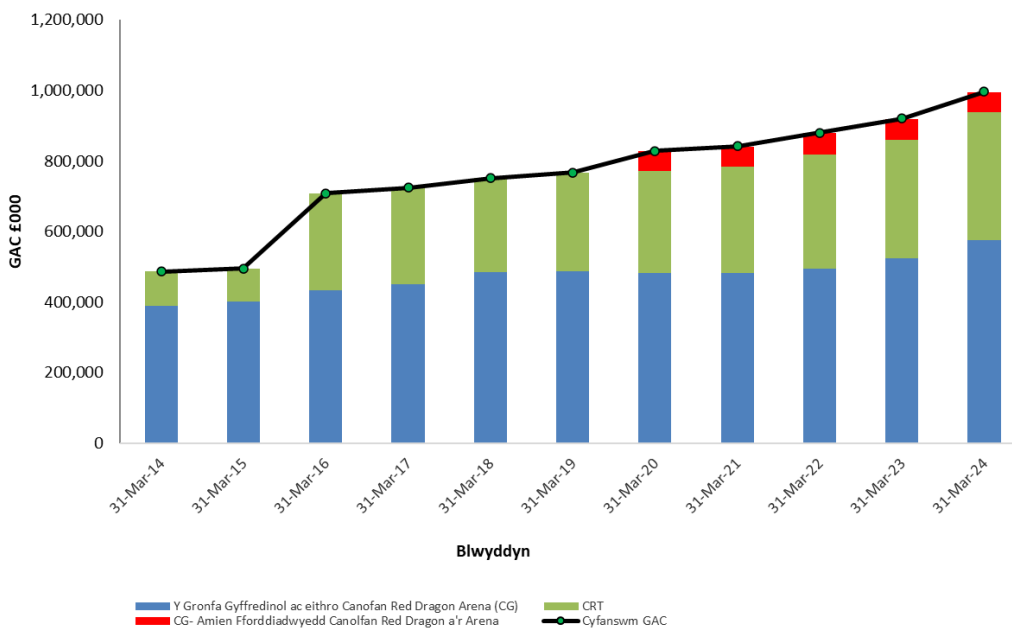
Lle nad yw'r ffynonellau cyllid blaenorol ar gael, dim ond trwy gynyddu ei ymrwymiad i fenthycu mwy y gall y Cyngor dalu am wariant. Mae'r benthycu hwn yn cefnogi'r holl wariant yn y rhaglen gyfalaf gymeradwy gan gynnwys cynnal asedau presennol fel ffyrdd ac adeiladau, addasiadau i'r anabl, prosiectau adfywio yn ogystal â buddsoddiad y cynigir ei wneud ar y sail y bydd yn talu amdano'i hun dros gyfnod sylweddol o amser e.e. tai newydd a rhai prosiectau mawr allweddol.

Mae'n rhaid ad-dalu benthyciadau, ac mae cost i hyn. Mewn rhai achosion, gellir talu am hyn yn llawn a dros amser drwy grant Llywodraeth Cymru (Benthycu â Chymorth) neu gellir talu amdano drwy incwm allanol ychwanegol, cynilion yn y dyfodol, Treth Gyngor neu Rent (Benthycu Digymorth). Yn ogystal â chost llog benthycu arian, rhaid ad-dalu costau unrhyw fuddsoddiad a gefnogir gan fenthycu dros gyfnod darbodus o gyllidebau presennol ac incwm yn y dyfodol. Gall hyn fod o gyllidebau refeniw presennol, cynnydd yn y Dreth Gyngor neu Rent yn y dyfodol, Grant Refeniw neu incwm ychwanegol yn y dyfodol, gyda'r olaf yn aml yn cael ei gategoreiddio fel 'Buddsoddi i Arbed'.

Ffynhonnell Gyllido	Gwirioneddol 2023/24	% o'r cyllid
	£000	%
Grantiau Llywodraeth Cymru a grantiau allanol eraill	122,434	38.46
Cyfraniadau Allanol	21,545	6.77
Cyllid Cyfalaf Cyffredinol (Grant LIC)	9,166	2.88
Lwfans Atgyweiriadau Mawr (Grant LIC)	9,570	3.01
Cyllid Cyfalaf Cyffredinol - Benthycu â Chymorth LIC	8,925	2.80
Ychwanegol - Benthycu Digymorth	110,016	34.56
Buddsoddi i Arbed - Benthycu Digymorth	23,048	7.24
Refeniw / Cronfeydd Wrth Gefn	10,889	3.42
Derbyniadau Cyfalaf	2,735	0.86
Cyfanswm	318,328	

Y term ar gyfer gwariant cyfalaf yr aed iddo yn y gorffennol trwy fenthycu (y gofyniad benthycu) ond sydd eto i'w dalu o refeniw'r dyfodol neu incwm cyfalaf yw'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf (GAC). Dangosir y tueddiad hanesyddol yn y siart nesaf.

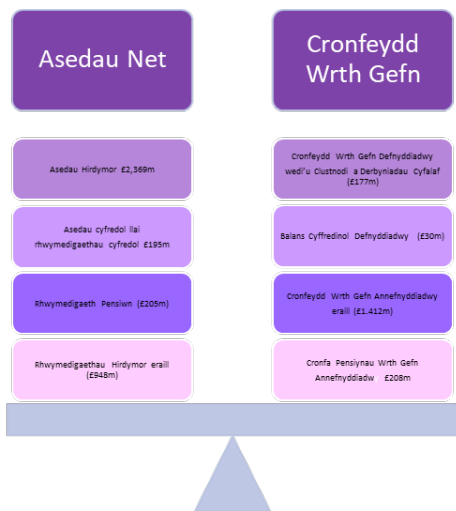
Tiedd Gofyniad Cyllido Cyfalaf

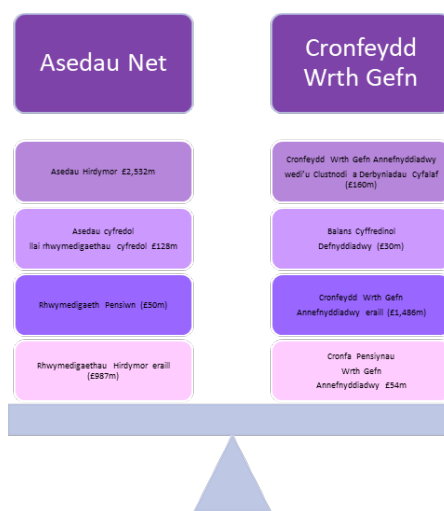
Yn 2015/16 benthycwyd arian ychwanegol gan y Cyngor a'i dalu i Drysorlys EM i adael system cymhorthdal y CRT. Mae'r GAC a chostau ariannu cysylltiedig, llog ac ad-daliadau o fuddsoddiad cyfalaf i gynyddu'n sylweddol mewn blynyddoedd i ddod, gyda Strategaethau Rheoli Cyfalaf a Thrysorlys y Cyngor yn nodi ystod o ddangosyddion ar gyfer fforddiadwyedd, darbodusrwydd a chynaliadwyedd cynlluniau buddsoddi cyfalaf y Cyngor. Yn amodol ar amseru a chyflawni'r cynlluniau gwariant cyfalaf hynny a gymeradwywyd gan y Cyngor fel rhan o'i gyllideb, rhagwelir y bydd y GAC yn fwy na £1.5 biliwn dros y cynllun tymor canolig, gan arwain at yr angen i fenthycu arian yn y blynyddoedd i ddod. Bob blwyddyn, codir swm y tybir ei fod yn ddarbodus i'n cyllidebau referniw i leihau'r GAC.

Sefyllfa Ariannol

Mantolen – 2022/2023

Mantolen - 2023/2024

Eiddo, Peiriannau, Cyfarpar ac Asedau Anghyfredol Eraill

Mae prasio pob ased yn cynnwys nifer o ragdybiaethau; fodd bynnag, mae symudiadau mewn prisiadau asedau yn ogystal ag unrhyw gostau cyfrifeg fel dibrisiant yn golygu nad ydynt yn effeithio ar y dreth gyngor na'r rhent sy'n daladwy gan fod yn rhaid iddynt gael eu gwrth-droi o gronfeydd wrth gefn annefyddiadwy.

Mae Nodyn 14 yn rhoi manylion am symudiadau o ran asedau, gwariant cyfalaf a'i gyllido:

- Y derbyniadau cyfalaf ar ôl rhyddhau asedau eiddo ac incwm tebyg oedd £6.466 miliwn.
- Fel rhan o raglen dreigl y Cyngor, cynhaliwyd ailbrisiadau yn ystod y flwyddyn ar gyfer eiddo buddsoddi, asedau dros ben ac Anheddau'r Cyngor a sampl o dir ac adeiladau gweithredol. Mae dull y Cyngor o brisio yn rhan o gylch byrrach o ailbrisiadau sy'n mynd y tu hwnt i'r isafswm cyfnod pum mlynedd a argymhellir, a nodir yng nghanllawiau CIPFA ar gyfer prisiadau. Mae hyn yn ein cefnogi i sicrhau bod y gwerthoedd a gofnodwyd yn y cyfrifon yn adlewyrchu'r niferoedd sylweddol o ragdybiaethau, amrywiolion ac amodau'r farchnad, lle bo hynny'n berthnasol, sy'n effeithio ar ddata o'r fath dros amserlen resymol a chynlluniedig. Mae'r prisiadau hyn at ddibenion cyfrifyddu technegol yn unig.
- Cymerodd y Cyngor berchnogaeth hefyd o ddwy ysgol gynradd newydd yn ystod y flwyddyn fel rhan o ddatblygiadau tai mawr yn y Ddinas drwy gyfraniadau datblygwyr. Cafodd prisiad o safle Ysgol Uwchradd Caerdydd ei gynnwys yn y cyfrifon hefyd yn dilyn cadarnhad o ddiddordeb y Cyngor ochr yn ochr â Chronfa Ymddiriedolaeth.
- Cwblhawyd asesiad ar draws holl adeiladau'r Cyngor yng Nghaerdydd i nodi a ddefnyddiwyd unrhyw Goncrit Awyredig Awtoclafiedig Cydnerth (RAAC) wrth adeiladu adeiladau. Yr unig eiddo lle nodwyd RAAC oedd Neuadd Dewi Sant, a oedd yn destun adroddiad a ystyriwyd gan y Cabinet ym mis Gorffennaf 2023, a chafodd amhariad yn y prisiad ei gynnwys yng nghyfrifon 2022/23.
- Adlewyrchir yr arian a wariwyd ar asedau yn ystod y flwyddyn yn y nodyn, gyda diweddariadau cynllun rheoli asedau eiddo'r Cyngor yn ystod y flwyddyn yn nodi newidiadau tebygol yn y dyfodol, yn enwedig mewn perthynas â datblygiadau ysgolion newydd, tai fforddiadwy newydd, strategaeth ar gyfer mynd i'r afael â materion cynnal a chadw ac addasrwydd mewn perthynas â swyddfeydd y Cyngor, prosiectau datblygu mawr fel yr arena dan do newydd a'r dull o wneud adeiladau'r Cyngor yn ynni-effeithlon.

Asedau a Rhwymedigaethau Ariannol

Cynhaliwyd gweithgareddau buddsoddi a benthyca gan y Trysorlys yn unol â gofynion rheoliadol a Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor ar gyfer 2023/24. Mae buddsoddiadau at ddibenion rheoli'r trysorlys ac arian parod ar £97.009 miliwn ar 31 Mawrth 2024 ac fe'u cynrychiolir yn bennaf gan falansau arian dros dro a adneuir gyda sefydliadau ariannol. Cyfradd gyfartalog y llog a enillwyd ar gyfer y flwyddyn oedd 4.76%.

Mae'r Cyngor yn benthyca arian i reoli ei lifoedd arian parod dyddiol ac i dalu am wariant cyfalaf. Yn unol â'r Strategaeth Rheoli Trysorlys, mae benthyca'n cael ei wneud i reoli'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf. Y newid net mewn benthyca allanol gwirioneddol yn ystod y flwyddyn oedd cynnydd o £38.644 miliwn i £893.800 miliwn. At ddibenion rheoli'r trysorlys, drwy gymharu lefel y GAC (gofyniad benthyca) a lefel y benthyca gwirioneddol fel ar 31 Mawrth 2024, mae'r ail yn is o tua £119.186 miliwn. Dyma'r lefel 'benthyca mewnol'

ac mae'n golygu ein bod yn defnyddio balansau arian parod dros dro i dalu am wariant cyfalaf yn hytrach na chymryd benthyciadau allanol yn y byrdymor.

Mae'r Cyngor yn cyrchu'r rhan fwyaf o'i anghenion benthycia gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac mae cyfraddau llog benthycia wedi codi'n sylweddol o ganlyniad i'r cefndir economaidd yn y DU, rhagolygon chwyddiant yn y dyfodol a ffactorau ehangach fel lefel gyffredinol y ddyled genedlaethol. Er nad yw hyn yn cael fawr o effaith ariannol ar y Cyngor yn y tymor byr iawn o gofio bod holl fenthycia allanol y Cyngor ar gyfraddau llog sefydlog, bydd yn effeithio ar fenthycia'r dyfodol y bydd angen i'r Cyngor ei wneud i fodloni ymrwymadau, os bydd cyfraddau'n parhau'n uchel.

Mae Nodyn 15 y cyfrifon yn cynnig rhagor o wybodaeth am asedau a rhwymedigaethau ariannol, y llog a dderbyniwyd ac a dalwyd a natur a helaethrwydd risgiau perthnasol y Cyngor.

Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn neilltuo arian ar gyfer rhwymedigaethau neu golledion tebygol, nad yw'r union swm na dyddiad eu defnyddio'n sicr. Mae hyn yn cynnwys hawliau yswiriant yn ogystal ag ar gyfer ôl-ofal tirlenwi. Yn ystod 2023/24, bu cynnydd o £12.826 miliwn yng nghyfanswm y darpariaethau, i £40.712 miliwn. Roedd hyn yn bennaf o ganlyniad i'r adolygiad cyfnodol o'r arian yr oedd ei angen i fodloni rhwymedigaethau rheoli a chynnal a chadw dros nifer o flynyddoedd ar gyfer hen safleoedd tirlenwi Ffordd Lamby a Heol y Fferi. Dangosir manylion trosglwyddo darpariaethau yn nodyn 21 y cyfrifon.

Rhwymedigaethau Pensiwn

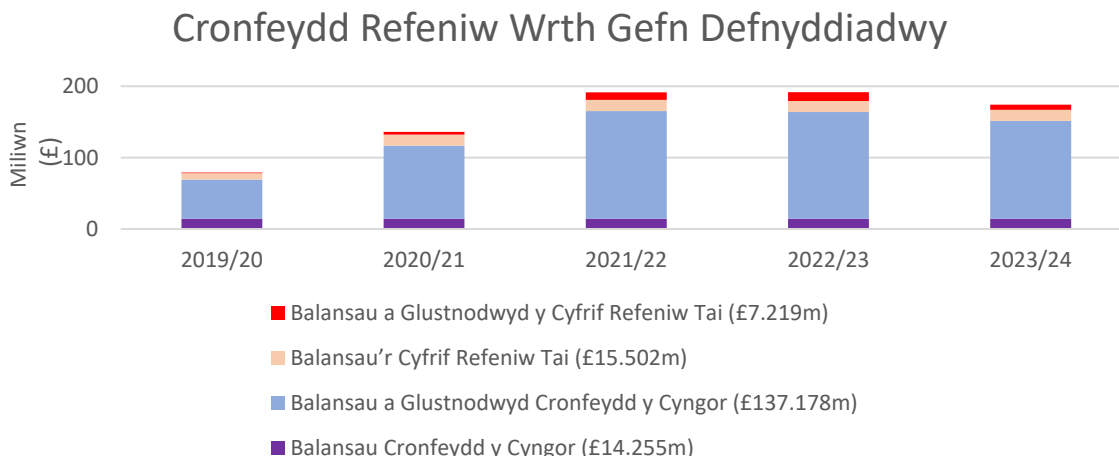
Dangosir cyfranogiad y Cyngor yn yr holl gynlluniau pensiwn yn nodyn 13 o'r cyfrifon:

- Y gost i'r Cyngor yn ystod y flwyddyn tuag at rwymedigaethau pensiwn yw £56.700 miliwn.
- Rhwymedigaeth y Cyngor o ran buddion pensiwn sy'n daladwy yn y dyfodol, o'u cymharu â'r asedau a gedwir, yw £48.390 miliwn ar 31 Mawrth 2024. Mae hyn yn seiliedig ar y rhagdybiaethau actiwaraid diweddaraf, gan arwain at ostyngiad o £156.810 miliwn o 2022/23. Mae hyn yn bennaf oherwydd cynnydd mewn gwerthoedd asedau yn ystod y flwyddyn, gyda rhagdybiaethau wedi'u nodi yn Nodyn 13.2 - Tabl o'r enw Sail ar gyfer amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau.
- Caiff y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ei ailbriso bob tair blynedd, ac ystyrir bod asedau'r gronfa ar 31 Mawrth 2022 yn talu am 98% o rwymedigaethau'r dyfodol. Mae Cynllun Adfer Dyled 14 mlynedd ar waith er mwyn cwrdd â'r diffyg.

Balansau a Chronfeydd Wrth Gefn

Mae Balansau a Chronfeydd Wrth Gefn yn symiau o arian a gaiff eu neilltuo at ddibenion polisi penodol neu ar gyfer argyfyngau cyffredinol a rheoli llif arian parod. Mae'r defnydd o gronfeydd wrth gefn, creu cronfeydd wrth gefn newydd a'r asesiad o'u digonolrwydd hefyd yn ystyried risgiau i wydnwch ariannol. Mae'r cyngor wedi bod mewn sefyllfa dros y blynedd diwethaf i allu cynyddu lefel y cronfeydd wrth gefn clustnodedig er mwyn gwella lefel gyffredinol y Cyngor o wydnwch ariannol. Mae'r gostyngiad mewn cronfeydd wrth gefn yn ystod 2023/24 yn cynnwys y rhai a gynlluniwyd i'w defnyddio yn 2023/24 yn ogystal â newidiadau mewn balansau ysgolion a chronfeydd tai fforddiadwy. Dangosir y gostyngiad hwn yn y siart isod ynghyd â'r gwerthoedd ar gyfer 31 Mawrth 2024. Manylir referniw clustnodedig a

chronfeydd wrth gefn defnyddiadwy eraill yn nodyn 25 y cyfrifon a nodir cronfeydd wrth gefn andefnyddiadwy yn nodyn 26.

Er bod lefel Balans Cronfa'r Cyngor wedi aros yn ddigyfnewid yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae lefelau cronfeydd wrth gefn clustnodedig Caerdydd yn parhau i fod yn gymharol isel ar gyfer awdurdod o'r maint hwn. Mae cronfeydd wrth gefn yn adnoddau untro, a chaiff unrhyw ddefnydd ei flaenoriaethu'n ofalus i sicrhau bod hyn yn unol â'u pwrpas arfaethedig; maen nhw naill ai'n cael eu gwario ar y meysydd lle ceir yr effaith fwyaf, neu'n cael eu cadw fel clustog yn erbyn y meysydd risg uchaf.

Datganiadau Ariannol

Nodir y Datganiad Cyfrifon yn y ddogfen hon, ynghyd â Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y datganiadau ariannol a'r Adroddiad Archwilio. Caiff y datganiadau endid unigol eu diffinio hefyd fel incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llifoedd arian parod ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol yng Nghymru a Lloegr o fewn rheolaeth yr awdurdod lleol. Nid oedd cyfrifon Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (BDdPRC) ar gael ar gyfer 2023/24 wrth baratoi'r cyfrifon hyn ar gyfer y Cyngor. Mae'r balansau agoriadol a chlo yn adlewyrchu cyfrifon BDdPRC drafft ar gyfer 2022/23.

Y datganiadau craidd yw:

- Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cofnodi holl incwm a gwariant y Cyngor ar gyfer y flwyddyn. Mae hanner uchaf y datganiad yn rhoi dadansoddiad fesul cyfarwyddiaeth. Mae hanner isaf y datganiad yn ymwneud â thrafodion a chyllid corfforaethol.
- Mae'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn grynodedb o'r newidiadau i'n cronfeydd wrth gefn dros y flwyddyn. Caiff cronfeydd wrth gefn eu rhannu'n rhai 'defnyddiadwy', y mae modd eu buddsoddi mewn prosiectau cyfalaf neu wella gwasanaethau, a'r rhai 'andefnyddiadwy', y mae'n rhaid eu neilltuo at ddibenion penodol.
- Mae'r Fantolen yn rhoi cipolwg ar asedau, rhwymedigaethau, balansau arian parod a chronfeydd wrth gefn y Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn.
- Dengys y Datganiad Llif Arian Parod y rhesymau am newidiadau ym malansau arian parod y Cyngor yn ystod y flwyddyn ac a yw'r newid oherwydd gweithrediadau, buddsoddi newydd neu weithgareddau ariannu.

Y datganiadau atodol yw:

- Mae'r Cyfrif Refeniw Tai yn nodi ar wahân swyddogaeth landlord statudol y Cyngor fel darparwr tai cymdeithasol dan Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.
- Mae Cyfrifon Grŵp yn cyfuno datganiadau ariannol y Cyngor â'i fuddiannau materol mewn is-gwmnïau, cyfranogion a/neu fentrau ar y cyd; yn achos y Cyngor hwn, Cardiff City Transport Services Ltd.
- Mae datganiadau eraill at ddibenion rheoliadol yn cynnwys Cronfeydd Ymddiriedolaeth ac Awdurdod Harbwr Caerdydd.

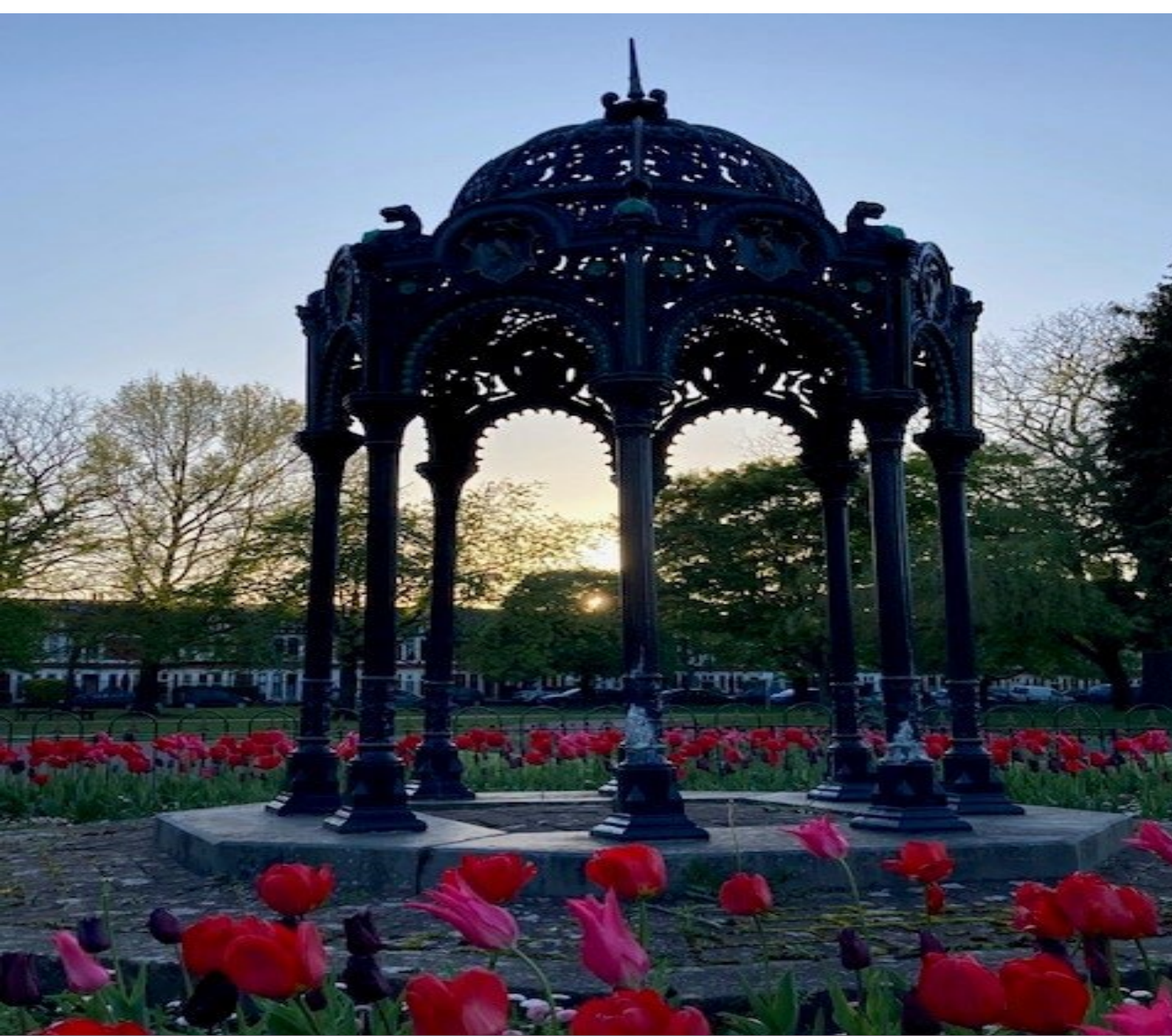
Casgliadau

Yn gefndir i eleni mae ansicrwydd a risg barhaus yn sgil cynnydd mewn costau a materion geo-wleidyddol a geo-economaidd. Er gwaethaf pwysau yn ystod y flwyddyn, llwyddodd y Cyngor i aros o fewn ei gyllideb refeniw net a bennwyd ar gyfer 2023/24, ond mae'r heriau'n sylweddol ar gyfer y dyfodol. Mae'r galw am holl wasanaethau'r Cyngor yn parhau i gynyddu gydag effeithiau chwyddiant sylweddol ar y Cyngor yn ogystal â thrigolion y ddinas yn ystod argyfwng costau byw. Mae'r pwysau yma'n her sylweddol i wytnwch ariannol y Cyngor a bydd angen newidiadau pellach i'r hyn a wnawn a sut y byddwn yn gwneud hynny. Mae'r her hon yn gofyn am ddewisiadau anodd a ffocws ar weithio gyda'n partneriaid i gyflawni blaenoriaethau allweddol er mwyn parhau i fod yn ariannol gynaliadwy a gallu cefnogi'r rhai mwyaf agored i niwed yn y tymor canolig a'r tymor hwy.

Mae gofynion cyfrifyddu, adrodd ac archwilio canlyniadol ychwanegol yn gwneud paratoi'r datganiadau hyn yn heriol. Fodd bynnag, mae'r cyfrifon hyn nid yn unig yn cael eu paratoi i fodloni gofynion, ond hefyd yn ffynhonnell bwysig o wybodaeth am sefyllfa ariannol a pherfformiad y Cyngor. Mae gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Archwilio Cymru rôl allweddol hefyd yn yr her a'r adolygiad annibynnol o'r datganiadau hyn. Rwy'n ddiolchgar i bawb sydd wedi cyfrannu at hwyluso tryloywder ein trafodion a'n sefyllfa ariannol a nodir yn y datganiadau hyn.

Christopher Lee

Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau a Swyddog Adran 151

Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiadau Ariannol

CRYFACH
TECACH
GWYRDDACH

STRONGER
FAIRER
GREENER

Cyfrifoldebau'r Cyngor

Rhaid i'r Cyngor:

- wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu ei faterion ariannol yn gywir i sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn 2023/24, y swyddog hwnnw oedd Christopher Lee, Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau, sy'n dal y rôl statudol Swyddog Adran 151;
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r datganiad cyfrifon.

Y Cynghorydd Helen Lloyd Jones
Arglwydd Faer

Dyddiad:

Cyfrifoldebau'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau yn gyfrifol am baratoi datganiadau ariannol y Cyngor yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023/24 (y Cod).

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau wedi:

- dewis polisiau cyfrifyddu addas ac yna eu rhoi ar waith yn gyson, heblaw os yw newidiadau polisi wedi'u nodi yn y cyfrifon hyn.
- gwneud beirniadaethau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddarbodus; a chydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir diweddar
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

Tystysgrif y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Mae'r datganiadau ariannol ar gyfer y Cyngor yn rhoi golwg wir a theg o'i incwm a gwariant ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 a sefyllfa ariannol y Cyngor ar 31 Mawrth 2024.

Christopher Lee
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Dyddiad:

Adroddiad Archwilydd Annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd; a
- Grŵp Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod, y Datganiad Symudiad ar y Cyfrif Refeniw Tai, Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y prif bolisiau cyfrifyddu.

Mae datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd yn cynnwys Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Grŵp, Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp, Mantolen y Grŵp, Datganiad Llif Arian Parod y Grŵp a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y prif bolisiau cyfrifyddu.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd i'w paratoi yw cyfraith gymwys a safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y dehonglir ac addasir gan God Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi golwg wir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd a Grŵp Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd ar 31 Mawrth 2024 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u dehonglir ac addesir gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â chyfraith gymwys a Safonau Archwilio Rhyngwladol yn y DU (SARhau [DU]) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau'r Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran cyfrifoldebau'r archwilydd wrth archwilio'r adran datganiadau ariannol o'm hadroddiad.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar y Cyngor a'r Grŵp yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm gwaith o archwilio'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safonau Moesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio sydd wedi dod i law yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes hyfyw

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfrifyddu busnes hyfyw wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Ar sail y gwaith yr wyf wedi'i wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Cyngor i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes hyfyw am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes hyfyw yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd gyda hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn ymdrin â'r wybodaeth arall, ac eithrio i'r graddau a nodir yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicr arni.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, o wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson gyda'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu'n ymddangos ei bod wedi cael ei chamddatgan. Os byddaf yn dod ar draws anghysonderau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol, mae gofyn i mi benderfynu a yw hyn wedi arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os dof i'r casgliad, ar sail y gwaith yr wyf wedi ei wneud, bod camddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall hon, mae gofyn i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratoir y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol acyn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24;
- Mae'r wybodaeth a roddwyd yn y Datganiad Llywodraethu ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratoir y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllaw.

Materion rwy'n adrodd arnynt fel eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth y Cyngor a'r Grŵp a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi dod ar draws camddatganiadau sylweddol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd o ran y materion canlynol, yr adroddaf i chi os, yn fy marn i:

- nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nid oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw, neu nid oes ffurflenni digonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn gan ganghennau nad yw fy nhîm wedi ymweld â hwy; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion cyfrifo a'r ffurflenni.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol sy'n gyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- baratoi datganiad cyfrifon, gan gynnwys datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd, sy'n rhoi golwg wir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- rheolaethau mewnlol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu eu bod yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad;
- asesu gallu Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd a'r Grŵp i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes hyfyw a defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes hyfyw oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan y Grŵp Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd wrth archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy nod yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd rhag unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed trwy dwyll neu gamgymeriad, ac i gyflwyno adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad sy'n cael ei gynnal yn unol â SARhau (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddigwydd oherwydd twyll neu wall a chânt eu hystyried yn sylweddol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellir disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wnaed ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol yn ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd o ran:
  - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfiaeth;
  - canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a'r
  - rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: cydnabod refeniw, cydnabod gwariant, cofnodion ariannol anarferol;
- cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Cyngor Caerdydd yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y chyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Cyngor Caerdydd; a
- chael dealltwriaeth o gyberthnasau parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau a phroffion y datganiad ariannol i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghylch ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, y Cabinet a'r Cyngor;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll drwy reolwyr yn diystyru rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r penderfyniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o duedd bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i holl aelodau'r tîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau yn gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, wedi ei effeithio gan anhawster canfod unrhyw afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd, a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a ddefnyddir.

Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilio eraill

Rwyf yn cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, gwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod i wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd a Grŵp Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd yn unol â gofynion Deddf Archwiliad Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
[Dyddiad]

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Polisiau, Beirniadaethau Critigol a Rhagdybiaethau Cyfrifyddu

STRONGER
FAIRER
GREENER

Polisiâu cyfrifyddu a ddefnyddir wrth ffurfio'r cyfrifon

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi incwm a gwariant y Cyngor am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 a'i sefyllfa ariannol ar y dyddiad hwnnw. Caiff y cyfrifon eu paratoi yn unol â Chod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023/24 (y Cod).

Cafodd y cyfrifon eu paratoi ar sail busnes hyfyw. Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiedir yn bennaf yw cost hanesyddol, wedi'i haddasu gan ailbrisiad rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

1. Safonau Cyfrifyddu a gyhoeddwyd ond sydd heb eu mabwysiadu eto

Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol 16 – Mabwysiadwyd prydles i yng Nghod 2022/23. Yn dilyn ymgynghoriad gydag awdurdodau lleol ac archwilyr, mae'r amserlen ar gyfer mabwysiadu gofynnol wedi ei gwthio yn ôl i'r flwyddyn ariannol yn dechrau 1 Ebrill 2024 neu'n gynharach os yn bosibl. Mae SAARh 16 yn cyflwyno model cyfrifyddu un prydleswr ac yn gofyn i lesddeiliad gydnabod asedau a rhwymedigaethau ar gyfer y rhan fwyaf o brydles gyda thymor o fwy na 12 mis, oni bai bod yr ased sylfaenol o werth isel. Mae angen i brydleswr gydnabod ased hawl-i-ddefnyddio sy'n cynrychioli ei hawl i ddefnyddio'r ased prydles sylfaenol ac atebolrwydd prydles sy'n cynrychioli ei rwymedigaeth i wneud taliadau prydles.

Er na ddisgwylir i hyn gael unrhyw effaith ar dalwyr y Dreth Gyngor na Rhent, mae gwaith wedi parhau yn ystod 2023/24 i sicrhau bod trefniadau tebyg-i-brydlesu sylweddol mewn perthynas ag eiddo a cherbydau'n cael eu nodi a'u cofnodi. Mae hyn yn cynnwys adolygu prosesau cyfredol a chreu prosesau newydd ar gyfer rheoli a chofnodi trefniadau prydlesu.

2. Croniadau Incwm a Gwariant

Cyfrifir gweithgarwch ar gyfer y flwyddyn y caiff ei gynnal ynddi, nid pan gaiff y taliadau arian parod eu gwneud neu eu derbyn. Yn benodol:

- Cydnabyddir referniw o gcontractau gyda derbynwyr gwasanaeth, boed ar gyfer gwasanaethau neu ddarparu nwyddau, pan fydd neu wrth i'r nwyddau neu'r gwasanaethau gael eu trosglwyddo i'r derbynnydd gwasanaeth yn unol â'r rhwymedigaethau perfformiad yn y contract
- cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio
- cofnodir gwasanaethau a ddaw i law fel gwariant pan geir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir y taliadau
- mae trothwy de minimis o £500, na ellir cronni incwm a gwariant oddi tano
- caiff llog sy'n dod i law gyda buddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau ei gyfrifo fel incwm a gwariant ar sail y gyfradd log berthnasol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llifoedd arian parod sefydlog neu a bennir gan y contract
- Ile cydnabyddir referniw a gwariant ond na chafwyd neu na thalwyd arian parod, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Fantolen. Pan nad ystyrir bod modd casglu dyledion, caiff y balans ei leihau trwy wneud darpariaeth ar gyfer dyled amheus.

3. *Asedau a Gedwir i'w Gwerthu*

Pan ddaw'n debygol y caiff swm cario ased ei adennill, yn bennaf drwy werthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio, fe'i hail-ddosberthir yn Ased a Gedwir i'w Werthu os yw'n diwallu'r meini prawf canlynol.

- ar gael i'w werthu ar unwaith yn ei gyflwr presennol
- rhaid ei fod yn debygol iawn o gael ei werthu
- rhaid iddo gael ei farchnata'n weithredol neu fod prynwyr arfaethedig wedi'u nodi
- disgwylir i'r broses werthu gael ei chwblhau o fewn blwyddyn.

Caiff yr ased ei ailbrisió'n syth ar ôl ei ailddosbarthu ac yna'i ddwyn ymlaen ar y rhan isaf o'r swm hwn ac ar werth teg llai costau gwerthu. Pan fo hyn yn arwain at golled, caiff hwn ei osod yn y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Ni chydabyddir enillion o ran gwerth teg ond at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabyddir yn y Gwarged neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau. Ni chodir dibrisiant ar Asedau a Gedwir i'w Gwerthu. Cynhelir adolygiad blynyddol i benderfynu a ydi asedau yn dal i fodloni meini prawf Asedau a Gedwir i'w Gwerthu, a lle nad yw hyn yn wir cânt eu hailddosbarthu a'u hailbrisió yn unol â'r dosbarth priodol.

4. *Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod*

Mae arian parod yn cael ei gynrychioli gan arian parod mewn llaw, y balans net ar holl gyfrifon banc y Cyngor gan gynnwys rhai ysgolion llyfr siec. Mae'n cynnwys adneuo gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy ar rybudd o ddim mwy na 24 awr heb gosb sylweddol. Mae hefyd yn cynnwys buddsoddiadau'n aeddfedu a llog a dderbyniwyd ar ddiwrnod gwaith cyntaf mis Ebrill.

5. *Asedau a Rhwymedigaethau Wrth Gefn*

Mae'r rhain yn fuddion neu rwymedigaethau posibl sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol ac y caiff eu bodolaeth ei chadarnhau gan un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt dan reolaeth lwyf y Cyngor. Ni chydabyddir asedau a rhwymedigaethau wrth gefn yn y datganiadau cyfrifyddu ond fe'u datgelir yn y nodiadau i'r cyfrifon pan fo angen.

6. *Rhwymedigaethau Gohiriedig*

Pan gaiff y Cyngor incwm ymlaen llaw gan ddatblygwyr a sefydliadau eraill o ran gwariant refeniw, megis cynnal asedau yn y dyfodol, cedwir y symiau ar y Fantolen fel rhwymedigaethau gohiriedig hyd nes bod y gwariant yn digwydd.

7. *Gwarediadau a Derbyniadau Cyfalaf*

Pan gaiff asedau eu gwaredu neu eu datgomisiynu, defnyddir gwerth yr asedau hynny sydd yn y Fantolen ynghyd ag unrhyw elw o waredu i gyfrifo budd neu golled wrth waredu.

Caiff gwarediadau sy'n fwy na £10,000 eu trin fel derbyniadau cyfalaf a cânt eu credydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn.

8. Buddion Cyflogeion

Buddion i'w Talu yn ystod Cyflogaeth

Caiff buddion cyflogeion byrdymor fel cyflogau, gwyliau blynyddol a delir, absenoldeb salwch a threuliau eu talu'n fisol a'u hadlewyrchu fel gwariant ar sail gronol yn y llinell wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Budd-daliadau Terfynu

Buddion terfynu yw'r symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Cyngor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddo gwirfoddol, ac maen nhw'n cael eu codi ar sail gronol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Budd-daliadau Ôl-Gyflogaeth

Mae cyflogeion y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan yr Asiantaeth Pensiynau Athrawon
- y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, trwy aelodaeth o Gronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg a weinyddir gan y Cyngor.

Y Cyngor hefyd yw prif gyflogwr ac unig gyflogwr statudol Cynlluniau Pensiwn Cardiff City Transport Services.

Mae'r Cyngor yn cyfrif costau pensiwn yn y prif ddatganiadau cyfrifyddu yn unol â Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (SCRh19). Mae hyn yn gofyn am gydnabyddiaeth o'r ffaith, er nad yw buddion ymddeol yn daladwy nes i gyflogai ymddeol, fod ymrwymiad y Cyngor i wneud y taliadau hynny'n codi ar yr amser y mae cyflogeion yn ennill eu hawliadau i'r dyfodol. Mae'r ffordd yr ymdrinnir â chyfrifon yn dibynnu ar ba un a ydynt yn ymwneud â chynllun budd diffiniedig neu gynllun cyfraniad diffiniedig.

Cynlluniau Cyfraniad Diffiniedig

Mae'r trefniadau canoledig ar gyfer y Cynllun Pensiwn Athrawon yn golygu na all rhwymedigaethau ar gyfer y buddion hyn fel arfer gael eu nodi'n benodol i'r Cyngor ac felly cânt eu nodi fel cynllun cyfraniad diffiniedig ac ni chydabyddir unrhyw rwymedigaeth ar gyfer taliadau buddion yn y dyfodol yn y Fantolen. Mae gan Cardiff City Transport Services gynllun cyfraniad diffiniedig sy'n cynnwys isafswm elw gwarantedig ar gyfer ei aelodau, sydd ar gau i aelodau newydd. Dangosir asedau a rhwymedigaethau'r cynllun yn y Fantolen.

Cynlluniau Budd Diffiniedig

Mae Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg yn gynllun budd diffiniedig. Mae yna hefyd Gynllun Budd Diffiniedig Cardiff Transport Services sydd ar gau i aelodau newydd. Mae'r rhwymedigaeth pensiwn net, sy'n cynrychioli cyfradd berthnasol y Cyngor o asedau a rhwymedigaethau'r Gronfa Bensiwn, yn y Fantolen lle:

- mae rhwymedigaethau ar gyfer y cynllun i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys ar sail actiwaraidig gan ddefnyddio'r dull uned rhagamcanol (asesiad o daliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yn hyn gan gyflogeion, yn seiliedig ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion ac enillion rhagamcanol ar gyfer cyflogeion cyfredol).
- mae asedau'r cynllun i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn ôl eu gwerth teg:
  - gwarannau dyfynedig ac unedol - pris cynnig cyfredol
  - gwarannau annyfynedig - amcangyfrif proffesiynol
  - eiddo – gwerth y farchnad.

Mae'r newid o ran y rhwymedigaeth pensiwn net wedi'i ddadansoddi yn y cydrannau canlynol:

- costau gwasanaeth cyfredol: mae cynnydd o ran rhwymedigaeth o ganlyniad i bensiwn a enillir gan gyflogeion yn ystod y flwyddyn yn cael ei godi ar gost net gwasanaethau.
- costau gwasanaeth blaenorol: mae cynnydd o ran y rhwymedigaeth sy'n codi o benderfyniadau blwyddyn gyfredol sy'n effeithio ar bensiwn a enillir gan gyflogeion mewn blynyddoedd cynharach yn cael ei godi ar Reoli Corfforaethol.
- enillion/colledion ar daliadau llawn a chwtogiadau: mae canlyniadau camau i leddfu'r Cyngor o rwymedigaethau neu ddigwyddiadau sy'n lleihau'r gwasanaeth a ddisgwylir yn y dyfodol neu gronni buddion yn cael eu codi ar Reoli Corfforaethol.
- llog net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net: costau llog net ar gyfer y cyfnod sy'n codi o dreigl amser ac sy'n cael ei ddangos ar y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- ailfesuriadau: adenillion ar asedau (ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys yn y llog net) ac enillion/colledion actwaraidd o ganlyniad i dybiaethau actiwaraidd wedi'u diweddarau. Mae'r rhain yn cael eu codi ar y Gronfa Pensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Arall.

O ran buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i godi ar falans Cronfa'r Cyngor y swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r Gronfa Bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn ystod y flwyddyn, nid y swm a gyfrifwyd yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn mae hyn yn golygu bod symiau a briodolir i mewn ac allan o'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn i ddileu'r holl ddebydau a chredydau tybiannol o ran buddion ymddeol a'u disodli gan ddebydau am yr arian parod a delir i'r Gronfa Bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond nas talwyd ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n deillio o'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i Gronfa'r Cyngor o orfod cyfrifo buddion ymddeol ar sail llifoedd arian parod yn hytrach na buddion a enillir gan gyflogeion.

9. Asedau Ariannol

Dosberthir asedau ariannol yn seiliedig ar dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu model busnes y Cyngor ar gyfer cadw asedau ariannol a'u nodweddion llif arian parod.

Mae tri phrif ddsbarth o asedau ariannol a fesurir ar:

- gost wedi'i hamorteiddio – Cyflawni amcanion drwy gasglu llifoedd arian parod cytundebol e.e. prifswm a llog
- gwerth teg trwy elw neu golled (GTEG) – Cyflawni amcanion drwy gasglu llifoedd arian parod cytundebol a gwerthu asedau
- gwerth teg trwy incwm cynhwysfawr arall (GTICA) – Cyflawni amcanion trwy unrhyw dull arall yn hytrach na chasglu llifoedd arian parod cytundebol a phan fo'r Cyngor wedi dynodi mai dyma'r achos.

O ran gwerth asedau ariannol a gydnabyddir yn y cyfrifon, prif fodel busnes yr awdurdod yw cadw buddsoddiadau i gasglu llifoedd arian parod cytundebol; fodd bynnag, gellir darparu benthyciadau ac offerynnau ecwiti fel gwariant cyfalaf yn y Rhaglen Gyfalaf gymeradwy i gyflawni amcanion gwasanaeth. Gan ddibynnu ar y rhesymeg ar gyfer cadw asedau ariannol o'r fath, ecwiti yn bennaf, gall y Cyngor ddynodi eitemau o'r fath i gael eu mesur ar werth teg trwy incwm cynhwysfawr arall.

Caiff technegau mesur gwerth teg eu diffinio yn adran derfynol y polisi hwn.

Asedau Ariannol a Fesurir ar Gost wedi'i Hamorteiddio

Cydnabyddir asedau ariannol a fesurir ar gost amorteiddiedig ar y Fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur ar werth teg yn y lle cyntaf. Yna cânt eu mesur ar eu cost amorteiddiedig. Mae credydau blynyddol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (DIGC) ar gyfer llog sy'n dod i law'n seiliedig ar swm cario'r ased, wedi'i luosi gan y gyfradd log gyfredol ar gyfer yr offeryn yn unol ag unrhyw fuddsoddiad neu gytundeb benthyciad. Y swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sy'n weddill (yn ogystal â llog a gronnwyd).

Caiff unrhyw enillion neu golledion sy'n codi wrth ddad-gydnabod ased eu credydu/debydu i'r DIGC.

Model Colled Credyd Disgwyliedig

Cyfrifir colledion amhariad i adlewyrchu'r disgwyliad na fydd llifoedd arian parod yn y dyfodol yn digwydd oherwydd gallai'r benthyciwr ddiffygdalu ar ei rwymedigaethau. Gallai adolygiad o'r fath ddisgwydd ar ased ariannol unigol neu ar sail gyfunol, yn seiliedig ar berthnasedd a chost a budd asesiad unigol.

Mae'r Cyngor yn cynnal adolygiad o golledion credyd disgwyliedig ar yr holl asedau ariannol a gedwir ar gost wedi'i hamorteiddio ar sail 12 mis neu gydol oes. Pan na chynhaliwyd darpariaeth ar gyfer colledion o'r fath eisoes e.e. fel rhan o ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg, gwneir addasiadau i werth asedau ariannol a gaiff eu datgelu yn y cyfrifon. Mae risg credyd yn chwarae rhan allweddol o ran asesu colled credyd ddisgwyliedig. Pan fo risg wedi cynyddu'n sylweddol ers i ased ariannol gael ei gydnabod yn y lle cyntaf, caiff darpariaeth ar gyfer colledion ei hasesu ar sail gydol oes. Pan nad yw risg wedi cynyddu'n sylweddol neu mae'n parhau'n isel, caiff darpariaeth ar gyfer colledion ei hasesu ar sail colled ddisgwyliedig 12 mis.

Asedau Ariannol a Fesurir ar Werth Teg trwy Elw neu Golled (GTEG)

Cydnabyddir asedau ariannol a fesurir ar GTEG ar y Fantolen pan ddaw'r Cyngor yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur a'u dwyn ymlaen ar werth teg yn y lle cyntaf. Cydnabyddir enillion a cholledion gwerth teg yn y Gwarged neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau.

Caiff unrhyw enillion neu golledion sy'n deillio o ddad-gydnabod yr ased eu credydu/debydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Asedau Ariannol a Fesurir ar Werth Teg trwy Incwm Cynhwysfawr Arall (GTICA)

Caiff asedau ariannol a fesurir fel GTICA eu mesur i ddechrau a'u cario ymlaen ar werth teg ar y Fantolen. Bydd ymdrin ag asedau o'r fath dan y categori hwn yn gofyn am 'Ddynodiad' gan y Cyngor. Mae'r rhain yn debygol o fod yn ddaliadau ecwiti a ddelir fel rhan o amcan gwasanaeth.

Cydnabyddir enillion a cholledion gwerth teg mewn Incwm Cynhwysfawr Arall ac mae'r newid o ran swm y buddsoddiad yn y fantolen yn cael ei baru â chofnod yn y Gronfa Ailbrisi Offerynnau Ariannol Wrth Gefn.

Wrth ddad-gydnabod, caiff unrhyw falans ar y Gronfa Ailbrisi Offerynnau Ariannol Wrth Gefn ei ailgylchu trwy'r Gwarged neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau.

Mesur Asedau Ariannol ar Werth Teg

Mae'r mesuriadau gwerth teg ar gyfer y dosbarthiadau asedau ariannol uchod a fesurir ar werth teg yn seiliedig ar y technegau canlynol:

- offerynnau â phrisiau marchnad a ddyfynnir - pris y farchnad
- offerynnau eraill â thaliadau sefydlog ac y gellir eu pennu – dadansoddiad llif arian parod â gostyngiad

Caiff y mewnbynnau i'r technegau mesur eu categorio yn unol â'r lefelau canlynol:

- Lefel 1 – prisiau a ddyfynnir (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau unfath y gall yr awdurdod fanteisio arnynt ar y dyddiad mesur.
- Lefel 2 – mewnbynnau ac eithrio prisiau a ddyfynnir wedi'u cynnwys yn Lefel 1 y gellir eu harsylwi ar gyfer yr ased, un ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- Lefel 3 – mewnbynnau na ellir eu harsylwi ar gyfer yr ased.

10. Rhwymedigaethau Ariannol

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan ddaw'r Cyngor yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Caiff y rhain eu mesur i ddechrau ar bris teg ac yna'u cario ar eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae'r costau blynyddol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy'n seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gan y gyfradd log gyfredol ar gyfer yr offeryn. Caiff llog sy'n ddyledus ond sydd heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn ei ddangos yn y Fantolen fel rhwymedigaeth gyfredol.

Pan fo pris teg a delir i drosglwyddo rhwymedigaeth yn cael ei amcanu a'i ddatgelu, caiff mewnbynnau i'r technegau prisio a ddefnyddir i bennu pris teg eu priodoli i'r un lefelau fel y nodir dan y polisi cyfrifyddu Asedau Ariannol.

Caiff costau trafodion, fel ffioedd brocer a chomisiwn o ran rheoli Offerynnau Ariannol y Cyngor, nas ystyrir yn berthnasol, eu codi ar unwaith i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

11. Grantiau a Chyfraniadau

Cyfrifir am grantiau a chyfraniadau eraill ar sail gronnol ac fe'u cydnabyddir pan fo:

- sicrwydd digonol y bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r amodau dros eu derbyn a
- bod sicrwydd digonol y daw'r grant neu'r cyfraniad i law.

Refeniw

Caiff grantiau, na fodlonwyd amodau ar eu cyfer eto, eu dwyn ymlaen yn y Fantolen fel Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw. Pan fo amodau wedi'u bodloni, credydir y grant neu'r cyfraniad i'r gwasanaeth perthnasol (grantiau refeniw penodol a chyfraniadau) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (grantiau refeniw amhenodol) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Pan nad oes sicrwydd digonol y caiff yr amodau eu bodloni, ni chydabyddir unrhyw arian a ddaw i law fel derbyn arian grant ond fel ad-daliad sy'n ddyledus i'r corff dyfarnu a chaiff ei gadw ar y Fantolen fel rhwymedigaeth os bydd yn parhau heb ei dalu.

Pan gydymffurfir ag amodau grant refeniw neu gyfraniad ond nas defnyddiwyd hwy eto i ariannu gwariant at y diben a nodwyd yn y cytundeb grant, fe'u neilltuir yn y Gronfa Wrth Gefn Glustnodedig.

Cyfalaf

Trinnir grantiau a chyfraniadau yn ystod y flwyddyn i ariannu cynlluniau cyfalaf sy'n Wariant Refeniw a Ariennir gan Gyfalaf dan Statud (GRAGDS) fel incwm refeniw ac fe'u credydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r llinell wasanaeth berthnasol.

Credydwr Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau perthnasol wrth dalu am waith cyfalaf arall i'r llinell Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Pan fo grant cyfalaf neu gyfraniad penodol wedi dod i law ond nad yw wedi ei ddefnyddio eto, fe'i nodir fel credydwr, oherwydd bod modd dychwelyd yr elfen nas defnyddiwyd i'r ariannwr. Pe bai grant amhenodol fel y Grant Cyfalaf Cyffredinol neu'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr yn parhau heb ei ddefnyddio, fe'i cedwir fel Cronfa Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio.

Nodir grantiau cyfalaf a chyfraniadau ar wahân ar y Fantolen.

12. Asedau Treftadaeth

Mae'r Cyngor yn cydnabod asedau treftadaeth y gallai fod wedi talu gwariant ar wahân y gellir ei nodi wrth eu caffael neu eu cadw, neu pan fo ganddo wybodaeth am werth yr ased.

Mae asedau treftadaeth wedi'u cynnwys yn y gost hanesyddol os ydynt yn y cyfrifon ac ni chânt eu mesur ar werth teg oni bai bod manteision gwneud hynny'n gorbwysu'r costau. Ni chodir unrhyw gostau dibrisiant ar asedau treftadaeth.

Mae natur unigryw asedau treftadaeth yn gwneud prisiadau dibynadwy'n gymhleth. Cydnabyddir yr anawsterau hyn gan y Cod ac felly ni chofnodir llawer o asedau unigol yn y cyfrifon, ond gwneir datgeliadau naratif ychwanegol am natur a maint asedau o'r fath yn y nodiadau i'r cyfrifon. Cynhelir prisiad bob 3 blynedd gan arbenigwr allanol at ddibenion yswiriant. Cynhaliwyd prisiad o baentiadau, arteffactau, regalia dinesig a llyfrau hynafiaethol yn ystod 2022/23.

13. Asedau Anghyfredol Anniriaethol

Mae gwariant ar asedau anffisegol ond a all gael eu nodi a'u rheoli gan y Cyngor wedi'i gyfalafu. Yn achos meddalwedd a thrwyddedau cyfrifiadurol, cyfalafir hyn pan fo'n berthnasol i wella neu ddatblygu systemau, y credir y bydd gwario arnynt o fudd economaidd hirdymor i'r Cyngor ar ffurf arbedion a gwelliannau wrth ddarparu gwasanaethau. Mae asedau anniriaethol wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar gost hanesyddol net amorteiddio, ac yn cael eu hadolygu ar gyfer amhariad a'u hail-brisio pan fo gwerth marchnad parod ganddynt.

Caiff yr asedau eu hamorteiddio i'r gwasanaeth perthnasol dros oes economaidd y buddsoddiad a bennir yn y lle cyntaf rhwng 3 a 7 mlynedd, a'u gwrthdroi yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn trwy drosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Unwaith y bydd asedau anniriaethol wedi'u hamorteiddio'n llawn, cânt eu hadolygu o ran perthnasedd ac, os oes angen, eu gwaredu gyda'r gwerth cario wedi'i dynnu oddi ar y gofrestr asedau.

Cydnabyddir enillion a cholledion o waredu yn y gwagedd neu ddiffyg o ran darparu gwasanaethau.

14 Costau Llog Benthycu

Ar gyfer 2023/24 mae'r Cyngor wedi diweddarau ei bolisi cyfrifyddu ar gyfer costau llog benthycu yr eir iddynt lle mae eitemau o eiddo, peiriannau ac offer yn cymryd cryn dipyn o amser i'w hadeiladu, eu caffael neu eu cynhyrchu at eu defnydd arfaethedig. Yn flaenorol, roedd costau benthycu yn cael eu codi i'r llinell incwm a gwariant cyllido a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn ariannol yr

aethpwyd iddynt ynddi. Bydd hyn yn parhau ar gyfer asedau anghymwys, fodd bynnag, gwneir tâl atodol i fanteisio ar gostau llog benthycia ar gyfer asedau cymwys, y mae'r ail wedi'i ddiffinio isod:

- ased sy'n mynd i gost llog yn ystod adeiladu, caffael neu gynhyrchu'r ased;
- mae'n debygol y bydd y gwariant cyfalaf yn arwain at fanteision economaidd neu botensial gwasanaeth i'r Cyngor yn y dyfodol; a bydd modd mesur y costau llog yn ddibynadwy
- mae'n cymryd mwy na dwy flynedd i baratoi'r ased ar gyfer ei ddefnydd bwriadedig neu ei werthu ac
- rhagwelwyd cyfanswm gwariant cyfalaf o fwy na £50 miliwn gan y Cyngor yn ystod y cyfnod adeiladu.

Bydd cyfalafu costau llog yn dod i ben pan fydd yr holl weithgareddau angenrheidiol i baratoi'r ased cymwys ar gyfer ei ddefnydd arfaethedig wedi'u cwblhau.

Mae cyfrifiad costau llog naill ai'n llog a ildwyd ar falansau arian parod dros dro; lle mae'r Cyngor yn benthycia i ariannu cynllun yn benodol, y swm sy'n cael ei gyfalafu yw gwir gost benthycia llai incwm buddsoddi; neu lle caiff cyllid ei fenthycia yn gyffredinol, defnyddir cyfradd gyfalafu yn seiliedig ar gyfartaledd pwysoledig costau benthycia yn ystod y cyfnod.

Wrth gymhwyso'r polisi cyfrifyddu newydd, nid yw'r cyngor wedi nodi unrhyw asedau cymwys tebyg a grëwyd o'r blaen y byddai'r newid mewn polisi cyfrifyddu wedi effeithio arnynt pe bai wedi bod ar waith ar y pryd. Yn unol â hynny, nid oes gofyniad i ailddatgan datganiadau ariannol blaenorol a nodiadau cysylltiedig.

Nid yw'r Cyngor wedi cymhwyso'r polisi hwn yn 2023/24. Bwriedir i hyn gael ei gymhwyso o 2024/25, yn amodol ar gynnydd ar wariant ar Asedau cymwys.

15. *Buddiannau mewn Cwmnïau ac Endidau Eraill*

Mae gan y Cyngor fuddiannau mewn cwmnïau ac endidau eraill. Yn amodol ar lefel y perthnasedd a'r amlygrwydd i risg, mae'r rhain wedi'u cysoni i greu Cyfrifon Grŵp.

16. *Rhestrau Eiddo*

Caiff stocrestrau eu mesur a'u cadw ar gost is neu werth net gwireddadwy. Pan gaiff stocrestrau eu gwerthu, eu cyfnewid neu eu dosbarthu, cydnabyddir y swm cario fel gwariant.

Mae balans y stocrestrau sydd wedi'u rhoi yn hytrach na'u prynu yn cael ei gadw yn y Cyfrif Stocrestr a Roddwyd.

17. *Eiddo Buddsoddi*

Eiddo buddsoddi yw'r rheini a gedwir i ennill rhent a/neu arbrisant cyfalaf megis prydlesi tir, tir a gedwir ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol fel safleoedd strategol a thir ac adeiladau eraill sy'n diwallu meini prawf eiddo buddsoddi.

Mesurir eiddo buddsoddi ar werth teg, yn seiliedig ar bris y farchnad a fyddai'n cael ei dderbyn wrth werthu ased mewn trafodyn trefnus rhwng cyfranogwyr yn y farchnad a'r dyddiad mesur, gan adlewyrchu defnydd

uchaf a gorau'r ased. Cwblheir prisiad bob blwyddyn, a chynhaliwyd y diweddaraf gan Jones Lang LaSalle yn 2023/24.

Nid yw eiddo buddsoddi yn cael eu dibrisio. Caiff enillion a cholledion ailbriso a gwaredu yn ychwanegol at renti sy'n dod i law eu gosod yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Fodd bynnag, ni chaniateir i enillion a cholledion ailbrisiadau a gwarediadau gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor ac felly cânt eu gwaredu o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u gosod yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

18. Cydbwyllgorau

Yn amodol ar berthnasedd a chysylltiad â risg, cynhwysir y gyfran berthnasol o Gydbwyllgorau yng nghyfrifon y Cyngor sy'n adlewyrchu'r trafodion a'r balansau ar gyfer y Cydbwyllgorau hynny. Lle nad oes gwybodaeth ar gael, cynhwysir balansau'r flwyddyn flaenorol.

19. Prydlesi

Mae prydlesi'n cael eu hystyried yn brydlesi cyllid pan fo telerau'r brydles yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a gwobrwyau, o ran perchenogaeth eiddo, peiriannau neu offer o'r prydleswr i'r prydlesai. Mae pob prydles arall yn cael ei hystyried yn brydles weithredu. Pan fydd prydles yn cwmpasu tir ac adeiladau, ystyrir yr elfennau tir ac adeiladau ar wahân o ran dosbarthu.

Y Cyngor fel Prydlesai

Prydlesi Ariannol

O ran peiriannau ac offer, mae gan y Cyngor lefel de-minimis o £75,000 ar gyfer prydlesi i'w cydnabod fel prydlesi cyllid. Nid yw'r Cyngor yn cydnabod unrhyw brydlesi fel hyn.

Prydlesi Gweithredu

Codir taliadau ar gyfer prydlesi gweithredu i'r gwasanaeth perthnasol ar sail gronnol.

Y Cyngor fel Prydleswr

Prydlesi Ariannol

Nid yw'r Cyngor yn cydnabod unrhyw brydlesi fel hyn.

Prydlesi Gweithredu

Pan fo'r Cyngor yn rhoi prydles weithredu ar eiddo, peiriannau neu offer, caiff yr ased perthnasol ei gadw ar y Fantolen. Credydur incwm rhent i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

20. Ysgolion a Gynhelir gan yr Awdurdod Lleol

Mae'r Cod yn cadarnhau mai'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am falansau rheoli ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol (h.y. y categorïau hynny o ysgolion a nodir yn Neddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998, fel y'i diwygiwyd). Mae'r Cod hefyd yn nodi bod asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llifoedd arian parod yr ysgolion hynny yn cael eu cydnabod yn natganiadau ariannol yr awdurdod lleol. Felly, cydnabyddir trafodion, llifoedd arian parod a balansau ysgolion ym mhob un o ddatganiadau ariannol yr awdurdod fel pe baent yn drafodion, llifoedd arian parod a balansau'r awdurdod.

21. Eiddo, Peiriannau, Offer

Yr asedau hyn yw'r rhai â sylwedd ffisegol a ddefnyddir wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, y bwriedir eu cadw am gyfnod amhenodol a'r rhai ar gyfer hyrwyddo diwylliant neu wybodaeth ac y disgwylir eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella asedau o'r fath ei gyfalafu ar sail gronol. Rhagdybir bod gwariant ar asedau presennol yn arwain at wella'r ased ac fe'i dangosir yn y cyfrifon fel ychwanegiad at yr ased.

Codir gwariant sy'n cynnal ond nad yw'n ychwanegu at botensial ased i gyflawni buddion neu botensial gwasanaeth (h.y. atgyweirio a chynnal) ar refeniw pan gaiff ei wario.

Mae gan y Cyngor bolisi de-minimis o £1,000 o ran cyfalafu gwariant mewn cysylltiad ag anheddau'r Cyngor.

Unwaith y bydd asedau wedi dibrisio'n llawn, cânt eu hadolygu o ran perthnasedd ac, os oes angen, eu gwaredu gyda'r gwerth cario wedi'i dynnu oddi ar y gofrestr asedau.

Mesur

Mesurir asedau i ddechrau ar gost, gan gynnwys yr holl wariant sy'n deillio'n uniongyrchol o ddod â'r ased dan sylw i gyflwr gweithio ar gyfer y defnydd a fwriedir, gan gynnwys costau benthycu a gyfalefir ar gyfer asedau cymwys. Codir dibrisiant blwyddyn lawn ar wariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn. Ni chodir unrhyw gostau dibrisiant yn ystod y flwyddyn waredu. Felly caiff asedau eu cario ymlaen ar y fantolen fel a ganlyn:

Math yr Ased	Mesur	Amllder Priso	Prisiad Llawn Olaf	Syrfëwr ar gyfer y Prisiad Diwethaf	Prisiad Llawn Nesaf	Dibrisiant*
Asedau sy'n cael eu Hadeiladu	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	dd/b	dd/b	dd/b	dd/b	dd/b
Asedau Cymunedol	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	dd/b	dd/b	dd/b	dd/b	dd/b
Anheddau'r Cyngor	Gwerth Defnydd Presennol ar gyfer Tai Cymdeithasol	Bob 2 flynedd	2023/24	Savills	2025/26	Tir: dd/b Adeiladau: 50 mlynedd
Seilwaith	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	dd/b	dd/b	dd/b	dd/b	10-120 mlynedd**
Tir ac Adeiladau Gweithredol Eraill	Gwerth Defnydd Presennol neu Gost Newid Ddibrisiedig os yw o natur arbenigol heb dystiolaeth yn seiliedig ar y farchnad	Bob 3 blynedd	2021/22	Cooke & Arkwright	2024/25	Tir: dd/b Adeiladau: 1-90 mlynedd
Asedau Ysgol	Cost Newid Ddibrisiedig fanwl (Ased Cyfwerth Modern)	Bob 3 blynedd	2021/22	Cooke & Arkwright	2024/25	Tir: dd/b Adeiladau: 2-50 mlynedd
Asedau Gwaged	Gwerth Teg	Bob blwyddyn	2023/24	Jones Lang LaSalle	2024/25	dd/b

Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	dd/b	dd/b	dd/b	dd/b	5-20 oed
---	---------------------------------	------	------	------	------	----------

* Wedi'i gyfrifo ar sail llinell syth dros yr oes ddefnyddiol amcangyfrifedig isod, oni bai nad oes yna oes ddefnyddiol feidrol benodol.

** Wedi'i gynnwys o fewn Seilwaith mae Morglawdd Bae Caerdydd, sy'n cael ei ddibrisio dros oes ddylunio o 120 mlynedd.

Ailbrisiadau

Mae gofyn i anheddau'r Cyngor, tir ac adeiladau eraill, gan gynnwys ysgolion, gael eu hailbrisió'n gyfnodol. Mae'r prisiadau'n ystyried nid yn unig amrywiannau cost ond nifer o amrywiannau hanfodol eraill fel cyflwr a newidiadau mewn defnydd. Mae prisiadau asedau'n digwydd gyda dyddiad gweithredol ar 1 Ebrill neu 31 Mawrth lle mae prisiad proffesiynol llawn o ddsbarth llawn o asedau yn dangos y gallai fod newid materol yn sefyllfa derfynol y fantolen.

Rhaid i'r Cyngor gydbwyso'r gofyniad i sicrhau nad yw symiau cario yn faterol wahanol o'u gwerth teg neu gyfredol ar ddiwedd y flwyddyn, gyda'r amser, costau ac adnoddau sydd ynghlwm wrth gynnig gwasanaethau prisiant at ddibenion cyfrifyddu. Mae'n gwneud hyn drwy:

- gynnwys adolygiad amhariad blynyddol o eiddo gyda thîm prisio mewnol y Cyngor i nodi newidiadau sylweddol
- defnyddio profiad a gwybodaeth leol y tîm prisio mewnol i gynnig neu ddefnyddio unrhyw wasanaethau prisio allanol
- cael rhaglen ailbrisió dreigl y cytunwyd arni sy'n mynd y tu hwnt i'r isafswm cyfnod pum mlynedd a argymhellir a nodir yng Nghanllawiau CIPFA ar gyfer ailbrisiadau. Mae hyn er mwyn sicrhau bod digon o ymdriniaeth ddigonol, reolaidd a chyson o'r holl ddsbarthiadau o asedau a bod newidiadau prisio yn cael eu cyfartaleddu dros gyfnod o dair blynedd o leiaf, yn seiliedig ar brisiadau proffesiynol llawn.

Mewn blynyddoedd interim rhwng prisiadau llawn o ddsbarthiadau asedau, gall y Cyngor gynnwys prisiadau asedau ar sampl o fewn ddsbarth asedau. Mae hyn er mwyn nodi a allai amodau economaidd/marchnad fod wedi cael effaith sylweddol ar werthoedd asedau a adroddwyd. Gall hyn fod er enghraifft yn ystod cyfnodau o chwyddiant uchel. Fodd bynnag, gall prisiadau cyfrifo asedau newid o ganlyniad i nifer o ffactorau, nid chwyddiant yn unig, megis ond heb fod yn gyfyngedig i; amodau economaidd, newidiadau i farchnadoedd lle mae'r asedau'n gweithredu, newid yng nghyflwr asedau, lefelau defnydd, dulliau prisio a ddsbarthiadau asedau, gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol. Yn unol â hynny, rhaid cymryd gofal wrth dybio y bydd newid mewn un newidyn yn effeithio ar yr holl asedau.

Caiff asedau eiddo'r Cyngor eu hailbrisió ar sail rhaglen dreigl 3 blynedd, neu os yw ased yn cael ei adnewyddu'n sylweddol, gwneir ymdrech i'w ailbrisió yn y flwyddyn y caiff ei gwblhau, a gwneir addasiad i'w oes ddisgwyliedig. Dylid nodi bod symudiadau ailbrisió yn ymarfer cyfrifo yn unig ac nad ydynt yn effeithio ar berfformiad ariannol y Cyngor, gan gynnwys lle mae asedau o'r fath yn parhau i gael eu cynnal at ddibenion darparu gwasanaethau.

Mae'r Gronfa Ailbrisió Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbrisió a gydnabyddir ers 1 Ebrill 2007 yn unig: y dyddiad gweithredu swyddogol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cydgrynhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf..

Amhariad ac Ailbriso Ar-i-Lawr

Asesir asedau ar ddiwedd pob blwyddyn o ran a oes unrhyw awgrym y gallai ased fod yn llai gwerthfawr, boed hynny oherwydd gostyngiad sylweddol ym mhotensial gwasanaeth neu ostyngiadau parhaol sylweddol yng ngwerth y farchnad. Pan nodir newid materol o ran gwerth, mae'r driniaeth gyfrifyddu fel a ganlyn:

- pan fo balans o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu yn erbyn y balans hwnnw, hyd at swm yr enillion cronedig
- neu pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu'n erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo colled amhariad yn cael ei gwrthdroi'n ddilynol, caiff y gwrthdroad ei gredu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi'i godi pe na chydabyddid y golled.

Cyfrifyddu Cydrannau

Lle gallai ased unigol fod â nifer o gydrannau gwahanol, a phob un ag oes ddefnyddiol wahanol, ystyrir tri ffactor i benderfynu a ddylid cydnabod prisiant ar wahân o gydrannau yn y cyfrifon er mwyn darparu ffigur cywir ar gyfer dibrisiant.

Mae'r ffactorau fel a ganlyn:

- perthnasedd o ran datganiadau ariannol y Cyngor. Nid ystyrir cydranoli ond ar gyfer asedau unigol nad ydynt yn dir ac sydd â gwerth ased net o fwy nag £1.5 miliwn ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- arwyddocâd y gydran. Ar gyfer asedau unigol sy'n cyrraedd y trothwy uchod, pan fo gwasanaethau mewn adeilad (boeleri/gwresogi/goleuadau/awyru ac ati) neu eitemau sefydlog o offer (ceginau/cypyrddau) yn gydran berthnasol o gost yr ased hwnnw (>30%), yna caiff y gwasanaethau/offer hynny eu prisio ar wahân ar sail cydran.
- y gwahaniaeth yn y gyfradd neu ddull dibrisio o'i gymharu â'r ased cyffredinol. Dim ond elfennau sydd fel arfer yn dibrisio ar gyfradd sylweddol wahanol o'r elfen nad yw'n dir, yn ei chyfanrwydd, neu sydd angen dull dibrisio gwahanol, a gaiff eu nodi i'w cydranoli.

Gall asedau sy'n is na'r profion uchod gael eu diystyru o ran cydranoli ar y sail na fyddai unrhyw addasiad i'r costau dibrisiant yn arwain at gamdatganiad perthnasol yn y cyfrifon.

22. Darpariaethau

Codir am ddarpariaethau fel gwariant i'r gwasanaeth priodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a fesurir yn ôl yr amcan gorau ar ddyddiad mantolen y gwariant sy'n ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth, gan ystyried y risgiau a'r ansicrwydd perthnasol. Pan wneir taliadau, fe'u codir i'r ddarpariaeth, a ddelir ar y Fantolen. Caiff darpariaethau eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a chaiff darpariaethau nad oes eu hangen mwyach eu credydu'n ôl i'r llinell wasanaeth berthnasol.

23. Gwariant Refeniw a Ariennir gan Gyfalaf dan Statud (GRAGDS)

Gallai gwariant a wneir yn ystod y flwyddyn gael ei gyfalafu dan ddarpariaethau statudol, ond nid yw hynny'n arwain at greu ased anghyfredol, a chodwyd hynny fel gwariant i'r llinell wasanaeth berthnasol yn y

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu talu cost y gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthyca, mae trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn diystyru'r symiau a godir fel nad oes effaith ar lefel y Dreth Gyngor.

24. Cronfeydd Wrth Gefn

Ceidw'r Cyngor gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy at ddibenion polisi yn y dyfodol neu i dalu am daliadau argyfwng. Mae rhai cronfeydd wrth gefn yn anefnyddiadwy ac yn cael eu cynnal i reoli'r prosesau cyfrifo ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, a buddion ymddeoliad a chyflogaeth. Nid ydynt yn adnoddau defnyddiadwy i'r Cyngor ac nid effeithir ar dreth gyngor neu rent.

25. Talgrynnu

Nid polisi'r Cyngor yw addasu ar gyfer gwahaniaethau traws-gastio amherthnasol rhwng y prif ddatganiadau a nodiadau datgelu.

26. Treth Ar Werth (TAW)

Mae TAW daladwy wedi'i heithrio o wariant ac eithrio pan na ellir ei hadennill gan CThEF. Eithrir TAW dderbyniadwy rhag incwm.

Barn allweddol ar weithredu polisïau cyfrifyddu

Nid yw polisïau cyfrifyddu ond yn berthnasol i drafodion sy'n ymwneud â'r Cyngor. Wrth roi polisïau ar waith, rhaid i'r Cyngor wneud beirniadaethau penodol am drafodion cymhleth neu'r rhai sy'n ymwneud ag ansicrwydd ynghylch y dyfodol. Mae'r penderfyniadau allweddol a wneir yn y Datganiad Cyfrifon fel a ganlyn:

- mae llawer o ansicrwydd o hyd ynghylch lefelau incwm a gwariant y Cyngor a'i is-gwmnïau yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn dynodi y gallai'r angen i gau cyfleusterau a lleihau lefelau o ddarpariaeth gwasanaeth amharu ar asedau'r Cyngor.
- yn 2014/15, esboniodd CIPFA y gofynion o ran cydnabod eiddo ysgolion ar Fantolenni'r Cyngor. Amlygodd hyn yr angen i 'reoli' asedau, gyda meini prawf allweddol i gydnabod perchnogaeth gyfreithiol. Mae'r Cyngor yn cynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr, Ysgolion Gwirfoddol a Reolir ac Ysgolion Sefydledig yn ei fantolen dim ond os yw'n berchen ar y tir ac y gall gyfarwyddo defnydd o'r asedau. Yn y mwyafrif o achosion mae'r rhain ym mherchnogaeth cyrff crefyddol neu ymddiriedolwyr neu gorff llywodraethu'r ysgol.

Rhagdybiaethau am y dyfodol a ffynonellau eraill o ansicrwydd amcangyfrif

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys ffigurau a amcangyfrifir sy'n seiliedig ar ragdybiaethau am y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Er bod y rhain yn ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol, canllawiau proffesiynol a ffactorau perthnasol eraill, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol. Mae'r prif eitemau ym Mantolen y Cyngor ar 31 Mawrth 2024 lle mae perygl o addasiadau yn y blynyddoedd ariannol yn y dyfodol fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith petai'r canlyniadau gwirioneddol yn wahanol i'r rhagdybiaethau
Prisio, lle bo angen, asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer, Asedau Treftadaeth ac Eiddo Buddsoddi	<p>Mae prisio budd eiddo yn cynnwys asesu nifer o bethau fel cyflwr y farchnad, oes ddefnyddiol, cost ailadeiladu, asesu cyflwr, a'r defnydd o ffactorau disgownt ar gyfer tai cymdeithasol ac ati. Cynhelir prisiannau gan syrfewr siartredig cymwys, neu arbenigwyr yn y maes perthnasol, yn unol â'r Datganiadau Arfer a Nodiadau Canllaw a nodir yn Safonau Prisio (Y Llyfr Coch) Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) ac unrhyw ganllawiau perthnasol eraill.</p> <p>Bydd dull y Cyngor o gynnal prisiadau'n amlach na'r isafswm cyfnod 5 mlynedd sy'n ofynnol gan God CIPFA yn sicrhau bod newidiadau ym mhob amrywiad sy'n effeithio ar brisiad yn cael eu cofnodi cyn gynted â phosibl yn y prisiad llawn a phroffesiynol nesaf.</p>	Mae angen i unrhyw newidiadau i brisiadau ac unrhyw gostau dibrisiant cysylltiedig i wasanaethau ar gyfer asedau anghyfredol gael eu diystyru yn y cyfrifon hyn fel na chânt effaith ar y Dreth Gyngor neu renti.
Asedau Offerynnau Ariannol	<p>Caiff y rhain eu hadolygu'n flynyddol am amhariad sylweddol gan ddefnyddio data fel risg hanesyddol o ddiffyg ac adolygiadau eraill o adenilladwyedd.</p> <p>Ar gyfer asedau ariannol nad ydynt wedi'u dyfynnu ar gyfnewidfa gydnabyddedig neu lle mae'n anodd darparu prisiadau cyfrifo e.e. prisiadau o gyfranddaliadau'r Cyngor yn Cardiff City Transport Services Ltd. ystyrir bod y gwerth teg yn Werth Net.</p>	Nid yw unrhyw newid yng ngwerth teg Cardiff City Transport Services Ltd yn cael unrhyw effaith ar y dreth gyngor gan fod newidiadau'n cael eu hadlewyrchu gan newid cyfatebol yn y Gronfa Ailbrizio Offerynnau Ariannol Wrth Gefn.
Darpariaethau	Mae'r Cyngor yn gwneud nifer o ddarpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau y gallai eu hwynebu pan mae modd gwneud amcangyfrif rhesymol o werth ar ddyddiad y fantolen. Yn y mwyafrif o achosion mae'r rhain yn destun hawliadau cyfreithiol, fel y rheini ar gyfer yswiriant. Mae darpariaethau mewn perthynas â safleoedd tirlenwi yn destun lefel amcangyfrif uchel, yn bennaf oherwydd hyd y cyfnod y cânt eu hystyried. Defnyddir cyngor mewnlol ac allanol proffesiynol i bennu angen a gwerth darpariaethau.	Caiff canlyniadau rhagdybiaethau effaith ar yr Alldro yn y dyfodol, ond oherwydd natur ansicr y digwyddiadau hyn, mae'n anodd eu mesur.
Ôl-ddyledion	Roedd symiau'n ddyledus i'r Awdurdod am eitemau megis dyledwyr amrywiol, y Dreth Gyngor, Ardrethi Annomestig a rhenti. Ar ôl ystyried tueddiadau wrth gasglu yn y gorffennol a newidiadau perthnasol eraill a allai effeithio ar y gallu i gasglu, rhagdybir lefel o amhariad neu ddarpariaeth ar gyfer colledion credyd disgwylidig. Fodd bynnag, nid yw'n sicr y byddai'r lwfans amhariad hwn yn ddigonol gan na all y Cyngor asesu â sicrwydd pa ddyledion gaiff eu casglu neu beidio.	Bydd gwelliannau wrth gasglu'n gwella'r gost net a adroddir o ran sefyllfa gwasanaethau, ond pan fo cwsmeriaid yn cael trafferth talu, bydd angen cynnydd yn lefel y darpariaethau sydd eisoes wedi'u neilltuo.

Eitem	Ansicrwydd	Effaith petai'r canlyniadau gwirioneddol yn wahanol i'r rhagdybiaethau
	<p>Mae sefyllfa economaidd bresennol wedi gwneud amcangyfrif amhariad dyled yn anos gan fod mwy o ansicrwydd ynghylch hyfywedd economaidd dyledwyr ac felly eu gallu i setlo eu dyledion a allai fod yn ddigonol neu beidio.</p>	
<p>Rhwymedigaeth Pensiwn</p>	<p>Mae amcangyfrif rhwymedigaeth net i dalu pensiynau'n dibynnu ar nifer o feirniadaethau cymhleth o ran y gyfradd ostyngol a ddefnyddir, chwyddiant, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n cynyddu, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marw ac elw disgwylidig ar asedau'r gronfa pensiwn. Mae hyn hefyd yn cynnwys anwadalwch y farchnad a achosir gan ffactorau geowleidyddol a macro-economaidd.</p> <p>Defnyddir actiwariaid proffesiynol i roi cyngor arbenigol i'r Cyngor ar y rhagdybiaethau i'w defnyddio.</p>	<p>Mae'n anodd mesur yr effeithiau ar rhwymedigaeth pensiwn net o newidiadau mewn tybiaethau unigol, gan y gallant arwain at amrywiadau lluosog i'r ffigur. Darperir dadansoddiad sensitifrwydd yn Nodyn 13.</p>

Datganiadau Ariannol Craidd a Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

STRONGER
FAIRER
GREENER

Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn cofnodi holl incwm a gwariant y Cyngor drwy gydol y flwyddyn ac o ganlyniad mae'n dangos cost cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu sy'n gyffredinol dderbyniol. Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido (Nodyn 2) yn dangos sut cafodd y cyllid sydd ar gael i'r Cyngor ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir o dan Arferion Cyfrifyddu sy'n Gyffredinol Dderbyniol (ACGDd).

2022/23				2023/24			
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£000	£000	£000			£000	£000	£000
16,471	(8,340)	8,131	Rheolaeth Gorfforaethol		23,488	(15,098)	8,390
140,130	(40,167)	99,963	Datblygu Economaidd		112,003	(32,870)	79,133
461,993	(106,644)	355,349	Addysg a Dysgu Gydol Oes		490,037	(102,453)	387,584
9,951	(652)	9,299	Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol		8,705	(749)	7,956
10,005	(6,862)	3,143	Awdurdod yr Harbwr		9,552	(6,602)	2,950
236,368	(181,130)	55,238	Tai a Chymunedau		239,150	(188,099)	51,051
82,433	(94,991)	(12,558)	Cyfrif Refeniw Tai		138,818	(101,603)	37,215
17,700	(13,944)	3,756	Perfformiad a Phartneriaethau		19,609	(16,354)	3,255
79,187	(45,521)	33,666	Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd		74,479	(42,296)	32,183
44,681	(23,425)	21,256	Adnoddau		38,464	(18,633)	19,831
169,349	(31,023)	138,326	Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion		197,965	(47,547)	150,418
116,354	(21,390)	94,964	Gwasanaethau Cymdeithasol - Plant		123,862	(24,540)	99,322
2,062	(952)	1,110	Cyfrif Refeniw Cryno		15,714	(909)	14,805
1,386,684	(575,041)	811,643	Cost Net Gwasanaethau		1,491,846	(597,753)	894,093
45,047	0	45,047	Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru	3	48,827	0	48,827
495	0	495	Praeseptau Cyngor Cymuned		542	0	542
19,040	0	19,040	Ardollau a Chyfraniadau		21,515	0	21,515
2,150	(4,622)	(2,472)	(Elw)/colled ar werthu asedau anghyfredol		4,749	(6,129)	(1,380)
66,732	(4,622)	62,110	Gwariant Gweithredu Arall		75,633	(6,129)	69,504
34,175	0	34,175	Llog yn Daladwy ar ddyled	15	33,882	0	33,882
22,304	0	22,304	Llog ar rwymedigaeth budd ddiffiniedig net/(ased)	13	8,365	0	8,365
0	(3,589)	(3,589)	Llog ac Incwm Buddsoddi	15	0	(5,961)	(5,961)
15,315	(20,815)	(5,500)	Incwm a Gwariant mewn perthynas ag Eiddo Buddsoddi a newidiadau yn eu gwerth teg	14	15,290	(14,313)	977
0	(63)	(63)	Symudiad mewn Offerynnau Ariannol		0	(6,440)	(6,440)
71,794	(24,467)	47,327	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		57,537	(26,714)	30,823
0	(114,112)	(114,112)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf Cydnabyddedig	24	0	(146,632)	(146,632)
0	(413,544)	(413,544)	Grant Cynnal Refeniw		0	(475,312)	(475,312)
0	(131,182)	(131,182)	Ardrethi Annomestig	6	0	(118,293)	(118,293)

Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

2022/23				2023/24			
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£000	£000	£000			£000	£000	£000
1,520	(248,520)	(247,000)	Incwm Treth Gyngor	5	2,833	(262,468)	(259,635)
1,273	0	1,273	Stocrestrau a Roddwyd		7,648	0	7,648
0	(37)	(37)	Treth Gorfforaeth (BDdPRC)			0	0
2,793	(907,395)	(904,602)	Trethiant ac Incwm o Grantiau Amhenodol		10,481	(1,002,705)	(992,224)
1,528,003	(1,511,525)	16,478	(Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau		1,635,497	(1,633,301)	2,196
		(19,206)	(Gwarged)/Diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol	26			(42,334)
		(1,376)	(Gwarged)/Diffyg ar y Gronfa Ailbriso Offerynnau Ariannol Wrth Gefn				(1,995)
		(726,020)	Ailfesur rhwymedigaeth/(ased) budd diffiniedig net	13			(161,282)
		(746,602)	Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				(205,611)
		(730,124)	(Gwarged)/Diffyg Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				(203,415)

Mae dadansoddiad 2022/23 o Gost Net Gwasanaethau wedi'i ddiwygio i ystyried y newidiadau mewn strwythur yn 2023/24

Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Rhennir y datganiad yn Gronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy ac Annefnyddiadwy. Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy yw'r rhai y gall y Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau megis y Gronfa Gyffredinol Wrth Gefn a'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac ni ellir defnyddio Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy megis y Gronfa Bensiwn a'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf gan eu bod at ddibenion cyfrifyddu yn unig.

	Balans Cronfa' r Cyngor	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig y Cyngor	Balans CRT	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig CRT	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 31 Mawrth 2022 wedi'i gario ymlaen	14,255	151,010	15,502	10,587	6,840	6,972	205,166	475,317	680,483
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn 2022/23									0
Gwarged/(diffyg) o ran Darparu Gwasanaethau	(64,723)	0	48,245	0	0	0	(16,478)	0	(16,478)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	0	0	0	746,602	746,602
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(64,723)	0	48,245	0	0	0	(16,478)	746,602	730,124
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan y rheoliadau (nodyn 1)	63,226	0	(46,412)	0	840	0	17,654	(17,654)	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Net cyn Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	(1,497)	0	1,833	0	840	0	1,176	728,948	730,124
Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	1,497	(1,497)	(1,833)	1,833	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn 2022/23	0	(1,497)	0	1,833	840	0	1,176	728,948	730,124
Balans ar 31 Mawrth 2023 wedi'i gario ymlaen	14,255	149,513	15,502	12,420	7,680	6,972	206,342	1,204,265	1,410,607
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn 2023/24									
Gwarged/(diffyg) o ran Darparu Gwasanaethau	(10,167)	0	7,971	0	0	0	(2,196)	0	(2,196)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	0	0	0	205,611	205,611
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(10,167)	0	7,971	0	0	0	(2,196)	205,611	203,415
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan y rheoliadau (nodyn 1)	(2,183)	0	(13,172)	0	3,183	(2,000)	(14,172)	14,172	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Net cyn Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	(12,350)	0	(5,201)	0	3,183	(2,000)	(16,368)	219,783	203,415
Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig (nodyn 25)	12,350	(12,350)	5,201	(5,201)	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn 2023/24	0	(12,350)	0	(5,201)	3,183	(2,000)	(16,368)	219,783	203,415
Balans ar 31 Mawrth 2024 wedi'i gario ymlaen	14,255	137,163	15,502	7,219	10,863	4,972	189,974	1,424,048	1,614,022

Mantolen

Mae'r datganiad hwn yn cynnwys dwy adran falansio – asedau net y Cyngor a chyfanswm y cronfeydd wrth gefn a gedwir.

31 Mawrth 2023		Nodyn	31 Mawrth 2024
£000			£000
2,092,979	Eiddo, Peiriannau ac Offer gan gynnwys Asedau Seilwaith	14	2,251,677
67,955	Asedau Treftadaeth		68,272
167,560	Eiddo Buddsoddi		160,531
1,098	Asedau anniriaethol		872
27,596	Buddsoddiadau Hirdymor	15	31,060
11,772	Dyledwyr Hirdymor		14,348
2,368,960	Cyfanswm Asedau Hirdymor		2,526,760
97,248	Buddsoddiadau Byrdymor	15	158
4,000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu	16	450
10,439	Stocrestrau		2,682
187,806	Dyledwyr Byrdymor	17	200,871
56,594	Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	18	96,941
356,087	Cyfanswm Asedau Cyfredol		301,102
(12,850)	Benthyca Byrdymor	15	(23,833)
(138,937)	Credydwyr Byrdymor	19	(156,694)
(1,737)	Elfen Bensiwn	22	(1,065)
(3,419)	Darpariaethau	21	(4,197)
(3,985)	Rhwymedigaethau Gohiriedig	23	(1,745)
(160,928)	Cyfanswm Rhwymedigaethau Cyfredol		(187,534)
(850,737)	Benthyca Hirdymor	15	(867,720)
(24,467)	Darpariaethau	21	(36,515)
(10,010)	Rhwymedigaethau Gohiriedig	23	(12,051)
(8,020)	Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw	24	(14,340)
(22,679)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw		(8,303)
(31,296)	Derbyniadau Cyfraniadau Cyfalaf Ymlaen Llaw		(34,612)
(494)	Elfen Bensiwn	22	(2,283)
(205,809)	Rhwymedigaeth Pensiynau Net	13	(50,482)
(1,153,512)	Cyfanswm Rhwymedigaethau Hirdymor		(1,026,306)
1,410,607	ASEDAU NET		1,614,022
	Ariannwyd gan:		
14,255	Balans Cronfa'r Cyngor	25	14,255
149,513	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig y Cyngor		137,163
15,502	Balans y Cyfrif Refeniw Tai		15,502
12,420	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig y Cyfrif Refeniw Tai		7,219
7,680	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn		10,863
6,972	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio		4,972
206,342	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy		
362,612	Cronfa Ailbrisio Wrth Gefn	26	401,647
1,046,902	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		1,068,123
66	Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig		66
11,742	Cronfa Ailbrisio Offerynnau Ariannol Wrth Gefn		20,177
(208,040)	Cronfa Pensiynau Wrth Gefn		(53,830)
(16,978)	Cyfrif Addasiadau Absenoldebau Cronedig		(12,448)

Mantolen

7,961	Cyfrif Stocrestrau a Roddwyd		313
1,204,265	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy		1,424,048
1,410,607	CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN		1,614,022

Datganiad Llif Arian Parod

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae'r Cyngor yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chywerthoedd arian parod drwy ddsbarthu'r llifoedd arian parod fel rhai sy'n codi o weithgarwch gweithredu, buddsoddi a chyllido.

2022/23 £000		Nodyn	2023/24 £000
16,478	(Gwarged)/Diffyg net o ran Darparu Gwasanaethau		2,196
(107,948)	Addasiadau i (warged)/diffyg net o ran darparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	28	(185,520)
112,564	Addasiadau ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y gwarged neu'r diffyg net o ran darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi ac ariannu*		153,099
21,094	Llifoedd arian parod net o weithgareddau gweithredu		(30,225)
197,357	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol		264,885
837,720	Prynu buddsoddiadau byrdymor a hirdymor		789,006
(10,220)	Gweithgareddau buddsoddi eraill		4,783
(9,851)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol		(6,070)
(949,000)	Elw o fuddsoddiadau byrdymor a hirdymor*		(885,442)
(121,623)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf		(138,938)
(55,617)	Llifoedd arian parod net o weithgareddau buddsoddi		28,224
(31,694)	Derbyniadau arian parod o fenthyca byrdymor a hirdymor		(43,110)
10,604	Gweithgareddau ariannu eraill		298
22,770	Ad-daliadau benthyca byrdymor a hirdymor		4,466
1,680	Llifoedd arian parod net o weithgareddau ariannu		(38,346)
(32,843)	(Cynnydd)/gostyngiad net mewn arian parod a chywerthoedd arian parod		(40,347)
23,751	Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd		56,594
56,594	Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	18	96,941

*Yn 2022/23 bu addasiad mewn symudiadau arian parod oherwydd ailddosbarthu incwm buddsoddi o fewn y Datganiad Llif Arian Parod yn unig (£949,000).

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

1. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido dan Reoliad

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i'r cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan y Cyngor yn y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol fel y maent ar gael i'r Cyngor i dalu gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy 2022/23				Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn Annefnnyddiadwy	Addasiadau rhwng y Seiliau Cyfrifyddu a Chyllido	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy 2023/24				Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn Annefnnyddiadwy
Balans Cronfa' r Cyngor	Cyfrif Refeniw Tai	Cronfeydd Derbyniadau Cyfalaf Wrth	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio			Balans Cronfa' r Cyngor	Cyfrif Refeniw Tai	Cronfeydd Derbyniadau Cyfalaf Wrth	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio	
£000	£000	£000	£000	£000		£000	£000	£000	£000	£000
					Addasiadau i Adnoddau Refeniw					
					Mae'r symiau y mae'r incwm a'r gwariant sydd wedi'u cynnwys yn y DIGC yn wahanol i'r refeniw am y flwyddyn a gyfrifir yn unol â gofynion statudol					
73,443	5,281	0	0	(78,724)	Costau pensiwn (trosglwyddwyd i/o'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn)	7,520	(448)	0	0	(7,072)
121	(199)	0	0	78	Taliadau cydnabyddiaeth swyddogion (trosglwyddwyd i'r gronfa absenoldeb cronedig wrth gefn)	(4,585)	55	0	0	4,530
77,053	13,618	0	0	(90,671)	Costau am ddibrisiant ac amhariad ar Asedau Anghyfredol	71,342	14,828	0	0	(86,170)
15,242	667	0	0	(15,909)	Colledion ailbrisiu Asedau Anghyfredol	13,176	52,629	0	0	(65,805)
(18,750)	(1,027)	0	0	19,777	Gwrthdroad amhariad blaenorol ar ailbrisiu	(3,209)	0	0	0	3,209
604	0	0	0	(604)	Amorteiddio Asedau Anniriaethol	538	0	0	0	(538)
2,446	0	0	0	(2,446)	Symudiadau yng ngwerth marchnad Eiddo Buddsoddi	7,222	0	0	0	(7,222)
0	0	0	0	0	Symudiad yng ngwerth Asedau a Gedwir i'w Gwerthu	0	0	0	0	0
(66,495)	(47,617)	0	0	114,112	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	(90,079)	(58,553)	0	0	148,631
0	0	0	0	0	Lawr-dyniad grantiau cyfalaf heb eu defnyddio	2,000	0	0	(2,000)	0
8,407	0	0	0	(8,407)	Gwariant refeniw a ariennir gan gyfalaf dan statud	28,028	43	0	0	(28,071)
1,273	0	0	0	(1,273)	Trosglwyddo i Stocrestrau a Roddwyd	7,648	0	0	0	(7,648)

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy 2022/23					Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn Annefnfyddiadwy	Addasiadau rhwng y Seiliau Cyfrifyddu a Chyllido	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy 2023/24				Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn Annefnfyddiadwy
Balans Cronfa' r Cyngor	Cyfrif Refeniw Tai	Cronfeydd Derbyniadau Cyfalaf Wrth	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio	Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn Annefnfyddiadwy			Balans Cronfa' r Cyngor	Cyfrif Refeniw Tai	Cronfeydd Derbyniadau Cyfalaf Wrth	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio	
£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	
3	0	47	0	(50)	Symudiad Offerynnau Ariannol	(6,440)	0	0	0	6,440	
(938)	(1,532)	4,621	0	(2,151)	Swm yr Asedau Anghyfredol a ddilëwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r elw/colled wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(678)	(703)	6,129	0	(4,749)	
92,409	(30,809)	4,668	0	(66,268)	Cyfanswm addasiadau i Adnoddau Refeniw	32,483	7,851	6,129	(2,000)	(44,462)	
					Addasiadau rhwng Adnoddau Cyfalaf a Refeniw						
(27,928)	(12,566)	0	0	40,494	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	(31,394)	(13,622)	0	0	45,016	
(958)	(3,037)	0	0	3,995	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a CRT	(3,489)	(7,400)	0	0	10,889	
0	0	0	0	0	Credyd ar gyfer costau gwaredu sy'n gallu cael eu talu o'r derbyniadau cyfalaf deilliannol	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	Derbyniadau cyfalaf a neilltuir ar gyfer ad-dalu dyledion a gostyngiad mewn dyledwyr Benthyciadau	5	0	0	0	(5)	
(28,886)	(15,603)	0	0	44,489	Cyfanswm yr addasiadau rhwng adnoddau Refeniw a Chyfalaf	(34,878)	(21,022)	0	0	55,900	
					Addasiadau i adnoddau Cyfalaf						
(231)	0	1,547	0	(1,316)	Trosglwyddiadau i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn wrth i arian parod ddod i law	212	0	(212)	0	0	
(66)	0	5,003	0	(4,937)	Trosglwyddiadau i/o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn Ohiriedig mewn perthynas ag enillion/colledion wrth waredu	0	0	0	0	0	
0	0	(10,378)	0	10,378	Defnyddio Cronfeydd Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	(2,734)	0	2,734	
(297)	0	(3,828)	0	4,125	Cyfanswm addasiadau i adnoddau Cyfalaf	212	0	(2,946)	0	2,734	
63,226	(46,412)	840	0	(17,654)	Cyfanswm addasiadau	(2,183)	(13,172)	3,183	(2,000)	14,172	

2. Dadansoddiad Gwariant a Chyllido

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido yn dangos sut cafodd y cyllid sydd ar gael i'r Cyngor ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau o gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir o dan Arferion Cyfrifyddu sy'n Gyffredinol Dderbyniol (ACGDd).

2022/23			Cyfarwyddiaeth	2023/24		
Gwariant Net a Godir i'r CC a'r CRT	Addasiadau rhwng y seiliau cyfrifyddu a chyllido	Gwariant net DIGC		Gwariant Net a Godir i'r CC a'r CRT (alldro)	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido (gweler nodyn 2.1)	Gwariant net DIGC (Cost Net Gwasanaethau)
£000	£000	£000	£000	£000	£000	
29,696	(21,565)	8,131	Rheolaeth Gorfforaethol	28,928	(20,538)	8,390
49,966	49,998	99,964	Datblygu Economaidd	55,937	23,196	79,133
313,914	41,435	355,349	Addysg a Dysgu Gydol Oes	345,156	42,428	387,584
7,619	1,680	9,299	Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol	7,773	183	7,956
0	3,143	3,143	Awdurdod yr Harbwr	0	2,950	2,950
46,720	8,517	55,237	Tai a Chymunedau	49,885	1,166	51,051
0	(12,558)	(12,558)	Cyfrif Refeniw Tai	0	37,215	37,215
2,964	792	3,756	Perfformiad a Phartneriaethau	3,048	207	3,255
8,196	25,470	33,666	Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	10,582	21,601	32,183
16,198	5,058	21,256	Adnoddau	17,867	1,964	19,831
132,229	6,097	138,326	Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion	148,852	1,566	150,418
88,285	6,679	94,964	Gwasanaethau Cymdeithasol - Plant	95,659	3,663	99,322
47,959	(46,849)	1,110	Cyfrif Refeniw Cryno	40,207	(25,402)	14,805
743,746	67,897	811,643	Cost Net Gwasanaethau	803,894	90,199	894,093
(696,558)	(98,607)	(795,165)	Incwm a gwariant arall	(754,434)	(137,463)	(891,897)
47,188	(30,710)	16,478	(Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	49,460	(47,264)	2,196
	Cronfa'r Cyngor	Balans CRT			Cronfa'r Cyngor	Balans CRT
	(14,255)	(15,502)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill		(14,225)	(15,502)
	0	0	Gwarged/(Diffyg)		0	0
	(14,255)	(15,502)	Balans Terfynol ar 31 Mawrth		(14,225)	(15,502)

Mae dadansoddiad 2022/23 o Gost Net Gwasanaethau wedi'i ddiwygio i ystyried y newidiadau mewn strwythur yn 2023/24

2.1 Nodyn i'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido

Caiff yr addasiadau rhwng y seiliau Cyfrifyddu a Chyllido eu dadansoddi ymhellach yn y tabl canlynol, gydag esboniad pellach wedi'i roi o dan y tabl.

2022/23				Cyfarwyddiaeth	2023/24			
Addasiadau at ddibenion cyfalaf (a)	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiynau (b)	Addasiadau Eraill (c)	Cyfanswm Addasiadau		Addasiadau at ddibenion cyfalaf (a)	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiynau (b)	Addasiadau Eraill (c)	Cyfanswm Addasiadau
£000	£000	£000	£000		£000	£000	£000	£000
21	586	(22,172)	(21,565)	Rheolaeth Gorfforaethol	3,642	1,725	(25,905)	(20,538)
45,390	7,984	(3,376)	49,998	Datblygu Economaidd	19,746	1,411	2,039	23,196
14,731	15,915	10,789	41,435	Addysg a Dysgu Gydol Oes	43,372	(2,223)	1,279	42,428
34	982	664	1,680	Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol	34	157	(8)	183
2,733	465	(55)	3,143	Awdurdod yr Harbwr	2,912	4	34	2,950
910	6,337	1,270	8,517	Tai a Chymunedau	921	(306)	551	1,166
10,222	5,281	(28,061)	(12,558)	Cyfrif Refeniw Tai	60,099	(448)	(22,436)	37,215
0	809	(17)	792	Perfformiad a Phartneriaethau	0	113	94	207
22,446	3,491	(467)	25,470	Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	23,943	(1,020)	(1,322)	21,601
2,404	4,998	(2,344)	5,058	Adnoddau	3,007	(738)	(305)	1,964
548	4,796	753	6,097	Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion	295	265	1,006	1,566
139	4,777	1,763	6,679	Gwasanaethau Cymdeithasol - Plant	226	(233)	3,670	3,663
0	0	(46,849)	(46,849)	Cyfrif Refeniw Cryno	15,434	0	(40,836)	(25,402)
99,578	56,421	(88,102)	67,897	Cost Net Gwasanaethau	173,631	(1,293)	(82,139)	90,199
(122,147)	22,304	1,236	(98,607)	Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	(147,035)	8,365	1,207	(137,463)
(22,569)	78,725	(86,866)	(30,710)	(Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	26,596	7,072	(80,932)	(47,264)

Mae dadansoddiad 2022/23 o Gost Net Gwasanaethau wedi'i ddiwygio i ystyried y newidiadau mewn strwythur yn 2023/24

(a) Addasiadau at ddibenion cyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu enillion a cholledion dibrisiant, amhariad ac ailbriso yn y llinell cost net gwasanaethau a:

- **gwariant gweithredu arall** - addasiadau ar gyfer gwarediadau cyfalaf gyda throsglwyddiad incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- **incwm cyllido a buddsoddi** – didynnir y taliadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf, h.y. darpariaeth refeniw ddarbodus a chyfraniadau refeniw eraill o incwm a gwariant, gan na chodir tâl am y rhain o dan Arferion Cyfrifyddu sy'n Gyffredinol Dderbyniol (ACGDd)
- **trethiant ac incwm a gwariant amhenodol** – caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na chodir tâl amdano o dan ACGDd. Caiff grantiau refeniw eu haddasu o'r symiau derbyniadwy yn ystod y flwyddyn i'r symiau derbyniadwy heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Credydir y llinell incwm a gwariant trethiant a grantiau amhenodol gyda grantiau cyfalaf a dderbynnir yn ystod y flwyddyn heb amodau neu y cafodd amodau eu bodloni ar eu cyfer yn ystod y flwyddyn.

(b) Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu'r gwariant ac incwm sy'n gysylltiedig â phensiynau SCRh19 Buddion Cyflogeion:

- **ar gyfer cost net y gwasanaethau** – diddymu cyfraniadau pensiwn cyflogwyr a wnaed gan y Cyngor fel y pennwyd gan statud a'u disodli gyda chostau gwasanaethau presennol a chostau gwasanaethau'r gorffennol.
- **ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi** – codir am y llog net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig i'r DIGC.

(c) Mae addasiadau eraill rhwng y symiau a ddebydir/credydir i'r DIGC a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- **ar gyfer cost net gwasanaethau** - gwneir cronïad am gost hawliau gwyliau/absenoldeb a enillir gan gyflogeion ond nas cymerwyd cyn diwedd y flwyddyn y gall cyflogeion eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Mae'n ofynnol i'r rhain gael eu cynnwys o fewn Cost Net Gwasanaethau o dan ACGDd, fodd bynnag, ni ellir eu codi i Gronfa'r Cyngor.
- **ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi** – mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn cydnabod addasiadau i Gronfa'r Cyngor ar gyfer gwahaniaethau amseru premïymau a gostyngiadau.
- Ar gyfer incwm trethiant a grantiau amhenodol - y gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir codi amdano o dan statud ar gyfer y dreth gyngor ac Ardrethi Annomestig a ragamcanwyd i gael ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn, a'r incwm a gydnabuwyd o dan ACGDd. Mae gwahaniaeth o ran amseru gan fod unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen yn y gwargedau neu'r diffygion ar y gronfa casglu.

2.2. Gwariant ac Incwm a Ddadansoddir yn ôl Natur

Yn ogystal ag yn ôl Cyfarwyddiaeth, dangosir gwariant ac incwm y Cyngor wedi'u dadansoddi yn ôl math isod.

2022/23 £000		2023/24 £000
648,745	Treuliau buddion i gyflogeion	624,499
671,803	Treuliau gwasanaeth eraill	799,480
91,233	Dibrisiant, amorteiddio ac amhariad	86,713
15,315	Gwariant mewn perthynas ag eiddo buddsoddi a newidiadau yn eu gwerth teg	15,290
34,175	Taliadau llog	33,882
64,582	Praeseptau ac ardollau	70,884
2,150	Colled wrth werthu asedau anghyfredol	4,749
1,528,003	Cyfanswm Gwariant	1,635,497
(213,518)	Ffioedd, costau ac incwm o wasanaethau eraill	(231,468)
(20,815)	Incwm mewn perthynas ag eiddo buddsoddi a newidiadau yn eu gwerth teg	(14,313)
(3,589)	Llog ac incwm buddsoddi	(12,401)
(379,702)	Incwm o'r Dreth Gyngor ac Ardrethi Annomestig	(380,761)
(889,279)	Grantiau a chyfraniadau	(988,229)
(4,622)	Enillion wrth werthu asedau anghyfredol	(6,129)
(1,511,525)	Cyfanswm yr Incwm	(1,633,301)
16,478	(Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	2,196

Praeseptau ac Ardollau

2022/23 £000		2023/24 £000
	Praeseptau	
45,047	Comisiynydd Heddlu a Throsedd De Cymru	48,827
	Cynghorau Cymuned:	
61	- Llys-faen	67
185	- Pentyrch	189
131	- Radur a Phentre-poeth	159
42	- Sain Ffagan	47
51	- Pentref Llanelwyr	55
25	- Tongwynlais	25
45,542	Cyfanswm Praeseptau	49,369
	Ardollau a Chyfraniadau	
18,776	Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru	21,199
139	Cyfoeth Naturiol Cymru	160
120	Awdurdod Iechyd Porthladd Caerdydd	151
5	Awdurdod Iechyd Porthladd Casnewydd	5
19,040	Cyfanswm Ardollau a Chyfraniadau	21,515

3. Cyfranogi mewn Cydbwyllgorau

Yn ystod 2023/24 y Cyngor oedd yr Awdurdod arweiniol ar dri Chydbwyllgor ac roedd yn aelod o dri arall. Mae'r tabl isod yn dangos y cyfraniadau refeniw a wnaed i'r Pwyllgorau hyn. Bydd y Datganiadau Cyfrifon ar gyfer pob Cydbwyllgor ar gael ar wefan yr awdurdod arweiniol yn dilyn cymeradwyaeth.

2022/23 £000	Pwyllgor	Diben	Awdurdod Arweiniol / Corff Atebol	2023/24 £000
289	Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (BDdPRC)	Cydlynu a chyflawni rhwymedigaethau'r Cyngorau mewn perthynas â'r Fargen Ddinesig	Cyngor Caerdydd	303
1,327	Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De	Darparu dull rhanbarthol o wella ysgolion	Cyngor Rhondda Cynon Taf	1,299
265	Archifau Morgannwg	Rheoli a gweinyddu Archifdy Morgannwg	Cyngor Caerdydd	288
27	Prosiect Gwyrdd	Rheoli cyfleuster trin gwastraff gweddilliol	Cyngor Caerdydd	27
778	Gwasanaeth Mabwysiadu Rhanbarthol	Datblygu a gwella gwasanaethau mabwysiadu a rhannu arfer gorau	Cyngor Bro Morgannwg	810
5,162	Gwasanaeth Rheoliadol a Rennir	Darparu gwasanaethau iechyd yr amgylchedd	Cyngor Bro Morgannwg	5,096
7,848	Cyfanswm			7,823

Mae'r balansau ar gyfer BDdPRC yn 2023/24 sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon yn parhau fel ar 31 Mawrth 2022 oherwydd nad yw cyfrifon ar gael i'w cynnwys. Mae'r Cyngor wedi cyfrif am ei gyfran o'r balansau gyda BDdPRC ond ar gyfer y Cydbwyllgorau eraill mae'n cyfrif am eu cyfraniadau nhw yn unig.

Cynhwysid unrhyw gyfraniadau cyfalaf i BDdPRC mewn perthynas â'r Gronfa Fuddsoddi Ehangach yn y datganiadau ariannol craidd ond nid ydynt wedi'u dangos yn y tabl uchod. Ni wnaed unrhyw gyfraniad cyfalaf yn 2023/24 (£0 yn 2022/23).

4. Treth Gyngor

Mae incwm y Dreth Gyngor yn deillio o gostau a godir yn unol â gwerth eiddo preswyl, a ddosbarthwyd yn naw band prisio sy'n amcangyfrifo gwerthoedd 1 Ebrill 2003 at y diben penodol hwn. Caiff costau eu cyfrifo drwy gymryd swm yr incwm sydd ei angen ar gyfer y Cyngor a'r Comisiynydd Heddlu a Throseddau ar gyfer y flwyddyn i ddod a rhannu'r swm hwn gan sylfaen y Dreth Gyngor. Sylfaen y Dreth Gyngor yw nifer yr eiddo ym mhob band wedi'i addasu i gyfran i addasu'r nifer i gyfatebiaeth band D, â chyfanswm ar bob band ac wedi'i addasu ar gyfer gostyngiadau. Sylfaen Treth Gyngor Caerdydd at ddibenion gosod trethi ar gyfer 2023/24 oedd 150,482 (149,107 yn 2022/23).

Roedd y symiau ar gyfer eiddo band D yng Nghaerdydd yn ystod 2023/24 fel a ganlyn:

2022/23 £	Band D y Dreth Gyngor:	2023/24 £
1,335	Cyngor Caerdydd	1,387
302	Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru	324
1,637	Cyfanswm	1,711

Caiff y swm uchod (£1,711) ei luosi gan y gyfran a nodir ar gyfer y band penodol (gweler y tabl canlynol) i roi swm unigol dyledus. Yna caiff praeseptau Cyngorau Cymuned eu hychwanegu i bob un o'r chwe Chyngor Cymuned.

Dadansoddiad o fandiau eiddo

Band	A*	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Cyfansymiau
Lluosydd	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
Nifer yr anheddau cyfwerth â Band D	4	2,335	12,486	25,042	31,297	30,551	27,079	15,584	5,225	3,121	152,724
Gan Gymhwyso'r Gyfradd Casglu										98.50%	150,433
Anheddau Dosbarth O (Y Weinyddiaeth Amddiffyn)											49
Sylfaen Treth Gyngor											150,482

Dadansoddiad o elw net y Dreth Gyngor

2022/23 £000		2023/24 £000
(248,520)	Treth Gyngor i'w chasglu	(262,468)
1,520	Amhariad ar gyfer methu talu'r Dreth Gyngor	2,833
(247,000)	Enillion net	(259,635)
	Cynrychiolir gan:	
45,542	Praeseptau	49,369
201,458	Treth Gyngor sy'n briodoladwy i'r Cyngor	210,266
247,000	Cyfanswm	259,635

Yr amhariad cronol ar gyfer methu talu'r Dreth Gyngor ar 31 Mawrth 2024 yw £11.737 miliwn (£10.388 miliwn ar 31 Mawrth 2023).

Treth Gyngor sy'n ddyledus ond nas amharir

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
5,636	Dyledion llai nag un flwyddyn	6,428
2,164	Dyledion rhwng dwy a 5 mlynedd	2,289
127	Dyledion mwy na phum mlynedd	142
7,927	Cyfanswm Treth Gyngor sy'n ddyledus ond nas amharir	8,859

5. Ardrethi Annomestig

Mae Llywodraeth Cymru'n pennu swm i'r gyfradd 53.5c yn 2023/24 (53.5c yn 2022/23) ac, yn amodol ar effeithiau trefniadau trosglwyddiadol; mae busnesau lleol yn talu cyfraddau a gyfrifir drwy luosi eu gwerth ardrethol gan y swm hwnnw. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu ardrethi gan drethdalwyr yn ei ardaloedd ond mae'n talu'r elw i gronfa Ardrethi Annomestig a weinyddir gan Lywodraeth Cymru. Caiff y symiau a gesglir eu hailddosbarthu i Gynghorau ar sail swm sefydlog y pen yn y boblogaeth. Y gwerth ardrethol oedd £441.936 miliwn ar gyfer 2023/24 (£451.288 miliwn yn 2022/23). Dangosir dadansoddiad o elw net o ardrethi annomestig isod:

2022/23 £000		2023/24 £000
197,199	Ardrethi Annomestig casgladwy	168,928
(938)	Cost lwfans casglu	(935)
1,952	Amhariad oherwydd diffyg talu	(1,372)
198,213	Talu i gronfa genedlaethol	166,621
(131,182)	Ailddosbarthu o gronfa genedlaethol	(118,293)

6. Incwm a Gwariant Asiantaethau

Gweithredodd y Cyngor fel asiant ar ran y canlynol o ran darparu nwyddau a gwasanaethau:

Llywodraeth Cymru

- Casglu Ardrethi Annomestig - mae dyledwr net o £25.303 miliwn ar 31 Mawrth 2024 (dyledwr £8.440 miliwn ar 31 Mawrth 2023) wedi'i gynnwys yn y fantolen sy'n cynrychioli'r swm a dalwyd i Lywodraeth Cymru uwchlaw'r swm a gasglwyd gan dalwyr ardrethi.
- Rhyddhad Ardrethi Annomestig Llywodraeth Cymru – rheolodd y Cyngor £18.234 miliwn o ryddhad yn 2023/24 (£15.790 miliwn yn 2022/23).
- Benthyciadau Troi Tai'n Gartrefi - darparu benthyciadau i ail-ddefnyddio eiddo segur fel cartrefi. Ar 31 Mawrth 2024 roedd Llywodraeth Cymru wedi darparu dros £2.173 miliwn o gyllid, gyda £475,000 yn ddyledus fel benthyciadau a ddarparwyd. Roedd y balans sydd ar gael ar gyfer benthyciadau newydd yn £1.698 miliwn (£1.771 miliwn ar 31 Mawrth 2023).
- Benthyciadau Gwella'r Cartref – darparu benthyciadau ar gyfer gwelliannau i'r cartref. Ar 31 Mawrth 2024 roedd Llywodraeth Cymru wedi darparu £1.624 miliwn o gyllid, gyda £1.353 miliwn yn ddyledus fel benthyciadau a ddarparwyd, gan adael balans sydd ar gael ar gyfer benthyciadau newydd o £271,000.
- Grantiau Busnes Covid-19 - dosbarthodd y Cyngor grantiau i fusnesau cymwys ar ran Llywodraeth Cymru i gyfanswm o £0 yn 2023/24 (£32,000 yn 2022/23)
- Grantiau a chymorth ariannol Covid-19 arall Llywodraeth Cymru – £0 yn 2023/24 (£22.107 miliwn yn 2022/23).
- Wcráin – Rhoddodd y Cyngor daliadau nodd i westeion Wcrainaidd ar ran Llywodraeth Cymru gwerth cyfanswm o £98,000.

Yr Adran Ffyniant Bro, Tai a Chymunedau

Mae cyfanswm o £614,000 wedi'i weinyddu ar gyfer taliadau noddi ar gyfer gwesteion Wcrainaidd yn 2023/24.

Asiantaeth Cefnffyrdd De Cymru

Cyfanswm yr ad-daliad a dderbyniwyd gan y Cyngor oedd £264,000 yn 2023/24 (£333,000 yn 2022/23)

Caerdydd AM BYTH

Partneriaeth yw hon rhwng y gymuned fusnes leol a'r Cyngor i ffurfio Ardal Gwella Busnes mewn ardal ddiffiniedig o fewn canol y ddinas. Codir ardoll ar bob talwr ardrethi busnes ym mhob busnes perthnasol yn ogystal â'r bil ardrethi busnes. Defnyddir hyn i ddatblygu prosiectau sydd o fudd i'r ardal leol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar eu gwefan <https://www.forcardiff.com>. Mae'r Cyngor yn casglu'r incwm ac yn ei dalu i Caerdydd AM BYTH. Y swm a dalwyd i Caerdydd AM BYTH oedd £1.540 miliwn yn 2023/24 (£2.190 miliwn yn 2022/23).

Prosiect Gwyrdd

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am y taliadau i Viridor i ddarparu triniaeth gwastraff mewn perthynas â gwastraff gweddilliol. Gwnaeth y Cyngor daliadau o £9.979 miliwn yn 2023/24 (£10.055 miliwn yn 2022/23) ar ran yr holl bartneriaid.

8. Taliadau Cydnabyddiaeth

8.1 Cymhareb taliad cydnabyddiaeth y Prif Weithredwr i daliad cydnabyddiaeth canolrifol holl gyflogeion y corff. Y lluosydd rhwng yr enillion cyfwerth ag amser llawn cyfartalog a'r Prif Weithredwr yn 2023/24 oedd 1:6 (1:6 yn 2022/23). Yr enillion cyfwerth ag amser llawn canolrifol ar gyfer 2023/24 oedd £32,745 (£31,176 yn 2022/23). Mae'r ffigurau yn cynnwys staff a gyflogir yn uniongyrchol gan gyrff llywodraethu ysgolion gan gynnwys Ysgol Wirfoddol a Reolir ac Ysgol Sefydledig, yn ogystal â sawl Ysgol Gwirfoddol a Gynorthwyr a'r rheiny a gyflogir gan y Cyngor.

8.2 Dangosir nifer y cyflogeion y mae eu taliadau cydnabyddiaeth yn fwy na £60,000 y flwyddyn o fewn bandiau o £5,000 yn y tabl isod. Mae'n cynnwys yr holl gyflogeion sy'n llawn-amser, cyfwerth â blwyddyn lawn ar gyfer staff rhan-amser a'r rhai sy'n gweithio ran o'r flwyddyn, gan gynnwys uwch swyddogion y datgelir eu taliadau cydnabyddiaeth yn fanylach yn nodyn 8.3. Mae'n eithrio unrhyw staff a delir drwy asiantaeth.

Mae'r bandiau taliadau cydnabyddiaeth yn cynnwys yr holl daliadau cydnabyddiaeth trethadwy a ddaeth i law yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys mewn rhai achosion daliadau dileu swyddi a ffioedd Swyddog Canlyniadau ond sy'n eithrio cyfraniadau pensiwn cyflogwyr ac unrhyw daliadau nas codir drwy dreth incwm y DU.

Mae'r tabl yn nodi ar wahân unigolion a gyflogir yn uniongyrchol gan gyrff llywodraethu ysgolion gan gynnwys sawl Ysgol Wirfoddol a Gynorthwyr, Gwirfoddol a Reolir a Sefydledig, yn ogystal â'r rheiny a gyflogir gan y Cyngor. Mae'r costau cyflogeion sy'n ymwneud â'r unigolion hyn wedi eu cynnwys yng Nghost Net Gwasanaethau'r Awdurdod ac, felly, mae'r unigolion hyn wedi'u nodi yn y tabl canlynol.

Nifer y Cyflogeion		Band taliadau cydnabyddiaeth	Nifer y Cyflogeion	
2022/23			2023/24	
		£		
Ddim mewn ysgolion	Ysgolion		Ddim mewn ysgolion	Ysgolion
59	91	60,000-64,999	74	113
18	56	65,000-69,999	23	79
36	53	70,000-74,999	19	44
7	26	75,000-79,999	30	43
2	24	80,000-84,999	3	44
2	8	85,000-89,999	2	7
10	7	90,000-94,999	0	13
0	4	95,000-99,999	9	5
0	3	100,000-104,999	1	3
1	2	105,000-109,999	1	7
0	5	110,000-114,999	1	1
0	2	115,000-119,999	0	4
0	1	120,000-124,999	0	4
0	1	125,000-129,999	0	1
6	0	130,000-134,999	0	1
0	0	135,000-139,999	5	0
0	1	140,000-144,999	0	0
2	0	145,000-149,999	0	0
0	2	150,000-154,999	2	0
0	1	155,000-159,999	0	1
0	0	160,000-164,999	0	1
0	0	165,000-169,999	0	1
0	1	170,000-174,999	0	0
0	0	175,000-179,999	0	0
0	1	180,000-184,999	0	2
0	0	185,000-189,999	0	0
1	0	190,000-194,999	0	0
0	0	195,000-199,999	1	0
144	289	Cyfanswm	171	374

Mae'r cynnydd yn nifer y cyflogeion dros £60,000 o ganlyniad i godiadau cyflog ond dim cynnydd i'r trothwy bandio ers ei sefydlu a hefyd mae nifer y taliadau diswyddo/iawndal wrth adael wedi cynyddu yn 2023/24 o gymharu â 2022/23.

8.3 Dangosir yn y tablau isod fanylion taliadau cydnabyddiaeth y rhai a ddiffinnir fel uwch gyflogeion:

- uwch gyflogeion sy'n rhan o Uwch Dîm Rheoli'r Cyngor (Cyfarwyddwyr, Cyfarwyddwyr Cynorthwyol a Phenaethiaid Gwasanaethau) y mae eu cyflog yn £60,000 neu fwy y flwyddyn ond llai na £150,000. Nodir y rhain yn ôl teitl swydd.
- caiff uwch gyflogeion y mae eu cyflog yn £150,000 neu fwy y flwyddyn eu nodi yn ôl eu henwau.
- nid yw'r tabl yn cynnwys uwch gyflogeion mewn ysgolion.

Mae taliadau cydnabyddiaeth hefyd yn cynnwys cost unrhyw gyfraniadau ychwanegol y mae'n ofynnol i'r Cyngor eu gwneud i'r Gronfa Bensiwn o ran yr unigolion sy'n gadael y Cyngor, h.y. Taliad Chwyddo Buddion Ymddeol (costau Elfen Bensiwn). Ni thalwyd unrhyw fonysau yn ystod 2023/24 (£0 yn 2022/23).

Teitl y swydd	Nodyn	Blwyddyn	Cyflog, ffioedd a lwfansau a dderbyniwyd £	Buddion trethadwy £	lawndal am golli cyflogaeth			Cyfraniad pensiwn cyflogwr (19.4% o gyflog) £	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Nodiadau eglurhaol
					Derbyniwyd drwy'r gyflogres (trethadwy) £	Derbyniwyd drwy'r gyflogres (annhrethadwy) £	Taliadau Chwyddo Buddion Ymddeol £			
Prif Weithredwr - Paul Orders	(a)	2023/24	196,744	0	0	0	0	38,168	234,912	
		2022/23	190,091	0	0	0	0	39,349	229,440	
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau a Swyddog Adran 151 - Chris Lee		2023/24	150,920	0	0	0	0	29,278	180,198	
		2022/23	145,816	0	0	0	0	30,184	176,000	
Cyfarwyddwr Corfforaethol Pobl a Chymunedau - Sarah McGill		2023/24	150,920	0	0	0	0	29,278	180,198	
		2022/23	145,816	0	0	0	0	30,184	176,000	
Cyfarwyddwr Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd		2023/24	139,463	0	0	0	0	27,056	166,519	
		2022/23	134,747	0	0	0	0	27,893	162,640	
Cyfarwyddwr Datblygu Economaidd		2023/24	139,463	0	0	0	0	27,056	166,519	
		2022/23	134,747	0	0	0	0	27,893	162,640	

Teitl y swydd	Nodyn	Blwyddyn	Cyflog, ffioedd a lwfansau a dderbyniwyd £	Buddion trethadwy £	lawndal am gollu cyflogaeth			Cyfraniad pensiwn cyflogwr (19.4% o gyflog) £	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth gan gynwys cyfraniadau pensiwn £	Nodiadau eglurhaol
					Derbyniwyd drwy'r gyflogres (trethadwy) £	Derbyniwyd drwy'r gyflogres (annhrethadwy) £	Taliadau Chwyddo Buddion Ymdeol £			
Cyfarwyddwr Addysg a Dysgu Gydol Oes		2023/24	139,463	0	0	0	0	27,056	166,519	
		2022/23	134,747	0	0	0	0	27,893	162,640	
Cyfarwyddwr Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro	(b)	2023/24	73,501	0	0	0	0	15,419	88,920	Wedi gadael yr awdurdod 26/10/2023 Cyflog blynyddol £139,463
		2022/23	134,747	0	0	0	0	27,893	162,640	
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Plant		2023/24	139,463	0	0	0	0	27,056	166,519	
		2022/23	134,747	0	0	0	0	27,893	162,640	
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Oedolion, Tai a Chymunedau		2023/24	139,463	0	0	0	0	27,056	166,519	
		2022/23	134,747	0	0	0	0	27,893	162,640	
Prif Swyddog Digidol		2023/24	112,352	0	0	0	0	21,796	134,148	
		2022/23	108,553	0	0	0	0	22,471	131,024	
Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Oedolion		2023/24	0	0	0	0	0	0	0	Rôl wag Cyflog blynyddol £95,474
		2022/23	0	0	0	0	0	0	0	
Cyfarwyddwr Cynorthwyol Ystadau'r Sir		2023/24	95,474	0	0	0	0	18,522	113,996	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Cyfarwyddwr Cynorthwyol Addysg a Dysgu Gydol Oes		2023/24	39,781	0	0	0	0	7,718	47,499	Wedi gadael y rôl 31/08/2023 Cyflog blynyddol £95,474
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Cyfarwyddwr Cynorthwyol Tai a Chymunedau		2023/24	95,474	0	0	0	0	18,522	113,996	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Cyfarwyddwr Cynorthwyol Strydlun		2023/24	95,474	15	0	0	0	18,522	114,011	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	

Teitl y swydd	Nodyn	Blwyddyn	Cyflog, ffioedd a lwfansau a dderbyniwyd £	Buddion trethadwy £	lawndal am gollu cyflogaeth			Cyfraniad pensiwn cyflogwr (19.4% o gyflog) £	Cyfanswm y taliadau cydnabyddiaeth gan gyfnewys cyfraniadau pensiwn £	Nodiadau eglurhaol
					Derbyniwyd drwy'r gyflogres (trethadwy) £	Derbyniwyd drwy'r gyflogres (annharethadwy) £	Taliadau Chwyddo Buddion Ymdeol £			
Cyfarwyddwr Rhaglen - Rhaglen Trefniadaeth Ysgolion		2023/24	95,474	0	0	0	0	18,522	113,996	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Prif Swyddog Adnoddau Dynol		2023/24	95,474	0	0	0	0	18,522	113,996	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Pennaeth Cyllid		2023/24	95,474	0	0	0	0	18,522	113,996	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Pennaeth Perfformiad a Phartneriaethau		2023/24	95,474	0	0	0	0	18,522	113,996	
		2022/23	92,245	0	0	0	0	19,095	111,340	
Cyfarwyddwr Cynorthwyol Datblygu ac Adfywio		2023/24	54,898	0	0	0	0	10,650	65,548	Dechrau 04/09/2023
		2022/23	0	0	0	0	0	0	0	Cyflog blynyddol o £95,474

- (a) Yn ogystal â'r ffioedd cydnabyddiaeth a fanylir yn y tabl uchod, y Prif Weithredwr yw Swyddog Canlyniadau enwebedig y Cyngor. Mae unrhyw ffioedd dilynol sy'n ddyledus mewn perthynas â'r rôl hon wedi'u hepgor.
- (b) Yn dilyn ymadawriad y Swyddog Monitro, ymrwymodd y Cyngor i gytundeb lefel gwasanaeth gyda Chyngor Bro Morgannwg i'w Swyddog Monitro hefyd weithredu fel Swyddog Monitro Dros Dro i Gyngor Caerdydd. Y gost y cytunwyd arno ymlaen llaw ar gyfer y gwasanaeth oedd tua £9,700 y mis gyda'r gost wirioneddol yn gyfanswm o £49,756 yn 2023/24.

8.4 Pecynnau Ymadael

Nodir nifer y pecynnau ymadael â chyfanswm y gost i bob band a chyfanswm y gost dileu swyddi gorfodol ac eraill yn y tablau canlynol. Mae cyfanswm costau'r pecynnau ymadael a nodir yn cynnwys dwy elfen. Yr elfen gyntaf yw'r taliad untro a wneir i unigolyn i wneud iawn am golli cyflogaeth drwy naill ai ddileu swydd gwirfoddol neu orfodol. Yr ail elfen yw'r gost elfen bensiw y mae gan y Cyngor yr opsiwn i'w thalu i'r Gronfa Bensiw dros gyfnod o bum mlynedd.

Ysgolion 2023/24				Band cost pecyn ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Dim ysgolion 2023/24			
Nifer y diswyddiadau gorfodol *	Nifer yr ymadaeliadau eraill y cytunwyd arnynt	Cyfanswm y pecynnau ymadael yn ôl band cost	Cyfanswm cost pecynnau ymadael ym mhob band		Nifer y diswyddiadau gorfodol *	Nifer yr ymadaeliadau eraill y cytunwyd arnynt	Cyfanswm y pecynnau ymadael yn ôl band cost	Cyfanswm cost pecynnau ymadael ym mhob band
			£	£				£
0	34	34	226,156	0 - 20,000	2	69	71	593,331
0	9	9	231,971	20,001 – 40,000	1	23	24	667,532
0	2	2	90,751	40,001 – 60,000	0	10	10	477,425
0	1	1	74,607	60,001 – 80,000	0	4	4	290,482
0	0	0	0	80,001 – 100,000	0	6	6	535,090
0	1	1	122,599	100,001 – 150,000	0	7	7	903,665
0	0	0	0	150,001 – 200,000	0	3	3	480,220
0	0	0	0	200,001 - 250,000	0	1	1	249,880
0	47	47	746,084	Cyfanswm	3	123	126	4,197,625

Ysgolion 2022/23				Band cost pecyn ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Dim ysgolion 2022/23			
Nifer y diswyddiadau gorfodol *	Nifer yr ymadawliadau eraill y cytunwyd arnynt	Cyfanswm y pecynnau ymadael yn ôl band cost	Cyfanswm cost pecynnau ymadael ym mhob band		Nifer y diswyddiadau gorfodol *	Nifer yr ymadawliadau eraill y cytunwyd arnynt	Cyfanswm y pecynnau ymadael yn ôl band cost	Cyfanswm cost pecynnau ymadael ym mhob band
			£	£				£
3	14	17	118,984	0 - 20,000	3	25	28	290,912
0	1	1	20,208	20,001 – 40,000	1	25	26	663,606
0	1	1	48,038	40,001 – 60,000	0	15	15	750,886
0	1	1	63,156	60,001 – 80,000	0	22	22	1,559,846
0	1	1	93,327	80,001 – 100,000	0	6	6	529,085
0	0	0	0	100,001 – 150,000	0	7	7	776,965
0	0	0	0	150,001 – 200,000	0	4	4	685,160
0	0	0	0	200,001 - 250,000	0	0	0	0
3	18	21	343,713	Cyfanswm	4	104	108	5,256,460

*Mae Diswyddiadau Gorfodol yn cynnwys contractau dros dro a chontractau tymor penodol sy'n dod i ben ar ôl 2 flynedd.

8.5 Lwfansau Aelodau

Cyfanswm y Lwfansau Aelodau (gan gynnwys cyfrifoldeb sylfaenol a chyfrifoldeb arbennig) a dalwyd yn 2023/24 oedd £1.742 miliwn (£1.616 miliwn yn 2022/23). Fel sy'n ofynnol gan y Cod, mae'r ffigur hwn yn cynnwys yr holl daliadau cydnabyddiaeth a delir i aelodau gan gynnwys lwfansau sylfaenol ac arbennig, lwfansau gofal a threuliau a ad-dalwyd yn uniongyrchol.

9. Cronfeydd Cyfun Deddf Iechyd 1999 a Threfniadau Tebyg

Mae Storfa Offer ar y Cyd (SOC) Caerdydd a'r Fro yn gytundeb partneriaeth Adran 33 rhwng Caerdydd a Bro Morgannwg a Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro ar gyfer darparu gwasanaeth offer cymunedol integredig sy'n gwasanaethu ardal gyfunol Caerdydd a'r Fro. Daeth y cytundeb gwreiddiol i rym ar 1 Ionawr 2012. Mae'r trafodiadau wedi eu cynnwys yn llinell Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Dan reoliad 19(1) Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, cytunwyd ar drefniadau cyllideb gyfun rhwng awdurdodau lleol Caerdydd a'r Fro a Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn ymwneud â darpariaeth llety cartref gofal ar gyfer pobl hŷn. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2018. Mae trafodion Cyngor Caerdydd wedi eu cynnwys yn llinell Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae incwm a gwariant ar gyfer y trefniadau cyllideb gyfun hyn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 fel a ganlyn:

2022/23 £000			2023/24 £000	
Offer ar y Cyd	Cartrefi Gofal ar gyfer pobl hŷn		Offer ar y Cyd	Cartrefi Gofal ar gyfer pobl hŷn
		Gwariant		
2,058	0	Offer	2,285	0
487	0	Cyfraniad i orbenion (gan gynnwys stoc a roddwyd)	561	0
0	63,331	Costau cartrefi gofal	0	71,295
2,545	63,331	Cyfanswm Gwariant	2,846	71,295
		Cyllid		
(1,573)	(25,572)	Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	(1,852)	(24,285)
(606)	(25,699)	Cyngor Caerdydd	(507)	(29,956)
(366)	(12,060)	Cyngor Bro Morgannwg	(413)	(17,054)
0	0	Stoc a Roddwyd	(74)	0
(2,545)	(63,331)	Cyfanswm Cyllid	(2,846)	(71,295)
0	0	(Gwarged)/Diffyg a drosglwyddwyd i Gronfa Wrth Gefn	0	0

10. Partïon Cysylltiedig

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu trafodion perthnasol â phartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Cyngor fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu o bosib sicrhau'r gallu i gyfyngu gallu parti arall i fargeinio'n rhydd â'r Cyngor.

Mae gan y Llywodraeth Ganolog reolaeth effeithiol dros weithrediadau cyffredinol y Cyngor. Mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Cyngor yn gweithio oddi mewn iddo, gan roi mwyafrif ei arian ar ffurf grantiau gan ragnodi telerau nifer o drafodion y Cyngor â phartïon eraill. Ar gyfer 2023/24, cyfanswm y trafodion ariannol gyda Llywodraeth Cymru oedd £5.857 o wariant a tua £328.846 miliwn o incwm. Ar ddiwedd y flwyddyn, yn ogystal ag offerynnau ariannol (nodyn 15) a gwariant yr aed iddo fel asiant i Lywodraeth Cymru (nodyn 7), roedd £11,000 (dim yn 2022/23) yn ddyledus i Lywodraeth Cymru ac roedd tua £75.532 miliwn yn ddyledus gan Lywodraeth Cymru (£81.957 miliwn yn 2022/23).

Mae gan Aelodau'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyngor. Dangosir cyfanswm y lwfansau Aelodau a dalwyd yn 2023/24 yn Nodyn 8. Nodwyd buddiannau Aelodau mewn sefydliadau eraill drwy archwiliad o'r Gofrestr Datgan Buddiannau Aelodau a Swyddogion. Mae hon ar gael ar wefan y Cyngor, [Eich Cynghorwyr : Cyngor Caerdydd \(modern.gov.co.uk\)](https://modern.gov.co.uk). Mae'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn nodi bod gan Aelodau 28 diwrnod i gofrestru unrhyw newidiadau i fuddiannau datganedig. Mae'r Gwasanaethau Democraidd yn atgoffa'r Aelodau o'r gofyniad hwn yn rheolaidd. Dibynnir ar y broses hon ar gyfer nodiadau'r partïon cysylltiedig gan fod gofyn i'r holl Aelodau gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad. O fewn y broses hon, nid yw hyd yr amser rhwng datganiadau'n cael eu diweddarau gan Aelodau yn arwydd nad ydynt wedi cydymffurfio ond yn hytrach yn arwydd nad oes unrhyw newidiadau wedi'u gwneud ers iddynt gael eu diweddarau ddiwethaf.

Cynhaliwyd y trafodion canlynol yn ymwneud ag aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn, gyda balansau cysylltiedig yn ddyledus i'r Awdurdod neu oddi wrth yr Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn. Ni wnaeth yr aelodau perthnasol gymryd rhan mewn unrhyw drafodaeth neu benderfyniad yn ymwneud ag unrhyw grantiau a dderbyniwyd.

2022/23				Parti Cysylltiedig	Perthynas â'r Parti Cysylltiedig	Manylion trafodion	2023/24			
Trafodiadau		Balansau					Trafodiadau		Balansau	
Symiau a dalwyd gan yr Awdurdod	Symiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod				Symiau a dalwyd gan yr Awdurdod	Symiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
£000							£000			
0	0	0	0	Awen	Cadeirydd	Rheoli Perfformiad	2	0	0	0
0	0	0	0	Ymddiriedolaeth Chwaraeon Caerau a Threlái	Sylfaenydd	Darpariaeth aml-chwaraeon ynghyd â Grant	9	0	0	0
200	(1)	0	0	Cartrefi Gofal Cartref	Ymddiriedolwr	Gofal Preswyl yn bennaf	0	0	0	0
185	0	0	0	Canolfan Gymunedol Cathays	Cyfarwyddwr	Gofal Dydd	370	0	0	0
44	0	0	0	Cylch Meithrin Pwll Coch	Ymddiriedolwr	Gofal Plant	15	(4)	0	(2)
0	0	0	0	Data Cymru	Cyfarwyddwr	Cynnal a chadw'r Porthol	35	0	0	0
0	(1)	0	0	Diverse Cymru	Cyfarwyddwr ac Ymddiriedolwr	Gwastraff Masnach yn bennaf	0	(13)	0	0
1,905	(215)	0	(4)	Huggard	Aelod o'r Pwyllgor Rheoli	Cefnogi Pobl yn bennaf	2,092	(338)	0	(64)
7	(4)	0	0	Llanrumney Hall Community Trust Ltd	Ymddiriedolwr	Gwastraff Masnach yn bennaf	20	(4)	0	0
33	0	0	0	Clwb Bocsio'r Phoenix Llanrhymni	Ymddiriedolwr	Cyrsiau Hyfforddiant	27	0	0	0
0	0	0	0	Oasis	Ymddiriedolwr	Cymorth Digartrefedd	48	0	0	0
6	0	0	0	Omidaze	Cyfarwyddwr	Llogi lleoliadau	0	0	0	0
0	0	0	0	Quantum Actuarial LLP	Prif Weithredwr	Ffioedd	19	0	0	0
2	0	0	0	Race Council Cymru	Ymddiriedolwr	Hyfforddiant staff	10	0	0	0
64	(6)	0	(2)	Cymru Ddiogelach	Prif Swyddog Gweithredol	Grant at gymorth Cam-drin Domestig	139	(5)	0	0
14	0	0	0	Seren in the Community CIO	Ymddiriedolwr	Grant Chwarae Plant yn bennaf	15	0	0	0

2022/23				Parti Cysylltiedig	Perthynas â'r Parti Cysylltiedig	Manylion trafodion	2023/24			
Trafodiadau		Balansau					Trafodiadau		Balansau	
Symiau a dalwyd gan yr Awdurdod	Symiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod				Symiau a dalwyd gan yr Awdurdod	Symiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus gan yr Awdurdod	Symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
£000							£000			
2	0	0	0	Splott Community Volunteers	Ymddiriedolwr	Darpariaeth grant	2	0	0	0
152	(207)	27	(119)	Cymdeithas Tai Wales & West	Prif Weithredwr yn aelod o'r teulu	Mae'r taliad yn ymwneud â chefnogi unigolion mewn perthynas â chymhorthdal larwm	466	(144)	33	(43)
0	(1)	0	0	Welsh Hospitals and Health	Cyfarwyddwr Anweithredol	Gwastraff Masnach yn bennaf	0	(1)	0	0
0	0	0	0	Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt De a Gorllewin Cymru	Ymddiriedolwr	Arolygon Bywyd Gwyllt	27	0	0	0
2,614	(435)	27	(125)	Cyfanswm y trafodion			3,296	(509)	33	(109)

Dangosir enillion y swyddog yn nodyn 8. Yn 2023/24, ar gyfer sefydliadau yr oedd gan Uwch Swyddogion fuddiant ynddynt, nid oedd unrhyw nwyddau na gwasanaethau wedi'u comisiynu (£0 yn 2022/23). Ar gyfer nwyddau a gwasanaethau a ddarparwyd, derbyniwyd incwm o £73,000 yn 2023/24 (£97,000 yn 2022/23).

Ymrwymodd y Cyngor i gytundeb lefel gwasanaeth gyda Chyngor Bro Morgannwg i'w Swyddog Monitro hefyd weithredu fel Swyddog Monitro Dros Dro i Gyngor Caerdydd. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â'r trefniant hwn wedi'u cynnwys yn Nodyn 8.

Mae Is-gwmnïau yn cynnwys Cardiff City Transport Services (Bws Caerdydd), Cardiff Business Technology Centre (CBTC), Atebion Solutions Ltd a Cardiff Heat Network Ltd. Mae manylion y trafodion â'r cwmnïau hyn yn nodyn 20 i'r Datganiadau Ariannol Craidd. Mae'r Cyngor hefyd yn cymryd rhan mewn 6 Chydbwyllgor. Ceir manylion y rhain yn Nodyn 4. Dangosir cyfraniadau i'r Gronfa Bensiwn yn nodyn 13.

Ceir Praeseptau ac Ardollau a gesglir ar ran sefydliadau eraill a dadansoddiad o'r symiau a godwyd ar y Cyngor gan gyrff eraill yn nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd. Ar wahân i'r praesept, gwnaeth y Cyngor daliadau o £34,000 i Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu De Cymru yn ystod 2023/24 (£73,000 yn 2022/23).

11. Costau Archwilio Allanol

2022/23 £000		2023/24 £000
456	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol	472
75	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilio Cymru am ardystio hawliadau grant	72
16	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilio Cymru ar gyfer gwaith archwilio ariannol arall	17
547	Cyfanswm	561

12. Prydlesu

Y Cyngor fel Prydlesai

Prydlesi Gweithredu

Mae prydlesi gweithredu yn bodoli parthed eiddo, cerbydau ac eitemau offer eraill. Codwyd y symiau canlynol ar Gost Net Gwasanaethau yn 2023/24

2022/23 £000		2023/24 £000
1,520	Prydlesi eiddo	1,272
1,728	Prydlesi eraill	2,386
3,248		3,658

Roedd y Cyngor yn ymrwymedig ar 31 Mawrth 2024 i wneud taliadau o £12.532 miliwn dan brydlesi gweithredu (£11.458 miliwn ar 31 Mawrth 2023) yn cynnwys yr elfennau canlynol:

31/03/2023 wedi'i ailddatgan			31 Mawrth 2024	
Eiddo Prydlesi £000	Arall Prydlesi £000		Eiddo Prydlesi £000	Arall Prydlesi £000
		Isafswm taliadau prydles		
287	1,762	Dim hwyrach na blwyddyn	519	1,717
936	1,714	Hwyrach nag un flynedd ond dim hwyrach na phum mlynedd	1,380	960
6,702	57	Hwyrach na phum mlynedd	7,953	3
7,925	3,533		9,852	2,680

Prydlesi Ariannol

Nid oedd unrhyw brydlesi cyllid wedi'u cydnabod ar 31 Mawrth 2024 (dim yn 2022/23) ac nid oes rhwymedigaeth yn y dyfodol dan brydlesi cyllid ar hyn o bryd.

Y Cyngor fel Prydleswr

Prydlesi Gweithredu

Mae prydlesi gweithredu'n bodoli o ran tir ac adeiladau a chafodd y Cyngor incwm o £8.792 miliwn yn 2023/24 (£9.139 miliwn yn 2022/23).

Roedd y Cyngor yn ymrwymedig ar 31 Mawrth 2024 i godi incwm o £449.012 miliwn (£473.534 miliwn ar 31 Mawrth 2023) dan brydlesi gweithredu ar gyfer Tir ac Adeiladau sy'n cynnwys yr elfennau canlynol:

31 Mawrth 2023 £000	Isafswm Incwm	31 Mawrth 2024 £000
8,162	Dim hwyrach na blwyddyn	7,789
28,592	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na phum mlynedd	27,633
436,780	Hwyrach na phum mlynedd	413,590
473,534		449,012

Prydlesi Ariannol

Nid oedd unrhyw brydlesi cyllid wedi'u cydnabod ar 31 Mawrth 2024 (dim yn 2022/23).

Yn amodol ar delerau ac amodau trefniadau prydles unigol, gallai fod gan y Cyngor rwymedigaethau cytundebol i atgyweirio, cynnal neu wella eiddo penodol.

13. Pensiynau

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei gyflogeion, mae'r Cyngor yn cynnig buddion ymddeol. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy nes i gyflogeion ymddeol, mae gan y Cyngor ymrwymiad i wneud taliadau ac mae angen i'r ymrwymiad hwn gael ei ddatgelu ar yr adeg y mae cyflogeion yn ennill eu hawliad yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor yn cyfranogi yn y cynlluniau pensiwn canlynol sy'n rhoi buddion i aelodau sy'n gysylltiedig â thâl a gwasanaeth:

- Cynllun Pensiwn Athrawon
- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol
- Cynllun Pensiwn Cardiff City Transport Services

13.1 Cynllun Pensiwn Athrawon

Mae athrawon a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon onid ydynt yn eu hepgor eu hunain ohono. Fe'i gweinyddir gan yr Asiantaeth Pensiynau Athrawon ar ran yr Adran Addysg. Mae'n gynllun budd diffiniedig ac er nad yw'n cael ei ariannu, defnyddir cronfa dybiannol ar gyfer cyfrifo cyfradd gyfrannu'r cyflogwr. Fodd bynnag, nid oes modd i'r Cyngor nodi ei gyfran o rwymedigaethau sylfaenol y cynllun sy'n deillio o'i gyflogeion ei hun felly at ddibenion y Datganiad Cyfrifon fe'i cyfrifir ar yr un sail â chynllun cyfraniad diffiniedig h.y. y gost a godir i Gost Net Gwasanaethau yn y flwyddyn yw cost cyfraniadau'r Cyngor i'r cynllun.

Yn 2023/24 talodd y Cyngor £36.468 miliwn mewn perthynas â chostau pensiwn athrawon, sy'n cynrychioli 23.7% o dâl pensiynadwy athrawon (£33.870 miliwn yn cynrychioli 23.7% o dâl pensiynadwy athrawon ar gyfer 2022/23). Yn ogystal, mae'r Cyngor yn gyfrifol am gostau unrhyw fuddion ychwanegol a ddyfernir ar ymddeoliad cynnar y tu allan i'r cynllun Athrawon. Mae'r buddion hyn yn cael eu cronni'n llawn yn y rhwymedigaeth pensiwn o ran rhwymedigaethau heb eu hariannu.

13.2 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Caiff cyflogeion y Cyngor nad ydynt yn addysgu eu cofrestru'n awtomatig oni bai eu bod yn dewis hepgor eu hunain o ymuno â Chronfa Bensiwn Caerdydd a'r Fro (Y Gronfa), y mae'r Cyngor yn Awdurdod Gweinyddu arno. Mae hwn yn gynllun budd diffiniedig yn seiliedig ar gyflog pensiynadwy cyfartalog gyrfa. Mae'r Cyngor a'r cyflogeion yn talu cyfraniadau i'r Gronfa, wedi'u cyfrifo ar lefel y bwriedir iddi fantoli ei rhwymedigaethau a'i hasedau.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun a ariennir h.y. mae ganddo asedau yn ogystal â rhwymedigaethau. Hefyd, mae gan y Cyngor rhwymedigaethau pensiwn heb eu hariannu o ran ei ymrwymiad i wneud taliadau'n uniongyrchol i bensiynwyr penodol, sy'n deillio o drefniadau a wnaed mewn blynyddoedd cynt i ddyrannu buddion gwell.

Mae'r datgeliadau isod yn ymwneud â'r Gronfa a, lle y bo'n berthnasol, fuddion penodol nas ariennir a ddarperir gan y Cyflogwr fel y cyfeirir ato uchod.

Yn ystod 2020/21 ymrwymodd y Cyngor i Weithred Cytundeb sy'n cadarnhau cynhwysiad rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) Cardiff City Transport Services Ltd fel y bwriadwyd yn wreiddiol ar greu'r Cwmni ym 1986.

Trafodion sy'n ymwneud â buddion ymddeol

Cwblhawyd y datganiadau cyfrifyddu craidd yn unol â Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 - Buddion Cyflogeion (SCRh19) ac, ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, maent yn cynnwys y gost i'r Cyngor o hawliadau pensiwn a enillwyd ar gyfer y flwyddyn yn hytrach na chost cyfraniadau a delir i'r Gronfa. Cydnabuwyd cost yr hawliadau a enillwyd, sef y Gost Gwasanaeth Cyfredol, yng Nghost Net Gwasanaethau'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Fodd bynnag, mae'r taliad sydd ei angen yn erbyn y Dreth Gyngor o ran pensiwnau yn seiliedig ar y swm sy'n daladwy i'r gronfa bensiwn yn ystod y flwyddyn. I gyflawni hyn, caiff costau SCRh19 eu gwrthdroi yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u disodli gan gyfraniad taladwy cyflogwyr yn ystod y flwyddyn.

Mae'r tabl canlynol yn nodi'r trafodion archebu ar gyfer CPLIL a wnaed gan Gyngor Caerdydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

2022/23				2023/24		
Cynllun a ariennir £000	Rhwymedigaethau nas ariennir £000	Cyfanswm £000		Cynllun a ariennir £000	Rhwymedigaethau nas ariennir £000	Cyfanswm £000
			Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (DIGC)			
			Cost Net Gwasanaethau			
108,573	0	108,573	Cost gwasanaeth cyfredol	51,855	0	51,855
1,130	0	1,130	Costau gwasanaeth yn y gorffennol	2,370	20	2,390
			Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi			
21,320	980	22,300	Llog ar rwymedigaeth budd ddifiniedig net/(ased)	6,860	1,480	8,340
131,023	980	132,003	Cyfanswm y buddion ôl- gyflogaeth a godir i'r gwarged neu ddiffyg o ran darparu gwasanaethau	61,085	1,500	62,585
			Aifedur rhwymedigaeth ddifiniedig net yn cynnwys			
63,503	0	63,503	Enillion ar asedau cynllun ac eithrio symiau wedi eu cynnwys mewn llog net	(105,370)	0	(105,370)
(926,800)	(5,780)	(932,580)	(Enillion)/colledion actiwaraid oherwydd newid mewn rhagdybiaethau ariannol	(60,750)	(400)	(61,150)
(5,200)	(650)	(5,850)	(Enillion)/colledion actiwaraid oherwydd newid mewn rhagdybiaethau demograffig	(27,490)	(780)	(28,270)
145,267	3,290	148,557	Profiad ac addasiadau actiwaraid eraill	31,865	230	32,095
(723,230)	(3,140)	(726,370)	Cyfanswm y buddion ôl- gyflogaeth a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(161,745)	(950)	(162,695)
(592,207)	(2,160)	(594,367)	Cyfanswm a godwyd i'r DIGC	(100,660)	550	(100,110)

2022/23				2023/24		
Cynllun a ariennir £000	Rhwymedigaethau nas ariennir £000	Cyfanswm £000		Cynllun a ariennir £000	Rhwymedigaethau nas ariennir £000	Cyfanswm £000
			Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn			
(131,023)	(980)	(132,003)	Gwrthdroi taliadau net a wnaed i'r gwaged neu ddiffyg o ran darparu gwasanaethau am fuddion ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	(61,085)	(1,500)	(62,585)
			Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn Balans Cyffredinol y Gronfa o ran pensiynau yn ystod y flwyddyn			
50,353	0	50,353	Cyfraniadau cyflogwyr yn daladwy i'r cynllun	53,730	0	53,730
0	2,830	2,830	Taliadau o ran rhwymedigaethau pensiwn nas ariennir *	0	2,970	2,970
50,353	2,830	53,183	Cyfanswm	53,730	2,970	56,700

* Wedi'u cynnwys yn y ffigur hwn mae buddion uwch a roddir i athrawon y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt a rhai rhwymedigaethau nas ariennir a weinyddir gan Gyngor Rhondda Cynon Taf (RhCT) ar ran y Cyngor.

Mae'r rhwymedigaeth pensiwn net a adroddir yn y cyfrifon yn cynnwys rhwymedigaeth bosibl sy'n gysylltiedig â dyfarniad McCloud. Mae'r dull o ymdrin â'r elfen hon o'r prisiad gan actiwari'r Gronfa Bensiwn, Aon, yn gyson â'r dull a argymhellir.

Cysoni Statws a Ariennir i'r Fantolen

31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2024		
Cynllun a ariennir £000	Rhwymedigaet hau nas ariennir £000	Cyfansw m £000		Cynllun a ariennir £000	Rhwymedigaet hau nas ariennir £000	Cyfanswm £000
(2,412,110)	(37,860)	(2,449,970)	Rhwymedigaethau gwerth agoriadol cyfredol	(1,753,080)	(32,870)	(1,785,950)
(108,573)	0	(108,573)	Cost gwasanaeth cyfredol	(51,855)	0	(51,855)
(64,520)	(980)	(65,500)	Cost llog	(81,170)	(1,480)	(82,650)
(15,030)	0	(15,030)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(16,640)	0	(16,640)
786,733	3,140	789,873	Ailfesuriadau mewn Incwm Cynhwysfawr Arall (ICA)	56,375	950	57,325
61,550	2,830	64,380	Buddion net a delir *	71,140	2,970	74,110
(1,130)	0	(1,130)	Costau gwasanaeth yn y gorffennol	(2,370)	(20)	(2,390)
(1,753,080)	(32,870)	(1,785,950)	Gwerth cyfredol rhwymedigaethau wrth gau	(1,777,600)	(30,450)	(1,808,050)
1,597,220	0	1,597,220	Gwerth teg agoriadol asedau	1,580,750	0	1,580,750

43,200	0	43,200	Incwm llog	74,310	0	74,310
(63,503)	0	(63,503)	Enillion/(colledion) ailfesur	105,370	0	105,370
50,353	2,830	53,183	Cyfraniadau gan gyflogwr	53,730	2,970	56,700
15,030	0	15,030	Cyfraniadau gan gyfranogwyr	16,640	0	16,640
(61,550)	(2,830)	(64,380)	Buddion net a delir *	(71,140)	(2,970)	(74,110)
1,580,750	0	1,580,750	Gwerth teg asedau wrth gau	1,759,660	0	1,759,660
(172,330)	(32,870)	(205,200)	Ased/(rhwymedigaeth) pensiwn net	(17,940)	(30,450)	(48,390)

*Mae'r ffigurau ar gyfer buddion net a delir yn cynnwys llif arian parod net allan o'r Gronfa o ran y cyflogwr ac eithrio cyfraniadau ac unrhyw gyfandaliadau marwolaeth yn y swydd a delir gan gynnwys darpariaeth fras ar gyfer cost ddisgwyliedig cyfandaliadau marwolaeth yn y swydd.

Mae'n bwysig nodi mai cipolwg ar y sefyllfa yw hon, ar 31 Mawrth 2024. Mae'r Gronfa Bensiwn yn gynllun budd diffiniedig, sy'n golygu nad yw buddion aelodau'n gysylltiedig â pherfformiad y farchnad stoc. Mae'r Gronfa Bensiwn yn fuddsoddwr hirdymor a gall aelodau fod yn sicr bod cyfraniadau cyflogwr yn cael eu hadolygu'n annibynnol fel rhan o'r prisiaid bob tair blynedd.

Roedd gostyngiad sylweddol yn y rhwymedigaeth pensiwn ar 31 Mawrth 2024 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, yn bennaf oherwydd cynnydd yng ngwerth asedau yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn bennaf oherwydd y newid yn y cyfraddau llog sy'n effeithio ar y gyfradd ostyngol a ddefnyddir yn y tybiaethau actiwaraid fel y dangosir yn y tabl isod sy'n nodi'r sail ar gyfer amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau.

Cyfraniadau ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben 31 Mawrth 2025

Cynllun Llywodraeth Leol – amcangyfrifir bod cyfraniadau rheolaidd cyflogwyr at y Gronfa ar gyfer y cyfnod cyfrifyddu yn dod i ben ar 31 Mawrth 2025 yn £51.624 miliwn. Gallai cyfraniadau ychwanegol hefyd ddod i'r amlwg o ran unrhyw ddisgresiwn gan gyflogwr i wella buddion aelodau yn y Gronfa dros y cyfnod cyfrifyddu nesaf.

Rhwymedigaethau nas ariennir – yn ystod y cyfnod cyfrifyddu yn dod i ben 31 Mawrth 2025 mae'r Cyngor yn disgwyl talu £3.256 miliwn yn uniongyrchol i fuddiolwyr.

Sail ar gyfer amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau

Mae'r prif ragdybiaethau CPLIL a ddefnyddiwyd gan yr actiwarïaid cymwys annibynnol wrth ddiweddarau ffigurau prisiant llawn Mawrth 2022, fel ar 31 Mawrth 2024, at ddibenion SCRh19, wedi eu nodi yn y tabl canlynol:

31 Mawrth 2023	Rhagdybiaethau	31 Mawrth 2024
	Hirhoedledd yn 45 oed ar gyfer pensiynwyr cyfredol (blynyddoedd)	
23.2	Dynion	22.7
25.8	Menywod	25.3
	Hirhoedledd yn 65 oed ar gyfer pensiynwyr cyfredol (blynyddoedd)	
22.6	Dynion	22.1
24.7	Menywod	24.3
	Ardrethi	
2.7%	Cyfradd chwyddiant – Mynegai Prisiau Defnyddwyr (MPD)	2.6%
3.7%	Cyfradd cynnydd cyffredinol mewn cyflogau	3.6%
2.7%	Cyfradd cynnydd i bensiynau wrth eu talu	2.6%
2.7%	Cyfradd cynnydd i bensiynau gohiriedig	2.6%
4.7%	Cyfradd ostyngol ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun	4.8%

Dyrannu Asedau

Mae hollt fras yr asedau i'r Gronfa yn ei chyfanrwydd wedi'i dangos yn y tabl canlynol. Mae'r dyraniad asedau yn y gronfa hon yn dybiannol a rhagdybir bod yr asedau'n cael eu buddsoddi'n unol â buddsoddiadau'r Gronfa a nodir isod at ddibenion cyfrifo'r elw i'w osod i'r asedau tybiannol hynny.

Nid yw'r Cyngor yn buddsoddi mewn eiddo nac asedau sy'n gysylltiedig â'i hun. Fodd bynnag, mae'n bosib y gellid buddsoddi mewn asedau mewn cyfranddaliadau sy'n gysylltiedig â rhai o'r cyflogwyr sector cyhoeddus sy'n cymryd rhan yn y Gronfa os yw'n ffurfio rhan o strategaeth fuddsoddi gytbwys.

31 Mawrth 2023			Asedau	31 Mawrth 2024		
Dyfnwyd %	Heb ei ddyfnny %	Cyfanswm %		Dyfnwyd %	Heb ei ddyfnny %	Cyfanswm %
63.4	4.5	67.9	Ecwitiau	65.7	4.0	69.7
7.2	0.0	7.2	Eiddo	6.3	0.0	6.3
8.8	0.0	8.8	Bondiau Llywodraeth	8.4	0.0	8.4
7.6	0.0	7.6	Bondiau Corfforaethol	7.3	0.0	7.3
5.3	0.0	5.3	Credyd Aml-Ased	5.4	0.0	5.4
3.2	0.0	3.2	Arian Parod ac Arall	2.3	0.6	2.9
95.5	4.5	100.0	Cyfanswm	95.4	4.6	100.0

Hanes Gwerthoedd Asedau, Gwerth Presennol Rhwymedigaethau a Gwarged/(Diffyg)

	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2024
	£000	£000	£000	£000	£000
Gwerth teg asedau	1,183,130	1,440,850	1,597,220	1,580,750	1,759,660
Gwerth cyfredol rhwymedigaethau a ariennir	(1,974,720)	(2,476,000)	(2,412,110)	(1,753,080)	(1,777,600)
Gwerth cyfredol rhwymedigaethau nas ariennir	(44,120)	(44,720)	(37,860)	(32,870)	(30,450)
Gwarged/(diffyg)	(835,710)	(1,079,870)	(852,750)	(205,200)	(48,390)

Dadansoddiad Sensitifrwydd o Werth Presennol y Rhwymedigaethau a Ariennir

Ceir canlyniadau sensitifrwydd isod. Ym mhob achos, dim ond y rhagdybiaeth a nodir a gaiff ei haddasu; mae'r lleill yn aros yr un fath. Nid yw sensitifrwydd buddion nas ariennir wedi'i gynnwys ar sail perthnasedd.

Rhwymedigaeth budd diffiniedig a ariennir £1,767,470,000	+0.1% y flwyddyn		-0.1% y flwyddyn	
Newid mewn tybiaethau ar werth presennol y rhwymedigaethau budd diffiniedig a ariennir	£000	% Cynnydd / Gostyngiad i Rwymedigaeth Budd Diffiniedig		£000
Addasiad i'r gyfradd ostyngol	1,737,420	-1.7%	1.7%	1,797,520
Addasiadau i'r gyfradd cynyddu cyflog	1,771,000	0.2%	-0.2%	1,763,940
Addasiad i gyfradd cynnydd pensiwn	1,793,980	1.5%	-1.5%	1,740,960
	-1 flwyddyn		1 flwyddyn	
Addasiad i'r gyfradd marwolaethau	1,813,420	2.6%	-2.7%	1,719,750

13.3 Cynlluniau Pensiwn Bws Caerdydd

Ym mis Mawrth 2021, ymrwymodd y Cyngor i Drefniant Dosrannu Hyblyg (TDH) mewn perthynas â Chynllun Pensiwn Cardiff City Transport Services Limited (Bws Caerdydd). O dan y trefniant hwn, peidiodd y cwmni â bod yn gyflogwr y cynllun a daeth y Cyngor yn brif gyflogwr y Cynllun ac yn unig gyflogwr statudol y cynllun. Mae'r cynllun yn ymwneud â dau gynllun pensiwn a ariennir drwy fudd diffiniedig ac a weinyddir gan Ymddiriedolwyr o dan Weithred a sydd ar gau i unrhyw newydd-ddyfodiaid a chroniadau yn y dyfodol. Buddsoddir asedau a ddelir mewn cronfeydd trydydd parti a reolir yn broffesiynol. Mae lefel y cyfraniadau a wneir i'r cynlluniau a chost y cyfraniadau a gynhwysir yn y datganiadau ariannol yn seiliedig ar argymhellion actiwariaid annibynnol a chaiff ei diweddarau fel rhan o'r prisiad tair blynedd nesaf ar 31 Mawrth 2024. Mae'r trosglwyddiad hefyd yn cynnwys cynllun cyfraniad diffiniedig sy'n cynnwys isafswm elw gwarantedig ar gyfer ei aelodau, sydd hefyd ar gau i aelodau newydd.

Cysoni Statws a Ariennir i'r Fantolen

31 Mawrth 2023 £000	Cynllun Pensiwn Cyfraniadau Diffiniedig Bws Caerdydd	31 Mawrth 2024 £000
(12,980)	Rhwymedigaethau gwerth agoriadol cyfredol	(8,191)
(342)	Cost llog	(401)
4,768	(Enillion)/colledion ailfesur	453
363	Buddion net a delir	410
(8,191)	Gwerth cyfredol rhwymedigaethau wrth gau	(7,729)
10,925	Gwerth teg agoriadol asedau	7,644
286	Incwm llog	373
(3,204)	Enillion/(colledion) ailfesur	(884)
(363)	Buddion net a delir	(410)
7,644	Gwerth teg asedau wrth gau	6,723
(547)	Ased/(rhwymedigaeth) pensiwn net	(1,006)

31 Mawrth 2023 £000	Cynllun Pensiwn Budd Diffiniedig Bws Caerdydd	31 Mawrth 2024 £000
(38,142)	Rhwymedigaethau gwerth agoriadol cyfredol	(27,521)
(1,012)	Cost llog	(1,336)
10,310	(Enillion)/colledion aifesur	(1,105)
1,323	Buddion net a delir	1,618
(27,521)	Gwerth cyfredol rhwymedigaethau wrth gau	(28,344)
39,942	Gwerth teg agoriadol asedau	27,459
1,064	Incwm llog	1,339
(12,224)	Enillion/(colledion) aifesur	78
(1,323)	Buddion net a delir	(1,618)
27,459	Gwerth teg asedau wrth gau	27,258
(62)	Ased/(rhwymedigaeth) pensiwn net	(1,086)

31 Mawrth 2023 %	Cynllun Pensiwn Budd Diffiniedig Bws Caerdydd Asedau	31 Mawrth 2024 %
19.7	Ecwitiau	20.3
19.5	Cyllid twf a arallgyfeirir	20.6
12.4	Arian parod a buddsoddiadau a yrrir gan atebolrwydd	15.8
48.4	Bondiau	43.3
100.0	Cyfanswm	100.0

14. Asedau Anghyfredol

Eiddo, Peiriannau ac Offer	Anheddau' r Cyngor	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau ac Offer	Asedau Cymunedol	Asedau Gwarged	EPO sy' n cael eu hadeiladu	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Symudiadau o ran Cost neu Werth							
1 Ebrill 2022	653,600	837,290	64,937	23,576	76,308	89,220	1,744,931
Ychwanegiadau	30,458	28,746	7,244	1,704	240	86,794	155,186
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y CAWG*	846	3,584	0	0	377	0	4,807
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y GDdDG**	0	(8,146)	0	0	(660)	0	(8,806)
Colledion/Gwrthdroadau Amhariad i'r CAWG	0	(112)	0	0	0	0	(112)
Colledion/Gwrthdroadau Amhariad i'r GDdDG	(1,362)	(17,011)	0	0	(3,786)	(13)	(22,172)
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(1)	(5,248)	0	(3,450)	(13)	(8,712)
Ailddosbarthu (i)/o Cedwir i'w Gwerthu	0	0	0	0	(4,000)	0	(4,000)
Ailddosbarthiadau eraill - Trosglwyddiadau	15,276	(784)	636	168	1,743	(20,417)	(3,378)
31 Mawrth 2023	698,818	843,566	67,569	25,448	66,772	155,571	1,857,744
Ychwanegiadau	37,903	66,336	7,905	469	106	132,355	245,074
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y CAWG	15,879	23,841	0	0	640	0	40,360
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y GDdDG	(72,485)	(13,927)	0	0	(906)	0	(87,318)
Colledion/Gwrthdroadau Amhariad i'r CAWG	(104)	0	0	0	0	0	(104)
Colledion/Gwrthdroadau Amhariad i'r GDdDG	1,466	(7,611)	0	0	(4,928)	(1,713)	(12,786)
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(7,611)	(4,694)	0	(5)	(1,513)	(13,823)
Ailddosbarthu (i)/o Cedwir i'w Gwerthu	0	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthiadau eraill - Trosglwyddiadau	33,950	97,522	1,181	1,304	(31)	(150,279)	(16,353)
31 Mawrth 2024	715,427	1,002,116	71,961	27,221	61,648	134,421	2,012,794
Symudiadau mewn Dibrisiant/Amhariad							
1 Ebrill 2022	10,135	22,140	25,839	0	(600)	(36)	57,478
Tâl Dibrisiant	10,439	25,754	8,646	0	0	0	44,839
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan ar Amhariad	0	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r CAWG	0	(5,603)	0	0	(21)	0	(5,624)
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r GDdDG	0	(12,674)	0	0	0	0	(12,674)
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(1)	(5,248)	0	(3,450)	(13)	(8,712)
Ailddosbarthiadau - Trosglwyddiadau	0	(24)	0	0	24	0	0
31 Mawrth 2023	20,574	29,592	29,237	0	(4,047)	(49)	75,307
Tâl Dibrisiant	10,437	28,798	8,953	0	0	0	48,188
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan ar Amhariad	0	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r CAWG	0	(2,075)	0	0	(2)	0	(2,077)
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r GDdDG	(19,970)	(4,753)	0	0	0	0	(24,723)
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(7,611)	(4,695)	0	0	(1,513)	(13,819)
Ailddosbarthiadau - Trosglwyddiadau	(3)	3	0	0	0	0	0
31 Mawrth 2024	11,038	43,954	33,495	0	(4,049)	(1,562)	82,876
Gwerth Ased Net							
Ar 31 Mawrth 2023	678,244	813,974	38,332	25,448	70,819	155,620	1,782,437
Ar 31 Mawrth 2024	704,389	958,162	38,466	27,221	65,697	135,983	1,929,918

*CAWG Cronfa Ailbriso Wrth Gefn

**GDdDG Gwarged neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau

2022/23	Gwerth Ased Net	2023/24
310,542	Asedau Seilwaith	321,759
1,782,437	Asedau EPO Eraill	1,929,918
2,092,979	Cyfanswm Asedau EPO	2,251,677

Yn unol â'r Rhyddhad Dros Dro a gynigir gan y diweddariad i'r Cod ar asedau seilwaith nid yw'r nodyn hwn yn cynnwys datgelu cost gros a dibrisiant cronedig ar gyfer asedau seilwaith gan fod arferion adrodd hanesyddol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu na fyddai hyn yn cynrychioli'r sefyllfa asedau yn gywir i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Fel y manylir yn y canllawiau diwygiedig sy'n berthnasol i bob awdurdod lleol, mae'r Cyngor wedi dewis peidio â datgelu'r wybodaeth hon gan fod yr arferion a adroddwyd yn flaenorol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu nad yw cost gros a dibrisiant cronedig yn cael eu mesur yn gywir ac ni fyddent yn darparu sail i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol wneud penderfyniadau economaidd neu benderfyniadau eraill sy'n ymwneud ag asedau seilwaith.

Mae'r Cyngor wedi penderfynu, yn unol â Rheoliad 24L Cymru o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003 (fel y'i diwygiwyd), bod y symiau cario i'w dadgydnabod ar gyfer asedau seilwaith pan fo gwariant newydd yn ddim.

Mae Gwerth Ased Net Asedau Seilwaith fel a ganlyn:

2022/23 £000		2023/24 £000
304,749	Gwerth Ased Net ar 1 Ebrill	310,542
27,637	Ychwanegiadau	20,509
(23,614)	Dibrisiant	(25,196)
1,770	Symudiadau eraill mewn cost (Ailddosbarthiad)	15,904
310,542	Gwerth Ased Net ar 31 Mawrth	321,759

Asedau Treftadaeth

2022/23 £000		2023/24 £000
58,849	Balans ar 1 Ebrill	67,955
219	Ychwanegiadau	317
8,887	Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso i'r CAWG	0
67,955	Balans ar 31 Mawrth	68,272

Mae gan y Cyngor asedau treftadaeth diriaethol sy'n cynnwys y tri phrif gategori hyn yn bennaf:-

- celf gyhoeddus
- henebion cofrestredig y mae'n gyfrifol amdanynt
- paentiadau, arteffactau a regalia dinesig a llyfrau hynafiaethol

Mae'r nodiadau isod yn dynodi sut i drin pob un o'r tri chategori uchod yn y cyfrifon hyn.

Celf Gyhoeddus – mae dros 100 darn o gelf gyhoeddus y mae'r Cyngor yn berchen arnynt ledled y ddinas, gan gynnwys gwaith celf rhydd a darnau arwyddocaol wedi'u hintegreiddio i ddyluniad adeiladau. Ni nodir na phrisir yr asedau hyn ar wahân ym Mantolen y Cyngor gan fod dulliau prisio arferol yn ddiffygiol o ran dibynadwyedd. Ar ben hynny, byddai costau sicrhau prisiannau i'r eitemau hyn yn anghymesur i'r buddion. Cedwir manylion am yr asedau hyn yng Nghofrestr Celf Gyhoeddus Caerdydd sydd ar gael ar wefan y Cyngor <https://www.cardiff.gov.uk/cynlluniorddinas>.

Henebion Cofrestredig – mae'r Cyngor yn gyfrifol am 20 o'r 31 heneb gofrestrredig yn y ddinas. Rhaid diogelu'r rhain am eu cyfraniad at wybodaeth a diwylliant, gan gynnwys safleoedd a thomenni claddu hynafol, cestyll a chaerau, safleoedd crefyddol, amddiffynfeydd a safleoedd eraill o bwysigrwydd diwydiannol. Oni werid ar yr asedau hynny'n flaenorol, nid yw'r safleoedd hyn wedi'u cynnwys yng nghyfrifon y Cyngor o ran cost neu werth hanesyddol. O ystyried natur unigryw ac yn aml amrywiol yr asedau hyn, nid yw dulliau prisio arferol yn ddigon dibynadwy a byddai costau cael prisiannau i'r eitemau hyn yn anghymesur i'r buddion. Delir manylion am yr henebion hyn yn y daflen wybodaeth Henebion Cofrestredig yng Nghaerdydd sydd ar gael ar <http://www.caerdydd.gov.uk/cadwraeth>.

Paentiadau, arteffactau, regalia dinesig a llyfrau hynafiaethol – mae gan y Cyngor gasgliad o baentiadau, arteffactau, regalia dinesig a llyfrau hynafiaethol, y mae llawer ohono o ddiddordeb lleol. Y prif eitemau o ran nifer a gwerth yw casgliadau yng Nghastell Caerdydd sy'n adlewyrchu ei arwyddocâd hanesyddol ac yn ei ddehongli i ymwelwyr. Cronnwyd eitemau eraill a gedwir mewn adeiladau cyhoeddus dros nifer o flynyddoedd. Mae paentiadau, arteffactau a regalia dinesig wedi'u cynnwys yn y fantolen ar £42.379 miliwn ac fe'u prisiwyd gan Mr. A.N. Schoon, Antiques and Fine Art Valuer yn 2022/23. Prisiwyd llyfrau hynafiaethol am y tro cyntaf i'w cynnwys yn y Cyfrifon, gan Bernard Quaritch Ltd. ar £9.101 miliwn yn 2022/23.

Polisi'r cyngor ar gaffaeliadau, gwarediadau, gofal a chadwraeth – pan fydd adnoddau'n caniatáu hynny, bydd y Cyngor yn ceisio creu, caffael a chadw adnoddau treftadaeth er budd ei ddinasyddion mewn partneriaeth â chyrff y sector cyhoeddus a phreifat gan ddefnyddio grantiau a chyfleoedd eraill ar gyfer cyllido. Mae caffaeliadau'n brin, ond mae celf gyhoeddus yn aml yn cael ei chomisiynu fel rhan o gynlluniau adfywio.

O ran asedau a gedwir yng Nghastell Caerdydd, sicrhair bod caffael, gwaredu a gofal yn cael eu cyflawni'n unol â'r cynllun achredu amgueddfeydd. Mae'r gofynion statudol sydd ar berchenogion henebion cofrestredig yn debygol o wneud gwaredu asedau ym mherchenogaeth y Cyngor yn anymarferol. Cyn unrhyw waith, addasiad neu waith cloddio archeolegol a reolir, rhaid cael caniatâd gan Lywodraeth Cymru.

Eiddo Buddsoddi

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi symudiadau yng ngwerth teg eiddo buddsoddi dros y flwyddyn:

2022/23 £000		2023/24 £000
150,718	Balans ar 1 Ebrill	167,560

20,033	Ychwanegiadau	937
0	Amhariad	0
(2,150)	Gwarediadau	(744)
0	Ailddosbarthu (i)/o Cedwir i'w Gwerthu	0
1,397	Ailddosbarthiadau eraill	0
0	Cynnydd/(gostyngiadau) ailbriso i'r CAWG*	0
(2,438)	Cynnydd/(gostyngiadau) ailbriso i'r GDdDG**	(7,222)
167,560	Balans ar 31 Mawrth	160,531

* Cronfa Ailbriso Wrth Gefn **Gwarged/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau

Cyfrifwyd am yr eitemau canlynol o fewn Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2022/23 £000		2023/24 £000
(12,066)	Incwm rhent o eiddo buddsoddi	(10,582)
4,128	Treuliau gweithredu uniongyrchol sy'n deillio o eiddo buddsoddi	4,337
(7,938)	(Gwarged)/Diffyg ar Eiddo Buddsoddi	(6,245)

Asedau Anniriaethol

Crynohir smudiadau mewn asedau anniriaethol yn ystod 2023/24 isod:

2022/23 £000		2023/24 £000
	Cost neu Brisiant	
4,740	Balans ar 1 Ebrill	3,174
359	Ychwanegiadau	312
209	Ailddosbarthu - Trosglwyddiadau	0
(2,134)	Dadgydnabod - Gwarediadau	(643)
3,174	Balans ar 31 Mawrth	2,843
	Amorteiddio	
3,605	Balans ar 1 Ebrill	2,076
604	Amorteiddio	538
(2,133)	Dadgydnabod - Gwarediadau	(643)
2,076	Balans ar 31 Mawrth	1,971
	Gwerth Ased Net:	
1,098	Balans ar 31 Mawrth	872

Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

Dangosir gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn yn y tabl canlynol, ynghyd ag adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan fo gwariant cyfalaf yn cael ei ariannu yn y dyfodol drwy fenthyca, mae'n arwain at gynnydd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (GAC), mesur o wariant cyfalaf y mae'r Cyngor yn mynd iddo yn hanesyddol y mae eto i dalu amdano. Mae darpariaeth ddarbodus ar gyfer ad-dalu benthyca allanol yn lleihau'r GAC.

2022/23 £000		2023/24 £000
885,949	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol*	937,016
	Gwariant Cyfalaf:	
182,823	Eiddo, Peiriannau ac Offer gan gynnwys Asedau Seilwaith	265,584
219	Asedau Treftadaeth	317
0	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu	0
20,033	Eiddo Buddsoddi	936
359	Asedau Anniriaethol	312
449	Benthyciadau/Ecwiti	9,627
25,303	Gwariant ar GRAGDS	41,462
	Ffynonellau Cyllid:	
(10,378)	Derbyniadau Cyfalaf	(2,735)
(131,009)	Grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau eraill	(162,023)
(2,600)	Cyllid ychwanegol y Fargen Ddinesig	0
(3,995)	Cyfraniadau refeniw uniongyrchol a chronfeydd wrth gefn	(10,889)
(40,825)	Darpariaeth refeniw a chyfalaf ddarvoudus ar gyfer ad-dalu benthyciadau	(45,564)
10,688	Diwygiad ar gyfer addasiadau llaw blaenorol**	0
937,016	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Clo*	1,034,043
	Eglurhad o symudiadau yn ystod y flwyddyn:	
10,688	Diwygiad ar gyfer addasiadau llaw blaenorol**	0
2,414	Cynnydd/(Gostyngiad) yn yr angen sylfaenol i fenthyca (a gefnogir gan gymorth ariannol y llywodraeth)	2,237
37,966	Cynnydd/(Gostyngiad) yn yr angen sylfaenol i fenthyca (nas cefnogir gan gymorth ariannol y llywodraeth)	94,790
51,068	Cynnydd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf	97,027

*Mae hyn yn cynnwys swm tybiannol mewn perthynas â darpariaeth Tirlenwi o 2023/24 (£21.056 miliwn) a 2022/23 (£15.309 miliwn) ar gyfer adfer safle tirlenwi ac ôl-ofal. Lle caiff amcangyfrifon cost yn y dyfodol eu hadolygu, mae hyn yn arwain at gynnydd neu ostyngiad yn y ddarpariaeth.

**addasiad i wrthdroi addasiadau llaw hanesyddol i'r nodyn GAC na ddylent fod wedi cael effaith ar falans GAC y Cyngor. Mae hyn yn cynnwys addasiadau a wnaed ar gyfer trafodion BDDPRC a TAW tybiannol. Mae'r diwygiadau cywiro yn alinio'r nodyn datgelu hwn i falans y GAC fel y'i cyfrifwyd yn unol â'r fantolen.

Darpariaeth Refeniw Ddarbodus

Mae'n ofynnol i'r Cyngor neilltuo yn flynyddol o'i gyllideb refeniw swm ddarbodus i ad-dalu benthycia hanesyddol a wnaed i dalu am wariant cyfalaf. Pennir y swm gan ystyried Canllawiau Llywodraeth Cymru a pholisi y cytunir arno gan y Cyngor fel rhan o'i gynigion cyllidebol bob blwyddyn. Mae'r swm hwn yn lleihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthyca, sef y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (GAC). Mae hon yn gost wirioneddol.

Mae dibrisiant, taliadau amhariad a thaliadau prydles ariannol sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn gostau cyfrifyddu technegol yn unig. Caiff y rhain eu gwrthdroi a'u disodli gan y ddarpariaeth refeniw ddarbodus drwy neilltuo i/o y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2022/23 £000		2023/24 £000
27,928	Darpariaeth Cronfa'r Cyngor	31,394
12,566	Darpariaeth Cyfrif Refeniw Tai	13,622
40,494	Darpariaeth Refeniw Ddarbodus	45,016

Gwariant Refeniw a Ariennir gan Gyfalaf dan Statud (GRAGDS)

Ystyriwyd y symiau refeniw canlynol yn wariant cyfalaf i'w dalu o adnoddau cyfalaf. Mae'r tabl yn cynnwys gwariant ar eitemau nad ydynt yn arwain at greu neu wella ased i'r Cyngor neu, lle rhoddwyd cymeradwyaeth benodol gan Lywodraeth Cymru, i ystyried gwariant o'r fath yn wariant cyfalaf a'i dalu o adnoddau cyfalaf.

2022/23 £000		2023/24 £000
	Gwariant:	
6,303	Grantiau Gwella Tai	5,948
8,836	Adeiladau nad yw Cyngor Caerdydd yn berchen arnynt	5,892
3,683	Grantiau a ddyfarnwyd (nid Grantiau Tai)	14,195
6,481	Ad-dalu Grant	208
0	Cyfarwyddyd Cyfalafu - Atebolrwydd Treth Dirlenwi	15,219
25,303	Codi i'r Datganiad Incwm a Gwariant	41,462
	Ariannwyd gan:	
(16,896)	Grantiau a Chyfraniadau	(13,391)
(8,407)	Benthyca, Derbyniadau ac Adnoddau Cyfalaf eraill	(28,071)
(25,303)		(41,462)

Ymrwymadau contract Gwariant Cyfalaf sylweddol

Ar 31 Mawrth 2024, dangosir y ffigur ar gyfer ymrwymadau gwariant cyfalaf sylweddol a drefnwyd i'w cwblhau yn 2023/24 ac yn y dyfodol isod (£95.072 miliwn yn 2022/23):

Cynllun Cyfalaf	£000
Campws y Tyllgoed - Prif Gontract	100,584
Cynllun Amddiffyn Arfordirol	29,226
Cartrefi Caerdydd - Llaneirwg	16,432
Tai Newydd - Byw yn y Gymuned Stryd Bute	12,576
Tai Newydd - Byw yn y Gymuned Heol Lecwydd	9,189
Tai Cartrefi Caerdydd - Ysgol Uwchradd Llanrhymni	7,692
Cytundeb Gwasanaeth Cyn Contract yr Arena	7,000
Gwaith Galluogi Campws y Tyllgoed	6,837
Cynllun Cronfa Band Eang Lleol	4,908
Defnydd Cyfamser Gasworks	1,881
Beicffordd Parc y Rhath	3,021
Tai Cartrefi Caerdydd - Ysgol Uwchradd y Dwyrain	1,290

Cynllun Cyfalaf	£000
Tai Newydd - Meridian Court	1,108
CGCA Maes Parcio Aml-lawr Glanfa'r Iwerydd	995
Tai Newydd - Canolfan Iorwerth Jones	742
Ysgol Gynradd Moorland	687
Ysgol Uwchradd Willows - Gwaith Galluogi	649
Ailgladio Fflatiau Lydstep	596
Ysgol Uwchradd Fitzalan - Prif Waith	518
Cyfanswm	205,931

15. Offerynnau Ariannol

Balansau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o Offerynnau Ariannol (Asedau a Rhwymedigaethau) wedi'u cynnwys yn y Fantolen. Maen nhw'n deillio o ganlyniad i weithgareddau Rheoli Trysorlys y Cyngor yn ogystal ag Offerynnau Ariannol a gyflwynwyd i ddatblygu amcanion gwasanaeth. Dangosir rhagor o fanylion a, lle y bo'n berthnasol a materol, Werth Teg yn yr adrannau isod ynghyd â dull o benderfynu ar werth teg yn unol â pholisïau cyfrifyddu ar gyfer Asedau a Rhwymedigaethau Ariannol, a hefyd ystyriaeth o'r model busnes ar gyfer cadw buddsoddiadau. Dangosir credydwy'r ar wahân yn y nodiadau perthnasol yn hytrach nag fel offerynnau ariannol:

31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2024		
Hirdymor	Byrdymor	Cyfanswm		Hirdymor	Byrdymor	Cyfanswm
£000	£000	£000		£000	£000	£000
			Asedau ariannol ar gost amorteiddiedig:			
0	96,736	96,736	Buddsoddiadau - Prif	0	158	158
0	512	512	Buddsoddiadau - Llog Cronnol	0	0	0
0	56,514	56,514	Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	0	96,674	96,674
0	80	80	Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod - Llog Cronnol	0	267	267
0	153,842	153,842	Cyfanswm Buddsoddiadau ar Gost wedi'i Hamorteiddio wedi'u Cynnwys mewn Buddsoddiadau	0	97,099	97,099
27,596	0	27,596	Cyfanswm Buddsoddiadau ar Werth Teg trwy Incwm Cynhwysfawr Arall	31,060	0	31,060
1,336	1,339	2,675	Benthyciadau	4,864	1,966	6,830
10,436	186,467	196,903	Dyledwyr eraill	9,484	198,905	208,389
11,772	187,806	199,578	Cyfanswm Dyledwyr	14,348	200,871	215,219
39,368	341,648	381,016	Cyfanswm Asedau Ariannol	45,408	297,970	343,378
			Rhwymedigaethau ariannol ar gost amorteiddiedig:			
(850,737)	(4,419)	(855,156)	Benthyciadau - Prif	(867,720)	(14,605)	(882,325)
0	(8,431)	(8,431)	Benthyciadau - Llog Cronnol	0	(9,228)	(9,228)
(850,737)	(12,850)	(863,587)	Cyfanswm Benthycia	(867,720)	(23,833)	(891,553)

Mae buddsoddiadau ar gost wedi'i hamorteiddio yn cynnwys:

- buddsoddiadau dros dro a adneuir ar gyfer aeddfedrwydd amrywiol gyda sefydliadau ariannol. Tybir mai'r gwerth teg yw'r gwerth cario (Lefel 2).

Mae Buddsoddiadau ar Werth Teg trwy Incwm Cynhwysfawr Arall yn cynnwys:

- cyfranddaliad 100% y Cyngor yn Cardiff City Transport Services Limited. Ni restrir cyfranddaliad y Cyngor ar unrhyw farchnad ddyfynedig, ond yn unol â rheolau cyfrifyddu rhaid amcangyfrif gwerth teg. Seilir yr amcangyfrif prasio ar werth net y cwmni yn ôl ei set ddrafft o gyfrifon ariannol (Lefel 3). Gall y prisiad amrywio yn ddibynnol ar berfformiad y cwmni, addasiadau cyfrifyddu technegol a'r hinsawdd economaidd ac felly dylid bod yn ofalus wrth ddefnyddio unrhyw brisiad cyfrifyddu. Caiff unrhyw newid mewn gwerth ei dalu gan symudiad cyfatebol i'r 'Gronfa Ailbrisi Offerynnau Ariannol Wrth Gefn'; felly nid oes effaith ar y Dreth Gyngor sy'n daladwy. Amcangyfrifir mai gwerth teg y buddsoddiad ar 31 Mawrth 2024 yw £26.402 miliwn (£25.451 miliwn yn 2022/23)
- mae amryw ddaliadau ecwiti lleiafrifol mewn cwmnïau wedi'u cynnwys naill ai ar gost neu ar ddyfynbrisiau lle bônt ar gael.

Cedwir neu caffaelir yr uchod at ddibenion polisi'r Cyngor ac maent wedi eu dethol i'w hystyried yn Werth Teg trwy Incwm Cynhwysfawr Arall.

Mae dyledwyr yn cynnwys:

- benthyciadau car i staff cymwys y Cyngor.
- benthyciadau i fusnesau bach a chanolig gan gynnwys y rhai ar gyfer adfywio canol y dref a benthyciadau ceir i staff cymwys y Cyngor a benthyciad o £8.634 miliwn gan y Cyngor i'w is-gwmni y mae'n berchen ar 100% ohono, Cardiff Heat Network Limited. Mae'r benthyciad hwn yn addaladwy dros gyfnod o 30 mlynedd gan ddechrau naill ai ar y cynharaf o ddwy flynedd o ddyddiad dechrau dyddiad comisiynu'r rhwydwaith neu bum mlynedd o lawr-dyniad cychwynnol y benthyciad, a oedd ym Mehefin 2023. Mae gwir werth y benthyciadau a ddarparwyd wedi lleihau gan £5.035 miliwn ac wedi'i adlewyrchu yn y Gronfa Ailbrisi Offerynnau Ariannol Wrth Gefn. Mae hwn yn ofyniad cyfrifyddu i adlewyrchu'r gyfradd llog y darparwyd y benthyciad arni a'r gyfradd llog gyffredinol ar y pryd. Mae hyn yn cael ei amorteiddio i DIGC dros gyfnod y benthyciad.
- grantiau, incwm dyledus gan ddefnyddwyr gwasanaeth, partneriaid, derbyniadau cyfalaf gohiriedig i'w derbyn ac a wrthbwysir gan amhariad ar gyfer colledion credyd disgwylidig, lle y bo'n berthnasol.

Mae Rhwymedigaethau ar Gost wedi'i Hamorteiddio yn cynnwys:

- benthycia allanol a gyflawnwyd i ariannu gofynion gwariant cyfalaf a gofynion llif arian parod byrdymor. Mae'n cynnwys Benthyciadau Opsiwn Rhoddwr Benthyciadau Opsiwn Benthyciwr (ORhBOB) sy'n caniatáu'r rhoddwr benthyciadau i newid y gyfradd llog ar adegau penodol sy'n caniatáu i'r Cyngor naill ai dderbyn y gyfradd newydd neu ad-dalu'r benthyciad cyn dyddiad aeddfedu'r contract. Rhagdybir mai dyddiad aeddfedu offerynnau o'r fath yw'r cyfnod cytundebol at yr aeddfedu yn hytrach na'r dyddiad nesaf y gallai'r rhoddwr benthyciadau ofyn am newid yn y gyfradd. Mae'r symiau cario isod hefyd yn cynnwys llog cronol sy'n daladwy ar 31 Mawrth 2024. Y llog sy'n daladwy ar gyfer 2023/24 yw £9.228 miliwn (£8.431 miliwn yn 2022/23). Mae gwir werth y benthyciadau a ddarparwyd ar 31 Mawrth 2024 ar gyfer benthyciadau Llywodraeth Cymru wedi'i leihau gan £11.475 miliwn yn seiliedig ar Werth Presennol Net taliadau arian parod yn y dyfodol a ostyngwyd gan ddefnyddio'r gyfradd llog Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus gyffredin y gallai'r Cyngor fenthycia arni ar adeg derbyn. Mae'r budd-dal tybiannol hwn yn addasiad cyfrifyddu yn unig

ac mae'n ofynnol iddo gael ei wrthdroi dros y benthyciad wrth i ad-daliadau gael eu gwneud. Gwerth gwirioneddol benthyciadau ad-daladwy i Lywodraeth Cymru ar 31 Mawrth 2024 yw £56.044 miliwn.

31 Mawrth 2023			Dull Prisio - Lefel	31 Mawrth 2024	
Swm cario £000	Gwerth teg £000			Swm cario £000	Gwerth teg £000
(767,521)	(715,282)	Benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (BBGC)	Lefel 2	(795,313)	(695,671)
(51,637)	(46,624)	Opsiwn Rhoddwr Benthyciadau Opsiwn Benthyciwr	Lefel 2	(51,641)	(42,052)
(44,399)	(32,594)	Llywodraeth Cymru	Lefel 2	(44,569)	(39,668)
(30)	(30)	Awdurdodau Lleol a benthyciadau eraill	Lefel 2	(30)	(30)
(863,587)	(794,530)	Rhwymedigaethau Ariannol		(891,553)	(777,420)

Mae gwerth teg benthycia a rhwymedigaethau ariannol yn llai na'r swm cario am fod portffolio benthyciadau'r Cyngor yn cynnwys nifer o fenthyciadau cyfradd sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy'n llai na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y Fantolen.

Mae cyfrifiadau gwerth teg yn defnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- ar gyfer dyled BBGC, mae'r trosglwyddiad neu'r gwerth teg a ddangosir yn y tabl yn seiliedig ar gyfraddau benthycia newydd gan y BBGC ar gyfer benthyciadau cyfwerth ar 31 Mawrth 2024. Cyfrifir gwerth teg pris ymadael o £782.713 miliwn hefyd gan ddefnyddio cyfraddau gostyngiad ad-daliad cynnar sy'n is na chyfraddau benthyciadau cyfwerth. Nid oes gan y Cyngor rhwymedigaeth contract i dalu'r costau cosb ac ni fyddai'n mynd i gost ychwanegol petai'r benthyciadau'n pasio'u dyddiad aeddfedu cynlluniedig
- ar gyfer dyledion a buddsoddiadau marchnad eraill, defnyddir y gyfradd ostyngol sydd ar gael ar gyfer offeryn â'r un telerau gan roddwr benthyciadau cymaradwy
- Ni chydabyddir unrhyw ad-daliad cynnar neu amhariad am golledion credyd disgwylidig.

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Mae'r tabl canlynol yn dangos enillion a cholledion a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr o ran Offerynnau Ariannol. Mae'n cynnwys llog sy'n daladwy ar fenthyca, symiau i'w derbyn ar fuddsoddiadau, elw ar waredu buddsoddiadau a hefyd symudiadau o amcangyfrif newidiadau ym mhris buddsoddiadau ar werth teg.

Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol				Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol		
	Mesurir yn ôl Cost wedi'i Hamorteiddio	Cost Amorteiddiedig	Buddsoddiadau ar Werth Teg drwy Incwm Cynhwysfawr Arall			Cyfanswm	Mesurir yn ôl Cost wedi'i Hamorteiddio	Cost Amorteiddiedig
2022/23 £000					2023/24 £000			
34,175	0	0	34,175	Llog Taladwy a Thaliadau Tebyg	33,882	0	0	33,882
0	(3,332)	0	(3,332)	Llog ac Incwm Buddsoddi	0	(12,379)	0	(12,379)
0	0	(63)	(63)	(Enillion)/colledion sy'n deillio o Waredu/Dadgydnabod Asedau Ariannol	0	0	0	0
0	0	(1,376)	(1,376)	(Enillion)/colledion sy'n deillio o Ailbriso neu Waredu Asedau Ariannol	0	0	(1,995)	(1,995)
34,175	(3,332)	(1,439)	29,404	(Enillion)/colledion net ar gyfer y flwyddyn	33,882	(12,379)	(1,995)	19,508

Natur a Helaethder Risgiau sy'n deillio o Offerynnau Ariannol

Mae gweithgareddau'r Cyngor o ran offerynnau ariannol p'un ai at ddibenion rheoli trysorlys neu amcanion gwasanaeth yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau. Wrth gyflawni gweithgareddau rheoli trysorlys, y prif amcan yw lleihau'r risg o ganlyniadau andwyol neu golledion, tra ar yr un adeg beidio â chyfyngu elw ar fuddsoddiadau neu fynd i gostau llog diangen. O ystyried natur y buddsoddiadau, ni ellir osgoi cysylltiad rhwng diogelwch, hylifedd ac elw h.y. mae risg o ddiffyg dalu. Mae'r risg yn fwy pan roddir benthyciadau i sefydliadau allanol ar gyfer amcanion darparu gwasanaethau ac ystyrir dangosyddion amhariad sylweddol ar gyfer colledion credyd ar ddyddiad y fantolen.

Ymhlith y risgiau rheoli trysorlys mae credyd a gwrth-barti, hylifedd ac ailariannu, cyfradd llog, gwerth y farchnad, cyfradd gyfnewid, twyll a risg reoleiddiol. Mae gan y Cyngor Arferion Rheoli Trysorlys i fynd i'r afael â risgiau a'u lliniaru. Mae wedi mabwysiadu Cod Ymarfer Rheoli Trysorlys CIPFA ac yn pennu dangosyddion i reoli risgiau offerynnau ariannol allweddol. Caiff manylion pellach o ran risgiau allweddol eu datgelu yn yr adrannau canlynol lle y bo'n berthnasol.

Risg Credyd

Risg y gall partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor. Mae'n deillio o fenthycia balansau arian parod dros dro fel rhan o weithgareddau Rheoli Trysorlys y Cyngor, o symiau sy'n ddyledus gan gwsmeriaid y Cyngor a chan sefydliadau y rhoddwyd benthyciad iddynt.

31 Mawrth 2023 £000	Tebygolrwydd o Ddiffygdalu	31 Mawrth 2024 £000
153,842	Adneuron - Banciau, Cymdeithasau Adeiladu, Awdurdodau Lleol, CACRhD	97,099
	<p>Rhoddir adneuron gyda banciau a chymdeithasau adeiladu sydd â maen prawf Fitch F1 o leiaf (h.y. yr ansawdd credyd gorau), awdurdodau lleol neu Gyfleuster Adnau Cyfrif Rheoli Dyled (CACRhD). Cyfyngir benthycia i uchafswm a chyfnod uchaf ym mhob sefydliad ariannol, gan hefyd ystyried helaethder perchnogaeth gyhoeddus a gradd soffren.</p> <p>Mae risg o ddiffyg adenilladwyedd yn berthnasol i holl adneuron y Cyngor sy'n gofyn am fonitro trylwyr ar yr holl risg credyd a meini prawf credyd. Mae'r Cyngor yn defnyddio cynghorwyr rheoli trysorlys sy'n cynorthwyo'r broses. Gan ddefnyddio data hanesyddol a addasir ar gyfer amodau cyfredol y farchnad ariannol ac yn seiliedig ar lefel yr adneuron ar 31 Mawrth 2024, mae'r amhariad ar gyfer colledion credyd disgwylidig ar sail risg hanesyddol o ddiffygdalu yn ddi-nod felly ni chydabyddir unrhyw amhariad am golledion credyd disgwylidig.</p> <p>Bydd gwerth blaendaliadau'n amrywio bob dydd o ganlyniad i amseriad llawer o drafodion. Mae'r gostyngiad o £56.743 miliwn o 31 Mawrth 2023 yn bennaf o ganlyniad i newidiadau i all-lifoedd cyfalaf gweithio a gwariant cyfalaf yn y flwyddyn sydd i'w hailgyflenwi trwy fenthycia yn y blynyddoedd i ddod.</p>	
198	Benthyciadau Ceir	180
	Caiff ad-daliadau eu hadennill yn uniongyrchol o gyflog cyflogaion ac mae yswiriant indemniad yn un o amodau'r benthyciad. Prin y ceir diffygdalu.	
2,478	Benthyciadau i Gyrff Allanol	6,830
	Mae hyn yn cynnwys benthyciadau ar gyfer datblygu busnes ac adfywio Canol y Dref. Lle ystyrir bod risg o fethu ag ad-dalu, ystyrir amhariad ar gyfer colledion credyd disgwylidig. Gwerth gwirioneddol y benthyciadau sy'n ddyledus i'r Cyngor yw £11.866m' Mae'r ffigur a ddyfynnir yn y tabl yn ffigur gostyngol, sy'n adlewyrchu cost dybiedig darparu benthyciadau ar gyfradd llog is. Mae'r gost dybiannol hon i'w lledaenu dros gyfnod y benthyciadau a ddarparwyd yn unol â gofynion cyfrifyddu.	
30,967	Cwsmeriaid	28,648
	<p>Nid yw'r Cyngor fel rheol yn caniatáu credyd i gwsmeriaid a gwneir darpariaeth ar gyfer diffygdalu'n seiliedig ar broffil oedran y ddyled, wedi'i haddasu ar gyfer anfonebau mawr y gwyddys eu bod wedi'u talu ar ôl dyddiad y fantolen ac unrhyw ffactorau perthnasol eraill a allai effeithio ar y swm i'w gasglu. Mae dyledion eraill fel incwm grant sy'n ddyledus gan gyrff llywodraeth a chroniadau incwm diwedd blwyddyn yn cael eu hystyried yn 100% casgladwy ac nid ystyrir bod amhariad ar gyfer colledion credyd yn angenrheidiol. Roedd yr amhariad ar gyfer colledion credyd yn 2023/24 yn seiliedig ar y proffil oedran addasedig a ddatgelir fel a ganlyn:</p>	
27,119	Llai na blwyddyn	24,357
1,724	1-2 flynedd	1,655
788	2-3 blynedd	1,229
467	3-4 blynedd	491
336	4-5 mlynedd	289
533	Dros 5 mlynedd	627
187,485	Cyfanswm Cyffredinol	132,757

Gwneir amhariad lle ystyrir bod risg o golledion credyd disgwylidig. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi prif risgiau credyd y Cyngor.

Risg Hylifedd ac Ailariannu

Hwn yw'r posibilrwydd na fyddai gan y Cyngor gyllid ar gael i dalu am ymrwymadau ariannol neu y byddai'n rhaid iddo ailariannu ar gyfraddau neu delerau llog anfantaisiol. Mae gan y Cyngor fynediad at arian o'r marchnadoedd ariannol a'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus er mwyn codi arian. Wrth i falansau buddsoddi ostwng a'r angen i fenthyg arian godi, bydd risg hylifedd yn cynyddu. Nodir hyn yn Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor, sydd hefyd yn pennu'r cyfyngiadau ar gyfran y benthyciadau cyfradd sefydlog sy'n aeddfedu yn ystod cyfnodau penodedig. Mae symiau'r ddyled cyfradd sefydlog sy'n aeddfedu yn ystod unrhyw gyfnod yn y tabl canlynol:

31 Mawrth 2023 £000	Benthyciadau sy'n Ddyledus ar Werth Teg	31 Mawrth 2024 £000
759,727	Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	786,727
51,000	Opsiwn Rhoddwr Benthyciadau Opsiwn Benthyciwr (ORhBOB) y Farchnad	51,000
44,399	Llywodraeth Cymru	44,568
30	Awdurdodau Lleol a benthyciadau eraill	30
855,156	Cyfanswm	882,325
4,419	Dan 12 mis	13,200
17	BDdPRC	17
4,358	12 mis ac o fewn 24 mis	4,689
29,550	24 mis ac o fewn 5 mlynedd	64,977
100,365	5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	103,755
174,434	10 mlynedd ac o fewn 20 mlynedd	167,704
182,800	20 mlynedd ac o fewn 30 mlynedd	184,257
214,213	30 mlynedd ac o fewn 40 mlynedd	218,726
140,000	40 mlynedd ac o fewn 50 mlynedd	120,000
5,000	50 mlynedd ac o fewn 60 mlynedd	5,000
855,156	Cyfanswm	882,325

Gwerth gwirioneddol benthycia sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2024 yw £893.800 miliwn. Adlewyrchir y gwahaniaeth rhwng y gwerth teg a ddatgelir yn y tabl a gwerth gwirioneddol benthyciadau yn y Gronfa Ailbriso Offerynnau Ariannol Wrth Gefn (Nodyn 26.4). Mae'r gwahaniaeth hwn wedi'i amorteiddio dros gyfnod y benthyciadau ac yn gysylltiedig â benthyciadau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar yr hyn a ystyrir yn fudd o gael benthyciadau ar gyfradd llog sy'n llai nag sydd ar gael yn y marchnadoedd ariannol i'r Cyngor ar yr adeg y cafodd y benthyciad ei ddarparu.

Ar hyn o bryd, mae £24 miliwn o'r benthyciadau ORhBOB yn amodol ar y rhoddwr benthyciadau yn cael yr hawl i newid y gyfradd llog sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf. Mae gan y Cyngor yr hawl i wrthod y newid, gan sbarduno ad-daliad cynnar a'r angen i ailariannu. Mae manylion yn y tabl canlynol:

£m	Dyddiad Ad-dalu Posibl	Amllder Opsiwn	Aeddfedrwydd Tymor Llawn
6	21/05/2024	6 mis	21/11/2041
6	21/05/2024	6 mis	21/11/2041

6	21/05/2024	6 mis	23/05/2067
6	02/09/2024	6 mis	23/05/2067
22	21/11/2025	5 mlynedd	23/11/2065
5	15/01/2028	5 mlynedd	17/01/2078

Risg Cyfradd Llog

Y posibilid y gallai fod colled ariannol i'r Cyngor o ganlyniad i newidiadau i gyfraddau llog. Nodir prif effeithiau symudiadau mewn cyfraddau llog isod:

Amrywiad a effeithir gan newidiadau yn y gyfradd llog	Effaith yr Amrywiad	Camau gweithredu i liniaru'r risg cyfradd llog
Llog a enillir ar fuddsoddiadau cyfradd amrywiol	Bydd cynnydd mewn cyfraddau llog yn cynyddu incwm a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr tra gallai gostyngiadau arwain at lai o incwm nag a gyllidebwyd.	Cynhyrchu a chymeradwyaeth gan y Cyngor i'r Strategaeth Rheoli Trysorlys ar ddechrau pob blwyddyn ariannol gyda lledaeniad o broffiliau aeddfedrwydd ar gyfer buddsoddiadau.
Llog a dalwyd ar fenthyciadau cyfradd amrywiol	Os yw cyfraddau llog yn codi, gall rhoddwyr benthyciadau ddewis cynyddu cyfraddau benthyciadau Opsiwn Rhoddwr Benthyciadau Opsiwn Benthyciwr gan o bosibl gynyddu'r gwariant llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr os bydd y Cyngor yn derbyn y gyfradd uwch.	Mae rhagolygon cyfradd llog yn seiliedig ar gyngor gan ymgynghorwyr rheoli trysorlys yn rhan o'r gyllideb a chânt eu monitro'n rheolaidd drwy gydol y flwyddyn. Mae benthycy'r Cyngor yn bennaf yn digwydd ar gyfraddau llog sefydlog, yn hytrach nag amrywiol.
Gwerth teg asedau ariannol cyfradd sefydlog	Ni fydd cynnydd mewn cyfraddau llog yn cael unrhyw effaith sylweddol ar werth teg, gan fod cyfnodau presennol asedau o'r fath yn fyr iawn, felly ni ddatgelir gwerth teg.	Drwy gyfradd sefydlog benthycy a buddsoddi, nod y Cyngor yw lleihau'r effaith ar refeniw o amrywiadau llog sy'n cynnig sefydlogrwydd at ddibenion cynllunio. Mae benthycy gan y Cyngor yn bennaf yn digwydd ar gyfraddau sefydlog yn hytrach nag amrywiol.
Gwerth teg rhwymedigaethau ariannol cyfradd sefydlog	Bydd gwerth teg yn disgyn os yw cyfraddau llog yn codi. Ni fydd hyn yn effeithio ar werthoedd y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr neu'r Fantolen ar gyfer y mwyafrif o asedau a gedwir ar gost wedi'i hamorteiddio, ond bydd yn effeithio ar y nodyn datgelu ar gyfer gwerth teg.	

I roi syniad o sensitifrwydd y Cyngor i newid yn y gyfradd llog, mae'r tabl yn dangos effaith a ragwelir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr petai cyfraddau llog yn 2023/24 wedi bod ar gyfartaledd 1% yn uwch gyda'r holl amrywiadau eraill yn cael eu cadw'n gyson.

Cyfrif Incwm a Gwariant Risg Cyfradd Llog	£000
Cynnydd yn y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau	196
Cynnydd mewn llog derbyniadwy ar fuddsoddiadau	(796)
Effaith ar y Cyfrif Incwm a Gwariant	(600)
Cynnydd yn y llog a drosglwyddwyd i falansau a chyfrifon eraill	210
(Incwm)/Gwariant Net	(390)

Efallai na chaiff effaith gostyngiad 1% mewn cyfraddau llog yr union effaith groes, gan na all offerynnau ariannol â galwadau gael eu harfer gan y rhoddwr benthyciadau na'r benthyciwr.

Newidiadau mewn Gwerth Teg	£000
Newid yng Ngwerth Teg buddsoddiadau cyfradd sefydlog	0
Gostyngiad yng Ngwerth Teg benthyciadau cyfradd sefydlog	(85,524)

Risg cyfnewid tramor

Prin fod gan y Cyngor berygl o golledion o symudiadau mewn cyfraddau cyfnewid. Dim ond mewn sterling y gellir cynnal benthyciadau a buddsoddiadau.

Risg Pris

Hwn yw'r posibilid o'r Cyngor yn gwneud enillion neu golledion ariannol o symudiadau mewn prisiau offerynnau ariannol. Er bod polisi Rheoli Trysorlys cymeradwy'r Cyngor yn caniatáu buddsoddiadau mewn offerynnau ariannol fel tystysgrifau adneuron banc a bondiau Llywodraeth, mae'r Cyngor yn buddsoddi'n bennaf mewn offerynnau lle mae'r swm a ddychwelir ar aeddfedrwydd yr un fath â'r swm cychwynnol a fuddsoddiwyd. At ddibenion buddsoddi'r gwasanaeth, mae gan y Cyngor ddaliadau ecwiti gwerth £25,000 (£21,000 yn 2022/23) a ddyfynnir ar gyfnewidfa stoc gydnabyddedig ar 31 Mawrth 2024.

Mae cyfranddaliad 100% y Cyngor yn Cardiff City Transport Services Ltd heb ei ddyfynnu ar gyfnewidfa gydnabyddedig ac felly nid yw'n destun enillion neu golledion o newidiadau ym mhrisiau'r farchnad. Byddai newid cyffredinol o 5% yn y gwerth teg (positif neu negatif) yn arwain ac elw neu golled o £1.320 miliwn yn cael ei gydnabod yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn o ran prisiau at ddibenion cyfrifon yn unig.

16. Asedau a Gedwir i'w Gwerthu

31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2024
£000		£000
0	Balans ar 1 Ebrill	4,000
0	Ychwanegiadau	0
0	Dadgydnabod	(4,000)
0	Amhariad	0
4,000	Ailddosbarthu i/(o) Cedwir i'w Gwerthu	450
4,000	Balans ar 31 Mawrth	450

17. Dyledwyr Byrdymor

31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2024
£000		£000
118,295	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	128,680
17,310	Awdurdodau Lleol eraill a Chyrff GIG	26,925
52,201	Endidau ac Unigolion eraill gan gynnwys Corfforaethau Cyhoeddus	45,266
187,806	Cyfanswm Dyledwyr Byrdymor	200,871

18. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
158	Arian parod	154
(7,860)	Banc (gan gynnwys ysgolion llyfr siec a BDdPRC)	(22,829)
64,296	Adnau byrdymor â banciau a chymdeithasau adeiladu	119,616
56,594	Cyfanswm Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	96,941

19. Credydwy'r Byrdymor

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
(25,004)	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	(43,865)
(14,584)	Awdurdodau Lleol eraill a Chyrff GIG	(6,250)
(99,349)	Endidau ac Unigolion eraill gan gynnwys Corfforaethau Cyhoeddus	(106,579)
(138,937)	Cyfanswm Credydwy'r Byrdymor	(156,694)

20. Buddiannau mewn Cwmnïau Eraill a Sefydliadau Eraill

Mae gan y Cyngor bum is-gwmni y mae'n berchen arnynt yn gyfan gwbl. Mae'r buddiant yn Atebion Solutions Limited wedi'i gydgrynhoi o fewn cyfrifon y Cyngor. Caiff y buddiant yn Cardiff City Transport Services Ltd ei gydgrynhoi i ffurfio cyfrifon grŵp y Cyngor a ddangosir yn ddiweddarach yn y Datganiadau hyn. Ystyrir bod y buddiannau yn y tri sefydliad arall yn amherthnasol o ran trosiant ac asedau net ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yng nghydgrynhoad 2023/24. Nid yw'r Cyngor yn dibynnu ar y tri sefydliad yma ar gyfer darparu gwasanaethau statudol ac nid ystyrir eu bod yn amlygu'r Cyngor i lefel berthnasol o risg fasnachol.

Cardiff City Transport Services Limited. (Bws Caerdydd)**Rhif y cwmni 02001229 Ymgorfforwyd 1986**

Sefydlwyd Bws Caerdydd yn unol â darpariaethau Deddf Trafnidiaeth 1985 i weithredu gweithrediadau bws dinesig y Cyngor.

Parhaodd effaith y pandemig ar batrymau teithio i effeithio ar nifer y teithwyr yn ystod 2023/24 ond gwelwyd gwelliant ar lefelau'r flwyddyn flaenorol. Yn ystod y flwyddyn cafodd y Cwmni estyniad pellach i gyllid BES 3 (y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau) tan 24 Gorffennaf 2023, ac aeth i'r Cyllid Pontio ar gyfer y Sector Bysiau o 25 Gorffennaf 2023 i 31 Mawrth 2024. Derbyniodd y Cwmni arian grant o dan Gynllun Cerbydau Bysiau Trydan Caerdydd gyda'r bysiau trydan yn cael eu caffael a'u rhoi ar waith.

Cytunodd y Cyngor ym mis Hydref 2020 i weithredu ystod o fesurau i fynd i'r afael â risgiau i hyfywedd ariannol, gan ganiatáu i'r cwmni weithredu cynllun adfer i adeiladu dyfodol ariannol a gweithredol mwy

cynaliadwy. Daeth y Cyngor yn gyflogwr statudol Cynllun Pensiwn Bws Caerdydd ar 3 Mawrth 2021 a chwistrellodd ecwiti o £13.6 miliwn rhwng 2020/21 a 2021/22.

Mae cyfrifon drafft y cwmni wedi'u crynhoi isod:

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
(38,567)	Trosiant ac incwm arall	(37,741)
36,798	Gwariant gweithredu a gwariant arall	36,780
(1,769)	(Elw)/Colled Net cyn Trethiant	(961)
374	Trethiant	0
(1,395)	(Elw)/Colled ar ôl Trethiant	(961)

Ceir crynodeb o sefyllfa ariannol y cwmni fel a ganlyn:

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
22,171	Bws ac asedau gweithredu eraill	29,587
14,576	Asedau Cyfredol	16,983
(3,307)	Llai Rhwymedigaethau Cyfredol	(3,636)
	Credydwyd: Symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	
(7,999)	Darpariaethau a rhwymedigaethau hirdymor	(16,532)
25,441	Cyfanswm Asedau llai Rhwymedigaethau	26,402
	Cynrychiolir gan:	
18,218	Cyfalaf Cyfrannau	18,218
3,374	Enillion a Gedwir	4,335
3,849	Cronfa Ailbrisiu Wrth Gefn	3,849
25,441	Gwerth Net	26,402

Yn ystod 2023/24, gwnaeth y Cyngor daliadau o £7.721 miliwn i Cardiff City Transport Services Ltd (£8.234 miliwn yn 2022/23), gyda £7.120 miliwn yn ymwneud â thaliadau tocynnau consesiynol (£7.498 miliwn yn 2022/23). Cafodd y Cyngor hefyd incwm o £758,000 (£782,000 yn 2022/23).

Ar ddiwedd y flwyddyn, nid oes balans yn ddyledus i Cardiff City Transport Services Ltd (£26,000 ym mis Mawrth 2023) ac mae balans o £168,000 yn ddyledus gan Cardiff City Transport Services Ltd (£198,000 ym mis Mawrth 2023).

Archwilwyr y cwmni yw Kilsby Williams.

Cardiff Business Technology Centre Limited (CBTC)

Rhif y cwmni 02074331 Ymgorfforwyd 1986

Prif weithgaredd y cwmni yw hyrwyddo a chynorthwyo yn natblygiad cwmnïau uwch-dechnoleg ac arloesedd newydd a chyfredol drwy ddarparu safleoedd busnes/deori gyda lefel uchel o wasanaethau cymorth. Cwblhaodd flwyddyn lwyddiannus arall er gwaethaf heriau gweithredol yr adferiad ar ôl y pandemig. Arhosodd y galw am le yn gyson gryf, gan gynnal lefelau uchel o feddiannaeth. Mae'r cwmni'n parhau i gynnig telerau hyblyg i denantiaid sydd newydd eu sefydlu er mwyn sicrhau twf cyflym ac awyrgylch meithringar lle gallant sefydlu busnesau sy'n gryfach yn fasnachol. Mae cyfrifon drafft y cwmni wedi'u crynhoi isod:

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
74	(Elw)/Colled Net cyn Trethiant	83
(7)	Llai: Trethiant	(1)
67	(Elw)/Colled ar ôl Trethiant	82

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
680	Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau presennol	597
(22)	Darpariaeth ar gyfer trethiant	(21)
658	Cyfanswm Asedau llai Rhwymedigaethau	576
	Cynrychiolir gan:	
364	Elw a Gedwir	313
294	Cronfa Ailbriso Wrth Gefn	263
658	Gwerth Net	576

Yn ystod 2023/24, gwnaeth y Cyngor daliadau o £498,000 i CBTC (£380,000 yn 2022/23) a derbyniodd incwm o ddim (£0 yn 2022/23) gan CBTC. Ar ddiwedd y flwyddyn, nid oes balans yn ddyledus i neu gan CBTC Limited. (£0 ar 31 Mawrth 2023)

Archwilwyr y cwmni yw MHA Chartered Accountants ac Archwilydd Statudol.

Atebion Solutions Limited

Rhif y cwmni 10411758 Ymgorfforwyd 2016

Sefydlwyd Atebion Solutions i ddarparu gwasanaethau caffael a masnachol i'r sector cyhoeddus. Yn ogystal â gwneud gwaith Atebion Solutions mae Tîm Caffael y Cyngor bellach yn darparu'r gwasanaeth caffael ar gyfer Cyngorau Sir Fynwy, Torfaen a Bro Morgannwg a hefyd yn rheoli 3 fframwaith rhanbarthol. Yn gyffredin â'r sector caffael cyhoeddus ehangach, mae heriau recriwtio a chadw gweithwyr yn effeithio ar y gallu i ymgymryd â gwaith ychwanegol. Yng ngoleuni hyn, mae Bwrdd Atebion a Chynrychiolydd Cyfrandalwyr wedi cytuno y dylai Atebion Solutions fabwysiadu statws Ddim yn Masnachu yn 2024/25. Mae gan y cwmni yr asedau ariannol i fodloni'r holl rwymedigaethau ariannol yn llawn.

Mae cyfrifon drafft y cwmni wedi'u crynhoi isod:

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
8	(Elw)/Colled Net cyn Trethiant	4
(2)	Llai: Trethiant	0
6	(Elw)/Colled ar ôl Trethiant	4

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
30	Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau presennol	26
0	Credydwyr: dyledus ar ôl mwy na blwyddyn	0
30	Cyfanswm Asedau llai Rhwymedigaethau	26
	Cynrychiolir gan:	
30	Elw a Gedwir	26
30	Gwerth Net	26

Yn ystod 2023/24, ni wnaeth y Cyngor unrhyw daliadau (£0 yn 2022/23) i Atebion Solutions Ltd a derbyniodd incwm o £4,000 (£32,000 yn 2022/23) gan Atebion Solutions Ltd. Ar ddiwedd y flwyddyn, nid oes balans yn ddyledus i Atebion Solutions Ltd (£0 ar 31 Mawrth 2023) ac mae balans o £4,000 yn ddyledus gan Atebion Solutions Ltd (£23,000 ar 31 Mawrth 2023).

O dan a479A o Ddeddf Cwmnïau 2006, mae Atebion Solutions Ltd wedi'u heithrio rhag gofynion y Ddeddf sy'n ymwneud ag archwilio cyfrifon unigol. Mae Cyngor Caerdydd wedi gwarantu rhwymedigaethau Atebion Solutions Ltd.

Cardiff Heat Network Limited

Rhif y cwmni 13199235 Ymgorfforwyd 2021

Nod Cardiff Heat Network yw datblygu a gweithredu rhwydwaith gwres cynaliadwy ar draws y ddinas a fydd yn cyflenwi gwres carbon isel i adeiladau y cytunwyd y byddant yn cael eu cysylltu â'r rhwydwaith. Dechreuodd gwaith adeiladu ym mis Ionawr 2022 o ran cwrpas Cam 1, gyda disgwyl i'r cyflenwadau gwres byw cyntaf gael eu darparu o ddiwedd hydref 2024. Parhaodd y trafodaethau yn ystod y flwyddyn gyda chwsmeriaid y rhwydwaith ynni i sicrhau digon o ddefnydd i ganiatáu i ragdybiaethau achos busnes y rhwydwaith gael eu bodloni. Mae'r targedau a'r rhagdybiaethau hyn yn parhau i gael eu hadolygu.

Mae cyfrifon drafft y cwmni wedi'u crynhoi isod:

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
26	(Elw)/Colled Net cyn Trethiant	144
0	Llai: Trethiant	0
26	(Elw)/Colled ar ôl Trethiant	144

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
(40)	Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau presennol	8,450
0	Credydwyr: dyledus ar ôl mwy na blwyddyn	(8,634)
(40)	Cyfanswm Asedau Llai Rhwymedigaethau	(184)
	Cynrychiolir gan:	
(40)	Elw a Gedwir	(184)
(40)	Gwerth Net	(184)

Yn ystod 2023/24, darparodd y Cyngor fenthyciad o £8.634 miliwn i'r cwmni (grant £4.178 miliwn yn 2022/23) a derbyniodd £25,000 (£16,000 yn 2022/23 gan Cardiff Heat Network Ltd). Ar ddiwedd y flwyddyn, mae balans o £4,000 yn ddyledus gan Cardiff Heat Network Ltd. (£0 ar 31 Mawrth 2023).

Archwilwyr y cwmni yw Azets.

Cardiff Waste Limited

Rhif y cwmni 02664172 Ymgorfforwyd 1991

Ymgorfforwyd y cwmni i allu casglu a gwaredu deunyddiau gwastraff o bob disgrifiad, gweithredu safleoedd, cerbydau ac offer gweithredu gwastraff a darparu cyngor cysylltiedig. Mae'r cwmni'n parhau'n segur, heb unrhyw weithgareddau masnachu. Bydd camau gweinyddol i ddadgofrestru'r cwmni yn digwydd yn 2024/25.

21. Darpariaethau

	Balans 31 Mawrth 2023 £000	Defnyddiwyd / Rhyddhawyd yn ystod y flwyddyn £000	Trosglwyddiadau i Ddarpariaethau £000	Balans 31 Mawrth 2024 £000	Dim hwyrach nag un flynedd £000	Hwyrach nag un flynedd £000
Yswiriant a Chynllun MMI	(9,778)	4,047	(4,216)	(9,947)	(1,989)	(7,958)
Safle Tirlenwi Ferry Road	(6,291)	456	(3,202)	(9,037)	(350)	(8,687)
Safle Tirlenwi Ffordd Lamby	(9,334)	417	(3,861)	(12,778)	(756)	(12,022)
Bargen Ddinesig Prifddinas- Ranbarth Caerdydd	(657)	0	(6,655)	(7,312)	0	(7,312)
Arall	(1,826)	395	(207)	(1,638)	(1,102)	(536)
Cyfanswm	(27,886)	5,315	(18,141)	(40,712)	(4,197)	(36,515)

Mae yswiriant yn cynrychioli symiau a neilltuwyd i dalu costau hawliadau a ddaeth i law, ond nas setlwyd eto. Mae'r Cyngor yn gweithredu system hunan-yswirio sy'n yswirio naill ai'n rhannol neu'n gyfan gwbl nifer sylweddol o risgiau yswiriedig y Cyngor. Caiff risgiau mawr fel eiddo, rhwymedigaethau a cherbydau eu hunan-ariannu'n rhannol tra bod yswiriant llawn ar gyfer risgiau eilaidd fel 'pob risg'.

Cynllun ardoll trefniant Municipal Mutual Insurance (MMI) - yn cynrychioli cynllun a sefydlwyd ar 13 Tachwedd 2012 a fydd yn cynnwys adfachu canran o hawliadau a dalwyd yn flaenorol yn ogystal â chanran yr hawliadau yn y dyfodol. Mae rhagor o fanylion yn nodyn 27.

Mae ôl-ofal tirlenwi yn adlewyrchu rhwymedigaethau i adfer ac ôl-ofalu am safleoedd Ffordd Lamby a Ferry Road gyda thrwyddedau cychwynnol i waredu'r gwastraff. Gall y rhwymedigaethau ariannol hyn ymestyn dros 60 mlynedd gyda rhwymedigaethau gwariant cyfalaf a refeniw ansicr ond o bosibl sylweddol. Mae lefel y ddarpariaeth yn cael ei hadolygu'n gyfnodol, gyda'r adolygiad diweddaraf wedi'i gynnal yn 2023/24.

Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd - yn cynrychioli gwahaniaethau o ran amseru yn bennaf yn ymwneud â'r dreth gorfforaeth

Arall – yn cynnwys £1.062 miliwn ar gyfer taliadau darparwyr Gwasanaethau Oedolion.

22. Elfen Bensiwn

Yn ogystal â chostau taliadau dileu swyddi i'r sawl sy'n gadael, mewn rhai achosion gall y Cyngor hefyd fynd i gostau sy'n gysylltiedig ag elfen pensiwn y mae'n rhaid iddo eu talu i'r Gronfa Bensiwn pan fydd unigolion yn gadael drwy'r Cynllun Diswyddo. Nid yw hyn ond yn berthnasol i ymadawyr sy'n aelodau o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac yn 55-59 oed ar y dyddiad y maen nhw'n gadael cyflogaeth â'r Cyngor. Y gost elfen pensiwn i'r Cyngor yw'r swm y mae'n rhaid iddo ei dalu i'r Gronfa Bensiwn i wneud iawn am y cyfraniadau pensiwn coll ar gyfer y staff hyn.

Mae gan y Cyngor yr opsiwn i dalu'r symiau sy'n daladwy o ran elfen pensiwn dros gyfnod o 5 mlynedd er mwyn lleadaenu effaith y costau hyn. Mae'r tabl canlynol yn dangos lefel yr elfen pensiwn yn y fantolen.

31 Mawrth 2023 £000	Elfen Bensiwn	31 Mawrth 2024 £000
(1,737)	Elfen Bensiwn sy'n ddyledus o fewn 1 flynedd	(1,065)
(494)	Elfen Bensiwn sy'n ddyledus yn hwyrach nag 1 flynedd	(2,283)
(2,231)	Cyfanswm Elfen Bensiwn	(3,348)

23. Rhwymedigaethau Gohiriedig

Mae'r symiau hyn yn cael eu talu ymlaen llaw gan gyrff allanol tuag at wariant yn y dyfodol.

	Balans 31 Mawrth 2023 £000	Defnyddiwyd / Rhyddhawyd yn ystod y flwyddyn £000	Trosglwyddiadau i Rwymedigaethau Gohiriedig £000	Balans 31 Mawrth 2024 £000	Dim hwyrach nag un flynedd £000	Hwyrach nag un flynedd £000
Symiau Cynhaliath Ohiriedig	(8,228)	529	(1,088)	(8,787)	(745)	(8,042)
Incwm Ymlaen Llaw Rhentu Doeth Cymru	(5,767)	3,476	(2,718)	(5,009)	(1,000)	(4,009)
Cyfanswm Rhwymedigaethau Gohiriedig	(13,995)	4,005	(3,806)	(13,796)	(1,745)	(12,051)

24. Incwm o Grantiau

Credydodd y Cyngor y grantiau a'r cyfraniadau canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn 2023/24

2022/23 £000		2023/24 £000
	Grantiau a chyfraniadau a gredydir i'r DIGC	
(413,544)	Grant Cynnal Refeniw	(475,312)
(131,182)	Ardrethi Annomestig	(118,293)
(111,234)	Grantiau Cyfalaf	(125,381)
(2,878)	Cyfraniadau Datblygwyr	(21,251)
(658,838)	Cyfanswm	(740,237)
	Credydir i Wasanaethau (Grantiau a Chyfraniadau Refeniw)	
(326,518)	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	(325,480)
(27,677)	Awdurdodau Lleol eraill a Chyrff GIG	(29,405)
(7,428)	Endidau ac Unigolion eraill gan gynnwys Corfforaethau Cyhoeddus	(11,400)
(361,623)	Cyfanswm	(366,285)

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau, cyfraniadau a rhoddion sydd eto i'w cydnabod fel incwm gan fod amodau ynghlwm wrthynt a allai ei gwneud yn ofynnol i'r arian neu eiddo gael ei ddychwelyd i'r darparwr. Y balansau ar ddiwedd y flwyddyn yw:

31 Mawrth 2023 £000	Grantiau Refeniw a Derbyniadau Cyfraniadau Ymlaen Llaw	31 Mawrth 2024 £000
(6,918)	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	(13,733)
0	Awdurdodau Lleol eraill a Chyrff GIG	0
(1,102)	Endidau ac Unigolion eraill gan gynnwys Corfforaethau Cyhoeddus	(607)
(8,020)	Cyfanswm	(14,340)

31 Mawrth 2023 £000	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw	31 Mawrth 2024 £000
(22,679)	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	(8,303)
0	Awdurdodau Lleol eraill a Chyrff GIG	0
0	Endidau ac Unigolion eraill gan gynnwys Corfforaethau Cyhoeddus	0
(22,679)	Cyfanswm	(8,303)

Mae'r tabl isod yn cynrychioli symiau a gafwyd gan ddatblygwyr a ffynonellau allanol yn bennaf, sydd eto i'w defnyddio i ariannu gwariant penodol yn y dyfodol. Er na dderbyniwyd unrhyw daliadau yn uniongyrchol gan y Cyngor, rhagdybiwyd rhwymedigaethau datblygwyr i adeiladu a darparu dwy ysgol gynradd newydd

fel rhan o brosiectau tai yn y ddinas mewn cyfraniadau a dderbyniwyd ac a gymhwyswyd yn 2023/24. Mae hyn yn seiliedig ar brisiadau rhagdybiedig ar gyfer yr ysgolion sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon.

31 Mawrth 2023 £000	Derbyniadau Cyfraniadau Cyfalaf Ymlaen Llaw	31 Mawrth 2024 £000
(22,388)	Balans ar 1 Ebrill	(31,296)
(11,892)	Cyfraniadau a ddaeth i law yn ystod y flwyddyn	(24,900)
2,910	Cyfraniadau a gymhwysir i wariant yn ystod y flwyddyn	21,545
74	Ailddosbarthiad	39
(31,296)	Balans ar 31 Mawrth	(34,612)

25. Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy

Manylir ar symudiadau yng nghronfeydd wrth gefn defnyddiadwy'r Cyngor yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy yn cynnwys Balansau Cronfa'r Cyngor a CRT, Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig, Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn a'r Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio.

25.1 Balansau Cronfa'r Cyngor a CRT

	Balans	Cyfraniadau		Balans
	31 Mawrth 2023 £000	O Refeniw £000	I Refeniw £000	31 Mawrth 2024 £000
BALANSAU CRONFA'R CYNGOR A CRT				
Balans Cronfa'r Cyngor	14,255	0	0	14,255
Balans y Cyfrif Refeniw Tai	15,502	0	0	15,502
Cyfanswm Balansau Cronfa'r Cyngor a CRT	29,757	0	0	29,757

25.2 Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig

Mae'r nodyn hwn yn rhestru'r cyfraniadau i ac o gronfeydd wrth gefn clustnodedig yn ystod y flwyddyn.

	Balans	Cyfraniadau		Balans	Pwrpas y Gronfa Wrth Gefn / I ariannu:
	31 Mawrth 2023 £000	O Refeniw £000	I Refeniw £000	31 Mawrth 2024 £000	
BALANSAU YSGOLION					
Cronfeydd Wrth Gefn Ysgolion	21,450	1,596	(12,377)	10,669	Y sefyllfa net ar falansau ysgolion unigol, sy'n cynnwys gwargedion, diffygion a'r diffyg cyffredinol ar y Gronfa Gydyflenwi
Cathays – Cynnal y Cae Chwarae	3	0	(3)	0	Cynnal llwybr ar hyd ochr Ysgol Uwchradd Cathays
Atgyweirio Ysgolion Cynradd/Arbennig	1,251	0	(200)	1,051	Y balans cyffredinol a ddelir ar y cynllun cydyflenwi ar gyfer atgyweirio adeiladau ysgolion
	22,704	1,596	(12,580)	11,720	
CRONFEYDD WRTH GEFN YSGOLION					
Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol	76	10	(7)	79	Balansau dros ben o bob ysgol sy'n gweithredu cynllun gofal plant y tu allan i oriau ysgol. Gall pob ysgol ddefnyddio'r rhain i gydbwysu eu sefyllfa ariannol yn ystod y flwyddyn
Cyllid Fformiwla Ysgolion	2,668	1,456	(1,070)	3,054	Gwariant nas cynlluniwyd ac nas rhagwelwyd yr aethpwyd iddo gan neu ar ran cyllidebau dirprwyedig ysgolion
Seilwaith TGCh Ysgolion	171	0	(171)	0	Amnewid TGCh Ysgolion ar sail gylchol er mwyn sicrhau bod offer a seilwaith yn gyfredol ac i osgoi darfodiad
Cynllun Trefniadaeth Ysgolion	3,633	7,906	(9,954)	1,585	Rheoli goblygiadau llif arian parod model ariannol y Cynllun Trefniadaeth Ysgolion
	6,548	9,372	(11,202)	4,718	
CRONFEYDD WRTH GEFN ERAILL Y CYNGOR					
Gofal Cymdeithasol Oedolion	3,407	0	(1,097)	2,310	Pwysau gwasanaeth-benodol a gwella gwytnwch ariannol
Prentisiaethau a Hyfforddeion	913	14	(109)	818	Cynllun Prentis Corfforaethol
Lliniaru Risg Strategaeth Ariannu'r Arena*	10,000	0	0	10,000	Rheoli a lliniaru unrhyw risg o strategaeth ariannu'r Arena
Gwasanaethau Profedigaeth	34	843	(816)	61	Rhaglen wedi'i chynllunio o adnewyddu a gwella
Rheoliadau Rheolaeth Adeiladu	176	40	0	216	Llyfnhau effeithiau diffygion yn y dyfodol o fewn cyfrif rheolaeth adeiladu wedi'i neilltuo
Arian Cyfatebol Parc Bute	51	0	(22)	29	Arian cyfatebol ar gyfer mentrau a ariennir gan grantiau mewn perthynas â Pharc Bute, yn unol â chytundeb Cronfa Dreftadaeth y Loteri
Datblygu Achos Busnes Cyfalaf	1,569	750	(146)	2,173	Datblygu achosion busnes cyfalaf
Hyfforddiant Academi Caerdydd	50	0	0	50	Mentrau cymorth a gynhaliwyd mewn cysylltiad â'r Academi
Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	172	0	(44)	128	Cyfraniad y Cyngor i Gyd-Gabinet Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
Gwaddol Cartref Cŵn Caerdydd	263	112	(180)	195	Rhoddion a adawyd i Gartref Cŵn Caerdydd i'w defnyddio ar gyfer gwelliannau i'r cartref
Ardal Fenter Caerdydd	3,797	1,280	0	5,077	Ardal Fenter Caerdydd mewn blynyddoedd i ddod
Gwaith ar y Farchnad Ganolog	156	0	(109)	47	Gwaith ym Marchnad Ganolog Caerdydd ac fel arian cyfatebol posibl ar gyfer cynigion grant allanol

	Balans	Cyfraniadau		Balans	Pwrpas y Gronfa Wrth Gefn / I ariannu:
	31 Mawrth 2023 £000	0 Refeniw £000	I Refeniw £000	31 Mawrth 2024 £000	
Gwasanaethau Trafnidiaeth Canolog	1,444	0	(156)	1,288	Gwasanaethu cerbydau trafndiaeth canolog
Gwasanaethau Plant	3,248	0	(3,248)	0	Gwella gwynwch
Digwyddiadau'r Ddinas*	0	0	0	0	Digwyddiadau sy'n cyfrannu at yr economi
Rheolaeth a Mentrau Dinas-gyfan	2,421	200	(1,064)	1,557	Rheolaeth a mentrau dinas-gyfan gan gynnwys cefnogaeth ar gyfer marchnata a seilwaith
Ariannu Cyfalaf Erydiad Arfordirol	0	1,308	0	1,308	Rheoli grant Llywodraeth Cymru ar gyfer costau ariannu cyfalaf ar gyfer prosiect Erydu Arfordirol dros gyfnod adeiladu'r prosiect perygl llifogydd
Pontio Gwasanaethau yn y Gymuned	105	0	0	105	Integreiddio cyfleusterau cymunedol yn well ar draws y sector cyhoeddus
Mentrau Cymunedol	2,066	24	(1)	2,089	Mentrau sy'n deillio o waddol y Rhaglen Cymunedau yn Gyntaf
Ailwampio Cysylltu â Chaerdydd	10	0	(10)	0	Ehangiad oherwydd rheoliadau newydd a newidiol
Digwyddiadau Corfforaethol a Gwasanaethau Diwylliannol*	5,857	918	(782)	5,993	Astudiaethau dichonolrwydd a chostau digwyddiadau mawr a gwrthbwysu pwysau yn y dyfodol sy'n deillio o amrywiadau o ran incwm o fewn Lleoliadau a Gwasanaethau Diwylliannol
Swyddogaeth Landlord Corfforaethol	505	0	(180)	325	Swyddogaethau landlord corfforaethol ar draws y Cyngor er mwyn darparu model gweithredu cydlynol a masnachol
Risg Adferiad Corfforaethol	4,250	0	0	4,250	Lliniaru'r risg o bontio ar ôl y pandemig
Pwysau Cynllun Gostyngiad y Dreth Gyngor	2,153	0	0	2,153	Cynnydd tymor canolig yng ngwariant Cynllun Gostyngiad y Dreth Gyngor
Pwysau o ran Galw	7,402	389	(2,051)	5,740	Gwydnwch ariannol i helpu i reoli anwadalwch ac ansicrwydd o ran y galw
Trawsnewid Digidol	2,485	0	(119)	2,366	Ffyrdd newydd o weithio
Rhyddhad Ardrethi Dewisol	100	0	0	100	Diwydrwydd dyladwy Ardrethi Annomestig
Rheoli Argyfyngau, Diogelu ac Atal	139	0	0	139	Mesurau ataliol mewn perthynas â diogelu, yr agenda Prevent a rheoli argyfyngau
Newidiadau Cyflogeion	10,647	1,038	(1,251)	10,434	Costau sy'n gysylltiedig â diswyddo gwirfoddol a chostau cyflogeion eraill yn y dyfodol
Tai Gwag ac Anghenion Tai	1,574	925	(206)	2,293	Anghenion tai gan gynnwys gweithgareddau'n ymwneud â buddsoddi mewn tai gwag a dod â nhw'n ôl i ddefnydd
Arbed Ynni (Caerdydd Un Blaned)	1,297	0	(53)	1,244	Mentrau cadwraeth ynni
Anwadalrwydd y Farchnad Ynni	3,336	270	0	3,606	Amrywiadau disgwylidig yng nghost ynni a thanwydd
Gwarantwr Teulu	339	0	(339)	0	Trosglwyddo teuluoedd o lety dros dro i gartrefi parhaol
Ynys Echni	7	0	0	7	Mentrau, atgyweiriadau ac adnewyddiadau
Canfod Twyll	44	0	0	44	Ategu costau staffio a chostau eraill sy'n gysylltiedig â chanfod twyll
Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol	140	0	0	140	Mentrau Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol yn y dyfodol, gan gynnwys prosiectau mewn cysylltiad ag uwchraddiadau TGCh

	Balans	Cyfraniadau		Balans	Pwrpas y Gronfa Wrth Gefn / I ariannu:
	31 Mawrth 2023 £000	0 Refeniw £000	I Refeniw £000	31 Mawrth 2024 £000	
Gwydnwch dileu grant	0	557	0	557	Gwydnwch dileu grant posibl mewn perthynas â'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (CFFG).
Cronfa Prosiect ac Wrth Gefn Awdurdod yr Harbwr	130	3	0	133	Gwella seilwaith, asedau, gweithgareddau neu wasanaethau ym Mae Caerdydd neu o'i amgylch
Adran Briffyrdd 278	204	0	(22)	182	Buddsoddiad priffyrdd
Digartrefedd	1,906	492	(61)	2,337	Cynnydd mewn pwysau digartrefedd
Cymorth Tai	734	0	0	734	Gwella cynaliadwyedd trwy gynnal annibyniaeth pobl yn eu cartrefi eu hunain
Cyfrif Cadw TGCh	627	121	(204)	544	Mentrau Gwella Prosesau Busnes a mentrau TGCh eraill y dyfodol
Cwrt Insole	113	3	0	116	Rhwymedigaethau atgyweirio adeiladau'r Cyngor yn unol â'r telerau prydlles
Cymorth Arolygiaeth	1,108	750	(320)	1,538	Ymgynghoriaeth angenrheidiol ar gyfer yr amgylchedd arolygu a rheoleiddio
Yswiriant	8,188	0	(177)	8,011	Amddiffyn rhag hawliadau yswiriant posibl yn y dyfodol
Buddsoddi i Arbed	261	0	0	261	Defnyddir mewn cysylltiad â chynlluniau refeniw buddsoddi-i-arbed
Storfa Offer ar y Cyd	515	0	0	515	Gwrthbwysio diffygion neu eitemau gwariant untro yn y gyllideb gyfun yn y dyfodol
Cynllun Datblygu Lleol	275	79	(108)	246	Cynllun Datblygu Lleol ac unrhyw apeladau neu adolygiadau barnwrol posibl
Prosiectau Mawr	508	94	(447)	155	Prosiectau Mawr
Datblygiad Aelodau	33	0	0	33	Meddalwedd TGCh aelodau
Etholiad Dinesig	331	100	0	431	Etholiadau lleol
Municipal Mutual Insurance	935	0	0	935	Atebolrwydd i dalu canran o hawliadau a setlwyd yn flaenorol gan Municipal Mutual Insurance (MMI) a chyfrannu at gost hawliadau a setlir yn y dyfodol
Atgyweiriadau'r Theatr Newydd	408	54	0	462	Rhwymedigaethau atgyweirio adeiladau'r Cyngor yn unol â'r telerau prydlles
Diwydrwydd Dyladwy Ardrethi Annomestig	60	0	0	60	Diwydrwydd dyladwy Ardrethi Annomestig
Parcio a Gorfodi	1,022	6,847	(6,905)	964	Gwargedion i gynlluniau parcio a gorfodi, y mae'n rhaid, o dan Ddeddf Traffig Ffyrdd 1984, eu hailfuddsoddi mewn Cynlluniau Traffig Ffyrdd. Nodir manylion ychwanegol yn y nodyn isod
Rheoli Asedau Eiddo	16	0	0	16	Rheoli amseru ac amrywiadau incwm o ffioedd sy'n ymwneud â gwerthu eiddo
Canolfan Red Dragon	2,887	0	(932)	1,955	Gofynion cyllido adeiladau
Rhentu Doeth Cymru	582	6	0	588	Hyfforddiant a darparu gwasanaethau mewn perthynas â Rhentu Doeth Cymru
Adnoddau	3,410	705	(853)	3,262	Nifer o feysydd o fewn y Gyfarwyddiaeth Adnoddau, yn arbennig lle mae gofyn am bontio i ddulliau amgen o weithredu
Datblygu a Hyfforddiant Craffu	81	0	(7)	74	Datblygiad a hyfforddiant aelodau craffu
Technoleg Gofal Cymdeithasol	333	0	(333)	0	Datblygiadau TGCh Gofal Cymdeithasol

	Balans	Cyfraniadau		Balans	Pwrpas y Gronfa Wrth Gefn / I ariannu:
	31 Mawrth 2023 £000	O Refeniw £000	I Refeniw £000	31 Mawrth 2024 £000	
Symudedd Gweithwyr Gofal Cymdeithasol	542	0	0	542	Cynyddu capasiti gwasanaeth cymorth cartref ar y cyd â datgarboneiddio gwasanaethau
Fframwaith Adeiladu Deddwyrain Cymru	2,002	64	(371)	1,695	Neilltuo refeniw i ariannu costau'r prosiect yn y dyfodol. Gweddill y cyllid i'w ddsbarthu ymhlith yr awdurdodau sy'n cymryd rhan
Cyllideb Strategol	8,354	225	(1,809)	6,770	Gwydnwch ariannol a gofynion cyllidebol y Cyngor yn y dyfodol dros y cyfnod cyllideb tair blynedd o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig
Gweinyddu Cynllun Benthyciadau Canol y Dref	0	120	0	120	Gweinyddu ac ailfuddsoddi llog yn unol â chynllun benthyciadau ad-daladwy Llywodraeth Cymru
Rheoli Trysorlys*	4,818	8,000	(700)	12,118	Rheoli risg mewn perthynas â phrosiectau mawr a chynnig rhywfaint o amddiffyniad a hyblygrwydd i'r rhaglen gyfalaf ehangach
Cynllun Benthyciadau Diogelwch Adeiladu Cymru (LIC)	0	750	0	750	Costau gweinyddu, sefydlu a diwydrwydd dyladwy ar gyfer cynllun benthyciadau ad-daladwy Llywodraeth Cymru
Gwasanaeth Cyfieithu Cymru	331	0	(97)	234	Rheoli amrywiadau yn ystod y flwyddyn o ran cyllid a pherfformiad ariannol y gwasanaeth
Rheoli Gwastraff	1,823	0	(378)	1,445	Mentrau i gyflawni targedau ailgylchu a gwrthbwyo effaith tunelledd ychwanegol a chostau rheoli gwastraff cysylltiedig
Diwygio Lles	2,883	129	(406)	2,606	Lliniaru pwysau a thoriadau cyllid yn y Gwasanaeth Budd-dal Tai yn dilyn trosglwyddo gwasanaethau i'r Adran Gwaith a Phensiynau fel rhan o'r broses o gyflwyno'r Cynllun Credyd Cynhwysol
Addysg Ieuenctid a Chymunedol	891	0	(644)	247	Costau sy'n gysylltiedig ag adnewyddu canolfannau ieuenctid
	116,468	27,210	(26,757)	116,921	
CYFRAN O GRONFEYDD WRTH GEFN CYDBWYLLGORAU AC IS-GWMNIAU					
Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (BDdPRC)	3,793	0	(15)	3,778	Cyfran ganrannol y Cyngor o'r balansau cronedig a'r cronfeydd wrth gefn clustnodedig defnyddiadwy ym Margen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
Atebion Solutions Limited	0	0	26	26	Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy cyfunol Atebion Solutions Ltd
	3,793	0	11	3,804	
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor	149,513	38,178	(50,528)	137,163	
CRONFEYDD WRTH GEFN CRT					
Gwydnwch Datblygu Tai	1,000	0	0	1,000	Gwella gwydnwch o fewn y Rhaglen Gyfalaf Datblygu Tai
Atgyweirio Tai a Chynnal a Chadw Adeiladau	4,991	761	0	5,752	Gwaith atgyweirio tai a lliniaru yn erbyn risg o fewn y diwydiant adeiladu
Cynnydd Cyflenwad Tai	6,000	0	(6,000)	0	Cynyddu stoc dai a gwella gwydnwch o fewn y Rhaglen Gyfalaf Datblygu Tai
Diwygio Lles	429	100	(62)	467	Costau prosiect a datblygu cynlluniau i fynd i'r afael â materion i denantiaid y cyngor yn sgil y cap budd-daliadau a'r credyd cynhwysol.

	Balans	Cyfraniadau		Balans	Pwrpas y Gronfa Wrth Gefn / I ariannu:
	31 Mawrth 2023 £000	O Refeniw £000	I Refeniw £000	31 Mawrth 2024 £000	
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn CRT	12,420	861	(6,062)	7,219	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN CLUSTNODEDIG	161,933	39,039	(56,590)	144,382	

*Symudwyd £10m o'r gronfa Rheoli'r Trysorlys i'r gronfa Lliniaru Risg Strategaeth Ariannu'r Arena newydd a symudwyd £1m o'r gronfa Digwyddiadau'r Ddinas i'r gronfa Digwyddiadau Corfforaethol a Gwasanaethau Diwylliannol. Ni fu unrhyw newid i bwrpas cymeradwy'r cronfeydd wrth gefn.

Parcio a Gorfodi

Cynhyrchir y gronfa wrth gefn hon o wargedion a gyflawnir o Orfodi Parcio Sifil (GPS). Llywodraethir y defnydd o unrhyw warged gan Adran 55 Deddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984 sy'n nodi y gallai'r gwaged gael ei ddefnyddio i ariannu costau gweithredol gan gynnwys rhoi cymhorthdal i'r gwasanaeth gorfodi, cefnogi gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus teithwyr, cynllunio trafndiaeth a diogelwch ar y ffyrdd, cynnal meysydd parcio oddi ar y ffordd a phriffyrdd a chynnal a gwella'r amgylchedd.

2022/23 £000		2023/24 £000
660	Costau gweithredol / Parcio a Thrwyddedau	747
5,998	Gwasanaeth gorfodi	6,428
6,658	Cyfanswm Gwariant	7,175
(4,110)	Ffioedd parcio ceir talu-ar-y-stryd	(4,486)
(1,199)	Ffioedd parcio ceir oddi ar y stryd	(1,308)
(367)	Trwyddedau parcio preswylwyr	(590)
(2,199)	Hysbysiadau tâl cosb	(2,480)
(3,450)	Troseddau Traffig sy'n Symud	(4,276)
(656)	Car camera	(765)
(106)	Incwm arall	(117)
(12,087)	Cyfanswm yr Incwm	(14,022)
(5,429)	(Gwaged)/Diffyg Net Gorfodi Parcio Sifil	(6,847)
	Neilltuadau i'r Gronfa Parcio Wrth Gefn:	
1,985	Balans 1 Ebrill	1,022
5,429	Cyfraniadau gan GPS	6,847
(6,392)	Cyfraniadau at refeniw*	(6,905)
1,022	Balans 31 Mawrth	964

*Mae yna warged net o £6.847 miliwn. Y swm a dynnwyd i lawr o'r gronfa wrth gefn tuag at gostau refeniw oedd £6.905 miliwn, gan adael balans o £964,000 ar 31 Mawrth 2024. Roedd y lawr-dyniad yn cynnwys swm a gyllidebwyd o £6.688 miliwn i gefnogi ystod o wasanaethau, gan gynnwys cymorth a gwelliannau parhaus i wasanaethau trafndiaeth, parcio, priffyrdd ac amgylcheddol. Roedd hefyd yn cynnwys lawr-dyniadau penodol i gefnogi gwahanol gynlluniau a mentrau gwella cymeradwy.

25.3 Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn Ddefnyddiadwy

Mae'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn Ddefnyddiadwy yn cynrychioli derbyniadau cyfalaf sydd ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol neu i dalu am wariant cyfalaf hanesyddol.

2022/23		2023/24
£000		£000
6,840	Balans ar 1 Ebrill	7,680
	Symudiadau yn ystod y Flwyddyn:	
10,030	Gwerthu tir, adeiladau ac asedau eraill	6,069
1,519	Adennill grantiau/arall	397
11,549		6,466
(10,378)	Ariannu Gwariant Cyfalaf	(2,735)
(331)	Darparu ar gyfer ad-dalu benthyciadau allanol	(548)
(10,709)		(3,283)
7,680	Balans ar 31 Mawrth	10,863

25.4 Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio

Mae'r Gronfa Grantiau Cyfalaf Defnyddiadwy Wrth Gefn yn cynrychioli grantiau a dderbyniwyd heb amodau sydd i'w cymhwyso i brosiectau gwariant cyfalaf a nodwyd yn Strategaeth Buddsoddi Cyfalaf 2023/24.

2022/23		2023/24
£000		£000
6,972	Balans ar 1 Ebrill	6,972
0	Trosglwyddo grantiau cyfalaf a chyfraniadau i grantiau cyfalaf heb eu defnyddio	(2,000)
6,972	Balans ar 31 Mawrth	4,972

26. Cronfeydd Wrth Gefn Anefnyddiadwy

26.1 Cronfa Ailbrisi Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Ailbrisi Wrth Gefn yn cynnwys yr enillion a wnaed gan y Cyngor sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei asedau anghyfredol. Mae'r balans yn cael ei leihau pan fo asedau ag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisi ar-i-lawr neu gydag amhariad a bod yr enillion yn cael eu colli
- cael eu defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau a bod yr enillion yn cael eu defnyddio drwy ddibrisiant, neu
- cael eu gwaredu, a bod yr enillion yn cael eu gwireddu.

2022/23		2023/24
£000		£000
345,822	Balans ar 1 Ebrill	362,612
0	Addasu symiau o'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	
20,021	Ailbrisi asedau ar i fyny	42,839
(815)	Ailbrisi ar-i-lawr asedau a cholledion amhariad nas codir i'r (Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(505)

19,206	Gwarged neu ddiffyg ar ailbriso asedau anghyfredol nas rhoddir ar y (Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	42,334
(2,416)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol (a godir i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf)	(3,295)
0	Enillion cronedig ar asedau sy'n cael eu gwerthu neu eu sgrapio	(4)
(2,416)	Swm a ddiystyrwyd o'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	(3,299)
362,612	Balans ar 31 Mawrth	401,647

26.2 Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn adlewyrchu gwahaniaethau rhwng arferion cyfrifyddu arferol a gofynion statudol. Credyd yr y Cyfrif â'r symiau a ddefnyddir fel cyllid ar gyfer gwariant cyfalaf. Mae'n cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, symiau a neilltuwyd i ad-dalu benthyciadau allanol.

Mae Nodyn 1 yn rhoi manylion ar ffynhonnell yr holl drafodion a bostiwyd i'r Cyfrif hwn, ar wahân i'r rhai sy'n cynnwys y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn.

2022/23		2023/24
£000		£000
977,282	Balans ar 1 Ebrill	1,046,902
	Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf wedi'i ddebydu neu gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
(90,672)	Costau ar gyfer dibrisiant ac amhariad ar asedau anghyfredol	(86,170)
(604)	Amorteiddio asedau anniriaethol	(538)
19,778	Gwrthdroad amhariad blaenorol ar ailbriso	3,209
(15,909)	Colledion ailbriso ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	(65,805)
0	Symudiad mewn Asedau a Gedwir i'w Gwerthu	0
(8,407)	Gwariant ar GRAGDS	(28,071)
(2,150)	Symiau'r asedau anghyfredol a ddiystyrwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion / colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(4,749)
(97,964)		(182,124)
2,416	Addasu symiau i'r Gronfa Ailbriso Wrth Gefn (gan gynnwys addasiad cost hanesyddol)	3,300
(95,548)	Gwerth net a ysgrifennwyd allan o'r asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(178,824)
	Ariannu cyfalaf a gymhwyswyd yn ystod y flwyddyn:	
10,378	Derbyniadau Cyfalaf	2,735
3,995	Ariannu Refeniw Uniongyrchol	10,889
114,112	Grantiau a chyfraniadau a gredydwyd i DIGC wedi'u cymhwyso i ariannu cyfalaf	146,632
0	Cymhwyso grantiau o'r cyfrif Grantiau nas cymhwyswyd	2,000
40,494	Darpariaeth Refeniw Ddarbodus	45,016
331	Derbyniadau cyfalaf i ddarparu ar gyfer ad-dalu benthyciadau allanol	548
(1,698)	Gostyngiad mewn dyledwyr benthyciad	(553)
167,612		207,267
(2,444)	Symudiadau yng ngwerth Eiddo Buddsoddi	(7,222)
1,046,902	Balans ar 31 Mawrth	1,068,123

26.3 Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn Ohriedig

Mae'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn Ohriedig yn cadw'r enillion a gydnabyddir ar waredu asedau anghyfredol ond y mae setliad arian parod eto i'w wneud ar eu cyfer. Nid yw'r Cyngor yn trin yr enillion hyn fel rhai defnyddiadwy ar gyfer ariannu gwariant cyfalaf newydd nes eu bod wedi'u gwireddu.

2022/23 £000		2023/24 £000
5,003	Balans ar 1 Ebrill	66
66	Trosglwyddo elw gwerthiannau gohiriedig a gredydir fel rhan o'r enillion / colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
(5,003)	Trosglwyddiadau i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn wrth i arian parod ddod i law	0
66	Balans ar 31 Mawrth	66

26.4 Cronfa Ailbriso Offerynnau Ariannol Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Ailbriso Offerynnau Ariannol Wrth Gefn yn cynnwys yr enillion a wnaed gan y Cyngor o ganlyniad i gynnydd yng ngwerth ei fuddsoddiadau a gedwir fel Offerynnau Ariannol sydd wedi eu dethol i fod yn Werth Teg drwy Incwm Cynhwysfawr Arall h.y. y rheini a gedwir ar gyfer amcanion gwasanaeth neu ddibenion polisi. Mae'r balans yn cael ei leihau pan fydd buddsoddiadau ag enillion cronodig yn:

- cael eu hailbriso ar-i-lawr neu gydag amhariad a bod yr enillion yn cael eu colli
- cael eu gwaredu, a bod yr enillion yn cael eu gwireddu. 'Mae hefyd yn cynnwys y gwahaniaeth rhwng gwerth gwirioneddol y benthyciadau a ddarperir ac a dderbynnir lle mae'r gwerth teg yn wahanol o ganlyniad i fudd canfyddedig neu gost benthyciadau ar yr hyn y gellir ei ystyried yn llai na chyfraddau masnachol. Mae'r gwahaniaeth hwn yn cael ei gredydu i'r DIGC fel elw neu golled fel y bo'n briodol dros gyfnod y benthyciadau.

2022/23 £000		2023/24 £000
10,366	Balans ar 1 Ebrill	11,742
1,376	Ailbriso buddsoddiadau nas codir yn y Gwarged/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau (GDdDG) (ar-i-lawr)/ar-i-fyny	1,995
0	Addasiad Llog Benthyciadau Meddal a godir i GDdDG	6,440
11,742	Balans ar 31 Mawrth	20,177

Mae'r rhan fwyaf o'r balans yn ymwneud â chyfranddaliad y Cyngor yn Bws Caerdydd nad yw wedi'i restru ar unrhyw farchnad a ddyfynnir, ac y mae prisiad yn seiliedig ar werth net y cwmni a adroddwyd arno yn unol â'i Gyfrifon Blyneddol er mwyn cydymffurfio â'r cyfrifon ar gyfer Offerynnau Ariannol. Nid yw unrhyw newid mewn gwerth yng nghyfrifon y Cyngor yn effeithio ar Drethdalwyr y Cyngor, y gyllideb refeniw na llif arian parod mewn unrhyw flwyddyn gan fod unrhyw symudiad yng ngwerth yr ased yn cael ei adlewyrchu yn y gronfa wrth gefn hon. Dylai unrhyw brisiant gael ei drin â phwyll ac nid yw ond at ddibenion cyfrifyddu.

26.5 Cronfa Pensiynau Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn yn cynnwys gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrif am fudd-daliadau ôl-gyflogaeth ac am ariannu budd-daliadau yn unol â darpariaethau statudol.

Mae'r Cyngor yn cyfrif am fudd-daliadau ôl-gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wrth i'r budd-daliadau gael eu hennill gan gyflogeion sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r rhwymedigaethau cydnabyddedig i adlewyrchu chwyddiant, rhagdybiaethau newidiol ac elw o fuddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i fodloni'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fudd a enillir gael ei ariannu gan fod y Cyngor yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i gronfeydd pensiwn neu yn y pen draw'n talu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Mae'r balans ar y Gronfa Pensiynau Wrth Gefn felly'n dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan gyflogeion ddoe a heddiw a'r adnoddau y mae'r Cyngor wedi'u neilltuo i'w bodloni. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi'i neilltuo erbyn yr amser y caiff budd-daliadau eu talu. Roedd gostyngiad sylweddol yn y gronfa pensiynau wrth gefn ar 31 Mawrth o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae hyn yn bennaf oherwydd y newid yn y cyfraddau llog sy'n effeithio ar y gyfradd ostyngol a ddefnyddir yn y tybiaethau actiwaraid.

2022/23 £000		2023/24 £000
(855,336)	Balans ar 1 Ebrill	(208,040)
726,020	Enillion neu golledion actiwaraid ar asedau a rhwymedigaethau pensiwn	161,282
(132,058)	Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â budd-daliadau ymddeol a ddebydir neu a gredydir i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(62,613)
99	Gwrthdroi symiau a gronnwyd o ran elfen pensiwn at y dyfodol	(1,117)
53,235	Cyfraniadau pensiynau cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sydd i'w talu yn ystod y flwyddyn	56,658
(208,040)	Balans ar 31 Mawrth	(53,830)

26.6 Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn cynnwys y gwahaniaethau a ddigwyddai fel arall ym Malans Cronfa'r Cyngor drwy gronni ar gyfer absenoldebau a enillwyd y gwnaed yn iawn amdanynt ond nas cymerwyd yn ystod y flwyddyn e.e. hawliad gwyliau blynyddol a gariwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i effaith Balans Cronfa'r Cyngor gael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i ac o'r Cyfrif.

2022/23 £000		2023/24 £000
(17,054)	Balans ar 1 Ebrill	(16,978)
17,053	Setlo neu ganslo cronriad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	16,972
(16,978)	Swm a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(12,442)
76	Y swm y bydd taliadau cydnabyddiaeth swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail gronol yn wahanol i'r taliadau cydnabyddiaeth i'w codi yn y flwyddyn yn unol â gofynion cyfrifyddu	4,530
(16,978)	Balans ar 31 Mawrth	(12,448)

26.7 Cyfrif Stocrestrau a Roddwyd

Mae'r Cyfrif Stocrestrau a Roddwyd yn cynrychioli gwerth y stocrestrau a roddwyd a gedwir fel ar 31 Mawrth.

Derbyniodd y Cyngor roddion offer gan Wasanaethau a Rennir y GIG (GRGIG) mewn blynyddoedd blaenorol, am ddim cost, tuag at ei gyfrifoldebau Gofal Cymdeithasol.

2022/23 £000		2023/24 £000
9,234	Balans ar 1 Ebrill	7,961
(1,273)	Symudiad yn y Cyfrif Stocrestrau a Roddwyd	(7,648)
7,961	Balans ar 31 Mawrth	313

27. Asedau a Rhwymedigaethau Wrth Gefn

Asedau

Mae gan y Cyngor gyfran o ecwiti mewn nifer o eiddo sy'n deillio'n bennaf o'r cyfraniad tai fforddiadwy y mae datblygwyr yn ei roi at ddatblygiadau adeiladau newydd. Mae'r cyfrannau ecwiti'n amrywio o 20% i 40% gyda'r prynwr a enwebir gan y Cyngor yn rhoi balans yr adnoddau i brynu'r eiddo. Roedd yr eiddo hyn ar gyfer prynwyr tro cyntaf na allent fforddio prynu cartref ar y farchnad agored. Pan fydd perchennog yr eiddo am werthu'r cartref, caiff y Cyngor y cyfle cyntaf i enwebu prynwr o'r rhestr aros perchentyaeth â chymorth. Os nad oes enwebiad, caiff y perchennog werthu i'r farchnad agored ac mae gan y Cyngor hawl i'w gyfran berthnasol o werth gwaredu'r farchnad yn unol â'r gost ar yr eiddo. Trinnir hyn fel derbyniad cyfalaf ar ddiwedd y flwyddyn y daw i law. Cyfanswm amcangyfrifedig y gwerth ecwiti ar 31 Mawrth 2024 yw £14.040 miliwn (£12.338 miliwn ar 31 Mawrth 2023) yn seiliedig ar y prisiad gwerthu diweddaraf ar gyfer pob eiddo ac nid yw wedi'i ddiweddarau ar gyfer unrhyw newidiadau yng ngwerth marchnad yr eiddo hynny i 31 Mawrth 2024.

Ym mis Mawrth 2015, cymeradwyodd y Cyngor gais gan Glwb Criced Morgannwg i ddileu 70% o'r balans benthyciad o £6.534 miliwn oedd yn ddyledus i'r Cyngor ac ailstrwythuro'r symiau gweddilliol yn unol â chredydwyr mawr eraill. Gweithredwyd hyn ar 21 Rhagfyr 2015 gan arwain at swm heb ei gasglu o £1.960 miliwn. Dechreuwyd ad-daliadau yn 2019/20, gydag ad-daliadau'n dod i gyfanswm o £490,000 i 31 Mawrth 2024. Mae'r clwb yn ymrwymedig i ad-dalu'r benthyciadau, ond oherwydd yr ansicrwydd cyfredol o ran niferoedd cefnogwyr, gemau a rhwymedigaethau dyledion yn deillio o'r cyfnod Covid, mae'r Cyngor o'r farn bod risgiau adennill yn parhau ac mae'r balans sy'n ddyledus o £1.470 miliwn yn parhau i fod yn 100% amharedig ar 31 Mawrth 2024. Ni ddangosir unrhyw falansau sy'n ddyledus yn y datganiadau ariannol ond fe'u dangosir fel ased wrth gefn i adlewyrchu'r symiau y gellid eu hadennill. Bydd angen cytuno ar opsiynau ar gyfer ad-dalu neu ailstrwythuro telerau benthyciadau presennol cyn mis Ionawr 2026.

Rhwymedigaethau

Ar 31 Mawrth 2024, roedd tri hawliad o fwy na £10,000 yn erbyn y Cyngor nad oes yswiriant ar eu cyfer. Mae'r hawliadau'n cynnwys diswyddo annheg, gwahaniaethu ar sail hil ac anabledd, a thorri contract. Amcangyfrifir bod y rhwymedigaeth bosibl o ran hawliadau yn £65,000 (£10,000 ar 31 Mawrth 2023) ac mae'r Cyngor yn ymwrthod ag atebolrwydd.

Mae hen Awdurdodau Cyngor Sir De Morgannwg, Cyngor Dinas Caerdydd (o dan yr hen enw Saesneg 'Cardiff City Council'), Cyngor Sir Morgannwg Ganol a Chyngor Bwrdeistref Taf Elái yn gredydwy'r i Municipal Mutual Insurance (MMI) Ltd ac yn gyfreithiol rwyng Gynllun y Trefniant. Peidiodd MMI â chymryd busnes newydd ar 30 Medi 1992. Mae'r cynllun yn galluogi hawliadau newydd yn erbyn MMI a setlo hawliadau sydd heb eu casglu gyda MMI. Mae'r cyfrifon yn adlewyrchu darpariaeth o £171,000 gyda £935,000 miliwn wedi'i gadw mewn cronfa wrth gefn glustnodedig tuag at unrhyw atebolrwydd. Ystyrir bod hyn yn ddoeth yn seiliedig ar y cyngor actiwaraid diweddaraf, fodd bynnag, mae hyn yn amodol ar ganlyniad hawliadau wedi'u setlo.

O fis Rhagfyr 2023, gweithredodd Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 newid mewn hawliau i denantiaid a mwy o gyfrifoldebau diogelwch i landlordiaid. Mae gan hyn oblygiadau ariannol posibl i'r Cyfrif Refeniw Tai, ond ni ellir amcangyfrif hyn yn ddibynadwy hyd nes y ceir arweiniad pellach. Mae'r cyngor yn cymryd cyngor cyfreithiol i gadarnhau ei gyfrifoldebau a'i gamau unioni.

Mae'r Cyngor wedi ymgymryd â nifer o gontractau ar gyfer gwasanaethau sy'n cynnwys trosglwyddo cyflogaeth y Cyngor i'r darparwr gwasanaeth newydd o dan Reoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006 (TUPE). Mae cytundebau derbyn gyda'r cyflogwyr newydd yn galluogi cyflogaeth a drosglwyddwyd i barhau fel aelodau o Gronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg. Os digwydd bod contractwr yn methu bodloni ei rwymedigaethau i'r Gronfa Bensiwn fel y rhestrwyd yn y cytundeb derbyn, bydd y Cyngor yn gweithredu fel gwarantwr ar gyfer y rhwymedigaethau pensiwn a gronwyd.

Yn ystod 2020/21, cytunodd y Cyngor fel yr unig gyfrandaliwr ar ystod o fesurau i fynd i'r afael â'r anawsterau y mae Cardiff City Transport Services Limited (Bws Caerdydd) ac Ymddiriedolwyr ei gynllun pensiwn yn eu hwynebu er mwyn cytuno arnynt, yn unol â Deddfwriaeth Bensiwn, ar brisiad tair blynedd y cynllun pensiwn ar 31 Mawrth 2018. Ar 3 Mawrth 2021, ymrwymodd y Cyngor i gytundeb ag Ymddiriedolwyr Cynllun Pensiwn Cardiff City Transport Services Limited sy'n golygu mai Cyngor Caerdydd fydd yn gyfrifol am holl rwymedigaethau pensiwn Bws Caerdydd yn y dyfodol. Mae hyn yn golygu bod y Cyngor wedi dod yn gyflogwr statudol ar gronfeydd pensiwn Bws Caerdydd a'i fod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau i'r cynllun tuag at fynd i'r afael ag unrhyw ddiffyg a nodwyd pan fydd asedau a rhwymedigaethau'n cael eu rhagamcanu fel rhan o adolygiadau actiwaraid tair blynedd. Y rhestr o gyfraniadau ar hyn o bryd yw £250,000 y flwyddyn, i'w adolygu fel rhan o'r prisiad tair blynedd nesaf ar 31 Mawrth 2024. Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am dreuliau gweithredu'r cynllun, ardoll y Gronfa Diogelu Pensiwnau ac unrhyw gostau a threuliau eraill mewn perthynas â'i rhwymedigaethau fel Cyflogwr Statudol a Phrif Gyflogwr. Bydd yr holl gostau hyn yn cael eu hadennill oddi wrth Fws Caerdydd, ond yn y pen draw y Cyngor sy'n gyfrifol am gostau o'r fath os na all y cwmni eu talu. Dangosir manylion asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar 31 Mawrth 2024 yn nodyn 13.

Dyfarnodd yr Uchel Lys ym mis Mehefin 2023 fod newidiadau i fuddion aelodau mewn cynlluniau pensiwn budd diffiniedig a contractiwyd allan rhwng 1996 a 2016 yn gofyn am dystysgrifau actiwaraid o dan adran 37 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993. Lle nad oes ardystiad, neu nad yw'r dystysgrifau ar gael, ystyrir y newidiadau yn ddi-rym. Mae hyn yn berthnasol i hawliau gwasanaeth yn y gorffennol a hawliau gwasanaeth yn y dyfodol, boed yn arwain at golled neu fudd i aelodau'r cynllun. Cafodd apêl ei gwrthod gan y Llys Apêl ym mis Awst 2024. Mae Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD) wrthi'n adolygu newidiadau cynllun ar gyfer CPLIL ymhlith cynlluniau eraill i gadarnhau a oes dystysgrifau actiwaraid ar gael. Gwnaed ceisiadau i'r Adran Gwaith a Phensiwnau ystyried gwneud rheoliadau o dan adran 37 (2) o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993 i ddilysu unrhyw ddiwygiad y cadarnhawyd ei fod yn ddi-rym dim ond gan nad oes cadarnhad actiwaraid ysgrifenedig wedi ei dderbyn neu leoli. Nid yw'r Adran Gwaith a Phensiwnau wedi nodi a fyddant yn bwrw ymlaen â hyn. Mae atebolrwydd posibl o werth ac amseriad anhysbys oherwydd yr ansicrwydd a nodir uchod.

28. Nodiadau i'r Datganiad Llif Arian Parod

2022/23 £000	Addasu gwarged neu ddiffyg net o ran darparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	2023/24 £000
(87,213)	Dibrisiant, amhariad ac amorteiddio	(149,304)
(78,824)	Taliadau a wneir ar gyfer buddion ymddeol (SCRh19) llai cyfraniadau cyflogwyr	(5,910)
(2,150)	Swm cario asedau anghyfredol a werthwyd neu a ddadgydnabuwyd	(4,749)
(1,245)	Cynnydd/(gostyngiad) mewn stoc	(7,757)
(133)	Cynnydd/(gostyngiad) mewn dyledwyr	13,407
52,661	Cynnydd/(gostyngiad) mewn credydwyr	(29,275)
(679)	Eitemau eraill nad ydynt yn arian parod sy'n effeithio ar warged neu ddiffyg net o ran darparu gwasanaethau	(1,916)
9,635	BDdPRC	(16)
(107,948)		(185,520)

2022/23 £000	Eitemau yn y gwarged/diffyg net o ran darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi ac ariannu	2023/24 £000
5,147	Elw o asedau anghyfredol a buddsoddiadau	6,070
107,417	Grantiau/cyfraniadau cyfalaf a gydnabyddir yn DIGC	147,029
112,564		153,099

2022/23 £000	Llog a Difidendau	2023/24 £000
(3,669)	Llog a Gafwyd	(7,893)
34,251	Llog a Dalwyd	33,073
0	Difidendau a Gafwyd	0
30,582		25,180

29. Addasiadau Cyfnod Blaenorol

Nid oes unrhyw addasiadau cyfnod blaenorol.

30. Eitemau Eithriadol

Nid oes unrhyw eitemau eithriadol i'w datgelu.

31. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd

Ar 26 Medi cymeradwyodd y Cyngor setliad achos cyfreithiol atebolrwydd treth dirlenwi gyda CThEF. Yn dilyn llofnodi'r setliad ym mis Tachwedd 2024 a chyfarwyddyd cyfalafu a dderbyniwyd gan Lywodraeth

Cymru, mae'r costau setliad o £15.219 miliwn wedi'u cynnwys yn y cyfrifon fel gwariant cyfalaf yr aed iddo yn 2023/24. Bydd y Cyngor yn mynd ar drywydd yr holl opsiynau sydd ar gael i geisio'r ddyled treth dirllenwi gysylltiedig sy'n ddyledus.

Ar 17 Hydref 2024, ystyriodd y Cabinet adroddiad mewn perthynas â'r camau nesaf ar ôl i ISG Construction Ltd, a benodwyd i adeiladu Campws Cymunedol y Tyllgoed, fynd i ddwylo'r gweinyddwyr ar 19 Medi 2024. Cytunodd y Cabinet i drosglwyddo contractau ISG presennol i bartner cadwyn gyflenwi tra'n dechrau'r broses ar gyfer ymarfer tendro ar gyfer y gwaith sy'n weddill ar unwaith. Mae tabl Ymrwymadau Cyfalaf Nodyn 14 yn cynnwys costau sy'n gysylltiedig â'r cynllun hwn.

32. Dyddiad Awdurdodi'r Cyfrifon i'w Cyhoeddi

Awdurdodwyd y Datganiad Cyfrifon hwn i'w gyhoeddi ar 28 Tachwedd 2024 gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau. Ystyriwyd digwyddiadau ôl-Fantolen hyd at y dyddiad hwn.

Cyfrif Refeniw Tai

CRYFACH
TECACH
GWYRDDACH

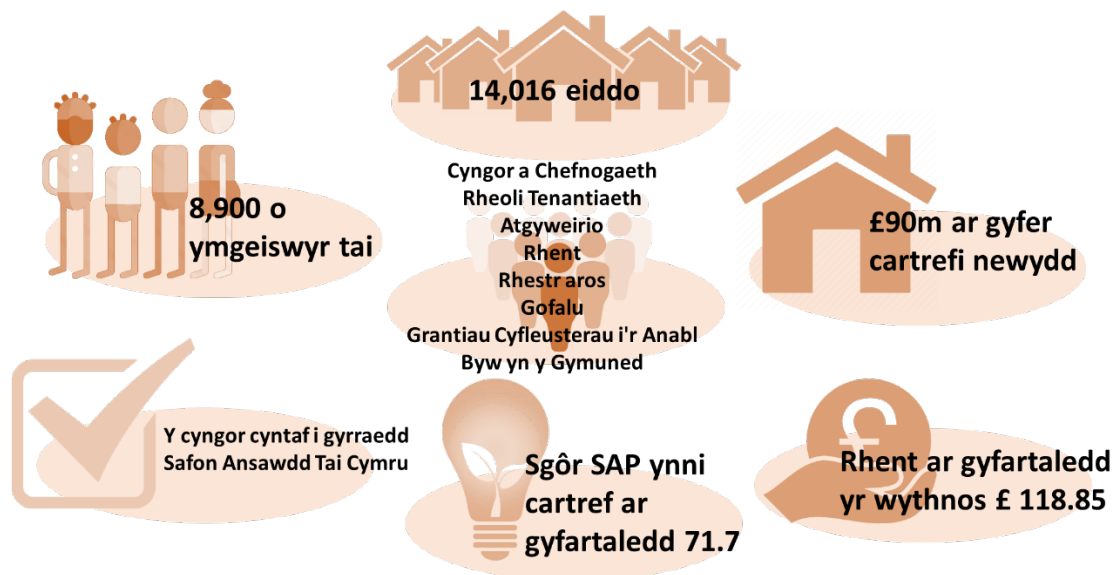
STRONGER
FAIRER
GREENER

GWYBODAETHYD I
GWYBODAETHYD I
GWYBODAETHYD I

Cyflwyniad

Mae Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 yn rhoi dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i gynnal cyfrif ar wahân ar gyfer y costau sydd ynghlwm wrth reoli, atgyweirio a chynnal a chadw anheddau'r Cyngor. Dyma'r Cyfrif Refeniw Tai (CRT).

Mae cynllun busnes a model ariannol 30-mllynedd, wedi'u cwblhau a'u diweddarau'n flynyddol i'w cyflwyno i Lywodraeth Cymru, yn cynnig rhagolygon ariannol, perfformiad ac amcanion i'r CRT. Nod y cynllun yw dangos cynaliadwyedd hirdymor a hyfywedd ariannol y CRT dros y cyfnod ac mae'n cynnwys y dull o gynnal Safon Ansawdd Tai Cymru, effeithlonrwydd ynni, ailfodelu cartrefi, adfywio ystadau, gwaith diogelwch adeiladau a sicrhau tai fforddiadwy newydd i ddiwallu'r angen.

Caiff cyfranogiad tenantiaid o ran llywio a darparu gwasanaethau ei groesawu a'i annog mewn sawl ffordd gan gynnwys Tîm Cynnwys Tenantiaid pwrpasol, cynadleddau, cyfarfodydd Llais y Tenant, diwrnodau gweithredu cymunedol, darparu gwybodaeth mewn Hybiau Dinasyddion, cyhoeddi'r Tenants' Times a chyfryngau cymdeithasol eraill.

Dangosodd arolwg boddhad tenantiaid o fis Tachwedd 2022 fod:

- 80% o denantiaid yn fodlon â'u cymdogaeth fel lle i fyw
- 74% o denantiaid yn fodlon â'r ffordd y mae'r Cyngor yn ymdrin ag atgyweiriadau
- 73% o'r ymatebwyr yn fodlon gyda'r gwasanaeth a ddarperir gan eu landlord cymdeithasol
- 77% o denantiaid yn fodlon bod eu rhent yn rhoi gwerth am arian

Risgiau a Rhagolygon Ariannol

Mae'r prif eitemau gwariant ar gyfer 14,016 eiddo'r Cyngor yn cynnwys atgyweiriadau a chynnal a chadw, taliadau ariannu cyfalaf ar fenthyciadau (llog a darpariaeth ar gyfer ad-dalu), goruchwyllo a rheoli (gan gynnwys ymgynghori â thenantiaid, casglu rhenti, dyraniadau tai a rheoli eiddo ac ystadau). Mae'r prif ffrydiau incwm yn cynnwys rhent ac incwm o daliadau gwasanaeth.

Lle mae'r CRT yn gwario arian cyfalaf, yn enwedig pan delir am hyn drwy fenthyca, mae hyn yn arwain ar ymrwymyadau ariannol hirdymor i'r trethdalwr ac mae'n hanfodol bod penderfyniadau gwariant yn ddarbodus, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy, nawr yn ogystal ag yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor yn pennu lefel y rhenti CRT bob blwyddyn o fewn fframwaith polisi a bennir gan Lywodraeth Cymru. Cyflwynwyd y polisi Rhent Tai Cymdeithasol 5-mllynedd yn 2020/21 ac mae nawr wedi'i ymestyn i 2025/26, gan ddarparu ar gyfer cynyddu'r rhent dim mwy nag 1% yn uwch na chyfradd Mynegai Prisiau Defnyddwyr (MPD) mis Medi. Pan fo MPD y tu allan i'r ystod 0 i 3%, mae angen penderfyniad gweinidogol ar gyfer y flwyddyn honno.

Nid oes cadarnhad o'r dull polisi rhent y tu hwnt i 2025/26. Mae hyn, ac ansicrwydd arall, yn enwedig o ran effaith chwyddiant, yn peri risg sylweddol i wydnwch y CRT a chynllunio busnes gan na all y Cyngor reoli neu ragfynegi'n gywir elfen allweddol o'r cynllun. Yn ogystal, mae risg ac ansicrwydd yn parhau o ran nifer o ffactorau, gan gynnwys effaith prisiau cynyddol ar gyfer rheoli'r stoc dai sy'n bodoli eisoes, safonau ansawdd tai newydd i gydymffurfio â nhw, datblygu stoc newydd a galw cynyddol am dai a gwasanaethau. Mae safonau newydd ar waith i wella perfformiad ynni'r stoc dai, heb gyllid ychwanegol.

Perfformiad Ariannol 2023/24

Nododd y CRT sefyllfa gytbwys ar gyfer 2023/24 ar ôl trosglwyddiad net o £5.2 miliwn o gronfeydd wrth gefn clustnodedig. Mae hyn yn cynnwys lawr-dyniad o £6 miliwn o'r Gronfa Cynyddu Cyflenwad Tai Wrth Gefn i dalu am gaffael tai ychwanegol. Roedd y sefyllfa gyffredinol yn cynnwys costau ariannu cyfalaf is yn deillio o lai o log allanol a darpariaeth ar gyfer taliadau ad-dalu dyledion o ganlyniad i oedi wrth weithredu prosiectau yn ogystal â derbyn cyllid grant annisgwyl ychwanegol yn hwyr yn y flwyddyn.

Roedd incwm rhent a thaliadau gwasanaeth yn uwch na'r disgwyl gan fod llai o eiddo'n wag yn ystod y flwyddyn ac yn sgil incwm taliadau gwasanaeth lesddeiliaid ychwanegol. Yn ogystal, roedd swyddi cyflogaeth gwag ac effeithlonrwydd arall ar draws y swyddogaethau, gan arwain at arbedion, a gafodd eu gwrthbwysu'n rhannol gan fwy o atgyweiriadau tai i fynd i'r afael â'r ôl-groniad. Roedd lefelau eiddo gwag yn 1.8% fel canran o'r stoc gyffredinol (2.2% yn 2022/23)

Roedd cronfeydd wrth gefn clustnodedig y CRT a Balans Cyffredinol y CRT yn £7.219 miliwn a £15.502 miliwn yn y drefn honno ar 31 Mawrth 2024.

Gwerth ein stoc dai yn y cyfrifon yw £704.389 miliwn. Cafodd yr anheddau eu hail-brisio yn 2023/24 ac ystyrir mai gwerth yr eiddo gwag yw £1.985 biliwn. Yn unol â gofynion prisio, addaswyd hyn ar-i-lawr, yn ein hachos ni gan ffactor addasu o 36% er mwyn dangos cost economaidd darparu tai cymdeithasol am lai na rhent y farchnad. Disgwylir i'r broses brisio lawn nesaf ddigwydd yn 2025/26.

Gwariant ac Ariannu Cyfalaf

Y gwariant yn 2023/24 ar Gynlluniau Tai Cyhoeddus oedd £107.371 miliwn. Yn ystod y flwyddyn gwnaed cais am grant ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ac fe'i dyfarnwyd mewn perthynas ag amrywiol ffrydiau ariannu megis Ôl-ffitio Ynni, Grant Tai Cymdeithasol a Llety Trosiannol.

Gwnaed buddsoddiad yn ystod y flwyddyn mewn adfywio ystadau, ail-fodelu'r stoc dai, ffabrig anheddau, addasiadau i bobl anabl, a chaffael a datblygu Tai Cyngor newydd.

Mae'r tabl isod yn dangos sut y talwyd am wariant cyfalaf:

Ffynhonnell Gyllido	Gwirioneddol 2023/24	% o'r cyllid
	£0	%
Lwfans Atgyweiriadau Mawr (grant LIC)	9,570	8.91%
Grantiau Llywodraeth Cymru a grantiau allanol eraill	47,295	44.05%
Cyfraniadau Allanol	1,533	1.43%
Benthyca Digymorth Ychwanegol	40,870	38.06%
Refeniw / Cronfeydd Wrth Gefn	7,400	6.89%
Derbyniadau Cyfalaf	703	0.65%
Cyfanswm	107,371	

Mae'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf yn fesuriad o fenthyca mewn perthynas â'r CRT ac mae'n cynrychioli gwariant yr aed iddo nad yw wedi cael ei dalu eto. Ar 31 Mawrth 2024, mae hyn yn £361.691 miliwn; cynnydd o £26.687 miliwn o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Rhagwelir y bydd yn cynyddu'n sylweddol dros yr ychydig flynyddoedd nesaf fel y nodir yng Nghyllideb Refeniw CRT 2024/25 a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Mawrth 2024. Yn y pen draw, rhaid ad-dalu benthyciadau ac unrhyw gostau llog cysylltiedig dros gyfnod darbodus amser o gyllidebau presennol ac incwm yn y dyfodol.

Cyfrif Incwm a Gwariant

Mae'r Cyfrif Incwm a Gwariant CRT yn dangos y gost economaidd yn ystod y flwyddyn o ran darparu gwasanaethau tai'n unol ag arferion cyfrifyddu sy'n gyffredinol dderbyniol yn hytrach na'r swm i'w ariannu o renti a grantiau'r llywodraeth. Mae Cyngorau'n codi trethi i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gallai hyn fod yn wahanol i gostau cyfrifyddu.

2022/23 £000		Nodyn	2023/24 £000
	Rheoli a chynnal a chadw yn cynnwys:		
30,076	Atgyweiriadau a chynnal a chadw		33,328
37,029	Goruchwyllo a rheoli		36,040
407	Rhenti, ardrethi, trethi a chostau eraill		695
752	Darpariaeth ar gyfer dyledion drwg ac amheus		1,216
13,258	Dibrisiant, amhariad a cholledion ailbriso asedau anghyfredol	8	67,457
0	Symudiad mewn Asedau a Gedwir i'w Gwerthu		0
876	Symiau a gyfeirir gan Lywodraeth Cymru sy'n wariant yn unol â'r Cod	9	44
35	Costau rheoli dyledion		38
82,433	Cyfanswm Gwariant		138,818
(80,732)	Rhenti anheddau		(86,187)
(26)	Rhenti eiddo nad ydynt yn anheddau		(27)
(13,357)	Costau gwasanaethau a chyfleusterau		(15,389)
(876)	Symiau a gyfeirir gan Lywodraeth Cymru sy'n incwm yn unol â'r Cod		0
(94,991)	Cyfanswm yr Incwm		(101,603)

(12,558)	Cost Net Gwasanaethau'r CRT fel y'u cynhwyswyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant		37,215
	Cyfran y CRT o'r incwm a gwariant gweithredol sydd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:		
(1,532)	(Elw)/colled ar werthu asedau anghyfredol CRT		(703)
13,462	Llog i'w dalu a chostau tebyg		14,069
0	Newidiadau yng ngwerth teg eiddo buddsoddi		0
0	Llog ac Incwm Buddsoddi		0
(47,617)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd		(58,553)
(48,245)	(Gwarged)/Diffyg ar gyfer y flwyddyn ar Wasanaethau CRT		(7,972)

Symudiad ar Falans CRT

2022/23 £000		Nodyn	2023/24 £000
(15,502)	Balans ar 31 Mawrth wedi'i gario ymlaen		(15,502)
(48,245)	(Gwarged) neu ddiffyg ar gyfer y flwyddyn ar y Datganiad Incwm a Gwariant CRT		(7,972)
46,412	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan y rheoliadau	1	13,172
(1,833)	(Cynnydd)/gostyngiad net cyn trosglwyddiadau i neu o gronfeydd wrth gefn		5,200
1,833	Trosglwyddiadau i/(o) gronfeydd wrth gefn clustnodedig		(5,200)
0	Cynnydd neu ostyngiad yn y flwyddyn ar y CRT		0
(15,502)	Balans ar 31 Mawrth wedi'i gario ymlaen		(15,502)

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol**1. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido dan y Rheoliadau**

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i'r cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan y Cyngor yn y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol fel y maent ar gael i'r Cyngor i dalu gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2022/23 £000		Nodyn	2023/24 £000
	Addasiadau i Adnoddau Refeniw		
	Mae'r symiau y mae'r incwm a'r gwariant sydd wedi'u cynnwys yn y DIGC yn wahanol i'r refeniw am y flwyddyn wedi'u cyfrifo yn unol â gofynion statudol		
5,281	Costau pensiwn (trosglwyddwyd i/o'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn)	4	(448)
(199)	Taliadau cydnabyddiaeth swyddogion (trosglwyddwyd i'r gronfa absenoldeb cronedig wrth gefn)		55
13,618	Costau ar gyfer dibrisiant ac amhariad ar asedau anghyfredol	8	14,828
667	Colledion ailbriso asedau anghyfredol		52,629
(1,027)	Gwrthdroad amhariad blaenorol ar ailbriso		0
0	Amorteiddio asedau anniriaethol		0
0	Trosglwyddiadau yng ngwerth marchnad eiddo buddsoddi		0
0	Symudiad mewn Asedau a Gedwir i'w Gwerthu		0
(47,617)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd		(58,553)
0	Symiau a gyfeirir gan Lywodraeth Cymru		43

2022/23 £000		Nodyn	2023/24 £000
(1,532)	Asedau anghyfredol a ddilëwyd fel rhan o elw/colled wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant CRT		(703)
(12,566)	Darpariaeth Ddarbodus ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf		(13,623)
(3,037)	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y CRT		(7,400)
0	Credyd ar gyfer costau gwaredu sy'n gallu cael eu talu o'r derbyniadau cyfalaf deilliannol		0
(46,412)	Cyfanswm Addasiadau		(13,172)

2. Incwm Rhent

Dyma'r cyfanswm incwm rhent sy'n ddyledus ar gyfer y flwyddyn ar ôl gwneud lwfans ar gyfer eiddo gwag ac ati. Roedd colledion rhent eiddo gwag yn cyfrif am 1.81% o gyfanswm yr incwm rhent posibl (2.20% yn 2022/23). Roedd rhenti cyfartalog yn £118.84 yr wythnos (£113.07 yn 2022/23) yn seiliedig ar flwyddyn 52 wythnos.

3. Ôl-ddyledion Rhent, Ôl-ddyledion Costau Gwasanaeth a Darpariaeth Dyledion Drwg

Yn ogystal roedd y symiau canlynol yn ddyledus gan denantiaid:

31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2024	
Ôl-ddyledion £000	Darpariaeth dyledion drwg £000		Ôl-ddyledion £000	Darpariaeth dyledion drwg £000
		Ôl-ddyledion Rhent		
5,068	3,744	Aneddiadau	6,028	4,382
584	584	Hosteli/Llety arall	857	857
5,652	4,328	Cyfanswm Ôl-ddyledion Rhent	6,885	5,239
		Arall		
107	65	Taliadau gwasanaeth	183	110
287	287	I'w adennill gan denantiaid	208	208
394	352	Cyfanswm Ôl-ddyledion Eraill	391	318
6,046	4,680	Cyfanswm	7,276	5,557

Yn ystod 2023/24 cafodd dyledion gwerth cyfanswm o £277,000 eu dileu fel rhai anadenilladwy (£306,000 yn 2022/23).

4. Costau Pensiwn

Yn unol â Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 - Buddion Cyflogeion (SCRh19) roedd y swm a oedd wedi'i gynnwys o fewn Goruchwyliaeth a Rheoli o ran costau cyflogeion yn cynnwys y gost gwasanaeth gyfredol ar gyfer pensiynau. I sicrhau bod y gost pensiwn i'r CRT yn cyfateb i gyfanswm cyfraniadau'r cyflogwr a dalwyd i'r Gronfa Bensiwn yn ystod y flwyddyn ynghyd ag unrhyw fuddion yn ôl disgrisiwn i gyn-staff tai, gwnaed trosglwyddiad i'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn fel a ganlyn:

2022/23 £000		2023/24 £000
10,101	Cost gwasanaeth cyfredol	4,906
(4,817)	Cost cyfraniadau cyflogeion a buddion disgresiynol	(5,354)
(3)	Croniad Straen Pensiwn	0
5,281	Trosglwyddiad Net i'r Gronfa Pensiynau Wrth Gefn	(448)

Ni wnaed ymdrech i ddsrannu cyfran o'r gost llog pensiynau a'r elw disgwylidig ar asedau pensiwn i'r CRT gan nad oes sail ddilys i ddsrannu.

5. Stoc Dai

Dangosir stoc dai'r Cyngor isod:

31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2024
7,403	Tai	7,485
634	Byngalos	635
5,309	Fflatiau/Fflatiau un ystafell	5,389
177	Fflatiau deulawr	177
330	Cyfateiladau ymddeol	330
13,853	Cyfanswm	14,016

Mae gan y Cyngor hefyd hosteli a llety ansafonol/dros dro sy'n darparu'r canlynol:

31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2024
112	Lleoedd gwely mewn hosteli	172
179	Fflatiau mewn hosteli	242
291	Cyfanswm	414

6. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

2022/23 £000		2023/24 £000
324,739	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	335,003
	Gwariant Cyfalaf:	
75,476	Eiddo, Peiriannau ac Offer	107,188
0	Asedau anniriaethol gan gynnwys asedau anniriaethol sy'n cael eu hadeiladu	0
0	Eiddo Buddsoddi	141
876	Gwariant ar GRAGDS	43
1,365	Neilltuo tir	1,345
	Ffynonellau Cyllid:	
(3,357)	Derbyniadau Cyfalaf	(703)
(48,494)	Grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau eraill *	(58,553)
(3,036)	Cyfraniadau refeniw uniongyrchol a chronfeydd wrth gefn	(7,400)
(12,566)	Darpariaeth refeniw a chyfalaf ddarvoudus ar gyfer ad-dalu benthyciadau	(13,622)

335,003	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	363,442
	Eglurhad o symudiadau yn ystod y flwyddyn:	
10,264	Cynnydd/(Gostyngiad) yn yr angen sylfaenol i fenthycia (nas cefnogir gan gymorth ariannol y llywodraeth)	28,439
10,264	Cynnydd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf	28,439

* Derbyniwyd a defnyddiwyd £9.570 miliwn (£9.568 miliwn yn 2022/23) o grant Lwfans Atgyweiriadau Mawr gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn.

7. Derbyniadau Cyfalaf

Roedd elw o waredu Asedau CRT yn ystod 2023/24 fel a ganlyn:

- Y cyfraniadau Prynu Anheddau a Chartrefi Cyngor oedd dim (£344,000 yn 2022/23)
- Tir £703,000 (£1.192 miliwn yn 2022/23)

8. Dibrisiant, Amhariad ac Ailbrisió a Godir

Codwyd dibrisiant ac amhariad ar asedau CRT fel y dangosir yn y tabl isod. Nid yw taliadau o'r fath i'r CRT a newidiadau mewn prisio'n effeithio ar y swm gofynnol i'w gasglu gan renti fel yr holl addasiadau o'r fath i asedau anghyfredol, fel y mae'n ofynnol eu niwtraleiddio o gronfeydd cyfalaf wrth gefn.

2022/23		2023/24
£000		£000
11,801	Anheddau'r Cyngor	8,970
680	Tir ac adeiladau	715
1,137	Cerbydau, peirianwaith ac offer, asedau anniriaethol, asedau dros ben, ac asedau sy'n cael eu hadeiladu	5,143
13,618	Cyfanswm Dibrisiant, Amorteiddio ac Amhariad	14,828
0	Anheddau'r Cyngor	52,515
(92)	Tir ac adeiladau	0
(268)	Cerbydau, peirianwaith ac offer, asedau anniriaethol, asedau dros ben, ac asedau sy'n cael eu hadeiladu	114
(360)	Cyfanswm Ailbrisió	52,629
13,258	Cyfanswm	67,457

9. Gwariant Refeniw a Ariennir gan Gyfalaf dan Statud (GRAGDS)

2022/23		2023/24
£000		£000
	Gwariant:	
876	Adeiladau nad yw Cyngor Caerdydd yn berchen arnynt	43
0	Grantiau a ddyfarnwyd nad ydynt yn grantiau tai	0
876	Codi i'r Cyfrif Incwm a Gwariant	43
	Ariannwyd gan:	
(876)	Grantiau a Chyfraniadau	0
0	Benthycia, Derbyniadau ac Adnoddau Cyfalaf eraill	(43)
(876)		(43)

Cyfrifon Grŵp

CRYFACH
TECACH
GWYRDDACH

STRONGER
FAIRER
GREENER

GWYBODAETHYD I
RWYDDYDDYD I
GWYBODAETHYD I
GWYBODAETHYD I

Cyflwyniad

Mae'r cyfrifon grŵp dilynol yn bodloni'r gofyniad yng Nghod 2023/24 sy'n nodi y dylai awdurdod lleol â buddiannau materol mewn is-gwmnïau, cwmnïau cysylltiedig a chyd-fentrau baratoi cyfrifon grŵp yn ogystal â chyfrifon endid sengl. Mae'r cyfrifon hyn yn cysoni'r canlyniadau gweithredu a balansau Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd a'i is-gwmni Cardiff City Transport Services Ltd (Bws Caerdydd), sy'n is-gwmni ag atebolrwydd cyfyngedig y mae'r cyngor yn berchen arno'n llwyr. Ar adeg drafftio'r cyfrifon hyn, mae cyfrifon 2023/24 Bws Caerdydd yn aros am gymeradwyaeth y Bwrdd.

Mae'r datganiadau archwiliedig terfynol ar gyfer Bws Caerdydd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 2022/23 i'w gweld ar wefan Tŷ'r Cwmnïau gan ddefnyddio'r Ddolen hon.

Mae'r cwmni, yn gyffredin â llawer o weithredwyr trafndiaeth gyhoeddus, yn parhau i gael ei effeithio'n sylweddol gan newidiadau mewn patrymau teithio ers y pandemig COVID ac mae'n derbyn grant cymorth Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau Llywodraeth Cymru ynghyd â'r holl weithredwyr bysiau eraill.

Mae ansicrwydd mewn perthynas â phatrymau teithio, prinder llafur a phwysau costau cynyddol sylweddol yn effeithio'n uniongyrchol ar y cwmni yn ogystal ag ansicrwydd rheoleiddio a chyllido sy'n parhau i fod yn anodd eu rhagweld. Mewn ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r cwmni, mae'n parhau i adolygu ei waith cynllunio busnes a chyfleoedd i fuddsoddi mewn fflyd a seilwaith modern i ddarparu gwasanaethau hanfodol. Mae'r Cyngor yn parhau i weithio gyda Bwrdd y cwmni i gwrdd â heriau'r dyfodol ac mae hynny'n cynnwys penodi Cyfarwyddwyr Anweithredol i'r Bwrdd.

Mae gan y Cyngor fuddiant yn yr is-gwmnïau gweithredol hyn hefyd: Cardiff Business Technology Centre (CBTC), Atebion Solutions Ltd a Cardiff Heat Network Ltd. Mae'r buddiant yn Atebion Solutions Limited wedi'i gydgrynhoi o fewn cyfrifon y Cyngor. Ystyrir bod y buddiannau yn y sefydliadau eraill yn amherthnasol o ran y trosiant a'r asedau net ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yng nghydgrynhoad 2023/24. Nid yw'r Cyngor yn dibynnu ar y sefydliadau hyn o ran darparu gwasanaethau statudol ac nid ystyrir eu bod yn amlygu'r Cyngor i lefel berthnasol o risg fasnachol. Felly maent wedi'u heithrio o'r cydgrynhoad yn 2023/24. Mae manylion am fuddiant y Cyngor yn y sefydliadau hyn yn nodyn 20 y Datganiadau Ariannol Craidd.

Sail Cydgrynhoi

Paratowyd y cyfrifon grŵp ar sail cydgrynhoiad llawn o drafodion a balansau ariannol y Cyngor a Bws Caerdydd. Dilëwyd yn llawn drafodion a balansau rhyng-grŵp rhwng y Cyngor a'i is-gwmni.

Polisiau cyfrifyddu

Paratwir y datganiadau ariannol yn y cyfrifon grŵp yn unol â'r polisiau a nodir yn y Polisiau Datganiad Cyfrifyddu gyda'r ychwanegiadau a'r eithriadau canlynol:

Buddion Ymddeol

Mae Bws Caerdydd yn gweithredu dau gynllun pensiwn a ariennir gan fudd diffiniedig y mae'n cyfrif amdanynt yn unol â FRS102. O fis Mawrth 2021 mae'r rhwymedigaethau ar gyfer y cynlluniau pensiwn wedi'u cynnwys gyda Datganiad Cyfrifon y Cyngor. Mae lefel y cyfraniadau a wneir i'r cynlluniau a chost cyfraniadau a gynhwysir yn y datganiadau ariannol wedi'u seilio ar argymhellion actiwariadaid annibynnol. Mabwysiadwyd polisiau cyfrifyddu sy'n gyson â rhai'r Cyngor er y gallai'r rhagdybiaethau ariannol a fabwysiadwyd wahaniaethu. Nid yw'r cynlluniau hyn yn agored i aelodau newydd mwyach. Mae gan y cwmni

hefyd gynllun pensiwn prynu arian ar gyfer cyflogeion newydd. Mae costau pensiwn a godir i'r cyfrif elw a cholledion yn cynrychioli'r cyfraniadau sy'n daladwy gan y grŵp i'r cynllun pensiwn yn ystod y flwyddyn.

Treth Ar Werth

Cyfrifir am TAW a delir i endidau eraill y grŵp yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp i'r graddau nad oes modd ei hadennill gan Gyllid a Thollau Ei Fawrhydi.

Costau Incwm a Gwariant ar gyfer Asedau Anghyfredol

Codir tâl o gronfa ailbrizio wrth gefn yr is-gwmni i gronfa incwm a gwariant wrth gefn y grŵp ar gyfer y gwahaniaeth rhwng dibrisiant a godir ar werth cyfredol asedau anghyfredol a ddelir gan yr is-gwmni a beth fyddai'r dibrisiant cost hanesyddol ar gyfer y flwyddyn.

Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp

2022/23				2023/24		
Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000		Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000
15,699	(8,340)	7,359	Rheolaeth Gorfforaethol	22,907	(15,098)	7,809
140,119	(40,167)	99,952	Datblygu Economaidd	111,992	(32,662)	79,330
461,993	(106,522)	355,471	Addysg a Dysgu Gydol Oes	490,037	(102,453)	387,584
9,951	(652)	9,299	Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol	8,705	(749)	7,956
10,005	(6,862)	3,143	Awdurdod yr Harbwr	9,552	(6,602)	2,950
236,367	(181,130)	55,237	Tai a Chymunedau	239,150	(188,096)	51,054
82,433	(94,991)	(12,558)	Cyfrif Refeniw Tai	138,818	(101,603)	37,215
17,700	(13,944)	3,756	Perfformiad a Phartneriaethau	19,609	(16,354)	3,255
108,752	(75,835)	32,917	Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd	104,150	(72,074)	32,076
44,681	(23,421)	21,260	Adnoddau	38,464	(18,629)	19,835
169,349	(31,023)	138,326	Gwasanaethau Cymdeithasol - Oedolion	197,965	(47,547)	150,418
116,354	(21,344)	95,010	Gwasanaethau Cymdeithasol - Plant	123,862	(24,490)	99,372
1,871	(952)	919	Cyfrif Refeniw Cryno	15,549	(909)	14,640
1,415,274	(605,183)	810,091	Cost Net Gwasanaethau	1,520,760	(627,266)	893,494
45,047	0	45,047	Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru	48,827	0	48,827
495	0	495	Praeseptau Cyngor Cymuned	542	0	542
19,040	0	19,040	Ardollau a Chyfraniadau	21,515	0	21,515
2,150	(4,622)	(2,472)	(Elw)/colled ar werthu asedau anghyfredol	4,749	(6,150)	(1,401)
66,732	(4,622)	62,110	Gwariant Gweithredu Arall	75,633	(6,150)	69,483
34,193	0	34,193	Llog yn Daladwy ar ddyled	33,882	0	33,882
22,304	0	22,304	Llog ar rwymedigaeth ddiffiniedig net/(ased)	8,365	0	8,365
0	(3,825)	(3,825)	Llog ac Incwm Buddsoddi		(6,302)	(6,302)
15,315	(20,815)	(5,500)	Incwm a Gwariant mewn perthynas ag Eiddo Buddsoddi a newidiadau yn eu gwerth teg	15,290	(14,313)	977
0	(63)	(63)	Symudiad mewn Offerynnau Ariannol	0	(6,440)	(6,440)
71,812	(24,703)	47,109	Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	57,537	(27,055)	30,482
0	(114,112)	(114,112)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf Cydnabyddedig	0	(146,632)	(146,632)
0	(413,544)	(413,544)	Grant Cynnal Refeniw	0	(475,312)	(475,312)
0	(131,182)	(131,182)	Ardrethi Annomestig	0	(118,293)	(118,293)
1,520	(248,520)	(247,000)	Incwm Treth Gyngor	2,833	(262,468)	(259,635)
1,273	0	1,273	Stocrestrau a Roddwyd	7,648	0	7,648
374	(37)	337	Treuliau treth - Treth Gorfforaeth	0	0	0

3,167	(907,395)	(904,228)	Trethiant ac Incwm o Grantiau Amhenodol	10,481	(1,002,705)	(992,224)
1,556,985	(1,541,903)	15,082	(Gwarged)/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	1,664,411	(1,663,176)	1,235
		(19,206)	(Gwarged)/Diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol			(42,334)
		20	(Gwarged)/Diffyg ar y Gronfa Ailbriso Offerynnau Ariannol Wrth Gefn			(1,034)
		(726,020)	Ailfesur rhwymedigaeth/(ased) budd diffiniedig net			(161,282)
		0	Enillion/colledion eraill i'w cynnwys yn yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			0
		(745,206)	Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall			(204,650)
		(730,124)	Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			(203,415)

Mae dadansoddiad 2022/23 o Gost Net Gwasanaethau wedi'i ddiwygio i ystyried y newidiadau mewn strwythur yn 2023/24

Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn Grŵp

	Balans Cronfa' r Cyngor	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig y Cyngor	Balans CRT	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig CRT	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadyw	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadyw , r Cyngor	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadyw – Endidau Grŵp	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 31 Mawrth 2022 wedi'i gario ymlaen	14,255	151,010	15,502	10,587	6,840	6,972	205,166	466,375	8,942	680,483
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn 2022/23										
Gwarged neu (ddiffyg) o ran Darparu Gwasanaethau	(64,723)	0	48,245	0	0	0	(16,478)	0	1,396	(15,082)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	0	0	0	745,206	0	745,206
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(64,723)	0	48,245	0	0	0	(16,478)	745,206	1,396	730,124
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan y rheoliadau	63,226	0	(46,412)	0	840	0	17,654	(17,654)	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Net cyn Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	(1,497)	0	1,833	0	840	0	1,176	727,552	1,396	730,124
Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	1,497	(1,497)	(1,833)	1,833	0	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn 2022/23	0	(1,497)	0	1,833	840	0	1,176	727,552	1,396	730,124
Balans ar 31 Mawrth 2023 wedi'i gario ymlaen	14,255	149,513	15,502	12,420	7,680	6,972	206,342	1,193,927	10,338	1,410,607
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn 2023/24										
Gwarged neu (ddiffyg) o ran Darparu Gwasanaethau	(10,167)	0	7,971	0	0	0	(2,196)	0	961	(1,235)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	0	0	0	0	0	0	0	204,650	0	204,650
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(10,167)	0	7,971	0	0	0	(2,196)	204,650	961	203,415
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan y rheoliadau	(2,183)	0	(13,172)	0	3,183	(2,000)	(14,172)	14,172	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Net cyn Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	(12,350)	0	(5,201)	0	3,183	(2,000)	(16,368)	218,822	961	203,415
Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig	12,350	(12,350)	5,201	(5,201)	0	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn 2023/24	0	(12,350)	0	(5,201)	3,183	(2,000)	(16,368)	218,822	961	203,415
Balans ar 31 Mawrth 2024 wedi'i gario ymlaen	14,255	137,163	15,502	7,219	10,863	4,972	189,974	1,412,749	11,299	1,614,022

Mantolen Grŵp

31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2024
£000		£000
2,115,149	Eiddo, Peiriannau ac Offer gan gynnwys Asedau Seilwaith	2,279,286
67,955	Asedau Treftadaeth	68,272
167,560	Eiddo Buddsoddi	160,531
1,098	Asedau Anghyfredol Anniriaethol gan gynnwys asedau sy'n cael eu hadeiladu	872
2,155	Buddsoddiadau Hirdymor	4,659
11,772	Dyledwyr Hirdymor	14,348
210	Ased treth ohiriedig	1,977
2,365,899	Cyfanswm Asedau Hirdymor	2,529,945
97,248	Buddsoddiadau Byrdymor	2,491
4,000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu	450
10,980	Stocrestrau	3,073
191,228	Dyledwyr Byrdymor	202,298
66,773	Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	109,605
370,229	Cyfanswm Asedau Cyfredol	317,917
(12,850)	Benthycia Byrdymor	(23,833)
(141,494)	Credydwyr Byrdymor	(159,470)
(1,737)	Elfen Bensiwn	(1,065)
(3,945)	Darpariaethau	(4,889)
(3,985)	Rhwymedigaethau Gohiriedig	(1,745)
(164,011)	Cyfanswm Rhwymedigaethau Cyfredol	(191,002)
(850,737)	Benthycia Hirdymor	(867,720)
(25,429)	Darpariaethau	(38,360)
(10,010)	Rhwymedigaethau Gohiriedig	(12,051)
(8,020)	Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw	(14,340)
(28,715)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw	(21,223)
(31,296)	Derbyniadau Cyfraniadau Cyfalaf Ymlaen Llaw	(34,612)
(494)	Elfen Bensiwn	(2,283)
(206,809)	Rhwymedigaeth Pensiynau Net	(50,482)
0	Rhwymedigaeth Treth Ohiriedig	(1,767)
(1,161,510)	Cyfanswm Rhwymedigaethau Hirdymor	(1,042,838)
1,410,607	ASEDAU NET	1,614,022
	Ariannwyd gan:	
14,255	Balans Cronfa'r Cyngor	14,255
149,513	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig y Cyngor	137,163
15,502	Balans y Cyfrif Refeniw Tai	15,502
12,420	Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig y Cyfrif Refeniw Tai	7,219
7,680	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	10,863
6,972	Grantiau Cyfalaf Heb Eu Defnyddio	4,972
206,342	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	189,974
366,462	Cronfa Ailbriso Wrth Gefn	405,496
1,046,902	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	1,068,123
66	Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	66
4,519	Cronfa Ailbriso Offerynnau Ariannol Wrth Gefn	11,993

(220,374)	Cronfa Pensiynau Wrth Gefn	(66,164)
(16,978)	Cyfrif Addasiadau Absenoldebau Cronedig	(12,448)
7,961	Stocrestrau a Roddwyd	313
15,707	Cronfeydd Wrth Gefn (Endidau Grŵp)	16,669
1,204,265	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy	1,424,048
1,410,607	CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN	1,614,022

Llif Arian Parod Grŵp

2022/23		2023/24
£000		£000
15,082	(Gwarged)/Diffyg Net o ran Darparu Gwasanaethau	1,235
(106,819)	Addasiadau i'r gwarged neu'r diffyg net o ran darparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn arian parod	(189,156)
112,564	Addasiadau ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y gwarged neu'r diffyg net o ran darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi ac ariannu*	153,099
20,827	Llifoedd arian parod net o weithgareddau gweithredu	(34,822)
197,805	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	264,885
837,720	Prynu buddsoddiadau byrdymor a hirdymor	789,006
(10,220)	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	13,164
(10,115)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(6,070)
(949,000)	Elw o fuddsoddiadau byrdymor a hirdymor*	(885,442)
(121,623)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf	(138,938)
(55,433)	Llifoedd arian parod net o weithgareddau buddsoddi	36,605
(31,694)	Derbyniadau arian parod o fenthycy byrdymor a hirdymor	(43,110)
10,604	Derbyniadau eraill o weithgareddau ariannu	(4,903)
680	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau rhwymedigaethau dyledus sy'n ymwneud â phrydlesi cyllid	(1,068)
22,770	Ad-daliadau benthyca byrdymor a hirdymor	4,466
2,360	Llifoedd arian parod net o weithgareddau ariannu	(44,615)
(32,246)	(Cynnydd)/gostyngiad net mewn arian parod a chywerthoedd arian parod	(42,832)
34,527	Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	66,773
66,773	Arian parod a chywerthoedd arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	109,605

*Yn 2022/23 bu addasiad mewn symudiadau arian parod oherwydd ailddosbarthu incwm buddsoddi o fewn y Datganiad Llif Arian Parod yn unig (£949,000).

Nodiadau i'r Cyfrifon Grŵp

Mae'r nodiadau canlynol i'r Cyfrifon Grŵp yn darparu gwybodaeth ychwanegol mewn perthynas â Bws Caerdydd. Gellir cael rhagor o wybodaeth yng nghyfrifon Cardiff City Transport Services Ltd (Bws Caerdydd) rhif cwmni 02001229.

1. Taliadau Cydnabyddiaeth

Datgelir nifer y cyflogeion Bws Caerdydd sy'n cael taliadau cydnabyddiaeth o dros £60,000 y flwyddyn isod.

Nifer y Cyflogeion	Band taliadau cydnabyddiaeth £	Nifer y Cyflogeion
2022/23		2023/24
0	60,000-69,999	0
0	70,000-74,999	0
1	75,000-79,999	0
3	80,000-84,999	1
0	85,000-89,999	2
0	90,000-139,999	0
1	140,000-144,999	1
5	Cyfanswm	4

2. Datgeliadau Partïon Cysylltiedig

Mae trafodion a balansau partïon cysylltiedig y grŵp wedi'u nodi yn nodyn 10 i'r datganiadau ariannol endid sengl. Mae Bws Caerdydd wedi cydnabod ar wahân drafodion parti cysylltiedig rhyngddyn nhw a'r Cyngor, a hefyd rhyngddyn nhw a'u his-gwmni ond nid rhyngddyn nhw eu hunain ac unrhyw sefydliadau eraill.

3. Eitemau Eithriadol

Nid oes unrhyw eitemau eithriadol wedi'u cynnwys yn y Cyfrifon Grŵp.

4. Offerynnau Ariannol

Yn ogystal â'r datgeliadau offerynnau ariannol yn y cyfrifon endid sengl dylid nodi bod cyfranddaliad y Cyngor yn Bws Caerdydd yn stopio bod yn offeryn ariannol, gan fod mantolen y grŵp yn cynnwys asedau net yr is-gwmni a'u gwerth net cyfatebol.

5. Addasiadau Cyfnod Blaenorol

Nid oes unrhyw addasiadau cyfnod blaenorol.

Cronfeydd Ymddiriedolaeth

CRYFACH
TECACH
GWYRDDACH

STRONGER
FAIRER
GREENER

Cronfeydd Ymddiriedolaeth

Yn ystod 2023/24, roedd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau gyfrifoldeb ariannol am nifer o elusennau. Er bod y gwaith o weinyddu eu cyllid wedi'i integreiddio i'r gwaith o weinyddu cyllid y Cyngor, mae'r elusennau yn gyfreithiol ar wahân i'r Cyngor. Mae datganiadau ariannol ar wahân yn cael eu creu i bob un, sydd yn unol â safonau cyfrifyddu perthnasol a'r Datganiad Arfer a Argymhellir ar Gyfrifyddu Elusennau, a gyhoeddwyd gan y Comisiynwyr Elusen.

Rheolir yr elusennau a chymeradwyir gwariant yn unol â meini prawf a nodir yn nogfen lywodraethu pob un.

Y Cyngor yw unig ymddiriedolwr yr elusennau canlynol, yr amlinellir eu dibenion isod. Rhifau cofrestru'r elusennau yw'r rhifau mewn cromfachau.

Cronfa Cofeb Ryfel Llandaf (219060) – Talu costau cynnal a chadw'r gofeb ryfel yn Llandaf.

Sefydliad Parc Maendy (524137) – Hamddena er budd trigolion Dinas Caerdydd â'r nod o wella cyflwr eu bywydau.

Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd/Ymddiriedolaeth Craddock Wells (525512) – Darparu safle at ddibenion addysgol a grantiau i fyfyrwyr cymwys. Mae'r eiddo a ddarperir gan yr ymddiriedolaeth yn cynnwys rhan o safle Ysgol Uwchradd Caerdydd a 28 Y Parêd.

Maes Hamdden neu Bleser Cyhoeddus y Mynydd Bychan (524135) – Tir yn cael ei gadw fel tir hamdden a phleser cyhoeddus. Nid oes unrhyw falansau nac incwm a gwariant ar gyfer yr ymddiriedolaeth hon.

Maes y Brenin Siôr, y Mynydd Bychan (1140393) – Tir i'w ddefnyddio i ddarparu maes chwarae cyhoeddus. Nid oes unrhyw falansau nac incwm a gwariant ar gyfer yr ymddiriedolaeth hon.

Cae Chwarae (524139) – Tir yn cael ei ddal at ddefnydd addysgol. Nid oes unrhyw falansau nac incwm a gwariant ar gyfer yr ymddiriedolaeth hon.

Mae'r Comisiwn Elusennau yn gofyn am archwiliad annibynnol o gyfrifon Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd. Nid archwiliwyd y cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024 hyd yma.

Mae'r Cyngor yn gweinyddu yr elusennau canlynol, y mae eu dibenion wedi'u hamlinellu isod:

Ymddiriedolaeth Goffa R Fice (702695) – Rhoi cymorth ariannol i'r rheiny sy'n chwarae offerynnau pres.

Ymddiriedolaeth Howardian (1019801) – Rhoi cymorth ariannol i bobl ifanc yn nalgylch blaenorol Ysgol Uwchradd Howardian.

Isod ceir crynodeb ariannol, lle y bo'n berthnasol, ar gyfer pob cronfa.

	Balans ar 31 Mawrth 2023 £	Incwm £	Gwariant £	Ailbriso Asedau £	Balans ar 31 Mawrth 2024 £
Cyfanswm cronfeydd y mae'r Cyngor yn Unig Ymddiriedolwr drostynt					
Cronfa Cofeb Ryfel Llandaf	(1,444)	(108)	11	0	(1,541)
Sefydliad Parc Maendy	(81,032)	(3,782)	11	0	(84,803)
Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd/Craddock Wells *	(24,769,885)	(196,834)	34,973	14,455,181	(10,476,565)
Cyfanswm cronfeydd y mae'r Cyngor yn Unig Ymddiriedolwr arnynt	(24,852,361)	(200,724)	34,995	14,455,181	(10,562,909)
Cronfeydd a weinyddir gan y Cyngor					
Ymddiriedolaeth Goffa R Fice	(60,138)	(2,336)	2,173	(973)	(61,274)
Ymddiriedolaeth Howardian	(38,015)	(1,388)	0	(308)	(39,711)
Cyfanswm cronfeydd a weinyddir gan y Cyngor	(98,153)	(3,724)	2,173	(1,281)	(100,985)
Cyfanswm	(24,950,514)	(204,448)	37,168	14,453,900	(10,663,894)

*Cynhaliwyd prisiad at ddibenion cyfrifyddu o gyfran buddiant yr Ymddiriedolaeth yn y safle yn Heol Llandennis (safle Ysgol Uwchradd Caerdydd) a'i fuddiant llawn yn 28 Y Parêd ar 31 Mawrth 2024. Mae'r gostyngiad yn y prisiad cyffredinol yn adlewyrchu cadarnhad mai gwir arwynebedd buddiant yr Ymddiriedolaeth ar safle Heol Llandennis yw 3.01 erw, fel y cadarnhawyd mewn gweithred gyfnewid a gymeradwywyd gan y Comisiwn Elusennau ym mis Mawrth 1980.

Bydd gwahaniaethau yn y ffigurau incwm a gwariant a ddyfynnir uchod o gymharu â'r hyn a gynhwyswyd yn y datganiad i'r Comisiwn Elusennau. Caiff y ffigurau uchod eu cyfrifo ar sail croniadau tra bod y ffurflenni'n cael eu cyfrifo ar sail arian parod.

Awdurdod Harbwr Caerdydd

CRYFACH
TECACH
GWYRDDACH

STRONGER
FAIRER
GREENER

Adroddiad Naratif

Mae'r ddogfen hon yn cyflwyno Datganiad Cyfrifon Awdurdod Harbwr Caerdydd. Mae Adran 42(1) Deddf Harborau 1964 yn nodi'r ymgymeriadau statudol, fel awdurdodau lleol sydd â swyddogaethau cynnal, gwella neu reoli harbwr, o ran paratoi datganiad cyfrifon blynyddol o ran gweithgareddau'r harbwr. Mae'r datganiadau ariannol sy'n dilyn yn ddarn o gyfrifon Cyngor Sir Dinas a Sir Caerdydd ac fe'u paratowyd yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh) yn ogystal â gofynion Deddf Cwmnïau 2006. Mae'r adroddiad naratif hwn yn disodli adroddiad y Cyfarwyddwr sy'n ofynnol dan Ddeddf Cwmnïau 2006.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Nid yw Awdurdod yr Harbwr yn endid ar wahân i'r Cyngor ac mae trafodion a systemau ariannol, llywodraethu a rheolaethau Awdurdod yr Harbwr wedi'u hintegreiddio i rai'r Cyngor.

Cytundeb

Drwy Gytundeb dyddiedig 27 Mawrth 2000 a wnaed yn unol â, ac at ddibenion adran 165 Deddf Cynllunio a Thir Llywodraeth Leol 1980 (fel y'i diwygiwyd) cytunodd y Cyngor i fod yn gyfrifol am, a chyflawni ymgymeriad a rhwymedigaethau Awdurdod yr Harbwr o ran y bae a'r harbwr allanol dan delerau Deddf Morglawdd Bae Caerdydd 1993. Mae'r Cytundeb wedi cael ei amrywio gan Weithredoedd Amrywio rhwng Gweinidogion Cymru a'r Cyngor, gyda'r diweddaraf ar 9 Mehefin 2023.

Adolygiad o'r Flwyddyn Ariannol

Am y flwyddyn ariannol 2023/24, gweithiodd y Cyngor gyda Llywodraeth Cymru i nodi pwysau cyllidebol mewn perthynas â deunyddiau, costau contractwyr allanol a chytundebau incwm. Cytunodd Llywodraeth Cymru ar gyllid Costau Sefydlog o £5.621 miliwn ac Adnewyddu Asedau o £457,000, gan arwain at gyllideb gymeradwy gwerth cyfanswm o £6.078 miliwn.

Roedd y sefyllfa alldro yn cynnwys tanwariannau ar reoli cyfleusterau, cynnal a chadw'r morglawdd a chostau amgylcheddol, wedi'u gwrthbwyso gan ddiffygion incwm ar ddigwyddiadau, y parc dŵr a'r ganolfan gweithgareddau dŵr.

Y diffyg ariannol ar ôl addasiadau cyfrifyddu ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 oedd £2.514 miliwn (£2.683 miliwn yn 2022/23).

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn oedd £436,000 ac roedd yn cynnwys prynu a gosod estyll llwybr pren mewn tri lleoliad ac uwchraddio offer ansawdd dŵr.

Cyflawniadau Allweddol

Mae cynllun gweithredu a dangosyddion perfformiad Awdurdod yr Harbwr, sy'n ffurfio rhan o'r Cynllun Busnes a adroddir i Lywodraeth Cymru, yn cynnwys y canlynol:

- Yn ei chweched flwyddyn, croesawodd prosiect diogelwch dŵr cydweithredol Y Naid, sydd wedi ennill gwobrau, 871 o ddisgyblion i brofi perfformiad byw ysgytwol sy'n rhybuddio am beryglon nofio a bedd-faenio yn y Bae yn ogystal â chymryd rhan mewn gweithdai.
- Cadwyd y Gwobrau Baner Werdd ar gyfer: y Morglawdd, Gwarchodfa Gwlyptiroedd Bae Caerdydd ac Ynys Echni
- Roedd yr archwiliad ISO14001 yn dangos rheolaeth amgylcheddol ardderchog.
- Tynnwyd 440 tunnell o wastraff o'r afonydd a gafodd ei waredu'n ddiogel, 90 tunnell yn fwy na'r llynedd.

- Cynhaliwyd 11 digwyddiad casglu sbwriel ar wahân gyda 206 o wirfoddolwyr.
- Defnyddiodd 71,114 o bobl Wlyptiroedd Bae Caerdydd.
- 1,034,836 o ddefnyddwyr Morglawdd drwy gydol y flwyddyn.
- 28,058 o ddilynwyr Cyfryngau Cymdeithasol ar draws y cyfrifon Facebook, Twitter ac Instagram a reolir gan Harbwr Caerdydd, cynnydd o 2,078 ar 2022/23.
- Digwyddiad cerddoriaeth 4-diwrnod proffil uchel llwyddiannus ym Mhentir Alexandra ym mis Medi 2023, gyda 32,995 o fynychwyr.
- Cydymffurfiaeth Ocsigen Tawdd o 99% ar draws y flwyddyn.
- Gwnaeth timau'r Morglawdd gefnogi Hanner Marathon Caerdydd a digwyddiadau eraill.
- Cychwyn ysgoloriaeth ymchwil PhD gyda Phrifysgol Caerdydd a'r Sefydliad Ymchwil Dŵr i ymchwilio i heriau amgylcheddol i Fae Caerdydd a llywio'r angen am y system awyru yn y dyfodol.

Canllaw i'r Datganiadau Ariannol

Dangosir y prif ddatganiadau a ddarparwyd yn y tudalennau dilynol ynghyd â nodiadau ategol. Mae llifioedd arian parod Awdurdod yr Harbwr wedi'u hintegreiddio â rhai'r Cyngor. Ni ddarparwyd Datganiad Llif Arian Parod, yn unol ag Adran 396 o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn darparu gwybodaeth am sut mae Awdurdod yr Harbwr wedi perfformio drwy gydol y flwyddyn ac o ganlyniad, a yw ei weithredoedd wedi arwain at warged neu ddiffyg. Mae Awdurdod yr Harbwr wedi gweithredu o fewn y gyllideb, ond addasiadau statudol, gan gynnwys taliadau cyfalaf, yw'r rheswm dros y diffyg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mantolen

'Cipolwg' yw hwn ar asedau, rhwymedigaethau, balansau arian parod a chronfeydd wrth gefn Awdurdod yr Harbwr ar ddiwedd y flwyddyn.

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiadau Ariannol a'r Dystysgrif Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Cyfrifoldebau'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau'n gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yn unol â gofynion Deddf Harborau 1964.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau wedi:

- dewis polisiau cyfrifyddu addas ac yna eu rhoi ar waith yn gyson, heblaw os oes newidiadau polisi wedi'u nodi yn y cyfrifon hyn.
- gwneud beirniadaethau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus.

Mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir cyfredol.
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

Tystysgrif y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Mae'r datganiadau ariannol ar gyfer Awdurdod Harbwr Caerdydd yn rhoi darlun cywir a theg o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023/24 a sefyllfa ariannol Awdurdod yr Harbwr ar 31 Mawrth 2024.

Christopher Lee
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau

Dyddiad:

Adroddiad Archwilydd Annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu Awdurdod Harbwr Caerdydd

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol Awdurdod Harbwr Caerdydd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Harbwr Caerdydd yn cynnwys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen a nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yn gyfraith gymwys ac yn Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARhau).

Yn fy marn i, ym mhob agwedd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi golwg wir a theg ar sefyllfa ariannol Awdurdod Harbwr Caerdydd ar 31 Mawrth 2024 a'i incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â chyfraith gymwys a Safonau Archwilio Rhyngwladol yn y DU (SARhau [DU]) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau'r Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran cyfrifoldebau'r archwilydd wrth archwilio'r adran datganiadau ariannol o'm hadroddiad.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar Awdurdod Harbwr Caerdydd yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm gwaith o archwilio'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safonau Moesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio sydd wedi dod i law yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes hyfyw

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfrifyddu busnes hyfyw wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Ar sail y gwaith yr wyf wedi'i wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Awdurdod Harbwr Caerdydd i barhau i fabwysiadu'r busnes hyfyw o gyfrifyddu am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes hyfyw yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd gyda hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad naratif. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn ymdrin â'r wybodaeth arall, ac eithrio i'r graddau a nodir yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicr arni.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, o wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson gyda'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu'n ymddangos ei bod wedi cael ei chamddatgan. Os byddaf yn dod ar draws anghysonderau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol, mae gofyn i mi benderfynu a yw hyn wedi arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os dof i'r casgliad, ar sail y gwaith yr wyf wedi ei wneud, bod camddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall hon, mae gofyn i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratoir y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol a nodiadau cysylltiedig.

Materion rwy'n adrodd arnynt fel eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth o Awdurdod Harbwr Caerdydd a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi canfod camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd o ran y materion canlynol, yr adroddaf i chi os, yn fy marn i:

- nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nid oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw, neu nid oes ffurflenni digonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn gan ganghennau nad yw fy nhîm wedi ymweld â hwy; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion cyfrifo a'r ffurflenni.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol sy'n gyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- baratoi datganiad cyfrifon sy'n rhoi golwg wir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu eu bod yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad;
- asesu gallu Awdurdod Harbwr Caerdydd i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes hyfyw a defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes hyfyw oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Harbwr Caerdydd yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd wrth archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy nod yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd rhag unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed trwy dwyll neu gamgymeriad, ac i gyflwyno adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad sy'n cael ei gynnal yn unol â SARhau (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddigwydd oherwydd twyll neu wall a chânt eu hystyried yn sylweddol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellir disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wnaed ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- holi rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Awdurdod Harbwr Caerdydd sy'n ymwneud ag:
  - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfiaeth;

- canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a'r
- rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: cydnabod refeniw, cydnabod gwariant, cofnodion ariannol anarferol;
- cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Awdurdod Harbwr Caerdydd yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Awdurdod Harbwr Caerdydd yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Harbwr Caerdydd; a
- chael dealltwriaeth o gydberthnasau parti cysylltiedig

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau a phroffion y datganiad ariannol i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghylch ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, y Cabinet a'r Cyngor;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll drwy reolwyr yn diystyru rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r penderfyniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o duedd bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu cyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i holl aelodau'r tîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau yn gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, gan anhawster cynhenid canfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Awdurdod Harbwr Caerdydd a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a ddefnyddir.

Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilio eraill

Rwyf yn cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, gwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod i wedi cwblhau'r archwiliad ar gyfrifon Cyngor Caerdydd yn unol â gofynion Deddf Archwiliad Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton

1 Cwr y Ddinas

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Stryd Tyndall

[Dyddiad]

Caerdydd, CF10 4BZ

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Polisiau cyfrifyddu a ddefnyddir wrth ffurfio'r cyfrifon

Yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliadau (Cymru) 2014, mae'r Datganiad Cyfrifon hwn yn crynhoi trafodion Awdurdod yr Harbwr ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 a'r sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2024. Paratwir y cyfrifon yn unol â Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh). Mae nifer o bolisiau cyfrifyddu'n cael eu defnyddio wrth baratoi'r cyfrifon hyn, ynghyd ag unrhyw ragdybiaethau critigol a ffynonellau amcangyfrif a ddefnyddir sydd yr un fath ar gyfer cyfrifon y Cyngor. Er nad yw'r rhain wedi'u hatgynhyrchu'n llawn, y polisiau allweddol a ddefnyddir yw:

1. Cronni Incwm a Gwariant

Cyfrifir gweithgarwch ar gyfer y flwyddyn y caiff ei gynnal ynddi, nid pan gaiff y taliadau arian parod eu gwneud neu eu derbyn. Pan gydnabyddir refeniw a gwariant ond na chafwyd neu na thalwyd arian parod, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Fantolen. Mae yna drothwy deminimis o £500 na ellir cronni incwm a gwariant oddi mewn iddo.

2. Buddion Taladwy Cyflogeion yn ystod Cyflogaeth

Caiff buddion byrdymor cyflogeion fel tâl a chyflogau, gwyliau blynyddol a delir, absenoldeb salwch a threuliau eu talu'n fisol a'u hadlewyrchu fel gwariant ar sail gronol yn y llinell Gwariant Cyflogeion berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

3. Grantiau a Chyfraniadau

Cyfrifir am grantiau a chyfraniadau eraill ar sail gronol ac fe'u cydnabyddir pan fo:

- sicrwydd digonol y bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau dros eu derbyn a
- bod sicrwydd digonol y daw'r grant neu'r cyfraniad i law.

Refeniw

Caiff grantiau, na fodlonwyd amodau ar eu cyfer eto, eu dwyn ymlaen yn y Fantolen fel Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw. Pan fodlonir yr amodau, credydir grant neu gyfraniad i Incwm yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Pan nad oes sicrwydd digonol y caiff yr amodau eu bodloni, ni chydabyddir unrhyw arian a ddaw i law fel derbyn arian grant ond fel ad-daliad sy'n ddyledus i'r corff dyfarnu a chaiff ei gadw ar y Fantolen fel rhwymedigaeth os bydd yn parhau heb ei dalu.

Cyfalaf

Caiff grantiau a chyfraniadau a gymhwysir yn y flwyddyn i ariannu cynlluniau cyfalaf eu trin fel incwm refeniw a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Pan fo grant cyfalaf neu gyfraniad penodol wedi dod i law ond heb ei ddefnyddio eto, ystyrir bod hyn yn cynrychioli amod ac fe'i nodir fel Credydwr.

4. Rhestrau Eiddo

Caiff stocrestrau eu mesur a'u cadw ar gost is neu werth net gwireddadwy. Pan gaiff stocrestrau eu gwerthu, eu cyfnewid neu eu dosbarthu, cydnabyddir y swm cario fel gwariant.

5 Gorbenion a Chostau Gwasanaethau Cymorth

Mae Cyngor Caerdydd yn ailgodi o ran cost gwasanaethau cymorth i Awdurdod yr Harbwr. Defnyddir yr egwyddor costio amsugno llwyr fel bod costau llawn gorbenion a gwasanaethau cymorth a rennir rhwng defnyddwyr yn gymesur i'r buddion a geir.

6 Asedau Anghyfredol

Eiddo, Peiriannau, Offer

Yr asedau hyn yw'r rhai â sylwedd ffisegol a ddefnyddir wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, y bwriedir eu cadw am gyfnod amhenodol a'r rhai ar gyfer hyrwyddo diwylliant neu wybodaeth ac y disgwylir eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol.

Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw'r rheini a gedwir i ennill rhent a/neu arbrisant cyfalaf megis prydlesi tir, tir a gedwir ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol fel safleoedd strategol a thir ac adeiladau eraill sy'n diwallu meini prawf Eiddo Buddsoddi.

Asedau Anniriaethol

Asedau heb sylwedd ffisegol ond y mae modd eu nodi ac a reolir gan y Cyngor. Yn eu plith mae meddalwedd, trwyddedau a phatentau.

Cydnabyddiaeth:

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella asedau o'r fath ei gyfalafu ar sail gronol. Rhagdybir bod gwariant ar asedau presennol yn arwain at wella'r ased ac fe'i dangosir yn y cyfrifon fel ychwanegiad at yr ased.

Mae Awdurdod yr Harbwr yn cydnabod asedau treftadaeth y gallai fod wedi talu amdanynt ar wahân, gwariant y gellir ei nodi ar y caffaeliad, neu gadw ar gost hanesyddol, neu pan fo ganddo wybodaeth am werth yr ased.

Unwaith y bydd asedau wedi dibrisio'n llawn, cânt eu hadolygu o ran perthnasedd ac, os oes angen, eu gwaredu gyda'r gwerth cario wedi'i dynnu oddi ar y gofrestr asedau.

Mesur:

Mesurir asedau i ddechrau ar gost, gan gynnwys yr holl wariant sy'n deillio'n uniongyrchol o ddod â'r ased dan sylw i gyflwr gweithio ar gyfer y defnydd a fwriedir, ac eithrio costau benthyca na chaiff eu cyfalafu. Yna caiff yr asedau hyn eu cario i'r Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

Math yr Ased	Mesur	Ystod o Oesau Defnyddiol sy'n Weddill
Asedau sy'n cael eu Hadeiladu	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	dd/b
Adeiladau	Defnydd Presennol neu Gost Ddibrisiedig Disodli	9-89
Asedau Cymunedol	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	dd/b
Asedau Treftadaeth	Cost Hanesyddol ac yn cael ei fesur ar werth teg yn unig lle mae manteision gwneud hynny yn gorbwysu'r costau	dd/b

Seilwaith **	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	1-116
Asedau Anniriaethol	Cost Hanesyddol Amorteiddio	2-6
Eiddo Buddsoddi	Gwerth Teg	dd/b
Asedau Gwarged	Gwerth Teg	dd/b
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	Cost Hanesyddol Ddibrisiedig	1-13

* Wedi'i gynnwys o fewn Seilwaith mae Morglawdd Bae Caerdydd, sy'n cael ei ddibrisio dros oes ddylunio o 120 mlynedd.

Ailbriso:

Mae ailbrisiadau tir ac adeiladau'n cael eu cynnal ar raglen dreigl o leiaf bob tair blwyddyn.

Mae Eiddo Buddsoddi ac Asedau Dros Ben yn cael eu hadolygu'n flynyddol ar gyfer unrhyw newidiadau perthnasol o ganlyniad i'r Farchnad gyffredinol, gydag ailbrisiad ffurfiol o Eiddo Buddsoddi bob dwy flynedd o leiaf.

Mae cynnydd mewn prisiadau'n cael eu cyfateb gan gredydau i'r Gronfa Ailbriso Wrth Gefn i gydnabod enillion heb eu realeiddio. Mewn achos eithriadol, gallai enillion gael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fyddant yn codi o wrthdroi colled a godwyd i'r llinell gwariant yn flaenorol.

Mae'r Gronfa Ailbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbriso a gydnabyddir ers 1 Ebrill 2007 yn unig: y dyddiad gweithredu swyddogol.

Costau i Refeniw ar gyfer Asedau Anghyfredol:

Caiff y llinell Taliadau Cyfalaf ar Ddatganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Awdurdod yr Harbwr ei debydu gyda'r symiau canlynol i gofnodi cost dal asedau yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiant yn deillio o'r asedau
- colledion amhariad ac ailbriso ar asedau lle nad oes enillion cronedig yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn y mae modd ysgrifennu allan y colledion yn eu herbyn.

Nid yw Awdurdod yr Harbwr yn cael grant am ddibrisiant nac unrhyw addasiadau cyfrifyddu eraill ar gyfer asedau anghyfredol.

Amhariad ac Ailbriso Ar-i-Lawr:

Asesir asedau ar ddiwedd pob blwyddyn o ran a oes unrhyw awgrym y gallai ased fod yn llai gwerthfawr, boed hynny oherwydd gostyngiad sylweddol ym mhotensial gwasanaeth neu ostyngiadau parhaol sylweddol yng ngwerth y farchnad. Pan nodir newid materol o ran gwerth, mae'r driniaeth gyfrifyddu fel a ganlyn:

- pan fo balans o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu yn erbyn y balans hwnnw, hyd at swm yr enillion cronedig
- neu pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu'n erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo colled amhariad yn cael ei diystyru'n ddilynol, caiff honno ei chredydu i'r llinell Taliadau Cyfalaf yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi'i godi pe na chydabyddid y golled.

Dibrisiant:

Darperir ar gyfer dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Peirianwaith ac Offer fesul dyraniad o'u symiau dibrisiadwy dros eu hoes ddefnyddiol amcangyfrifedig. Gwneir eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol benodol y gellir ei phennu (h.y. tir rhydd-ddaliadol, asedau treftadaeth a chymunedol) yn ogystal ag asedau nad ydynt eto ar gael i'w defnyddio (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

7. *Cronfeydd Wrth Gefn*

Mae Awdurdod yr Harbwr yn cadw cronfa gyffredinol wrth gefn ar gyfer gwargedau a diffygion gweithredol cronedig a chronfa ailbriso wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol.

8. *Treth Ar Werth*

Nid oes gan Awdurdod yr Harbwr gofrestrriad TAW ar wahân i'r Cyngor a, heblaw mewn rhai achosion pan fo Awdurdod yr Harbwr yn ariannu cyflenwadau nwyddau neu wasanaethau i bobl neu sefydliadau eraill, caiff Awdurdod yr Harbwr ad-daliad TAW. Mae'r cyfrifon hyn wedi'u paratoi heb gynnwys TAW, ac eithrio pan fernir eu bod yn anadenilladwy.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

2022/23		2023/24
£000		£000
	Gwariant	
3,121	Cyflogeion	2,826
1,357	Safleoedd	1,741
129	Trafnidiaeth	124
2,165	Cyflenwadau a Gwasanaethau	1,693
384	Gwasanaethau Cymorth	404
5	Taliadau Trydydd Parti	4
2,844	Costau Cyfalaf	2,912
10,005	Cyfanswm Gwariant	9,704
	Incwm	
(5,673)	Grantiau Llywodraeth	(5,619)
(460)	Grantiau Cyfalaf wedi'u Cymhwyso	(436)
(1,189)	Ffioedd a Chostau	(1,135)
(7,322)	Cyfanswm yr Incwm	(7,190)
2,683	Gwariant Net ar gyfer y Flwyddyn	2,514

Mantolen

31 Mawrth 2023		Nodyn	31 Mawrth 2024
£000			£000
159,989	Eiddo, Peiriannau ac Offer gan gynnwys Asedau Seilwaith	2	157,567
56	Asedau Treftadaeth	2	56
249	Asedau Anniriaethol	2	195
425	Eiddo Buddsoddi	2	445
160,719	Cyfanswm Asedau Hirdymor		158,263
444	Stocrestrau	3	444
137	Dyledwyr	4	0
(399)	Arian parod		(720)
182	Cyfanswm Asedau Cyfredol		(276)
(1,275)	Credydwyr	5	(875)
(1,275)	Cyfanswm Rhwymedigaethau Cyfredol		(875)
159,626	Asedau Net		157,112
	Ariannwyd gan:		
148,206	Cronfa Gyffredinol Wrth Gefn	1	145,692
11,420	Cronfa Ailbriso Wrth Gefn	1	11,420
159,626	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn		157,112

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

1. Cronfeydd Wrth Gefn

Cedwir yn y Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol swm clustnodedig a gedwir at weithgareddau prosiect ac argyfyngau. Y swm hwn yw £133,000 ar 31 Mawrth 2024 (£130,000 ar 31 Mawrth 2023).

2022/23			2023/24	
Cronfa Wrth Gefn Gyffredinol £000	Cronfa Ailbriso Wrth Gefn £000		Cronfa Wrth Gefn Gyffredinol £000	Cronfa Ailbriso Wrth Gefn £000
150,889	11,338	Balans ar 1 Ebrill	148,206	11,420
(2,683)	82	Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn	(2,514)	0
148,206	11,420	Balans ar 31 Mawrth	145,692	11,420

2. Symudiadau mewn Eiddo, Peiriannau, Offer ac Asedau Hirdymor Eraill

Mae asedau hirdymor yn Eiddo, Peiriannau ac Offer yn bennaf, gyda symudiadau'n cael eu dadansoddi yn y tabl canlynol.

Eiddo, Peiriannau ac Offer	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau ac Offer	Asedau Cymunedol	Asedau Gwarged	Asedau sy'n cael eu hadailadu	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer	Eiddo Buddsoddi	Asedau Treftadaeth	Asedau Anniriaethol
Symudiadau mewn Cost neu Werth	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
1 Ebrill 2022	13,109	1,719	1,103	43	105	16,079	483	56	168
Ychwanegiadau	0	(17)	0	0	434	417	0	0	180
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y CAWG	36	0	0	0	0	36	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y GDdDG	18	0	0	0	0	18	(58)	0	0
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(161)	0	0	0	(161)	0	0	0
Aiddosbarthiadau eraill - Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	13,163	1,541	1,103	43	539	16,389	425	56	348
Ychwanegiadau	0	103	0	0	142	245	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y CAWG	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) Ailbriso a gydnabuwyd yn y GDdDG	0	0	0	0	0	0	20	0	0
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(330)	0	0	0	(330)	0	0	0
Aiddosbarthiadau eraill - Trosglwyddiadau	0	0	0	0	(681)	(681)	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	13,163	1,314	1,103	43	0	15,623	445	56	348
Symudiadau mewn Dibrisiant/Amhariad									

Eiddo, Peiriannau ac Offer	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau ac Offer	Asedau Cymunedol	Asedau Gwarged	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer	Eiddo Buddsoddi	Asedau Treftadaeth	Asedau Anniriaethol
Symudiadau mewn Cost neu Werth	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
1 Ebrill 2022	225	863	0	0	0	1,088	0	0	45
Tâl Dibrisiant	228	181	0	0	0	409	0	0	54
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r CAWG	(47)	0	0	0	0	(47)	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r GDdDG	(17)	0	0	0	0	(17)	0	0	0
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(161)	0	0	0	(161)	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	389	883	0	0	0	1,272	0	0	99
Tâl Dibrisiant	228	149	0	0	0	377	0	0	54
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r CAWG	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu allan i'r GDdDG	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dadgydnabod - Gwarediadau	0	(330)	0	0	0	(330)	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	617	702	0	0	0	1,319	0	0	153
Gwerth Ased Net:									
Ar 31 Mawrth 2023	12,774	658	1,103	43	539	15,117	425	56	249
Ar 31 Mawrth 2024	12,546	612	1,103	43	0	14,304	445	56	195

2022/23	Gwerth Ased Net	2023/24
144,872	Asedau Seilwaith	143,263
15,117	Asedau EPO Eraill	14,304
425	Eiddo Buddsoddi	445
56	Asedau Treftadaeth	56
249	Asedau Anniriaethol	195
160,719	Cyfanswm Asedau	158,263

Yn unol â'r Rhyddhad Dros Dro a gynigir gan y diweddariad i'r Cod ar asedau seilwaith nid yw'r nodyn hwn yn cynnwys datgelu cost gros a dibrisiant cronedig ar gyfer asedau seilwaith gan fod arferion adrodd hanesyddol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu na fyddai hyn yn cynrychioli'r sefyllfa asedau yn gywir i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Fel y manylir yn y canllawiau diwygiedig sy'n berthnasol i bob awdurdod, mae'r awdurdod wedi dewis peidio â datgelu'r wybodaeth hon gan fod yr arferion a adroddwyd yn flaenorol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu nad yw cost gros a dibrisiant cronedig yn cael eu mesur yn gywir ac ni fyddai darparu sail i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol wneud penderfyniadau economaidd neu benderfyniadau eraill sy'n ymwneud ag asedau seilwaith.

Mae'r awdurdod wedi penderfynu, yn unol â Rheoliad 24L Cymru o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003 (fel y'i diwygiwyd), bod y symiau cario i'w dadgydnabod ar gyfer asedau seilwaith pan fo gwariant newydd yn ddim.

Mae Gwerth Ased Net Asedau Seilwaith fel a ganlyn:

2022/23 £000	Asedau Seilwaith	2023/24 £000
147,313	Gwerth Ased Net ar 1 Ebrill	144,872
(26)	Ychwanegiadau	190
(2,415)	Dibrisiant	(2,480)
0	Symudiadau eraill mewn cost (Ailddosbarthiad)	681
144,872	Gwerth Ased Net ar 31 Mawrth	143,263

3. Stocrestr

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
437	Balans ar 1 Ebrill	444
7	Addasu stoc	0
444	Balans ar 31 Mawrth	444

4. Dyledwyr

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
90	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	0
47	Symiau Derbyniadwy Masnach	0
137	Cyfanswm Dyledwyr	0

5. Credydwyr

31 Mawrth 2023 £000		31 Mawrth 2024 £000
(35)	Cyrff y Llywodraeth Ganolog	(24)
(1,240)	Symiau Taladwy Masnach	(851)
(1,275)	Cyfanswm Credydwyr	(875)

Rhestr o Dermau Cyfrifyddu

STRONGER
FAIRER
GREENER

Rhagdybir gwybodaeth am derminoleg cyfrifeg sylfaenol. Fodd bynnag, mae yna dermau arbenigol penodol sy'n ymwneud â chyllid llywodraeth leol, a disgrifir y rhain isod:

Sail Gronnol

Yr egwyddor croniadau yw bod incwm yn cael ei gofnodi pan ddarperir y nwyddau neu'r gwasanaethau yn hytrach na phan geir y taliad, a bod treuliau'n cael eu cofnodi pan dderbynnir nwyddau neu wasanaethau yn hytrach na phan gaiff y taliad ei wneud.

Enillion a Cholledion Actiwaraid

Mewn cynllun pensiwn budd diffiniedig, dyma'r newidiadau yn y diffygion neu ychwanegion actiwaraid sy'n codi oherwydd nad oedd y digwyddiadau yn cyd-fynd â'r rhagdybiaethau actiwaraid a wnaed yn y gwerthusiad diweddaraf, neu os newidiodd y rhagdybiaethau actiwaraid.

Gwasanaethau Asiantaeth

Darparu gwasanaethau neu swyddogaethau, y mae un Awdurdod neu gorff cyhoeddus yn gyfrifol amdanynt, gan un arall. Caiff y polisi a'r adnoddau ariannol eu pennu gan y prif Awdurdod a'u gweithredu gan yr Awdurdod sy'n asiant.

Asedau a Gedwir i'w Gwerthu

Asedau sy'n bodloni'r holl feini prawf: maent ar gael i'w gwerthu'n syth, mae eu gwerthu'n debygol iawn, maent yn cael eu marchnata'n rhagweithiol a disgwylir eu gwerthu ymhen 12 mis.

Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu

Ased nad yw'n gyflawn eto.

Benthyca

Benthyciadau a gymerir gan y Cyngor i dalu am wariant cyfalaf neu am reoli'n ddarbodus faterion ariannol y Cyngor.

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif yn cronni (ar yr ochr debyd) ostyngiad gwerth cost hanesyddol asedau anghyfredol wrth iddynt gael eu hamsugno gan ddibrisiant ac amhariadau neu eu hysgrifennu allan wrth eu gwaredu. Mae'n cronni (ar yr ochr gredyd) yr adnoddau a neilltuwyd i ariannu gwariant cyfalaf. Mae'r un broses yn berthnasol i wariant cyfalaf sydd ond yn gyfalaf drwy ddiffiniad statudol (gwariant refeniw a ariennir gan gyfalaf dan statud). Mae'r balans ar y cyfrif felly yn cynrychioli gwahaniaethau amseru rhwng swm cost hanesyddol asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd, a'r swm a ariannwyd yn unol â gofynion statudol.

Gwariant Cyfalaf

Mae gwariant cyfalaf yn talu am welliannau i asedau hen a newydd a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau'r Cyngor yn ogystal ag eitemau eraill y penderfynir arnynt drwy Reoleiddio. Mae adnoddau cyfalaf yn brin, yn gostus ac mae ganddynt hefyd oblygiadau refeniw hirdymor dros nifer o flynyddoedd a hyd yn oed genedlaethau pan ariennir gwariant cyfalaf drwy fenthyca. Felly gofyniad y Cod Darbodus yw sicrhau bod yr hyn a godir fel Gwariant Cyfalaf yn Ddarbodus, yn Gynaliadwy ac yn Fforddiadwy.

Rhoddir diffiniad statudol gwariant cyfalaf yn Neddff Llywodraeth Leol 2003, Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf) 2003 a diwygiedig yn 2004. Mae statud yn dibynnu ar fesur cyfrifyddu cost SCRh16 i benderfynu a yw gwariant yn gymwys i gael ei gyfalafu neu a ddylai gael ei drin fel gwariant refeniw. Yn allweddol i'r hyn sy'n gymwys i gael ei ystyried yn wariant cyfalaf mae'r geiriau hyn yn SCRh16 – 'Costau y gellir eu priodoli'n uniongyrchol i ddod ag ased penodol i gyflwr gweithiol at y diben y'i bwriadwyd'.

Gofyniad Ariannu Cyfalaf

Angen sylfaenol Cyngor i fenthycu at ddiben cyfalaf. Mae'n mesur y gwariant cyfalaf a nodwyd ond nas ariannwyd eto drwy grantiau, cyfraniadau a thaliadau i'r cyfrif refeniw drwy ddarpariaeth refeniw ddarbodus sylfaenol.

Derbyniadau Cyfalaf

Incwm o werthu asedau cyfalaf y gellir ei ddefnyddio i ariannu cynlluniau gwariant cyfalaf newydd, neu leihau'r angen sylfaenol i fenthyg. Ni ellir defnyddio derbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant refeniw, onid dynt yn ymwneud â chostau sicrhau gwarediadau neu lle ceir caniatâd gweinidogol.

Swm Cario

Gwerth ased neu rwymedigaeth a gofnodwyd ar y Fantolen.

Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

Symiau o arian sydd ar gael i'w defnyddio ar unwaith ac adneuo gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o lai na 24 awr.

Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA)

CIPFA yw'r prif gorff cyfrifyddu proffesiynol sy'n penderfynu ar safonau cyfrifyddu a safonau adrodd i'w dilyn gan Lywodraeth Leol.

Asedau Cymunedol

Asedau anghyfredol y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cadw'n barhaol heb oes ddefnyddiol y gellir penderfynu arno'n bendant, y gallai fod cyfyngiadau ar eu gwaredu. Ymhlith yr enghreifftiau mae parciau ac adeiladau hanesyddol nas defnyddir at ddibenion gweithredol.

Asedau neu Rwymedigaethau Digwyddiadol

Symiau a allai fod yn ddyledus i unigolion neu sefydliadau neu ganddynt, a allai godi yn y dyfodol ond na ellir eu pennu'n gywir ar hyn o bryd, ac na wnaed darpariaeth ar eu cyfer yng nghyfrifon y Cyngor.

Anheddau'r Cyngor

Fflatiau a Thai sy'n eiddo i'r Cyngor fel rhan o'i Gyfrif Refeniw Tai ac a gynigir am rent fforddiadwy sy'n is na rhent y farchnad.

Balans Cronfa'r Cyngor

Balans Cronfa'r Cyngor yw'r gwargedion cronol a gadwyd ar gyllideb refeniw'r Cyngor. Mae'n cynnig balans gweithiol y gellir ei ddefnyddio i glustogi'r Cyngor yn erbyn digwyddiadau neu argyfyngau annisgwyl. Fe'i hadolygir bob blwyddyn i sicrhau ei fod yn parhau ar lefel briodol.

Meini Prawf Credyd

Mae'r paramedrau a ddefnyddiwyd yn fan cychwyn o ran y Cyngor yn gwneud buddsoddiadau, wedi'u hanelu at sicrhau diogelwch y symiau a fuddsoddiwyd.

Statws Credyd

Mae statws credyd yn asesu pa mor briodol yw unigolyn, corfforaeth neu wlad i gael credyd. Cyfrifir graddau credyd o hanes ariannol a rhwymedigaethau. Fel rheol, mae statws credyd yn dweud wrth roddwr benthyciadau neu fuddsoddw'r pa mor debygol yw'r sawl dan sylw o allu ad-dalu benthyciad.

Credydwyr

Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor am waith a wnaed, nwyddau a gafwyd neu wasanaethau a roddwyd, nas talwyd amdanynt ar ddyddiad y fantolen.

Cost Gwasanaeth Cyfredol (Pensiynau)

Y cynnydd yng ngwerth cyfredol rhwymedigaethau cynllun pensiwn budd diffiniedig y disgwylir iddo ddeillio o wasanaeth cyflogai yn y cyfnod cyfredol h.y. y buddion pensiwn a "enillwyd" gan gyflogeion yng nghyflogaeth y flwyddyn gyfredol.

Gwerth Cyfredol

Mae gwerth cyfredol ased yn adlewyrchu'r hinsawdd economaidd sydd ohoni ar gyfer y gwasanaeth neu swyddogaeth y mae'r ased yn ei gefnogi ar y dyddiad adrodd.

Cwtogiad (Pensiynau)

Ar gyfer cynllun pensiwn budd diffiniedig, dyma ddigwyddiad sy'n lleihau'r blynyddoedd disgwylidig o wasanaeth cyflogeion presennol yn y dyfodol neu'n lleihau ar gyfer nifer o gyflogeion y croniad o fuddion diffiniedig ar gyfer rhywfaint neu'r cyfan o'u gwasanaeth yn y dyfodol.

Dyledwyr

Symiau o arian sy'n ddyledus i'r Cyngor nad ydynt wedi'u derbyn ar ddyddiad y Fantolen.

Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Incwm cyfalaf sydd eto i ddod i law ar ôl gwarediadau.

Cynllun Budd Diffiniedig (Pensiynau)

Mae hwn yn gynllun pensiwn neu'n gynllun budd ymddeol arall nad yw'n gynllun cyfraniad diffiniedig. Fel arfer mae rheolau'r cynllun yn diffinio'r buddion yn annibynnol ar y cyfraniadau taladwy ac nid yw'r buddion yn ymwneud yn uniongyrchol â buddsoddiadau'r cynllun. Gall y cynllun fod wedi'i ariannu neu heb ei ariannu (gan gynnwys ariannu amodol).

Cynllun Cyfraniad Diffiniedig (Pensiynau)

Mae Cynllun Cyfraniad Diffiniedig yn bensiwn neu gynllun budd ymddeol arall y mae'r cyflogwr yn talu cyfraniadau rheolaidd i mewn iddo fel swm neu fel canran o dâl ac ni fydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i dalu cyfraniadau eraill i'r cynllun os nad oes gan y cynllun ddigon o asedau i dalu'r holl fuddion cyflogeion o ran gwasanaeth cyflogeion yn y cyfnod presennol neu flaenorol.

Dibrisiant/Amhariad/Amorteiddio

Newid a wneir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i adlewyrchu amcangyfrif o ddefnydd asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn wrth ddarparu gwasanaethau'r Cyngor.

Dadgydnabod

Bydd angen dileu asedau a rhwymedigaethau ariannol o'r Fantolen ar ôl i berfformiad dan y contract gael ei gwblhau neu pan gaiff y contract ei derfynu.

Ariannu Refeniw Uniongyrchol

Swm yr arian refeniw yn y flwyddyn a ddefnyddir i dalu am wariant cyfalaf.

Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig

Symiau a neilltuir i dalu am wariant penodol, hysbys neu a ragwelir yn y dyfodol.

Archwilio Allanol

Archwiliad annibynnol o weithgareddau a chyfrifon Awdurdodau Lleol i sicrhau y paratowyd cyfrifon yn unol â gofynion deddfwriaethol ac arferion priodol a sicrhau bod y Cyngor wedi gwneud trefniadau cywir i sicrhau gwerth am arian yn ei ddefnydd o adnoddau.

Gwerth Teg

Gwerth Teg yw'r pris fyddid yn ei gael o werthu ased neu ei dalu i drosglwyddo rhwymedigaeth mewn trafodyn trefnus rhwng cyfranogwyr yn y farchnad ar y dyddiad mesur.

Prydles Cyllid

Mae prydles cyllid yn brydles sy'n trosglwyddo bron y cyfan o'r risgiau ac enillion o berchenogaeth ased sefydlog i'r prydlesai.

Offerynnau Ariannol

Mae offeryn ariannol yn unrhyw gontract sy'n peri ased ariannol un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti un arall. Mae'r term 'offeryn ariannol' yn cwmpasu asedau ariannol a rhwymedigaethau ariannol ac mae'n cynnwys yr asedau a'r rhwymedigaethau ariannol symlaf fel symiau derbyniadwy drwy fasnach a symiau taladwy drwy fasnach a'r rhai cymhlethaf fel deilliadau a deilliadau mewnblanedig.

Ased Treftadaeth

Ased diriaethol â nodweddion hanesyddol, artistig, gwyddonol, technolegol, geoffisegol neu amgylcheddol a gynhelir ac a gedwir yn bennaf am ei gyfraniad at wybodaeth a diwylliant.

Cyfrif Refeniw Tai (CRT)

Rhaid i Awdurdodau Lleol gynnal cyfrif ar wahân – y Cyfrif Refeniw Tai - sy'n nodi gwariant ac incwm sy'n deillio o ddarparu tai Cyngor. Codir gwasanaethau eraill i Gronfa'r Cyngor.

Amhariad

Gostyngiad yng ngwerth ased islaw ei werth a ddygwyd ymlaen yn y Fantolen. Ymhlith yr enghreifftiau o ffactorau a allai achosi gostyngiad mewn gwerth mae gostyngiadau cyffredinol mewn prisiau, gostyngiad sylweddol yng ngwerth marchnad neu adenilladwyedd ased a thystiolaeth o segurddod neu ddifrod ffisegol i'r ased.

Asedau Seilwaith

Asedau nad oes modd eu gwerthu fel rheol ac nad oes modd cael budd ohonynt ond drwy eu defnyddio'n barhaus. Yn eu plith mae priffyrdd, llwybrau cerdded, pontydd a chyfleusterau dŵr a draenio.

Asedau Anniriaethol

Asedau heb sylwedd ffisegol ond y mae modd eu nodi ac a reolir gan y Cyngor. Yn eu plith mae meddalwedd, trwyddedau a phatentau.

Costau Llog (Pensiynau)

Ar gyfer cynllun budd diffiniedig, dyma'r cynnydd a ddisgwylir yn ystod y cyfnod o ran gwerth cyfredol rhwymedigaethau'r cynllun oherwydd bod y buddion un cyfnod yn nes at y setliad.

Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw'r rheini a gedwir i ennill rhent a/neu arbrisiant cyfalaf megis prydlesi tir, tir a gedwir ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol fel safleoedd strategol a thir ac adeiladau eraill sy'n diwallu meini prawf Eiddo Buddsoddi.

Buddsoddiadau

Prynu asedau ariannol er mwyn dal balansau arian parod dros dro, derbyn incwm a/neu wneud enillion cyfalaf yn y dyfodol.

Cydbwyllgor

Trefniant lle mae dau neu fwy o awdurdodau lleol yn cydweithio i arfer swyddogaethau gweithredol drwy sefydlu is-bwyllgor ar wahân i ddarparu gwasanaethau.

Benthyciadau Opsiwn Rhoddwr Benthyciadau Opsiwn Benthyciwr (ORhBOBau)

Benthyciadau i'r Cyngor lle gall y rhoddwr benthyciadau ofyn am newid yng nghyfradd y llog sy'n daladwy gan y Cyngor ar ddyddiadau a ddiffinnir ymlaen llaw ac ar egwylliau penodol. Mae gan y cyngor ar y pwynt hwn opsiwn i ad-dalu'r benthyciad.

Ardoll

Swm o arian y mae gofyn i Awdurdod Lleol ei gasglu ar ran sefydliad arall.

Rhwymedigaethau

Symiau sy'n ddyledus i unigolion neu sefydliadau y bydd yn rhaid eu talu ryw ben yn y dyfodol. Mae rhwymedigaethau cyfredol fel arfer yn gorfod cael eu talu ymhen blwyddyn o'r dyddiad ar y Fantolen.

Perthnasedd

Mae gwybodaeth yn berthnasol os yw ei hepgor neu ei cham-ddatgan yn gallu dylanwadu ar y penderfyniadau a wna defnyddwyr ar sail y wybodaeth ariannol am awdurdod adrodd penodol.

Benthyciadau Marchnad

Benthycia o'r farchnad h.y. sefydliadau heblaw am y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu Gorff Cyhoeddus.

Gwerth Ased Net (GAN)

Swm sy'n cynnwys asedau anghyfredol yn y fantolen h.y. cost hanesyddol neu werth cyfredol sy'n llai na'r symiau cronol a roddir ar gyfer dibrisiant.

Ardrethi annomestig

Ardoll ar fusnesau a gesglir gan Awdurdodau bilio ar ran Llywodraeth Cymru ac a delir i mewn i Gronfa Cymru Gyfan. Yna caiff y Gronfa ei hailddosbarthu ymhlith holl Awdurdodau Cymru ar sail poblogaeth.

Prydles Weithredu

Math o brydles, fel arfer offer cyfrifiadurol, offer swyddfa, dodrefn ac ati, lle mae cydbwysu risgiau a manteision cadw'r ased yn nwylo'r prydlesydd. Mae'r ased yn aros yn nwylo'r prydlesydd ac mae'r costau prydles yn wariant refeniw i'r Awdurdod.

Cronfa Bensiwn

Cronfa a gronnir o ddiwydiadau o dâl cyflogai, cyfraniadau gan gyflogwyr ac incwm buddsoddi y telir buddion pensiwn ohono.

Praesept

Gofyniad a godir gan un Awdurdod cyhoeddus a gesglir ar ei ran gan Awdurdod arall.

Addasiadau Cyfnod Blaenorol

Mae'r rhain yn addasiadau perthnasol sy'n ymwneud â chyfnod blaenorol sy'n codi o newidiadau mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwallau sylfaenol.

Dull Uned Rhagamcanol (Pensiynau)

Dull actiwaraid o gyfrifo rhwymedigaethau cynllun pensiwn sy'n caniatáu cynnydd rhagamcanol yn y dyfodol o ran taliad pensiwn hyd at y dyddiad ymddeol neu adael y gwasanaeth.

Eiddo, Peiriannau ac Offer (EPO)

Asedau diriaethol (h.y. asedau sydd â sylwedd ffisegol) a ddelir i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau a gwasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol, y disgwylir iddynt gael eu defnyddio am fwy nag un flwyddyn.

Darpariaethau

Symiau a neilltuwyd o ran rhwymedigaethau neu golledion sy'n debygol neu'n sicr o ddigwydd, ond nad yw'r union swm na'r dyddiad setlo'n sicr.

Cod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf

Y system a gyflwynwyd ar 1 Ebrill 2004 drwy Ran 1 Deddf Llywodraeth Leol 2003 sy'n caniatáu i Awdurdodau Lleol fenthyca heb ganiatâd Llywodraeth, ar yr amod y gallant fforddio talu'r ddyled o'u hadnoddau eu hunain, a bod unrhyw fenthyca o'r fath yn ddarbodus ac yn gynaliadwy. Mae hyn yn gofyn am baratoi a chymeradwyo amryw ddangosyddion.

Darpariaeth Refeniw Ddarbodus (DRDd)

Swm a neilltuwyd fel darpariaeth bob blwyddyn i ad-dalu benthyciadau a gymerir i dalu am wariant cyfalaf. Mae hyn yn lleihau'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf (GAC).

Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (BBGC)

Mae'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn gorff statudol sy'n gweithredu yn Swyddfa Rheoli Dyledion y Deyrnas Unedig, Asiantaeth Weithredol Trysorlys EM. Swyddogaeth BBGC yw benthycia arian o'r Gronfa Fenthyciadau Genedlaethol i awdurdodau lleol a chyrrff eraill a ragnodir, a chasglu'r ad-daliadau.

Ailgodi

Cost fewnol am wasanaethau a roddwyd gan gyfarwyddiaeth neu isadran y Cyngor i un arall.

Partïon Cysylltiedig

Partïon cysylltiedig yw'r Llywodraeth Ganolog, Awdurdodau Lleol eraill, cyrrff archebu a threthu, is-gwmnïau a chwmnïau cysylltiedig, Aelodau Etholedig, yr holl uwch swyddogion o lefel Cyfarwyddwr ac uwchlaw hynny. O ran unigolion a nodwyd fel partïon cysylltiedig, tybir bod y canlynol hefyd yn bartïon cysylltiedig:

- aelodau o'r teulu agos, neu o'r un aelwyd; a
- phartneriaethau, cwmnïau, ymddiriedolaethau neu endidau eraill lle mae'r unigolyn, neu aelod o'i deulu agos ar yr un aelwyd, â buddiant rheoli.

Cronfeydd Wrth Gefn

Mae cronfeydd wrth gefn yn symiau a neilltuwyd ar gyfer defnydd yn y dyfodol (defnyddiadwy) neu sy'n ofynnol at ddibenion cyfrifyddu yn unig (annefnyddiadwy). Gall cronfeydd wrth gefn fod at ddiben penodol lle cyfeirir atynt fel 'cronfeydd wrth gefn clustnodedig' neu gallant fod yn gronfeydd wrth gefn cyffredinol (neu'n falansau) a gynhelir fel mater o drefn.

Cronfa Ailbrisi Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Wrth Gefn yn cofnodi'r enillion a gronnir ar asedau anghyfredol a gedwir gan y Cyngor sy'n deillio o gynnydd mewn gwerth o ganlyniad i chwyddiant neu ffactorau eraill (i'r graddau nas defnyddiwyd yr enillion hyn gan symudiadau ar-i-lawr dilynol mewn gwerth).

Gwariant Refeniw a Ariennir gan Gyfalaf dan Statud (GRAGDS)

Gwariant y gellid ei gyfalafu'n briodol dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n creu ased diriaethol i'r Cyngor, e.e. grantiau adnewyddu tai i unigolion preifat neu wariant refeniw a fyddai fel arfer yn cael ei godi i'r cyfrif refeniw, ond a godwyd i gyfalaf yn dilyn cymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru.

Grant Cynnal Refeniw

Grant llywodraeth cyffredinol i gefnogi gwasanaethau Awdurdod Lleol. Mae'n ceisio cydbwysu'r effaith ar wahaniaethau anghenion trethdalwyr y cyngor rhwng Awdurdodau.

Setliad (Pensiynau)

Gweithred di-droi'n ôl sy'n rhyddhau'r cyflogwr o'i gyfrifoldeb sylfaenol dros rwymedigaeth pensiwn ac sy'n cael gwared ar risgiau sylweddol sy'n perthyn i'r cyfrifoldeb a'r asedau a ddefnyddir i gyflawni'r setliad.

Asedau Gwarged

Asedau nas defnyddir i ddarparu gwasanaeth ond nad ydynt yn bodloni'r meini prawf ar gyfer eu dosbarthu fel Eiddo Buddsoddi nac Asedau a Gedwir i'w Gwerthu.

Benthyca â Chymorth

Mae costau gwasanaethu benthyciadau wedi'u cynnwys yn y Grant Cynnal Refeniw blynyddol ac unrhyw grant penodol y mae'r Cyngor yn ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru

Blaendaliadau Tymor

Blaendal ariannol mewn sefydliad bancio nad oes modd ei dynnu'n ôl am "dymor" neu gyfnod penodol.

Rheoli Trysorlys

Y broses y mae'r Cyngor yn ei defnyddio i reoli ei weithgareddau llif arian parod, benthyca, buddsoddi a benthyg.

Cronfeydd Ymddiriedolaeth

Cronfeydd a gedwir mewn ymddiriedolaeth a weinyddir gan y Cyngor.

Benthyca Digymorth

Mae costau gwasanaethu benthyciadau i'w talu o'r Dreth Gyngor, rhent, cynilion, incwm allanol achlysurol neu o'r elw o werthu asedau a nodwyd.